

Román a autobiografie do písmene odpovídající skutečnosti je pro autora typická forma. Data včetně hodiny, minuty i vteřiny jsou skutečná. Popsaná místa čtenář najde, bude-li je chtít hledat. Postavy knížky taky, autor je všechny uvádí s jejich souhlasem.

Jako v žádné ze svých předchozích knížek se nevyhnul erotice. Tentokrát je hlavní hrdinkou jeho milostného příběhu velmi mladá básnířka. Autorka otištěných básní je uvedena v tiráži, jež ovšem neuvádí její telefonní číslo.

ROMANCE O KLISNIČKÁCH a balady o ženách

Ludvík Hess

Ludvík Hess

ROMANCE O KLISNIČKÁCH

a balady o ženách

Ludvík Hess

**ROMANCE
O KLISNIČKÁCH**

a balady o ženách

*První kapitolu věnuju mamince, tatínkovi
a všem svým předkům, ale i svým potomkům,
aby nezapomněli, z koho povstali.*

*Druhou a třetí kapitolu připisuju babičce
a dědečkovi, Marii a Jaroslavu Matyášovým.*

*Další dvě patří všem mým spolužákům
a hlavně Jiřině a Mélovi.*

*Šestá už jednou vyšla jako knížka, tentokrát
jenom jako resumé – ženám a manželkám.*

*Margaretě, Manorovi, Courbettě a všem
klisnám a hřebcům, kteří se u mne narodili.*

*Ostatní věnuju Nině a Mileně. Druhá z nich
se jmenuje Eva Machalická a všechny verše
opravdu napsala.*

*Zvláštní poděkování patří Nadaci Komerční
banky Jistota a pracovníkům KB, bez nichž by
bylo babyboxů polovina. Jaroslavu Říšskému,
Sylvě Floríkové, Peteru Palečkovi,
Barboře Rappaport, Jaroslavu Nedbalovi,
Heleně Hořákové a VŠEM dalším.*

*Michalu Čumpelíkovi, jenž je ve své
továrně na babyboxy Teletech plus servis
všechny vlastnoručně vyrobil.*

*Kdyby nebylo Petra Píchy, primáře GynCentra
v pražském Hloubětíně, jenž mi umožnil zřídit
první babybox, nebyl by možná ani jeden.*

Ludvík Hess

ROMANCE O KLISNIČKÁCH

a balady o ženách

OBSAH

Prolog	7	
Kronika autorova rodu	10	
S dědečkem a babičkou	40	
Honza a Jirka – kluci Rothovic	55	
Žákovská knížka	59	
Gymnázium Na Zámečku, Méla, Jiřina, Divoké víno	66	
Ženy si Jaroslava vyměňují v rychlém sledu	79	
O klisničkách a hřebcích	84	
Milena	86	
Jak kouše Milena	92	
Milena ve večerních úvahách a v ranním světle	99	
Milena poprvé na koni, uklízí stáje a vaří oběd	107	
Čtení básní a prohlížení obrázků	115	
Nina	118	
Milena nechce být oříškem nošeným v kapse	122	
Třicátý třetí babybox a třicáté dítě	126	
Návštěva u dětí a rozhovor s babičkou	130	
Narodily se dvě klisničky, děťátko na sněhu	133	
Návštěva u hříbat	138	
Gábina v píseckém babyboxu	142	
Babybox v Třebíči a státní cena na Hradě	145	
Žena našla na kontejneru mrtvé novorozeně	147	
Co je v balíčku se zlatými srdíčky?	148	
Připouštění klisen	152	
Dárek od Mileny	158	
Je ráno moudřejší večera?	161	
Vyjížďka do Podlesku, návrat do historie	164	
Narodil se Frim Acc	168	
Odpustky	172	
Péťa a Kačenka u Niny	174	
Kdo má jít první do postele?	179	
Třicátý pátý babybox v Děčíně, Access připouští Shapely	182	
Hřebec Branko slaví 25. narozeniny	186	
Narodil se Manor Ac	189	
Objeví se Klára	194	
Manile se narodilo poslední letošní hříbě	198	
Učitel nebo žák?	204	
Mrákavy, hřbitovy, Mšec	207	
Znásilnění	212	
Neprůstřelná Plzeň	214	
Odpovídá Nina očima?	217	
Jan Nepomucký uhříněveský	220	
Nic se, blázne, nezmění	222	
S Mélou v Údolí oddechu u Kačáku	229	
Děťátko na břehu Lužnice	232	
Pět let babyboxů 1. června 2010	235	
Milena rozpíná křídla	238	
Finále	240	

PROLOG

„Děti odvezeme na pozorování, i když jsem si skoro jistý, že jsou v pořádku,“ zaslechl ze záchranky Jaroslav slova lékaře. „Dejte mi svoje číslo a zavolám vám, v které jsou nemocnici,“ požádal starého muže, který s hrůzou pozoroval, že právě přijel velký pohřební vůz, aby odvezl obě jeho mrtvé – Katku a Petru. Zřízenci vystoupili z vozu a vesele se zdravili s policisty a s posádkou záchranky. Halasně vyložili z vozu rakev a vydali se s ní do pole. Když došli k autu, v němž ležely obě nebožky, na chvíli zaváhali. Jaroslav pochopil, že se domlouvají jak mrtvé ženy naložit. Vykročil směrem k rakvi.

„Nechodte tam, počkejte u dětí!“ zadržel jej lékař vystoupivší ze záchranky. Jaroslav se zastavil, nastoupil do vozu záchranné služby a pokoušel se obléci děti, které lékař svlékl, aby je mohl vyšetřit.

„Kačenko, jak se to obléká?“ ptal se šeptem a zasvěcený posluchač by těžko posoudil, zda se ptá týdenní holčičky nebo její mrtvé maminky.

„Zvládneme to, Péto!“ ujišťoval Jaroslav ročního klučíka, když mu oblékal kabátek.

Zřízenci odnesli první rakev s Katkou a naložili ji do vozu. Vytáhli druhou a vydali se s ní pro mrtvou Petru. Bylo na nich vidět, že naložení mrtvé dívky a její hlavy skoro oddělené od těla nebude jednoduché ani pro proťelé havrany. Do sanitky vstoupil lékař a zavřel za sebou dveře. Nechtěl, aby se Jaroslav díval na nakládání mrtvé.

„S dětmi pojedeme na Bulovku, teď jsem se domluvil s dispečerkou, ale předpokládám, že vám je zítra dají domů,“ slyšel Jaroslav jeho vzdálený hlas.

„Kam odvezli Ninu Urbanovou, třetí ženu z auta?“ zeptal se lékaře.

„Skoro jistě na Vinohrady. Zeptám se,“ odpověděl lékař a spojoval se s ústřednou. „Ano, letěli s ní do Vinohradské nemocnice, potvrdili mi to,“ ujistil Jaroslava za pár okamžiků.

„Děkuju, pojedu tam,“ zašeptal starý muž a potácel se směrem ke svému autu.

Vyhledal v mobilu telefonní číslo přednosta vinohradské traumatologie docenta Františka Vyhnánka: „Zastihnu vás v nemocnici, pane docente? Vrtulník k vám dovezl moji přítelkyni Ninu Urbanovou. Jak je jí?!“ chraptěl do telefonu Jaroslav.

„Ano, je u nás a děláme, co je možné. Přijďte!“ odpověděl mu vstřícně lékař.

Jaroslav nastartoval automobil a vydal se na cestu hrůzy – na traumatologii nemocnice na Královských Vinohradech. V hlavě se mu promítaly obrazy dvou mrtvých žen – Katky a Petry – a střídaly se s představami o Nině. Životem starého muže procházel zástup jeho milých – mrtvých. Za dvěma z nich už kdysi jel do té samé nemocnice.

Docent František Vyhnánek znal Jaroslava léta. Ze slov záchranářů, kteří přiletěli se zraněnou ženou, se domyslel, že jej potkala dvojnásobná tragédie. Čekal na něj ve vchodu do pavilónu. Jaroslav přijel za deset minut po telefonickém rozhovoru.

„Pojďte dovnitř,“ vzal jej docent Vyhnánek za loket a odváděl ho do budovy. „Vaše přítelkyně leží na ARO. Žije a věřím, že bude žít. To je příznivé,“ snažil se docent o klidný tón. „Je kvadruplegická následkem léze ventrálního pontu,“ řekl jednou větou vše, domnívaje se, že taková informace je v tuto chvíli pro Jaroslava nejpříjemnější.

Zkušenému lékaři bylo jasné, že v případě Niny se jedná o frakturu těla obratlů 2 – 3 se sublucací.

Docent Vyhnánek dovedl Jaroslava k lůžku obklopenému přístroji. Tvář Niny byla bílá a její bledost zdůraznily tmavé vlasy. Oči měla zavřené, ruce položené na přikrývce podél těla. Jaroslav položil svoji dlaň na ruku Niny a pocítil její teplotu. Stál u lůžka, dokud jej docent neodvedl.

„Zavolejte mi zítra nebo mi volejte kdykoli, věřím, že budu pro vás mít příznivé zprávy,“ snažil se Jaroslava uklidnit.

KRONIKA AUTOROVA RODU

Vrchní nadlesní si nasadil klobouk, přehodil přes rameno loveckou brokovnici a vyšel ze staré lesovny Mrákavy.

„Rigo!“ zavolal pro jistotu na svého německého ovčáka. Zbytečně, protože pes jej tou hodinou už dávno očekával u dveří domu. Ostatní psi vrchního nadlesního Jana Jablonského zůstávali při obhlídce lesa doma. Rigo nade vše miloval aportování a skákání přes plot lesovny.

„Jak jsou psi spolu, vytvoří smečku a na svého pána zapomenou,“ říkával. Psi poslouchali na slovo, ale zkušený lesník věděl své a rozhodně nechtěl, aby plašili jakoukoli zvěř. Srnčí v mrákovském revíru považoval za domácí zvířata a zajíce měl rád jako vlastní kočky. Když už je dostal v neděli na talíři, měl zkažené odpoledne.

„Přijdu v poledne, Marie,“ ohlásil své manželce, za svobodna Neumannové. Její rodiče ovšem umřeli velmi záhy a o Marušku se starala babička

Alžběta Keschová. „Máňo, nezapomeň na zahradu! Nebo ať na tebe Jaroslav večer nečeká!“ pohrozil s úsměvem své dceři.

Máňa se narodila 30. září roku 1896 v Mrákavech u Kamenných Žehrovič. Seznámila se s učitelem Jaroslavem Matyášem, působícím v nedalekém Libušíně.

V těsné blízkosti lesovny Mrákavy je zatopený pískovcový lom – Rokle. Pískovec obsahující křemen těženy v Kamenných Žehrovičích proslul jako tak zvaný žehrovák při vzniku barokní Prahy, ale těžil se ještě na počátku 20. století. Poslední dělníci tu pracovali do roku 1924. Žehrovák používali nejen kameníci, ale i sochaři. Má sice hrubou strukturu, ale je mimořádně odolný. Zhotovovaly se z něj i mlýnské kameny. Z žehrováku je vytvořena socha svaté Ludmily na Karlově mostě. Posloužil při stavbě chrámu svatého Víta, Pražského hradu či zámku ve Smečně. Byl kladen i do základů Národního divadla v Praze. To je historie opuštěných, dnes lesem zarostlých lomů v okolí Kamenných Žehrovič a Doks u Kladna.

V době, kdy v Mrákavech u Kamenných Žehrovič žili Marie a Jan Jablonští, se tu už netěžilo, a tak se v jezeře na dně lomu koupali.

V lomu se natáčel i jeden starý český film. Myslivce v něm spadl ze skály a Rigo, pes Jana Jablonského, jej našel a zachránil. Ve filmu mu prý rány nejprve olízal. Aby mu ošetřování zraněného myslivce více chutnalo, dodala prababička Marie Jablonská ze své spíže husí sádlo.

Na dně Rokle zatopené vodou dodnes leží lovecké zbraně i dva revoly dědečka Jaroslava Matyáše. Naházel je tam na začátku okupace v roce 1939, aby je nemusel odevzdat Němcům. Představa, že by je jednou v Rokli nalezl, malého Jardu velmi vzrušovala...

Josef Matyáš, řídicí učitel v malé vesničce Opočno, se ve stejnou dobu rozloučil se svojí manželkou Annou, rozenou Dundrovou z Dondoiru, jak ji občas žertem oslovoval, do kufříku vložil nové péro a ohlásil: „Přijdu v poledne, Anno. A ty se nevěnuj jen muzice, Jaroslave, zpěv tě nadosmrti neuživí!“ pohrozil svému dospělému synovi, jenž byl právě na návštěvě u rodičů.

Anna Dundrová pocházela ze staré selské rodiny sídlící v usedlosti číslo 1 v Lotouši u Slaného. Nejstarším známým předkem rodiny je Carlos Dondoir, psaný později jako Dondoar i Dundoar, elsaský šlechtic, vypovězený po vzpouře stavů z politických důvodů z Francie. Uchýlil se s celou rodinou

do Čech a zakoupil usedlost v Lotouši. Jeho jméno průběhem doby pozměněno na Dunder a pak na Dunder. To jméno se na Slánsku v písemnostech vyskytuje po roce 1597.

V první polovině 17. století uvádí se Jan Dunder jako usedlík ve vsi Studeněves u Slaného. Jeho syn Jakub pojal 22. dubna roku 1668 za manželku Marii, psanou jindy jako Maryanu, dceru Jana a Kateřiny Lotoušských. Z jejich manželství kromě jiných dětí narodil se 29. září roku 1676 Martin Dunder, který měl za život několik žen. S manželkou Annou, zemřelou 19. srpna roku 1742, zplodil mimo jiných dětí syna Františka, narozeného 14. června 1728, na nějž jeho statek přešel. František se oženil 19. října 1760 s Ludmilou, dcerou Jiřího Zelenky z Lotouše. Z jejich manželství vzešel roku 1760 syn Jan Dunder, jenž je uváděn ve staré knize gruntovní z roku 1770 jako majitel statku č. p. 1 v Lotouši. Do té doby nebyla čísla zavedena.

Podle zápisu provedeného roku 1785 patřilo k selskému gruntu v Lotouši 62 jitra a 805 čtverečních sáhů polí, 6 jiter a 67 čtverečních sáhů luk a pastvišť.

Jan Dunder se oženil v roce 1786 s Alžbětou Zahrádkovou z Drchkova číslo 20. Dne 30. října 1819 postoupil Jan Dunder svou usedlost synovi Tomášovi, narozenému 21. prosince 1797, a jeho ženě Kateřině, dceři Václava Snopa z Drnova č. 2, a Kateřiny, rozené Šťastné, z Vítova. Tomáš zemřel roku 1861, Kateřina se dožila roku 1877.

Z požehnaného manželství Tomáše Dundra, horlivého písmáka a zvěrolékaře, vzešlo devět dětí. Podle parcelního protokolu z roku 1841 se jeho pozemky velice rozšířily. Přibyly k nim i rybník, vysoký jehličnatý les, zahrady a chmelnice.

Svatební smlouvou ze dne 26. ledna 1860 tento majetek přešel na Tomášova syna Václava, narozeného 3. března 1837, a jeho manželku Annu, rozenou Stuchlou z Kaniny.

Po smrti své ženy Anny dne 8. února 1887 nechal Václav Dunder postavit na hřbitově tuřanském nákladnou hrobku, již vysvětili 16. listopadu 1887. Dne 7. prosince téhož roku do ní přenesli pozůstatky členů rodiny Dunderovy. Na stěně byl vyobrazen původní znak rodu.

Václav Dunder postoupil 3. listopadu 1887 svůj grunt č. p. 1 v Lotouši svému synovi Ladislavovi, narozenému dne 26. listopadu 1862 a jeho manželce Anně, rozené Zelenkové z Řisut.

Postupní, svatební a dědickou smlouvou ze dne 25. ledna 1925 přešla usedlost v držení syna Jindřicha Dundra, narozeného 15. července 1891, a jeho manželky Marie, rozené Knoblochové z Lotouše.

Památná usedlost Dunderů v Lotouši č. p. 1 byla po roce 1948 včleněna do tamního Jednotného zemědělského družstva.

Vraťme se k Tomáši Dundrovi, jenž z devíti dětí zplodil dva syny. Mimo již jmenovaného Václava měl ještě syna Františka, narozeného 26. března 1833 a zemřelého dne 11. října 1904. Ten se přizemil do Třtěna u Loun a pojal za manželku Johannu, rozenou Hurtigovou, narozenou dne 9. dubna 1834 ve Třtěně. Johanna byla dcerou Josefa Hurtiga, chalupníka ve Třtěně, syna Josefa, chalupníka tamtéž, a Marie, rozené Kučerové z Děčan. Matkou Johannu byla Marie, dcera Jakuba Seiferta, chalupníka z Libčevsi, a Marie, rozené Hurtigové, rovněž z Libčevsi v okrese Bílina. Johanna zemřela dne 20. května roku 1890. Z jejich manželství vzešli synové Josef a Bedřich a dcery Albína, Pavla, Anna a Jana.

Starší syn Josef se narodil 18. září 1861 a zemřel 28. dubna 1928. Za manželku pojal Annu, rozenou Rubešovou, narozenou dne 7. ledna 1869 a zemřelou dne 31. srpna 1934. Z jejich manželství vzešly dcery Milada, Anna a Ladislava a jediný syn Josef. Ten zanechal jedinou dceru, dva jeho synové hned po narození umřeli.

Bedřich, mladší syn Františka Dundra, měl dcery Helenu a Jaroslavu.

Albína, nejstarší dcera Františka Dundra, provdala se za Petra Lehmana, Pavla za Josefa Dobiáše, Anna za Josefa Matyáše, řídicího učitele, a Jana za Františka Panochu.

Z manželství Josefa a Anny Matyášových se narodili syn Jaroslav, autorův dědeček, a dcery Joži a Marie. Joži se provdala za lékaře Františka Bürgera a porodila mu dceru Olgu, jež děti neměla. Marie se provdala za stavitele Josefa Šťastného a jejich manželství zůstalo bezdětné.

Josef Matyáš se narodil 30. ledna 1861 v Zeměchách číslo 46 z otce Čeňka či Vincence Matyáše, domkáře a krejčího v Zeměchách, manželského syna

1

1 Pradědeček Josef Matyáš vpravo s houslemi, v okně prababička Anna s dětmi na statku ve Třtěně číslo 20 (kolem roku 1893).

2 S houslemi autorův dědeček Jaroslav Matyáš, muž s bradkou je tchán – prapradědeček, holčička je prateta Joži, prababička Anna Matyášová, stojí pradědeček Josef Matyáš (kolem roku 1897).

3 Jaroslav Matyáš se sestrami Marií a Joži (kolem roku 1892).

4 Pradědeček Josef Matyáš za katedrou, fotografie Františka Bürgera (25. května 1910).

5 Rodný dům Jaroslava Matyáše ve Třtěně číslo 20.

6 Čtrnáctiletý Jaroslav Matyáš v chlapeckém orchestru.

4

5

3

2

6

1

4

1 Jaroslav Matyáš (sedící vlevo) s kolegy z Učitelského ústavu v Příbrami (kolem roku 1909).

2 Elegán Jaroslav Matyáš.

3 Vojín Jaroslav Matyáš.

4 Autorova babička Marie Jablonská, provdaná Matyášová.

5 Seznámení Marie Jablonské a Jaroslava Matyáše při sáňkování pod dolem Maxovka v kresbě švagra Josefa Štátného (rok 1915 nebo 1916).

6 Pěvecké duo Jaroslav Matyáš se sestrou Joží.

6

2

3

5

Vojtěcha Matyáše, zedníka ve Smolnici číslo 40, a Rosalie, rozené Málkové z Hvíždalky číslo 8. Jeho matkou byla Anna, rozená Schlägerová, někdy též psáno Schlegerová, dcera Vojtěcha Schlägera či Schlegera, z Brodce číslo 7.

Josef Matyáš byl zbožný věřící a jeden ze zakladatelů Československé církve na Lounsku.

Anna, matka Josefa Matyáše, se narodila 12. října 1829 v Oulovicích (dnešních Úlovicích) číslo 34 nebo 6. března 1830 ve Smolnici. V tom se záznamy v matrikách liší. Její otec Vojtěch či Adalbert Schleger byl synem Josefa Schlegera, ovčáka v Oulovicích číslo 11 a Rosalie, rozené Hájkové, z Vinařic u Loun.

Jaroslav Matyáš se narodil 6. července 1887 v obci Třtěno číslo 20 jako manželský syn Josefa Matyáše, učitele v Opočně. Matkou Jaroslava byla Anna, dcera Františka Dundra, láníka v Třtěně číslo 20, a Johanny, rozené Hurtigové, rovněž ze Třtěna.

Jaroslav Matyáš vystudoval v letech 1905 až 1909 Učitelství ústav v Příbrami a stejně jako jeho otec Josef Matyáš se dal na učitelskou dráhu, leč nejraději se věnoval zpěvu.

V roce 1909 vstoupil do služeb Ústřední matice školské na okrese teplickém a mosteckém. Pěvecký sbor učitelů Budče Rudohorské v Mostě jej zvolil svým dirigentem.

Vystupoval v několika koncertech s čechoamerickým houslovým virtuosem Milánem Luskem. V roce 1911 zpíval v sokolské jednotě Fügner v Drážďanech.

Ve čtvrtém roce svého kantorského působení byl jmenován učitelem v Louce, aby tamní menšinou zorganizoval českou školu. Rok vyučoval po domácnostech, než se podařilo získat místnosti pro dvoutřídní školu.

Jako zasloužilý sbormistr Pěveckého spolku Paukner v Libušíně u Kladna, člena České obce pěvecké, docílil značného věhlasu a byl 18. února roku 1923 jmenován čestným členem spolku.

V Kladně byl okresním důvěrníkem Československého červeného kříže, působil v Sokole a řídil Poradnu pro volbu povolání při Masarykově škole práce.

Když se přiženil do lesácké rodiny, stal se zákonitě i zaníceným nimrodem. Na omluvu mu autorem – jeho vnukem – budiž řečeno, že v té době patřila myslivost k společenskému životu. Učitel, zpěvák a sbormistr si pořídil loveckého psa – německého krátkosrstého ohaře Tyrase. Po letech svému vnukovi, obdivovateli a milovníku všech zvířat, vyprávěl o chytrosti a kouscích svého psa. K nejnezapomenutelnějším patří vzpomínka, jak Tyras chodil očesávat cukroví z vánočního stromku, až jej nakonec na sebe zvrhnul.

Učitel Jaroslav se svojí sestrou Joží, koncertní pěvkyní, provdanou za lékaře doktora Bürgera, zpívali známá dueta z českých oper. Joží měla v repertoáru mimo jiné árii Ach, jaký žal z Prodané nevěsty a s Jaroslavem zpívali Jaké loučení z Dalibora a Jsme svoji z Hubičky.

V kladenské opeře pod taktovkou Josefa Vašaty vytvořil Jaroslav mnohé operní postavy. Jeho největším pěveckým úspěchem bylo vystoupení v sólovém partu Vítka v Daliborovi. Ovšem zpíval jej nejen v kladenském divadle, ale i v pražském Národním.

Mladý Jaroslav Matyáš se už v dětství stal členem chlapeckého sboru v chrámu svatého Víta na Hradčanech. Jeho tehdejší regenschorim nebyl nikdo jiný než Josef Foerster.

Skřivánci ze svatého Víta byli ubytováni přímo na Pražském hradě a měli vlastní školu.

Ve volných chvílích pak hráli fotbal na hradčanských nádvořích s tak zvaným hadrákem, obvykle před Matyášovou branou nad hradními zahradami. Hadrák byl míč smotaný z jejich oblečení převázaného špagátky. Snahou jeho zhotovitelů bylo, aby se co nejvíce podobal kouli. Přelétli-li hadrák přes zídku oddělující náměstí od zahrad pod Hradem, museli se Foersterovi skřivánci rozhodnout, zda o něj požádat přísného a rozzlobeného zahradníka, nebo se do budoucna obejít bez součástí oděvu.

Ve stejný den i hodinu jako nadlesní Jan Jablonský a řídící učitel Josef Matyáš vyšel z honosné panské vily postavené vpravo od vchodu na šachtu inženýr Alfréd Hess, ředitel dolů Ronna v Hnidousích a Barré ve Vinařicích. Před odchodem si pečlivě zkontroloval vázanku a manželka Libuše, rozená Vlková, z Pcher-Humen u Kladna, první dcera Vojtěcha Vlka a Boženy, rozené Důrasové, mu oprášila neexistující smítko z ramen.

„Jestli dnes vyfárám živ a zdráv, přijdu na oběd,“ ohlásil žoviální ob-
tloustlý elegán, chodící po černé šachtě zásadně v bílé košili.

„Až se vrátí Ludvík a Melita ze školy, ať se mi hlásí!“ nechal přísný vzkaz
svému synovi a malé dceři. Cestou na šachtu se stavil ve stáji a poplácal
oba hnědáky sloužící ve vile jako kočároví koně. Na zahradě se snažil stej-
ným způsobem rozloučit s dvojicí obrovských želv, připomínajících dva
malé tanky na trávníku.

Ředitel dolů Hess byl Němec maďarského původu, zatímco jeho man-
želka Libuše pocházela ze staré selské a české rodiny. Vzali se ovšem
25. listopadu v roce 1908 za Rakousko-Uherska, v době, kdy změnu vlád-
nouchého režimu jistě nikdo nečekal. Alfréd Hess se narodil 16. března roku
1883 v uherském Mecsekszabolcs otci Jánosi Hessovi, jindy psanému Jan
či Johann, inspektorovi dolů, a matce Alexandrině, rozené Jůzové, po-
cházející z Hané na Moravě. Vojančil a bojoval ještě před první světovou
válkou na Balkáně a přežil jen díky tabatěrce uložené v náprsní kapse,
jež zadržela nepřátelskou kulku. Nastoupil pak někdy kolem roku 1907
v kladenských dolech jako začínající báňský inženýr. Jeho čeština zdaleka
nebyla dokonalá.

Manželka Alfréda Hesse Libuše se narodila 14. února roku 1885 ve stat-
ku č. p. 8 v obci Pchery-Humny otci Vojtěchu Vlkovi a matce Boženě,
rozené Důrasové, pocházející z rodiny Antonína a Marie Důrasových,
statkářů v Humnech. Její babička, autorova praprababička, Marie Důra-
sová zemřela v neděli 28. října 1894 ve věku 68 roků.

Původní podobu statku číslo 8 v Pcherech dnes připomínají jenom slou-
py brány a nárožní kámen u jednoho z nich.

Libuše svému manželu Alfrédovi dne 8. dubna roku 1909 porodila syna
Ludvíka, jenž po dědečkovi Vlkovi nesl druhé jméno Vojtěch a po dědeč-
kovi Jánosi Hessovi třetí jméno Jan. Na Ludvíka manželé Hessovi volávali
Bobe. O dva roky později se jim narodila dcera Melita, jindy psaná jako
Melitta, přezdívaná Ita.

Marie Důrasová měla kromě Boženy ještě pět dcer, ale jen jednoho
syna – Adolfa, jenž se narodil v prosinci roku 1852. Aniž by uzavřeli man-
želství, žil Adolf s Františkou Špačkovou, narozenou v prosinci 1860,

a 30. října 1882 se jim narodil syn Oldřich, jenž proslul jako první čes-
ký držitel nejvyššího šachového titulu mezinárodní velmistr. Oldřichova
mladší sestra Boženka, narozená 8. března roku 1885, zazářila jako
primadona pražské operetní i činoherní scény a její jméno je opředeno
řadou milostných historií.

Rodiče Oldřicha a Boženky byli oddáni až 31. května 1889, tedy v době,
kdy Oldřichovi bylo šest let, a Boženka měla čtyři roky.

Před 1. světovou válkou byl Oldřich jedním z pěti nejlepších šachistů
světa. V roce 1905 na turnaji v porýnském Barmen byl Durasovi při-
znán titul mezinárodního mistra. Na jeho štítě zůstali takoví šachisti
jako Rubinstein, Lasker, Spielmann, Schlechter a roku 1914 i Kubánek
Capablanca.

U kolébky Durasova šachového mistrovství stála maminka Františka,
jež měla šach v neobyčejné lásce. Své děti, syna Oldřicha i mladší dceru
Boženku, trpělivě učila pohybu králů, královen, jezdců a dalších šachových
figur na příkladech z pohádek. Tehdy ovšem nemohla tušit, že buduje zá-
klady synova nevidaného bojového kombinačního stylu. Šachům propadl
i tatínek Adolf a na šachovnici sváděl boje především s manželem své sest-
ry Vojtěchem Vlkem, rolníkem a hostinským v Humnech.

Na počátku roku 1902 sehrál Duras zápas se šachistou, spisovatelem,
politikem a novinářem Viktorem Dykem. Porazil jej a současně v něm
získal přítele, který později v tisku zasvěceně komentoval jeho výkony
na šachové scéně.

Nejvyšší šachový titul mezinárodní velmistr uděluje Mezinárodní fede-
race šachu od roku 1950. Toho roku jej získal jako první Čech i Oldřich
Duras. Tvrdý bojovník velkých mezinárodních turnajů, který svým šacho-
vým uměním dosahoval před první světovou válkou významných úspěchů,
zemřel 5. ledna 1957 ve věku 74 let.

Jméno Důras, jež často psáno jako Duras, dává tušit, že jeho kořeny
pocházejí z Francie. Staré rodové jméno je spojené s hradem Duras v ji-
hozápadní Francii (dnes obec v departementu Lot-et-Garonne). Poprvé se
v Čechách vyskytuje ve čtrnáctém století jako jméno majitele pražského

1 Autorův pradědeček Jan Jablonský (11. února 1894).

2 Prapradědeček Josef Neumann, otec Marie Kláry (kolem roku 1870).

3 Prababička Marie Klára Jablonská na dvoře lesovny Mrákavy.

4 Marie a Jan Jablonští s dcerou Marií a synem Josefem (kolem roku 1910).

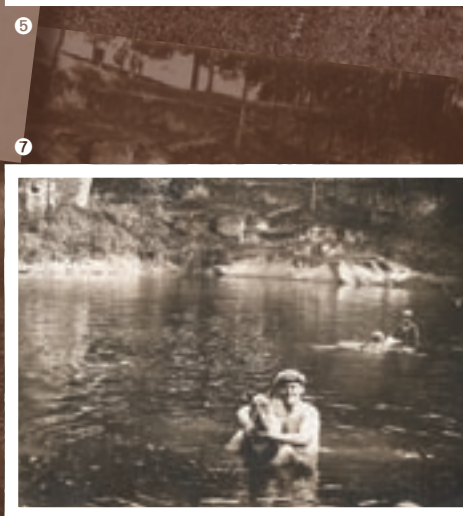
5 Mrákavy u tří bříz, vlevo Marie Klára Jablonská, vpravo Jan Jablonský, leží autorova maminka Jaruška a Rígo (kolem roku 1926).

6 Josef, Jan a Marie Jablonští (kolem roku 1901). Jan zemřel roku 1914 ve válce.

7 Jaroslav Matyáš s Rigem v mrákavské Rokli.

8 Zadní pohled na lesovnu Mrákavy s legendárními třemi břízami.

9 Lesovna Mrákavy (počátek října 1918).

4

8

9

1

2

1 Jan Jablonský s vnučkou Jaruškou u Rokle v Mrákavech (kolem roku 1925).

2 „Má drahá maminka, rozená Keschová,“ popsala fotografii Anny Kateřiny Neumannové její dcera Marie Klára (kolem roku 1860).

3 Marie a Jan Jablonští s dětmi Josefem, Marií a Janem (kolem roku 1898).

4 Marie Klára Neumannová, provdaná Jablonská, 21 let (24. července 1890).

5 „Maminka Neumannová, rozená Keschová, a já Marie,“ popsala fotografii Marie Klára (kolem roku 1873).

6 Lesovna Mrákavy.

7 Mrákavy rok 1921. Marie a Jaroslav Matyášovi, Marie a Jan Jablonští, MUDr. František Bürger s manželkou Joži, rozenou Jablonskou. Mimino je Jaruška.

5

6

3

4

7

1 Marie a Jaroslav Matyášovi na kolonádě v Poděbradech (červenec 1945).

2 Jaroslav Matyáš s Rigem v Mrákavech (15. prosince 1920).

3 Jaroslav Matyáš s Tyrasem, na zdi visí dědečkovy zbraně, jež hodil na počátku okupace v roce 1939 do Rokle v Mrákavech.

4 Marie Matyášová s dcerou Jaruškou (rok 1921).

5 Jaruška Matyášová s Tyrasem v květnu 1930.

6 Jaruška v Mrákavech (rok 1922).

7 Dědeček a babička Jaroslav a Marie Matyášovi v Libušíně (10. října 1918).

2

3

6

7

5

1

2

1 Manželé Matyášovi s dcerou Jaruškou (rok 1932).

2 Doktor František Bürger veze rodinu ve svém automobilu Laurin & Klement. Vedle řidiče jeho švagr Josef Šťastný, vpravo vzadu manželka Joži, uprostřed Jaroslav Matyáš, vlevo Marie Šťastná.

3 Jaroslav Matyáš v sokolském průvodu na kladenské třídě Korso, zcela vpravo (8. června 1930).

4 Manželé Matyášovi s dcerou Jaruškou, 25. výročí svatby (27. března 1943).

5 Josefa Anna Matyášovi s vnučkou Jaruškou, s dcerou Marií, dcerou Joži a jejím manželem Františkem Bürgerem a synem Jaroslavem s manželkou Marií (rok 1925).

3

4

5

domu. V roce 1455, tedy v době panování krále Jiřího z Poděbrad, koupil pražský měšťan Jan Duras od města Slaného statek v Želenicích. Poukazuje na to Beseda lidu z roku 1902:

Tím větší vzbuzuje obdiv podivná zvěst, že prostý jeden statek selský udržel se přes půl tisíce let v rukou jedné a téže, nyní ovšem široko daleko rozvětvené rodiny. Jest to statek číslo 1 v obci Želenice u Slaného a rodina ta jest známa po celé oblasti Čech severozápadních, rodina Durasova.

Jan Duras se narodil roku 1391 v domě číslo 186 na Novém Městě pražském, dnes v Křemencově ulici číslo 7. Jakousi podivuhodnou náhodou měl autor kdysi byt na Novém Městě v domě číslo 189. Oba domy jsou od sebe vzdáleny, co by kamenem dohodil.

Božena Durasová vystudovala zpěv a dramatické umění na pražské konzervatoři. Po krátké koncertní činnosti se v roce 1906 věnovala operetě ve Švandově divadle na Smíchově pod jménem Marie Válková. Krátce působila v holešovické Uranii. V letech 1907 až 1919 měla angažmá v Městském divadle na Královských Vinohradech a pak do roku 1926 ve Vinohradské zpěvohře. Vedle Marie Zieglerové byla jistě největší operetní hvězdou prvních desetiletí 20. století. Stala se i oblíbenou zpěvačkou v pražských kabaretech.

Ztvárnila Dulcineu v Dykově Zmoudření Dona Quijota, Alici ve Strindbergově Tanci smrti i titulní roli v Mam'zelle Nitouche.

Hrála a zpívala 25. ledna 1914 Helenu při pražské premiéře Nedbalovy Polské krve. Inscenace dosáhla celkového počtu 118 repríz, což byl na tu dobu vynikající výsledek.

Ve filmu Tulákovo srdce natočeném v roce 1922 se představila v hlavní ženské roli Evy, manželky hraběte Svarovského.

V roce 1916 uzavřela sňatek s Janem Štursou. Po devíti letech manželství skončilo sebevraždou úspěšného, ale těžce nemocného sochaře. Štursa se 28. dubna 1925 účastnil umístění své sochy Dar nebes a zemřel v Moderní

galerii v pražské Stromovce. Vrátil se do svého ateliéru na Akademii, kde se postřelil, a na následky zranění 2. května zemřel. Pohřben byl 5. května na vyšehradském Slavíně.

Říkalo se, že Bolenka Durasová měla později milostný vztah i s Oskarem Nedbalem. Problémy utrápený skladatel svůj život ukončil v chorvatském Záhřebu skokem z okna na Štědrý den roku 1930.

Matyášové jako učitelé byli velcí vlastenci. I u Jablonských v lesovně Mrákavy byla situace opačná než u Hessových ve vile na Ronně. Vrchní nadlesní Jan Jablonský byl vychován v českém duchu.

Jeho manželka Marie Klára, rozená Neumannová, se narodila 12. srpna 1869 v Mšeci číslo 50. Její otec Josef Neumann, kupec, narozený 10. nebo 16. února 1841, zemřel 7. října 1873. Její matkou byla Anna Kateřina, dcera Františka Kesche, knížecího schwarzenberského nadlesního z lesovny v Mšeci číslo 81, a Alžběty, dcery Felixe Nožičky, měšťana a voskáře z Žatce číslo 4, a Anny, rozené Vetterové, z Lípy v okrese Litoměřice.

Anna Kateřina se narodila 11. listopadu 1842 a zemřela ve věku třiceti pěti let 30. března 1877. O Marii Kláru po její smrti pečovala babička Alžběta Keschová.

František Kesch, nadlesní z lesovny v Mšeci 81, byl synem Jakuba Kesche, měšťana a městského pokladníka v Lišově 15 u Českých Budějovic, a Kateřiny, rozené Jungwirthové.

Otec Josefa Neumanna byl nositelem stejného jména, rovněž kupcem, z Mšeci číslo 112. Jeho matkou byla Marie, rozená Salačová, z Mšeci číslo 63.

Josef Neumann starší byl synem Václava Neumanna, mlynáře z Mšeci číslo 83, a Františky, rozené Vilímové, ze Smečna. Matkou Josefa Neumanna (narozeného 1841) byla Marie, dcera Matěje Salače, kostelníka v Mšeci číslo 63, a matky Anny, rozené Kleinové, z Mšeci.

Svatba Jana Jablonského s Marií Klárou Neumannovou se odehrála 9. dubna 1894 v bazilice sv. Václava na Smíchově. Oba byli dobří katolíci. Třicetiletý Jan Jablonský se ženil podruhé, protože v prvním manželství záhy ovdověl. Do druhého manželství si přivedl syna Josefa, jenž pak padl v 1. světové válce.

Jan Jablonský se narodil 1. července 1863 v Nové myslivně v malé obci Boudy číslo 77 v okrese Písek. Jeho otec Jan Jablonský, narozený v Praze kolem roku 1829, zemřelý ve věku devadesáti let 25. října 1919, myslivec města Písku v Boudách, byl synem c. k. setníka Josefa Jablonského a Anny, rozené Seitlové, dcery Josefa Seitla, obuvníka v Písku, vdovy po Františku Eisnerovi, učiteli v Písku. Matkou Jana Jablonského byla Josefa, dcera Martina Havlíčka, měšťana a vlnocajkáře v Písku číslo 97, a Františky, rozené Šafařovičové, rovněž z Písku.

Josefa Havlíčková se narodila 8. února 1825. Její maminka Františka pocházela z rodiny soukeníka Františka Šafařoviče a Magdaleny, rozené Molendové, rovněž z Písku.

Jaroslav hledal v obci Boudy u Písku Novou myslivnu. Na návsi vystupovala z auta sympatická paní.

„Kde bych našel Novou myslivnu? Narodil se tam před sto padesáti lety můj pradědeček,“ vysvětloval na otázku, koho hledá.

„Já vás znám, jsem Libuše Bělová, starostka. Přispívali jsme na babybox v Písku,“ odpověděla potěšeně. „A v té myslivně jsme s manželem žili, on byl hajným,“ dopověděla a Jaroslav pochopil, že se jednou zase do sebe zasouvají dva díly zipu. Tak všechno se vším souvisí. Daroval starostce Libuši svoji knížku a kytku, kterou s sebou vozil od rána v autě. Dostal pohled a kroniku obce Boudy.

Za chvíli stál před samotou na kraji lesa a povídal si s hajným Františkem Koptou. Před kamennou stavbou hájovny stojí dvě prastaré obrovité lípy. Jaroslav si jednu z nich nenápadně pohladil a ani na chvíli nepochyboval o tom, že se o ni opírali jeho praděd i prapraděd.

Místo jej tak okouzlo, že za týden dovezl Lucii a Matýska k Nové myslivně ještě jednou. Po cestě kolem usedlosti projel motocyklista a po chvíli se vrátil: „Znám vás z novin. Jmenuju se Vladimír Beneš. Před dvaceti roky jsem obsedal hřebečka Quadal, který se u vás na Fantově mlýně narodil. Prodali jste ho v roce 1987 s jeho matkou Florou do Lnářů,“ vysvětloval.

František Kesch se narodil 1. září (podle náhrobku) nebo 1. října (podle zápisu na hracím obrazu) roku 1783, tři roky po smrti Marie Terezie. Jeho

manželka Alžběta byla o třicet sedm let mladší. Narodila se 22. srpna 1820 a zemřela 5. ledna 1906. Franz Kesch zemřel 12. srpna 1869 (jak na zadní stranu hracího obrazu zapsala jeho vnučka Marie Klára) nebo 11. září 1868 (jak uvádí nápis na náhrobním kameni) v pozhnaném věku 86 let. Autor – jeho praprapravuk – se domnívá, že chybu udělal nejspíš kameník na náhrobním kameni, když jej tesal celý nový po smrti Alžběty Keschové.

Knížecí schwarzenberský nadlesní František Kesch tedy pravděpodobně zemřel ve stejný den, jako se narodila jeho vnučka Marie Klára.

Při jaké asi příležitosti dostal v roce 1810 – před dvěma sty let – od svého otce Jakuba Kesche hrací obraz představující krajinu s kostelem a věžními hodinami v popředí? Pod kostelem je kovárna a kovář v ní pracující odbíjí na kovadlině každou čtvrt hodinu, jak plyne čas. Vedle kovárny stojí větrný mlýn, jehož kolo se také každou čtvrt hodinu roztočí. Zcela v pravém dolním rohu olejové malby nad podpisem malíře stojí kamenný kříž a na jeho podstavci je letopočet 1743, značící zřejmě rok vzniku hracího obrazu s hodinami. Marie Terezie právě vládla třetím rokem.

Máňa, dcera vrchního nadlesního Jablonského, se pečlivě starala o domácnost, pomáhala své mamince pečovat o chov domácích zvířat, plela záhony zeleniny i květin na zahradě kolem lesovny. Jaroslav, syn řídicího učitele Josefa Matyáše, byl přeložen s platností od 1. února 1915 na místo zatímního učitele na obecné škole chlapecké v Libušíně. Jeho služné stanoveno roční částkou 1 200 korun.

V zimě téhož roku seznámil se při sáňkování poblíž dolu Maxovka u Libušína s Máničkou Jablonskou, dcerou hraběcího lesního v blízkých Mrákavech. Láska veliká.

Jejich pozdější švagr Josef Šťastný a manžel Jaroslavovy sestry Marie setkání zveršoval:

**Pak přišla neděle, silnicí od Maxovky
k Libušínu, mladých lidí celé stovky
na sáňkách se řítí dolů o závod,
Amor tu hned snuje sladký lásky svod.**

Rodiče jim požehnali a svatba slavná se konala 9. února roku 1918 ve velehrámu svatého Víta v Praze. Jejich sňatek posvětil farář Clemens Kuffner. Z lože manželského se 3. února roku 1921 v Libušíně poblíž Kladna narodila jejich jediná dcera, jež po otci pojmenována byla Jaroslava.

Jaroslava, Jarka nebo Jaruška se při své odbojové činnosti během fašistické okupace seznámila s Ludvíkem, synem důlního ředitele inženýra Alfréda Hesse. Ludvík sympatizoval s kladenským odbojem, možná se mu jen zalíbila Jaruška. Ač sám z poloviny Němec, skončil v rukách kladenského SS a v dubnu 1943 se octl za drátěnými ploty v koncentračním táboře Flossenbürg.

Počátkem května 1945 fašisti vyvedli své vězně z tábora a na útěku před postupující americkou armádou hnali je neznámo kam. Američtí vojáci zubožený pochod smrti dostihli a vězně osvobodili. Fašisty pokosili dávkami ze svých kulometů a samopalů, nepřestávající přitom žvýkat a žmoulat mezi rty doutníky. Aspoň tak na Američany vděčně vzpomínal jimi osvobozený Ludvík.

Zázrakem se mu podařilo rychle se vrátit přes válkou zpustošené Německo do rodné vily Ronna, jež ovšem tou dobou již byla obsazena českými vlastenci, chystajícími se lynčovat jeho otce Alfréda Hesse pro jeho rakouskouherský původ.

Na Kladně se pochopitelně v květnu 1945 s Němci nemazlili. Tak například velitele SS Haralda Wiesmanna přivázali na hlavní třídě řečené Korso do otevřené výlohy u Bati a každý kolemjdoucí mu mohl plivnout do tváře, kopnout jej do holeně nebo mu ubalit facku, pakliže si chtěl ušpinit ruku.

Není bez zajímavosti, že Harald Wiesmann se narodil v dubnu roku 1909 jako jím vězněný mladý inženýr Ludvík Hess. Narození jeho syna v únoru 1947 přežil o dva měsíce, protože podle rozsudku Mimořádného lidového soudu v Praze IV. byl 24. dubna 1947 v pankrácké věznici oběšen.

Hessovu rodinu internovanou ve vile Ronna zachránila statečná Jaruška Matyášová mezi kladenskými komunisty známá jako členka protifašistického odboje.

Netrvalo dlouho a Ludvík si bral Jarušku. Svatba se konala 17. července roku 1945 v kostele svatého Mikuláše na Starém Městě pražském. Svatěbčany vezly kočáry tažené koňmi v nablýskaných postrojích. V kostele

zaspíval Fibichovu píseň Má dívenka jak růže jest nevěstin otec Jaroslav Matyáš, ředitel škol na Kladně.

Jak se patří a sluší, narodilo se novomanželům děťátko! Mladé mamince doslova k jejím narozeninám 3. února, snad jen s hodinovým zpožděním. V kladenské porodnici 4. února roku 1947 se po zadku prodral na svět dost velký kluk. Říkejme mu Jaroslav, i když zasvěcenci vědí, že je to až jeho druhé jméno po dědečkovi Matyášovi. Pod tímhle jménem malý Jarda či Jaroušek už v několika předchozích autorových knížkách vystupoval.

Zima byla toho roku na sníh obzvláště štedrá, a tak dědeček Jaroslav Matyáš musel vynaložit hodně sil při odhazování závějí, aby se sanitka s vnukem dostala až k domu číslo 11 v kladenské Davidově ulici.

Hrobka Dunderů na hřbitově v Tuřanech (zcela vpravo) a znak rodu.

1

1 Sourozenci Ludvík a Melita Hessovi na zahradě u vily Ronna (rok 1912).

2 Rok a půl starý Matyáš Hess u vily Ronna, kde se narodil jeho dědeček (podzim 2004).

3 Dědeček důlní inženýr Alfréd Hess na kolonádě v Luhačovicích (2. září 1932).

4 Autorova babička Libuše Hessová, rozená Vlková (kolem roku 1939).

5 Velmi mladý komerční inženýr Ludvík Hess, autorův otec.

6 Přední a zadní strana korespondenčního listku odeslaného inženýrem Ludvíkem Hessem rodičům 11. března 1945 z koncentračního tábora Flossenbürg. Píše německy a podepisuje se česky „Ludvík“.

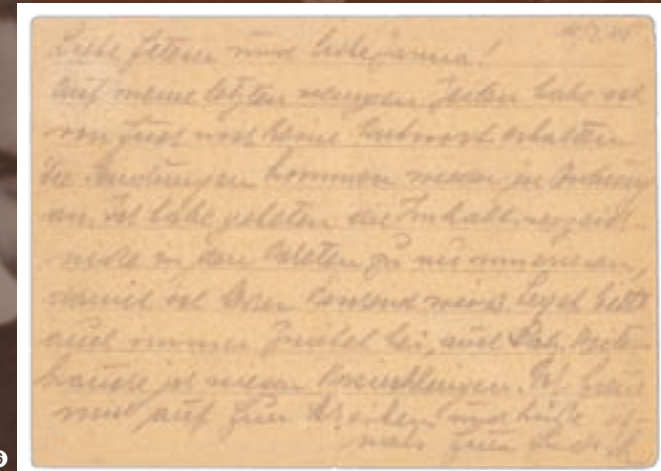
5

4

6

2

3

1

1 Manželé Ludvík a Jaroslava Hessovi vycházejí z kostela svatého Mikuláše.

2 Ženich a nevěsta, Ludvík a Jaruška.

3 Kočár vezoucí nevěstu Jarušku a jejího otce Jaroslava Matyáše na svatbu v kostele svatého Mikuláše na Starém Městě pražském (17. července 1945).

4 Nevěsta Jaruška ve fotoateliéru Balzar Praha (17. července 1945).

2

3

4

S DĚDEČKEM A BABIČKOU

Kluk se dostal poprvé ke koním na doporučení primáře Jiroutky. Uznávaný kladenský dětský lékař mamince Jarušce předepsal, aby Jarouškovi vařila polévku z koňského masa.

A opravdu, kluk po ní rostl jako kůň.

Podruhé přišel ke koním na kladenském sokolském Sletišti, jež bylo doménou dědečka Jaroslava. Na sportovišti byla a dodnes je jízdárna s krytou halou. Koně byli předmětem obdivu malého Jarouška i jeho dědečka, ředitele škol na Kladně. Před vchodem na Sletišť byl malý statek a o kousek dál vojenské kasárny. Sedlák i vojáci samozřejmě používali při práci tažné koně a klučík je ze svého kočárku obdivně pozoroval.

„Budu sedlák!“ prohlašoval Jaroušek, jen co se naučil poskládat písmenka do slov. Všechny tím vždycky upřímně pobavil, a tak takhle dvě slova opakoval čím dál častěji. A věci znalí čtenáři vědí, jak to nakonec

dopadlo. Jaroušek se stal chovatelem koní a v roce 1988 obdržel od Obvodního národního výboru v Praze 10 na dřevitém papíře cyklostylem vytištěné potvrzení, že je soukromě hospodařícím rolníkem. Teď ovšem autor předběhl děj o čtyři desítky let.

Výchovu a výcvik kluka převzal z velké části dědeček Jaroslav Matyáš. Tatínka Ludvíka lákaly kavárny, maminka Jaruška se snažila vydělat pár korunek, třeba jako úřednice nebo učitelka náboženství – československého husitského. Rodiče získali byt v pražské Libni. Žili v typické periferní ulici Novákových v domě číslo 11 ve 4. patře. Jaroušek přebýval velmi často u kladenského dědečka a babičky a jistě to bylo k jeho prospěchu. Nepoznal sice rodinné soužití s tatínkem a maminkou, ale prarodiče jej nezanedbávali.

Jezdili na tak zvané letní byty. Pronajali si dva pokojíčky v domku u Šůlů v Nižboru a pobývali tam celé léto. Denně se chodili koupat k řece Berounce. Měli oblíbené stanoviště pod hruškou. Když nebylo počasí na koupání, vyrazili na houby do lesa zvaného Žlubinec. Sbírali je tak nezodpovědně, že zaměnili muchomůrku za žampiony. Babička s Jardovou maminkou utrpěly otravu houbami, Jarda je naštěstí nejedl. Jinak by asi jeho vzpomínky končily právě na tomto místě.

Nižbor přinesl první hry s holčičkami na doktora. V Nižboru viděl Jarda poprvé vesnickou taneční zábavu v hotelu Praha. Navštívili s dědečkem nižborskou sklárnu a Jarda obdivoval upoceně skláře s přšťalami a pečlivě brusiče skla. Pan domácí Šůla byl vyhlášeným sochařem trpaslíků. Malý Jarda k jeho pestrobarevným sochám nezaujal ani kladný ani záporný vztah.

V Nižboru se seznámil s netopýry a s obrovskými brouky roháči. Naučil se stavět chaloupky z hebkého lesního mechu. Když bylo opravdu ošklivo, maloval pod dohledem dědečka temperami. Místo vody k jejich ředění používali pivo, přesně řečeno pivní slivky, jejichž dodavatelem se stal výčepník v hotelu Praha.

Při česání angreštu a současně jeho konzumaci dostal žihadlo od vosy sedící na jedné bobuli. Jarda ji přehlédl a dal si angrešt do pusy i s vosou, takže mu žihadlo aplikovala zevnitř tváře. To bylo řevu!

A konečně to nejdůležitější. V myslivně v kopcích nad levým břehem Berounky koupil dědeček Jardovi štěňátko jezevčíka – Haryka. Nebylo

šťastnějšího kluka pod sluncem. Haryček na dlouhou dobu zaujal první místo na žebříčku hodnot malého Jarďy.

Do Nižboru přijížděl někdy na neděli i klukův táta. Čekávali na něj na romantickém venkovském nádraží. Taky jej tam doprovázeli, když v neděli večer odjížděl. Na tátu zůstalo jen málo vzpomínek, ale jisté je, že do Nižboru jezdil. Svědčí o tom i jeden dochovaný pohled Nižboru, který maminka Jaruška poslala 27. června roku 1950:

*Tatíčku, vždy ještě něco zapomenu a musím dodatečně psát. Tentokrát prosím zakup v lékárně Rovenal 2 kusy. V případě, že by nikde nebyl, tedy 2 Saridony. Je to protirevanch za ovoce – až ústně. Dál Ti chci připomenout, že v příštím týdnu ihned po neděli se navazují svátky. Úřední zpráva v novinách byla, že bude volno – informuj se a zaříd' dle toho. Čekáme Tě v sobotu, pan major jede vozem, tedy asi společně že přijedete. Jsme zdraví, vzpomínáme a líbáme. Jarča a Luďa
Rodičům jsem psala a zvala je na příští týden, až zde budeš.
Nezapomeň na boty – vyzvednout!*

Adresováno na Poldi, kde tatíček v té době pracoval. Rodiči jsou míněni babička a dědeček Hessovi z Prahy, na něž si kluk skoro nevzpomíná. Snad na jednu návštěvu v jejich malostranském bytě v domě číslo 10 na Tržišti.

Na pohlednici přilepena známka s portrétem Klementa Gottwalda v hodnotě 1,50 Kčs. Bylo před měnovou reformou.

Pohlednice je cenný doklad o existenci rodiny, na kterou si malý Jarďa vlastně nepamatuje. V den odeslání pohlednice mu byly tři roky a nějaký měsíc. Maminka Jarča měla dvacet devět a tatíček Ludvík čtyřicet jeden rok.

Letní byty v Nižboru se střídaly s letními byty ve Zbečně. Obě staroslavné vsi spojuje řeka Berounka, podél ní se vinoucí železnice a krásné lesy táhnoucí se až ke Křivoklátu, jež přeruší jen úzký pruh polí kolem silnice mezi Bělčí a Zbečnem.

Projedete-li Zbečnem po silnici směrem na Křivoklát, po pravé straně je stará vila číslo 134, kterou vlastní rodina Huberova. V tom domě si Jarďovi prarodiče pronajímali pokojíky.

Zbečno přináší vzpomínky na americkou houpačku na zahradě vily. Na mládence, jenž vyřezával z broskvových pecek košíčky – mohli jste si je pověsit třeba na krk. Letní byt je i vzpomínka na okřídlenou otázku, kterou malý Jarďa položil paní Huberové: „Paní domácí, když spíte, tak můžeme trhat oříšky?“

Zbečno v pozdějším věku byly jízdy na kole s Vítkem, synkem či vnukem Huberových, chytání ryb v potoce Klíčava a výlety na stejnojmennou přehradu. Pod přehradou stál domek hrázného a u něj zaparkovaná Poběda. Aha, nevíte, co je to Poběda? Přece Opel, celá továrna Opel, kterou si Rusové odvezli jako válečnou kořist z poraženého Německa po 2. světové válce. Auto Poběda představovalo v Jarďově dětství nepřekonatelný bourák.

Do Zbečna poslal dědeček Jaroslav Matyáš svému vnukovi pohlednici ze zájezdu na Hlubokou s přáním k svátku. Lístek je datovaný 18. srpna roku 1957:

Při svém zájezdu na Hlubokou vzpomínám Tvých jmenin, ke kterým Ti přeji mnoho zdraví a rovněž i jiné příjemnosti, užití prázdnin a úspěchy v 5. třídě. Budou-li výborné, koupím Ti stan s kytarou, ale musíš mít 1 ze zpěvu. Tebe i maminku zdravím a líbám a těším se na shledání ve Zbečně. Pozdravuj všechny v rodině p. Hubera. Budu Ti vyprávět z cesty. Váš dědeček

Dědeček v každém ze svých mnoha pohledů z cest po krásách vlasti, při nichž působil jako vedoucí zájezdu cestovní kanceláře Turista, neopomněl připomenout prospěch. Zda malý Jarďa dostal v 5. třídě jedničku ze zpěvu, by se dalo určitě zjistit, ale jisté je, že se zpívat nikdy nenaučil, a přání svého dědečka – zpěváka tak nikdy nesplnil.

Zbečno je kino na návsi. Když se šlo na představení, největší frajeřinou byl obal od americké žvýkačky čouhající z kapsičky u košile.

Zbečno jsou malinové plantáže v lese na náhorní planině vedle samoty Novina. Nekonečné denní sbírání malin do plechových bandiček a jejich zavařování. Když umřela stará paní z protějšího domku, zdál se Jarďovi sen, že ji pohřbili ve sklenici na zavařování.

Zbečno je ale taky vzpomínka na výlet prvním Jardovým autem – kabrioletem Aero 662. Jarda si autíčko koupil v roce 1967, bylo mu dvacet let. Sjížděli ze Sýkořice do Zbečna, vedle mladého řidiče bez řidičáku seděla jeho první manželka, tajnosnubná židovská tmavovláška Naďa, hezké nohy vysunuté z auta, opalovala si za jízdy svá nahá malá prsa.

Babička Marie vycovaná v lesovně byla vyhlášenou kuchařkou a předpisovou manželkou. Dědečka Jaroslava malý klouček ještě navštívil na kladenské škole U Floriána a pan ředitel mu mával z okna své pracovny na dvůr. Záhy pak odešel z aktivního ředitelování školy do důchodu, ale učitelské povolání dál uplatňoval na jediném vnukovi.

Po letech se klukovi, dnes už starému muži, zdá, že většinou se jednalo o tělesnou výchovu. Dědeček Jaroslav učil malého Jarouška plavat, jezdit na kole, sáňkovat, lyžovat a bruslit. Po desítkách let uznává, že nebýt dědečka, nikdy by se nic nenaučil. Jaroušek byl (a je dodnes) buchta. Nebo bábovka, či jak jeho malé schopnosti tělocviku chcete pojmenovávat. Všechny vyjmenované disciplíny zvládl jakž takž, nejlépe snad jízdu na kole a plavání. Když nedávno ve věku hodně dospělém dostal k Vánocům jako dárek brusle, posbíral všechnu odvalu a s šestiletým synkem Matýskem a jeho maminkou Lucií absolvoval celkem čtyři jízdy na zamrzlých rybnících. Z toho jen jedenkrát upadl. Považuje to za úspěch. Umělecké hodnocení jeho bruslení ovšem šlo do minusových známek.

Druhým oblíbeným předmětem předškolního vyučování byla výtvarná výchova. Předlohu obvykle tvořily barevné ilustrace Raisových Zapadlých vlastenců. Adolf Kašpar byl oblíbeným malířem, jehož obrázky Jaroušek kopíroval vodovkami a později temperami na kladívkové čtvrtky. Klukovo dílo bylo vytrvale prohlíženo a chváleno Jarouškovými příbuznými a dědečkovými přáteli.

Součástí výtvarné výchovy byla také cvičení v architektonických slozích. Zvláště často a pečlivě byl probírán rozdíl mezi architekturou románskou a gotickou. Ani baroko nebylo opomíjeno. Gotický oblouk připomíná sepnuté ruce...

Třetí disciplínou byly nesporně počty – matematika.

„Násobilku musíš umět, jako když bičem práská!“ opakoval dědeček Jaroslav často svoje oblíbené školní heslo. „I když tě o půlnoci probudí!“

Dědeček kvůli násobilce vnuka nebudil, ale při dlouhých procházkách po kladenských lesích – zvláště v mrazivém zimním období – bylo slyšet, jak se dvojice – dědeček a vnuk – spolu baví.

„Třikrát sedm?“ velel dědeček.

„Dvacet jedna,“ odpovídal vnuk, jako když bičem mrská.

„Sedmkrát osm?“

„Padesát šest,“ dodnes jako by právě tato čísla byla nejfrekventovanější.

Po skoro šesti desítkách let si vnuk sice pamatuje násobilku, ale to je taky jediné, co z počtů zbylo.

Určitě bylo na pořadu i čtení a psaní. Dědeček rád vnukovi kupoval knížky, ostatně knihkupectví bylo hned na rohu jejich ulice u Hlavní třídy, tedy jen několik desítek metrů od domu číslo 6 v Davidově ulici, kde v prvním patře v důchodu bydleli. Jednou ze zakoupených knížek, jež se stala klukovi častým vzorem, byli Dva divoši Ernesta Thompsona Setona.

Původní byt, do něhož se malý Jaroslav narodil, byl v Davidově ulici číslo 11 a zabíral celé podlaží moderního domu. Dvoupokojový byt v domě číslo 6 jim časem jako „starodůchodcům“ přišel příliš nákladný, a tak se přestěhovali do přízemí v Nejedlého ulici proti škole Amálka do bytu o jednom pokoji a kuchyni a konečně do bytu o jedné místnosti v přízemí domu číslo 14 v téže ulici. Dnes Amálské.

Tomuto způsobu života říká autorův přítel a známý pražský právník Karel Friml – let balónem. Balón je vybaven pytlíky s pískem, jež cestující během letu odhazují, aby vznášedlo své pouti odlehčilo. Nakonec už není co odhodit...

A tak dědeček s babičkou, jak letěl balón jejich žití, postupně odhazovali pytlíky s pískem. Jako „starodůchodci“ žili z neuvěřitelných osmi set korun československých měsíčně. Dědeček si snaživě přivydělával. Nejprve jezdil jako průvodce s turistickými zájezdy cestovní kanceláře Turista. A svého vnoučka Jarouška skoro vždy bral s sebou. Vnuk poznával tedy velmi záhy české hrady a zámky. Jednalo se o autobusové zájezdy a dědeček za jízdy a samozřejmě v té době bez jakékoli zvukové aparatury popisoval turistům krásy okolní krajiny a historické události, jimiž byl kraj kolem autobusu

obestřen. Zpotil se často tak, že si musel převléknout košili, kterou mu babička přibalila s sebou do jeho aktovky.

Cestovní kancelář Turista zajišťovala vnitrozemské zájezdy, zatímco Čedok tradičně pořádal zájezdy zahraniční. K těm se ovšem dědeček nepropracoval. Turista měl kancelář na hlavní kladenské třídě zvané Korso a Jaroušek tam dědečka často doprovázel.

Cestou potkávali na náměstí a na Korse ostatní kladenské učitele a ředitele v důchodu. Všichni byli zásadně v oblecích a s klobouky na hlavách. Při setkání je nadzvedli, lehce se uklonili a pronesli: „Má úcta!“ nebo „Má poklona!“ Ta slova patřila obvykle dámám, páni se mezi sebou zdravili: „Budte zdrav!“ Nebo „Buď zdrav!“ podle stupně přátelství. K často užívaným pozdravům patřilo hornické „Zdař bůh“. Dědeček Jarouškovi zdůrazňoval: „Až budeš chodit do školy, říkej, že tvůj dědeček byl havíř!“ Měl na mysli dědečka Hesse, bývalého ředitele dolů, a vnukův budoucí kádrový profil.

Nejčastěji potkávali pana ředitele Lopatu a pana ředitele Vodičku, oba ředitele škol v důchodu. Říkalo se sice v důchodu, ale psávalo se v. v. – tedy ve výslužbě.

Pan ředitel Lopata odpovídal zjevem svému jménu – byl vysoký a hubený. Všichni pánové byli především nesmírně zdvořilí a uhlazení. Jejich rozhovory ovšem připadaly malému Jarouškovi nekonečné, a tak se stávalo velmi často, že se zavěsil dědečkovi na ruku a pokoušel se jej odtáhnout: „Dědečku, pojď!“

Druhým pracovištěm Jaroslava Matyáše, ředitele škol v. v., byl kladenský zámek, kde se odehrávaly zkoušky Kladenské filharmonie, v níž dědeček fungoval coby jakýsi manažer. Soudě podle toho, že dirigentem byl významný kladenský rodák a zároveň dirigent opery Národního divadla v Praze Rudolf Vašata, nejednalo se zřejmě o filharmonii bezvýznamnou.

Jednou z posledních dědečkových aktivit bylo psaní cenovek ke zboží pro mlékařku a cukrářku provozující obchody na hlavní ulici. Měl krasopisné písmo.

Dědeček Matyáš celý život především zpíval, ale taky hrál na housle, jež doma přechovával, a malý Jaroušek se na ně pokoušel vydávat tóny. Vyluzované zvuky ovšem nikdy nevyzněly lahodně. Nakonec mu dědeček pořídil ze starých zásob Kladenské filharmonie obrovskou kytaru španěl-

ku, leč nutno přiznat, že Jarouškův v rodině zcela výjimečný hudební hluch mu znemožnil jakýkoli pokus o hudební kariéru.

Jaroušek dědečka rád doprovázel do kladenského zámku, neboť v něm byly ve značném nepořádku uskladněny zbytky exponátů muzea, z nichž nejvíce obdivoval starý velociped sestávající z velikého kola předního a malého zadního.

Možná že právě tady započala Jarouškova vášeň ke kolům. Nejdřív ze všeho jej dědeček vozil na svém kole v sedačce přimontované před sebou. Pak mu pořídil první vlastní bicykl – červeného Pionýra – nejmenší ze všech kol. Vzдор své pohybové nešikovnosti se na něm malý kluk naučil jezdit poměrně snadno. Dědeček jej zpočátku držival zezadu za sedlo, ale brzy se mu klučik vymkl z dlaně a předváděl se, jak rychle jezdí.

Vydávali se spolu velmi často na kolech na vyjížďky, z nichž nejčastější vedly na Lapák anebo na kladenský hřbitov, kde byli uloženi dědečkovi rodiče. Choval je v mimořádné úctě a hrobku s jejich ostatky navštěvoval skoro denně. Pro Jarouška to nebyly smutné zážitky a dědeček návštěvu hřbitova snad ani tak nepodával. Staly se častou vyjížďkou přinášející nejružnější povinnosti. Dědeček s sebou vozil v aktovce smetáček na zametání desky hrobu, hadřík na otření černého mramorového pomníku s vyrytými a vylaceny jmény a hadřík na vyleštění kovových a skleněných vitrínek, v nichž rozsvěcoval petrolejové lampičky. I jejich skleněné cylindříky bylo třeba vyleštit. V korýtku pod pomníkem byly podle ročního období zasazené různé kytky – macešky, petrklíče, voskovky. Dědeček je přesazoval podle zavedené tradice a jak které byly v sezóně v prodeji. V zimě pak čerstvé smrkové chvojí.

Kladenská hrobka je dvoudílná, levá část pro urny byla v té době prázdná, v pravé byl od května roku 1932 uložen dědečkův otec – řídicí učitel Josef Matyáš – a od května roku 1957 taky dědečkova maminka Anna. Na jejím pohřbu byl i kluk. Dědeček své mamince ve hřbitovní kapli zazpíval a u hrobu promluvil ke shromážděným příbuzným a přátelům.

Návštěvy na hřbitově končily třemi křížky vytvořenými na hraně kamene na pravé části hrobky. Nejprve je udělal dědeček a pak sevřeným palcem a ukazováčkem pravé ruky i vnuk. Věčné, dodnes nezapomenuté gesto – shora dolů, zleva doprava.

1 Jaroslava a Ludvík Hessovi nad synem (12. dubna 1947).

2 Prarodiče Marie a Jaroslav Matyášovi s vnukem (květen 1947).

3 Maminka Jaruška se sedmiměsíčním synkem na balkónu domu číslo 11 v Davidově ulici v Kladně (21. září 1947).

4 Tatínek Ludvík s ročním synem – autorem (1948).

5 Hessovi v pražské ZOO (rok 1950).

6 S prababičkou Marií Jablonskou na zahradě domku v kladenské Habešovně.

1

2

3

5

6

1

2

3

1 S dědečkem Jaroslavem Matyášem a jezevčíkem Harykem v Kladně.

2 „Váží 25 kg, měří 119 cm,“ připsala maminka Jaruška na fotografii s čtyřletým synem (únor 1951).

3 Na dvorku v Davidově ulici číslo 6 (léto 1948).

4 Pětiletý vnuk věnuje fotografii na zadní straně babičce (1. dubna 1952).

5 Na bělouši Salimanovi na kladenské jízdárně se správcem Freibergem (květen 1951).

4

5

Vyjíždka na kolech na Lapák byla ovšem nejveselejší. Nejprve dědeček s vnukem dofoukali pneumatiky svých bicyklů. Vyrázili z domu číslo 6 v Davidově ulici kolem budovy YMCA k secesní stavbě chlapecké školy u Amálky, pak přes křižovatku kolem dispenzáře – romantické vily, v níž měla sídlo ordinace dětského lékaře pana primáře Jiroutky. Míjeli po levé ruce porodnici, kde se Jaroušek narodil, po stejné ruce jim zůstal fotbalový stadión SONP Kladno, pak tenisové kurty. Po pravé ruce se mihla žlutá a hnědě kachličkovaná budova střední zdravotní školy, přešli přes železniční trať a už byli u brány na sokolské Sletiště, jež při cestě na Lapák zůstalo po levé ruce. Někdy vyjíždky vedly právě na stadión.

Hned vpravo za vchodem na Sletiště byly tenisové kurty a vlevo domek správce pana Freiberga, jenž se staral zároveň o krytou jízďárnu umístěnou až za stadiónem na vzdálenějším konci Sletiště. Šlo se k ní podél tribuny, v jejíž spodní zadní části byla restaurace vyvážející vyhlášenou dršťkovou polévku. Dědeček s vnukem si ji často odváželi v bandičce domů. Za tribunou byla dlouhá přízemní kuželkárna, kam Jaroušek jen obdivně nahlížel oknem. Byla jedním z posvátných míst.

Zdaleka nejposvátnějším chrámem celého rodného města byla pro kluka kladenská krytá jízďárna. Sokolové ji postavili za dávných a příznivých časů. Byla vybavena jakousi tribunou, z níž vyvolení diváci mohli pozorovat jezdce na koních klusajících nebo i cválajících po obvodu jízďárny. Zdi byly obloženy do výšky dvou metrů dřevem a nervózní kůň do bednění občas kopl a celá jízďárna zaduněla, jako by udeřil blesk i hrom. Jára s dědečkem stáli na malé tribuně a nesměli se ani pohnout ani promluvit – to byl zákon. Stalo se, že spřátelený jezdec na konci hodiny seskočil z koně a kluka posadil do sedla. Oblíbeným a možná prvním koněm, na němž kluk seděl, byl šiml Saliman. Za otěže jej přitom držel v rajtkách oblečený správce pan Freiberg.

Ve stájích byli koně uvázaní u žlabů, mezi jednotlivými stánkami visely na řetízcích okované štrajc pány. V uličce za koňmi seděl nebo stál podkoní a v ruce držel střídavě šoufek na moč na násadě nebo truhlík na koblihy. Jakmile viděl, že se kůň chystá močit, přiskočil se šoufkem a moč do něj pochytil. Koblihy, které nepochytil do truhlíku, okamžitě posbíral do dřevěného kolečka.

Když se dědeček s klukem rozhodli jet na Lapák, nechali bránu Sletiště minout po levé ruce a jeli podél betonového plotu směrem k lesu. Za dvě minutky jízdy na kole vjeli spolu do chrámu lesního. Klenba stromů spínajících svoje větve nad širokou lesní cestou vedoucí na Lapák připomínala vysokou hlavní loď gotického kostela. Dodnes se klukovi nad hlavou klene její zelený oblouk, i když uplynulo skoro šest desítek let.

Lapák? Projdete-li lesem od Sletiště směrem na jih k vesnici Velká Dobrá, jste na Lapáku. Bývala tu malá dřevěná bouda sloužící snad občas v létě jako hospoda, pak už jenom jako krytá vyhlídka na pole svažující se k Velké Dobré a k vrchu Horka či Hora zvanému, jenž v pradávnu ve střední době bronzové sloužil lidu mohylové kultury jako pohřební místo. Kopec Horka je tajemný se svými šesti desítkami mohyl dodnes. Prý se na něm potloukal i známý a mnohonásobný kladenský vrah Václav Mrázek. Od roku 1951 do roku 1956 Mrázek zavraždil a znásilnil sedm žen. V době jeho působení se kladenští báli vůbec vycházet do lesa.

Mezi lesem a polem vede železniční trať s nechráněným přechodem, po níž občas projede vlak z Kamenných Žehrovců do Hostovic a pak ku Praze anebo obráceně.

Lapák je dnes pojmenována na mapách pěšina, po níž procházejí kladenští mezi Rozdělovem a Výrovkou, lesní stavbou sloužící kdysi jako ozdravovna SONP neboli Spojených oceláren národní podnik Kladno, nyní jako hotel lákavě pojmenovaný La Park. Místní a poměrů znalý občan v tom názvu nachází snadno slovo Lapák.

Ze Sletiště je vyhlídka zvaná Lapák vzdálená jen něco málo přes kilometr, ale malému klukovi to připadalo jako velký výlet. Rozhodně to bylo místo, kam se nejčastěji stáčela řídítka dědova a vnukova bicyklu.

Z Lapáku někdy pokračovali na kopec Horka podél potůčku a domku kladenské vodárny. Kluk trhal obrovské květy blatouchů, žlutících se po celé louce. Poblíž při kopání vodovodu v roce 1932 objevil profesor Žofka, někdejší dědečkův kolega, učitel z kladenské reálky, pozůstatky sídliště lidí mohylové kultury.

K nejdelším výletům patřila vyjíždka na kolech lesní pěšinou vedoucí z Kladna k rozhledně na Kožové Hoře, stavbě kladenského klubu turistů

postavené roku 1930. Pod rozhlednou na Kožovce byla restaurace s limonádou. Dědeček jako kladenská osobnost se pochopitelně kdysi podílel i na stavbě zděné rozhledny.

Cesta z Kladna na Kožovou Horu vedla kolem pomníčku jedné z Mrázkových obětí. Les byl plný srnčí zvěře, zajíců a bažantů, to vše kluka zajímalo. Když došlo na hodinu počtů, nejraději počítal zajíce a srny, které po cestě potkali.

Kousek pod Kožovou Horou byl další častý cíl jejich cest – kladenské letiště. Většina letů se uskutečňovala na kluzácích či větroních, vytažených do výšky pomocí navijáku nebo malého motorového letadla. Kluzáky byly oblíbeným námětem klukových kreseb. Někdy se k letadlu přiblížil až na dosah ruky. Nikdy se mu ale nepodařilo vzlétnout v některém z nich. Zdá se, že na letišti nepracoval žádný z dědových bývalých žáků.

Děd s vnukem mívali i hodiny botaniky. Vznikl při nich herbář tlustý jako cihla. A kluk se naučil poznávat kytky – blatouch bahenní, petrklíč, přesličku rolní, třezalku tečkovanou, vlčí mák, řebíček obecný, hvozdík kropenatý aneb slzičky Panny Marie.

Patřilo k botanice taky podzimní vybírání řepy cukrovky? Děd s klukem jí naložili plné tašky, ověsili jimi řídítka svých kol a babička z ní na sporáku uvařila lahodný sirup, jímž si obvykle polévali lívance. Sladký život.

HONZA A JIRKA – KLUCI ROTHOVIC

O necelé dva roky mladší Honza a o půl roku starší Jirka Rothovi žili s tatínkem doktorem Benjaminem Rothem, oblíbeným kladenským praktickým lékařem, a maminkou Marií, učitelkou a vychovatelkou na zdravotní škole, ve stejné ulici – Davidově – ve vedlejším domě číslo 4. Od jejich patrové výstavné budovy to bylo již jen deset či dvacet metrů na hlavní kladenskou třídu navazující na Korso a přes náměstí kolem Lidového domu vedoucí do Rozdělova, nejzápadnější části Kladna.

Maminka Rothová jakýmsi zázrakem či falší zařídila, že bratři chodili do stejného ročníku, ač je dělily dva roky. Jarda začínal svoji školní docházku ve stejném roce jako Honza a Jirka. Znali se a kamarádili ještě dávno před školou, ale k pravému souznění je dovedla jejich kola.

Jarda po svém prvním kole značky Pionýr dostal od dědečka tříčtvrteční Junior tmavočervené barvy. Velmi si kola vážil a při každé příležitosti je

myl, mazal a leštil. Kontroloval tlak v pneumatikách a pravidelně je hustil. Honza a Jirka jezdili na Eskách, teoreticky byli tedy o krůček vpředu. Jenže jednoho dne se dědeček z ušetřeného důchodu rozhodl vnukovi koupit modrého sportovního Favorita. To bylo kolo snů – s berany a s přehazovačkou – tříkolečkem. Favorit se honosil modrou metalízou a stal se předmětem obdivu všech kluků v ulici. Dědeček za něj zaplatil víc, než činil jeho měsíční důchod. Favorit stál 960 Kčs, dědečkova penze představovala 815 Kčs.

Netrvalo dlouho a Jirka a Honza měli stejné Favority. Přece jen byli z dobře zaopatřené rodiny, tatínek doktor Roth dokonce objížděl své pacienty v černé tatřičce. Při návštěvách nemocných po vesnicích v okolí Kladna brával všechny tři kluky s sebou. Cestou se někdy stihli i vykoupat, třeba v rybníku Záplavy u Kamenných Žehrovic.

Doktor si záhy pořídil malý Fiat 600, vůz hodný všeobecného zájmu. Kluci sice obdivovali obrovskou carevnu Volgu s jelenem na kapotě, kterou vlastnil souseď, leč tatínek dal přednost malému vozíku vyrobenému ve slunné Itálii.

Rothovi byli pro malého Jaroslava vůbec středem obdivu. Žili ve vlastním domě, na Nouzově měli chatu ve veliké zahradě a Jardu tam s sebou o víkendy brávali. Spalo se v pokojíčku a v teplém létě dovolila maminka klukům přespat ve stanu na zahradě. Obrovský stan byl na tehdejší dobu vybaven moderní podlázkou. Stavěli jej na čas a rekord byl kolem čtyř minut.

Když kluci povyrostli, směli jet na Nouzov na kolech. Trasa byla rodiči pečlivě vytýčena, u zvláště nebezpečných míst popsáno, jak se mají zvládat. Tatínek pak pravděpodobně trasu projížděl autem a kontroloval, zda ji absolvovali v pořádku.

Jardu zvali i na rodinné oslavy svátků a narozenin Jirky a Honzy, při nichž se podávaly klukovi neznámé či nedostupné pochoutky – třeba kakao. Dokonalá byla i maminkou upečená třená bábovka. Rothovi měli jako jedni z prvních v Kladně televizor a koukat se na malou šedivou obrazovku bylo pro kluky obrovským zážitkem. Největšími televizními hvězdami jejich dětství byli komici Jarda Štercl a Aťka Janoušková, zpěváci Milan Chladil a Yvetta Simonová. Jarda zase Honzovi a Jirkovi vypomáhal s do-

mácími úkoly – především z kreslení. Výkresy mu šly od ruky, nejlépe pak kreslil kytice šefříku a tanky.

Tatínek doktor Roth prožil jako Žid válku v německém koncentračním táboře a na ruce měl vytetované číslo. Byl vzorem hodného a vyrovnaného člověka. Po práci sedával v křesle v hale v prvním patře domu a v absolutním klidu kouřil doutník. Pravděpodobně vynikající značky.

Když tři kluci nebyli spolu na kolech nebo v zimě na bruslích na kladenském zimním stadiónu, byli v neustálém kontaktu. Oba byty byly odděleny jen domovní zdí, stačilo zaklepat anebo zavolat z balkónů, mezi nimiž posléze natažena lanová dráha umožňující nepřetržitou komunikaci. Byly umístěny na zadní části domů směrem do dvorů a do zahrad a skýtaly romantický výhled. Na balkónu kluk choval pijavice nebo mloky pochytané v rybníčcích kolem města. Na dvorek bývala v létě umístěna vana sloužící klukům ke koupání.

Zahrada za domem číslo 6 byla zanedbaná, zarostlá keři a popínavými rostlinami. V jejím nejvzdálenějším místě postavil kdysi dávno jakýsi romantik altán. Cesta k němu byla dobrodružnou výpravou.

Když nastalo klukům období fotbalu, hráli přímo v Davidově ulici. Nebyla tehdy ještě dlážděná a chodničky lemovaly trávničky. Auto projelo jedno denně. Na konci ulice bylo k dispozici cvičiště, snad vojenské či hasičské. Stála na něm vysoká kovová konstrukce s žebříky, ideální příležitost k hrám a výcviku.

Když kluci v zimě nachladli, a otec doktor zakázal vycházky, přemístili se do arkýřů, jež měly oba domy zavěšeny do ulice. Psali velkými písmeny vzkazy na papíry, které si pak ukazovali za zavřenými okny. Nebyla to příliš rychlá komunikace.

V domě u Rothů byla zavedena jedna z mála telefonních linek, nesla číslo 2570. U důchodců Matyášů se chodilo volat na poštu. Na výzvu. Chtěli jste s někým mluvit? Poslali jste mu tedy výzvu. Že budete volat druhý den v šest hodin večer. Výzva se musela adresátovi doručit a ten se vypravil v domluvenou hodinu na poštu k telefonu. Na druhé poště čekal v hale vyzyvatel.

„Máte výzvu Prahu!“ ozvalo se za přepážkou a čekatel rychle vběhl do kabiny – malého a vyčalouněného prostoru s dveřmi. V kabině bývala

i stolička na sezení. Dědeček s klukem tak chodívali volat po večerech mamince Jarušce do Prahy. Domlouvali se, kdy kdo přijede z jednoho města do druhého.

Cesty by zabraly samostatnou kapitolu, leč ponechme jim jen odstavec. Důchodci cestovali po železnici, protože byla levnější než autobus, jímž cesta z Florence do Kladna přišla na deset korun. Vlakem z Masarykova nádraží do Kladna Na Výhybku jen čtyři koruny. Kluka posazovala maminka do autobusu, svěřila jej průvodčímu a na kladenském náměstí jej očekával dědeček. Později jezdil sám. Dědeček s babičkou, aby ušetřili, jezdili výhradně drahou a obvykle vystupovali v Liboci nebo ve Veleslavíně, někdy dokonce už v Ruzyni. Lístek pak místo čtyř korun stál pouhé dvě koruny, respektive jen korunu a šedesát halířů. Přes celou Prahu s mnohým přestupováním z tramvaje na tramvaj přešli za pouhých šedesát halířů.

Kaple a škola sv. Floriána v Kladně.

ŽÁKOVSKÁ KNÍŽKA

První Jarouškovou školou byla mateřská školka na Sokolovské, libeňské hlavní třídě. Bydleli jen kousek od její budovy ve čtvrtém patře domu číslo 11 v ulici Novákových, jež jméno získala po šestičlenné rodině popravené nacisty 24. října 1942 v Mauthausenu. Jindřiška, čtrnáctiletá dcera Novákových, odklidila od bývalé prodejny Baťa zakrvácené kolo, které tu po útoku na Heydricha nechal poraněný parašutista Kubiš. Za atentát byla vyražena i kladenská vesnice Lidice. Malý Jaroslav to pociťoval jako souvislost mezi Kladnem a Libní. Všechno mu vyprávěl dědeček, kladenský učitel.

Jenže maminka Jaruška získala zaměstnání na faře Československé církve husitské, sídlící hned za Leninovou školou v Michli, v jejímž areálu se nacházela i školka mateřská, a do té její záhy přehlásila.

V michelské školce zažil Jaroušek první životní traumata při prohlídkách dětským lékařem. Klučík se beznadějně styděl a nechtěl se před dětmi,

učitelkami ani před doktorem svlékat. Stalo se, že potkal doktora ve vchodu do školky a raději prchl na faru za maminkou.

Dalšími tragediemi, jež Jarda prožíval spolu s ostatními dětmi, byly tryzny uspořádané, když 5. března 1953 umřel Josif Vissarionovič Stalin, usměvavý muž s knírem – muž z ocele. Za devět dní nato zemřel i Klement Gottwald, první český dělnický prezident – hospodář. V tom smutném roce 1953, v němž zemřeli milovaní státníci, proběhla 1. června i měnová reforma. Jarouškův dědeček přišel o celoživotní úspory, respektive mu byly přepočítány v poměru 30 : 1.

Stalina i Gottwalda děti želely stejně, jako kdyby jim umřeli vlastní dědečkové. Ve školce hrála celé dny smuteční hudba z rádia, obrazy státníků byly zahaleny černým flórem, děti seděly na židličkách u stolků a plakaly.

Dědeček s Jarouškem se zařadili mezi truchlící Čechy, lemující hlavní žižkovskou Koněvovu třídu, po níž kráčel průvod doprovázející prezidenta – hospodáře z Hradu, kde byl vystaveny jeho pozůstatky ve Španělském sále, k místu jeho posledního odpočinku – Národnímu památníku na hoře Vítkově. Rakev s milovaným prezidentem zahalená červeno-modro-bílou státní vlajkou byla položena na dělové lafetě tažené dvouspřežím koní.

Po jejich boku a podél lafety kráčela čestná stráž vojínů v přilbicích a skupina vysokých armádních důstojníků. Za rakví se do osmistupu v nekonečném smutném průvodu zařadili prezidentovi soudruzi a soudružky.

Kvílení sirén ukončilo práci v továrnách a v úřadech, nehnutě stály vlaky i tramvaje. Ve výkladních skříních obchodů byl vystaven obraz zesnulého prezidenta s černou páskou, vlajky spuštěny na půl žerdi.

Oblíbený herec Antonín Záb pronesl do mikrofonu Československého rozhlasu nezapomenutelnou větu: „Nezemřel Klement Gottwald, protože strana žije.“

Na místo Klementa Gottwalda nastoupil Antonín Zápotocký a malý Jaroslav byl pyšný, že druhý dělnický prezident kdysi bydlel v Kladně hned vedle domku, v němž tehdy žili dědeček a babička.

Docházku do školy zahájil kluk v Michli na levém břehu pražského potoka Botiče. Prvního září roku 1953 dávno před osmou hodinou postávali s maminkou u vrat budovy.

Maminka Jaruška získala práci jako úřednice v libeňských Laboratorních potřebách a malý Jaroslav vyměnil první třídu na základní škole v Michli u Botiče za výuku v Libni na Palmovce poblíž potoka Rokytky. Z domu, kde bydleli, to měl do školy jen několik desítek metrů.

V mateřské školce byl malý kluk spíš ustrkovaným dítětem. Podobně i v první třídě. Všechno se ale změnilo o rok později. Pomalu se mezi spolužáky stával ústřední postavou. A dostával samé jedničky.

Jenže Jaroslavova druhá třída se po prázdninách rozpadla a rozpustila do několika třetích. Jardu jako jedničkáře zařadili spolu s několika nejlepšími žáky do vzorové třídy zástupkyně ředitele školy Marie Zímové. Ctižádostivá, tlustá a fousatá učitelka jej rychle zkrotila a podařilo se jí i nakrátko kluka sesadit z trůnu náčelníka. Nastala nerovná bitva.

Kluk byl sice při těle a největší ze třídy, ale zástupkyně ředitele Marie Zímová připomínala svou velikostí a hmotností buldoka. Disponovala výborným kádrovým profilem.

Její manžel byl plukovníkem Československé lidové armády, tenkrát to byla hodnost velmi vysoká a její získání bylo podloženo těmi nejlepšími morálními vlastnostmi uvědomělého důstojníka. Zímová jej vzala s sebou na školu v přírodě v Krompachu a plukovník oslnil její žáky nošením uniformy a vysokých bot.

Specialitou Zímové byla výuka ruského jazyka. Bůhví, kde se ruštinu naučila, ale jisté je, že jednooká stala se mezi slepými kolegyněmi královnou. Učila ruštinu střídavě děti ve své třetí třídě, střídavě ostatní učitelky, které byly v ruštině vždy jen o hodinu před žáky. S ruštinou se na školách začínalo a učitelé ji neuměli.

Školní docházka se pro kluka stala utrpením. Po hodných učitelkách, jež poznal v první a druhé třídě, připadala mu Marie Zímová jako ztělesnění zlého ducha. Psal si jakýsi deníček, v němž uvolňoval svoje zoufalství. Však běda! Zímové se podařilo deníček při vyučování zabavit a samozřejmě přečíst. Nepochopila, že změnit své vlastní chování je jedinou správnou reakcí, ba právě naopak. Kluka vytáhla na chodbu, co nejtěsněji se k němu přiblížila svojí fousatou buldočí tváří a mohutným poprsím.

„Zklamal jsi moji důvěru!“ valilo se z jejích úst jako lavina, když se pokoušela kluka i sebe sama přesvědčit o něčem, co nikdy neexistovalo.

Jaroslav se krčil a cítil se najednou malinký, nejmenší na světě. Obrovské poprsí jej dusilo a fousatá ústa učitelčina ohlušovala.

Za trest dostal napsat jako domácí slohové cvičení úvahu o tom, jak se polepší.

Ze starého dvora na hlavní libeňské třídě mezi Palmovkou a Švábky vyjížděly sentinely rozvážející asfalt – tenkrát se říkalo thér – jímž se opravovaly silnice. Staříčká nákladní auta byla poháněna parním strojem a pod cisternou plápolal oheň udržující asfalt v tekutém stavu. Kluci si rádi kus asfaltu – théru – sebrali a vykoleli z něj kuličky. Pak s nimi třeba házeli po holkách. Jarda jednou takovou o přestávce mezi vyučovacími hodinami místo blondaté kudrnaté a sportovní spolužačky Nadi Vendrové trefil svoji třídní Marii Zímovou. Zasáhl zástupkyni ředitele do výstřihu a patrona se zakoulela mezi její obrovská ňadra.

„Kdo to hodil?!“ zařvala mohutným hlasem Zímová lovic ji v kaňonu mezi prsy.

„Já jsem nechtěl,“ pronesl Jarda do náhle ztichlé třídy. Takovému sice směšnému, ale nejpravdivějšímu tvrzení klukova dosavadního života Marie Zímová samozřejmě neuvěřila.

„Žákovskou knížku!“ zařval rozčílený buldok, vyloviv konečně černou mazlavou kuličku z meziňadří.

Jarda přistoupil opatrně k učitelce a vložil do její thérem upatlané ruky svoji žákovskou knížku. Zímové se konečně podařilo zbavit se mazlavé hmoty. Položila ji do zdobeného a zlatým písmem popsaného talíře – ceny za první místo v turnaji košíkové, jímž se jí přišly pochlubit Naďa Vendrová a Jitka Slavíková, sportovní hvězdy základní školy Palmovka. Thér ohřátý v učitelčině meziňadří se k porcelánovému talíři ochotně přisál.

„Je stále neukázněnější. Dnes po mně hodil asfaltovou kuličkou! Zímová.“ Takovou poznámku v Jardově žákovské knížce musela maminka Jaruška ten den večer podepsat.

Stará libeňská škola se otvírá do dvou ulic – Heydukovy a do ulice Palmovka, po níž nese svoje jméno. Obě budovy jsou uprostřed spojeny v přízemí dvorem a obrovskou tělocvičnou, v patře přednáškovým sálem. V budově v ulici Palmovka byla v přízemí školní jídelna a ve sklepním podlaží kancelář pionýrské skupinové vedoucí a pionýrská klubovna. Tuhle

budovu spravoval školník Kobylák, budovu v Heydukově ulici školník Jedlink se svojí ženou. Důležité postavy v životě školy!

Zvláště školník Jedlink. Měl syna Mirka a malý Jarda byl poctěn jeho přátelstvím. Kromě nepodcenitelného pozitivního vztahu mezi dvěma kluky přinášel Mirek Jardovi nesporné výhody.

Jako školníkuv syn měl přístup do nejzazších koutů školy. Ano, i do kotelny. Dokonce jednou z jeho povinností bylo pracovat s tatínkem v kotelně. A jak klukům věk přibýval, Mirek občas směl jít do kotelny sám a přikládat koks do čtyř obrovských kotlů. Jarda samozřejmě s ním. Kotelna je nejtajemnějším místem ve škole, věřte nevěřte. Žhnoucí kotle Jardu přitahovaly. Prohrábnout jejich topeniště dlouhým pohrabáčem nebo třeba i smět otevřít čtvercové litinové poklopy, jimiž se shora z vozíků nasýpal koks! Vozík bylo ovšem třeba naložit ručně, lopatou. Těžká, ale chlupská práce.

Jarda s Mirkem trávili spoustu času ve školní dílně, protože oba nacházeli zalíbení v řemeslných pracích. Mirek byl mimořádně manuálně šikovný. Jeho vrcholným mistrovským dílem byly dřevěné truhlíky na nářadí. Jeden takový udělal i pro Jardu a ten se s ním doma velmi pyšnil. Uložil si nářadí do přihrádek, do horní vkladací zásuvky rozdělené na několik oddílů uložil zvláště šrouby do dřeva, hřebíky, skobičky a šroubky s matičkami. Takhle vybaven se s chutí pouštěl do domácích opravářských prací, někdy s pomocí Mirka Jedlinka, někdy sám. Vyměnil kdejakou zásuvku a vypínač a zasádroval všechny otvory ve zdi, které ve velkém dvoupokojovém bytě našel. V koupelně zazdil vypadané kusy zdi kolem odpadu.

Jeho vášní byly lampičky a lampy. Zhotovil jich několik – ze dřeva i z parohů. Pravzorem mu byl parohový lustr v pokoji u dědečka a babičky v Kladně. A pak – rozvody zvukové techniky po bytě – od rádia dvojlinkou k ampliónu.

Mirek mohl i do školní fotolaboratoře, a tak spolu vyvolávali fotografie pořízené Mirkovou zrcadlovkou značky Flexaret a Jardovým foťáčkem sovětské provenience značky Smena. Jardovi jej přivezla při cestě do Prahy maminka Iry, sovětské dívčiny z ukrajinského města Stanislav, s níž si povinně školně dopisoval.

Kluci fotili na školních výletech a při sportovních soutěžích pořádaných školou. Fotografovali se s holkami ze třídy na lavičce a v parku.

① *V osmé třídě školy na Palmovce s oblíbenou třídní, češtinářkou Marií Hošťálkovou. Nejvyšší uprostřed nahoře (rok 1961).*

② *Na škole v přírodě v Krompachu. Třídní Marie Zimová pomáhá svému manželovi plukovníku Ladislavu Zimovi s oblékáním uniformy (rok 1958).*

③ *V páté třídě Základní devítileté školy na Palmovce s nemilovanou učitelkou Marií Zimovou. Nejvyšší uprostřed nahoře. Velká část žáků má pionýrský šátek (rok 1958).*

1

2

3

Mirek propadl fotoaparátům tak, že po základní škole vstoupil do učení v Meoptě Přerov. Jarda svoje filmy vyvolával doma v koupelně. Přes vanu položil žehlicí prkno, na něm rozložil vaničky s vývojkou a ustalovačem a hned vedle svoji pýchu – zbrusu nový zvětšovák Opemus 4 x 4.

Projít kolem výkladní skříně obchodu Foto kino bylo pro Jardu svátkem. Ve výloze byly vystaveny jeho vysněné východoněmecké fotoaparáty Exa, Exacta, Praktica či sovětské značky Zenit...

První tři z vyjmenovaných postupně prošly jeho rukama, nakonec skončil u Nikonu. Koupil jej v rodném Kladně, na hlavní třídě Korso – kovový Nikomat. Fotil s ním desítky let. A z posledního z nich – Nikon D90 – pocházejí fotografie v téhle knížce. Jako kluk fotil nejraději teleobjektivem a na výšku, na stará kolena má nejraději širokouhlý objektiv 12 – 24 mm a fotí samozřejmě všechno na šířku. Ovšem kromě fotek do knížky vyžadujících výšku.

Svůj první časopis pojmenoval Šotek a vydával jej s obdivovanou spolužačkou Eliškou Puczkovou v nákladu čtyři až pět výtisků, podle toho, jak silně bušil do starého psacího stroje a kolik průklepáků proložených kopírákem dokázal prorazit. Eliška pak časopis ilustrovala, každé číslo zvlášť.

Ukončením 5. třídy skončila i nadvláda učitelky Marie Zimové. Oddechli si žáci i rodiče. V 6. třídě se stala jejich třídní hodná češtinářka Marie Hošťálková. Co Jarda z češtiny pochytil, naučila jej právě ona.

Jarda přicházel ze školy a četl celé odpoledne vleže vedle knihovny. Často cestopisy nebo knihy z historie, vedle sebe rozložené Světové dějiny v kostce a Atlas světa. Soboty a neděle trávil se spolužákem Jirkou Pinkasem vycházkami po Praze, v ruce Průvodce Prahou. Vyšli pěšky z Libně, Karlínem kolem železnice, Novým Městem, Starým Městem, přes Karlův most na Malou Stranu a skončili na Hradě nebo na Strahově v malé hospůdce pod klášterem, v níž si dopřáli párek a čaj.

Nastal přestupní čas. Další významnou životní zastávkou bylo libeňské gymnázium Na Zámečku.

GYMNÁZIUM NA ZÁMEČKU, MÉLA, JIŘINA, DIVOKÉ VÍNO

Výuka na gymnáziu, tehdy Střední všeobecně vzdělávací škole, byla zahájena chmelovou brigádou v Hředlích u Rakovníka. Psal se rok 1962. Vztahy, které na brigádě vznikly, přetrvaly celé tři nádherné roky. A trvají dodnes, po letech čtyřiceti osmi.

Chmelovou brigádou začínal každý školní rok a pokaždé vlak a pak autobusy odvážely studenty právě do Hředlí. Ta první brigáda byla zpočátku nesmělá. Kluci se mezi sebou a pak i s holkami ožukávali. Jaroslav vytvořil s Mélou Machálkem, Jardou Fialou a Robertem Šmiedem kvarteto. Vydrželo jim při bojových akcích na brigádě v Hředlích, při chovu akvarijních rybiček v zeměpisném kabinetu oblíbeného profesora Václava Gardavského, při pořádání večerů divadla Klubu poezie ve sklepě domu číslo 4

v libeňské Krejčího ulici i při vydávání literárního časopisu Divoké víno, který založili v září roku 1964.

Na velkou půdu hospodářského stavení v Hředlích se ubytovala stovka budoucích studentů. Jediné soukromí tvořilo vojenské lehátko široké sedmdesát centimetrů. Jediným hygienickým zařízením pro tisícovku studentů byl na návsí umístěný plechový žlab se čtyřmi kohoutky. Ale jednou týdně se chodili sprchovat do blízkého dolu.

Klukům bylo patnáct let a energie v nich vřela a testosteron přetékal. V Hředlích se na půdách stěsnala tisícovka brigádníků a vesnice se chvěla napětím – láskou i souboji. Jaroslav si své spolužačky Jiřiny všiml, ale ke sblížení ještě nedošlo.

Kromě chmelové brigády se jezdilo taky pracovat do lesa. Studenti gymnázia Na Zámečku měli družbu s polesím v Kladské ve Slavkovském lese u Mariánských Lázní. Ubytovali se v loveckém zámečku, romantické dřevěné stavbě. Z oken se koukali na Kladský rybník a rozsáhlé lesy. Kluci a holky samozřejmě v oddělených pokojích, ale daleko to k sobě neměli.

Každý večer se sešli v největší místnosti a zpívali: „Bendžo mé bendžo, jak rád tě mám...“ Jaroslav chvíli koukal na Zuzanku a její velká kulatá prsa v námořnickém tričku, chvíli na Jiřinu a v její flanelové košili tušil prsa malinká. Tehdy ještě nebyl jednoznačně rozhodnut, jaká prsa se mu líbí.

S Mélou vylézali po práci na skálu nad rybníkem a recitovali. V roce 1964 se stal jejich oblíbencem americký básník Robinson Jeffers. Výbor z jeho básní pod názvem Básně z Jestřábní věže právě vydal Československý spisovatel ve svém Klubu přátel poezie. A tak ze skály nad Kladským rybníkem znělo:

**Čas pro toho – kdo zpola promarnil
letní pasát – aby si hvízdil na zimní bouři
a na vysoké slepé útesy Terry incognity.**

Tehdy byla ta slova recitovaná sedmnáctiletými mladíčky až směšná. Dnes jsou Jaroslavovým krédem. Sloganem zbytku života.

Pod skálou se skrývaly dvě hezounké dívenky, studentky gymnázia v Koperníkově ulici, a tajně poslouchaly dva mladé exhibicionisty a nadšence. Pak se i odtajnilo.

O prázdninách mezi prvním a druhým ročníkem gymnázia jezdil Jaroslav za Jiřinou stopem do jihočeského Tábora. Dívenka tam bývala u babičky v Čelkovicích, malé vesničce u řeky Lužnice hned pod Tábořem. Jaroslava vítala v šedivé sukýnce zavěšené na jakémsi laclíku přes ramena a ve sněhobílé halence. Vyrazili spolu proti proudu řeky do Sezimova Ústí a ve vrbičkách na břehu Lužnice Jaroslav poprvé odhalil její malá prsa.

O příštích vakacích si Jaroslav s Mélou postavili stan na pravém břehu Lužnice mezi Bechyní a Týnem. Jiřina byla zase u babičky v Čelkovicích a za svou láskou do Bechyně přijížděla každý den elektrickým vláčkem – Elinkou, dychtivě zdolávajíc její 24 km dlouhou trať. Mélu poprosili, ať si jde vylepšit kondici běháním a milovali se ve stanu. Dva kousky plavek spadly z Jiřiny tak lehce.

Jaroslavovi a Jiřině se v Kladské tak líbilo, že sem spolu vyrazili i mimoškolně. S nadlesním si domluvili brigádu. Jaroslav pomáhal v kovárně, Jiřina uklízela v hasičské zbrojnici nebo se oháněla hráběmi. Tentokrát ovšem spalili spolu v lesním srubu kousek od zámečku.

„Jak tomu, co spolu děláme, budeme říkat?“ ptala se romantická dívenka Jaroslava, hledajíc správné slovo pro jejich milostné hry. Stará vžitá slova jí nestačila, chtěla slovo nové a vlastní, jež by dostatečně popsal jejich duchovní a tělesnou lásku, přinášející s sebou i radostné, veselé a úsměvné zážitky.

Ve školním roce Jaroslav jezdil za Jiřinou ráno před vyučováním z Libně do bytu její maminky v domě číslo 9 v Chodské ulici na Vinohradech. Maminka odcházela časně ráno do práce, a tak manželská postel, v níž s Jiřinou spala, byla ještě vyhrátá.

„Nikdy nezapomenu na tvůj mohutný hrudník!“ slibovala Jiřina Jaroslavovi po rychlém milování. Oblékli se a utíkali na tramvaj, protože v osm hodin jim začínalo vyučování na libeňském gymnáziu. Jindy přijela Jiřina před vyučováním za Jaroslavem.

Když nebyl čas na milostné setkání ráno, vydali se odpoledne po škole podél dolního toku říčky Rokytky a pak po nábřeží Vltavy a hledali skryté místo. Našli je třeba až v Tróji. Nebo večer na Petříně. Na cestičce mezi stanicí lanovky a hvězdárnou spolu tančili valčík a přitom zpívali: „...natrhám ti časně k ránu plnou náruč tulipánů...“

Nehleď na češtinu, dávno už píšu maximálně recepty, začíná Jiřina svoji dnešní vzpomínku.

Bez vyhraněných zájmů, výborná žačka s předpoklady ke studiu. Přijímačky jsem dělat nemusela - měla jsem samé, takže své budoucí spolužáky poznávám až na chmelu – můj už druhý, byla jsem i v 9. třídě, vlastně dle dnešních měřítek zneužívání dětské práce, ale vzpomínky na celý život. Ubytování nad krajinou, sympatická paní profesorka Krátká. Práce mi nevalila, vyrovnala jsem se i s hygienickými podmínkami a sprchováním jednou týdně v hornických šatnách. Ti visalci na řetězech působili dost strašidelně.

Začala škola, nevím, proč vzpomínám na důstojnou budovu gymnázia Na Zámečku v barvě červenohnědé, asi to není pravda, ale já ji tak mám. Volejbalové hřiště pod školou (na tom jsem jednou zavinila prohru naší třídy) a stadion, tam jsem zase vyhrála skok daleký a psalo se o tom v nějakých novinách.

Park – na ten mám výraznější vzpomínky (později). Kouřit jsem tam, jako kluci místo oběda, nechodila.

První školní den – přicházím na poslední chvíli (to mi zůstává celý gympl a vlastně chodit včas jsem se naučila až v práci, dnes nedochvilnost nesnáším) a zbývá pro mne místo v první lavici vedle Jarušky. Nepěkná, obtloustlá dívka, ale ráda fotografovala a díky ní máme fotky ze společných brigád. Ze základky jsem znala Edu Kučeru, měla jsem k němu hezký vztah skrze jeho maminku, byla to taková laskavá a noblesní paní, učila nás ruční práce. Jeho einsteinovsky rozevlátá hlava – je mi líto, že už není mezi námi.

Dana a Julie – dvě odstrašující šprtky, Blanka – tu jsem potkala v tanečních – taneční mistr Brouček – Obecní dům – ach ta krása v takových prostorách, tančit jsem se moc nenaučila, ale bylo to krásné.

Prvním ročníkem proplouvám bez větších problémů. Má lavice byla ve středu a vpravo seděl takový velký kluk s modrýma, trochu vykulenýma očima, zajímavý. Ale čím mě vlastně zaujal,

nevím. Nevím, jak vznikla ta první láska, kdy nastal ten osudný okamžik. Pamatuji se na první „kapří“ pusu v parku, kdy jsme spolu začali chodit – v březnu? Na Velikonoce jsme spolu již jeli do Tábora a podívat se na chatu, na zpáteční cestě jsem měla doslova ulíbané rty. Život dostal trochu jiný rozměr. Trochu jsi mě zkazil, ale rozšířil obzory, kouzlo staré Prahy, pamatuješ na Ledeburské terasy a meruňky?

Výtvarné umění? „Co kdybychom studovali kunsthistorii?“ jsi prohlásil před galerií na Národní.

Kladská – kouzelný lovecký zámeček v nádherné přírodě – lesní brigáda. Zatímco ostatní válčili na louce, my se toulali (a jiné věci) po lesních cestách.

Profesor Kohout vtrhnul do dívčí ložnice a ujišťoval se, že spím na své posteli. Také se nám děvčatům líbil jeden lesník a byly jsme zklamané, že je ženatý. A motaly jsme se kolem koní s patřičným odstupem a cikáni zase kolem nás. Poklady na půdě.

První E jsem zakončila s vyznamenáním, ty jsi měl nějaké trojky, maminka mi volala, že je to kvůli mně.

Vzpomínám na ranní návštěvy u tebe, ratanová křesla, siamská kočka a udýchané dobíhání do školy.

Léto – Tábor, Lužnice. Pak opět Kladská, ty, Jitka Vejdovská, Pepík Briscejn. Nevěděli, co s námi, tak jsme hrabali seno, uklízely (já s Jitkou) hasičskou zbrojnicí a pak jsme se dozvěděli, že zámeček vyhořel. Trvalo nějakou dobu, než jsem zjistila, že stříkačka byla zapůjčena někam jinam a hadice, které jsme při úklidu zbrojnice smotávaly, se nezaúzlovaly naší vinou.

A další chmel – a začalo se nad naší láskou zatahovat. Chodí po korze s Miladou – hlásili mi zvědi. Co jsem mohla dělat? Prát se o tebe? Tak jsme chodily kouřit za stodolu, zpívat s kytarou. Odjel jsi předčasně a ve škole to již bylo jasné – růžoví, zadýchaní jste přibíhali do školy a já věděla, co předcházelo.

Druhý jeh – na matiku Petr – zkáza, neuměl ji pořádně sám, tak co my, matikou nepolíbení – stala se pro mne hororovým předmětem. Petr vždy rozpočítal nějaký příklad a čekal na zvo-

nění, aby mohl říct – dopočítejte si to doma, což zvládli jen ti lepší. Ostatní se propadali do nevědomosti částečné či úplné. (Ivanka Němečková – vypjatá prsa – nádech a ...nic.)

Dlouhé dojíždění (Vinohrady, Karlák) nás spřátelilo se Slávkou Štádlerovou. Marně vzpomínám, jestli to byla opravdu trojka, která jela v 7.15, a pokud jsem ji nestihla, přišla jsem pozdě. Anebo jsme si daly spicha na Václaváku a jely čtrnáctkou, jednou jsem na to zapoměla a Slávka přijela dost pozdě a už ve dveřích mi ukazovala, že mi dá šumivku na bradu.

Nebozízek – nevím, co jsme slavili, Pepa Muláček vytahoval legitimaci jako jediný zletilý a my se příjemně namazali, šli pak průvodem – opět Ledeburské terasy, kde jsme sebrali květináče (vandalové) a kráčeli po schodech slavnostním průvodem – kde jsme ty květináče odložili – bůhví.

Na Nebozítku se odehrával i náš maturitní večírek. Kouleli jsme sudy dolů po stráni.

Maturitní ples v Lucerně – bylo to krásné, v tom je Praha nenahraditelná. Na hlavě (z dnešního pohledu) nemožný proplétaný drdol a namazaný Petr, profesor matematiky, nám vykládal o stropě, který máme každý a nad který už nemůžeme, protože nám to není dáno.

Kolem tebe se seskupili „najaření“ hoši, Méla, Jarda atd. Hovery s profesorem Gardavským ve sklepním kabinetě. Šedé kalhoty, bílá košile, černá vestička, deštník – tak ses mi líbil, když jsi sklouznul do vytahaných svetrů, přátelství s Johanou atd. – to jsme se již vzdalovali.

Tvé osudové setkání s básněmi – Klub poezie – začátků jsem se účastnila, dokonce i přednášela, předposlední vystupování před veřejností, pak ještě Vrtbovská zahrada, úžasné okno, tam jsi mě zachránil nápovědou. Ale začala se tam shlukovat poněkud snobská společnost, afektované chování, mluvení o ničem – to mi nesedělo. Objevil jsi rusovlásku Oldřišku a já definitivně pochopila, že tvé srdce je široké a já to potřebuju jinak.

Rodiče spolužačky Míly vlastnili malou chatičku, jakýsi trampský srub, v údolí potoka Kačáku kousek od Horního Podkozí. Od rodného Kladna to bylo, co by kamenem třikrát dohodil, a tak není divu, že se Jaroslavovi líbila nejen Míla, ale i sroubek. Posvětili jej se spolužačkou a pak tam jezdili i s přítelem Mélou a jeho Alenou.

Strávili v chatičce silvestrovskou noc. Původně měli být ve čtyřech, ale pak se něco nevydařilo, a tak zůstali jen tři. Byli vybaveni čtyřmi lahvemi Gruzínského bílého vína, tehdy jedné z nejlevnějších značek. Méla s Alenou spali v podkroví, tedy spíš na půdičce, kde se dalo jen ležet, opuštěný Jaroslav v přízemí přikládal do litinových kamínek.

Na chmelové brigádě koncem prázdnin v roce 1964 si Méla a Jaroslav vymysleli Divoké víno. Rozhodli se vydávat svůj vlastní literární časopis. Pojmenovali jej podle básně polského autora Konstanty Ildefonse Gałczyńskiego Dzikie víno – Divoké víno. A taky nechtěli být krotcí, chtěli být divocí. První číslo časopisu vyšlo v září 1964 v nákladu tisíc výtisků. Scházeli se s mladíčky – umělci a s poetickými pannami ve sklepě domu číslo 4 v libeňské Krejčího ulici a recitovali básničky. Někdy svoje, jindy uznávaných autorů. Výběr autorů byl spíš náhodný, jak vyplývá z nahlédnutí do programů otištěných v Divokém víně – Jeffers, Aragon, Urbánková, italská renesanční poezie, Hrubín či Michelangelo.

Jaroslav a Méla byli posedlí básničkami. Méla je psal pro svoji lásku Alenu Háchovou. Nestálý Jaroslav chvíli pro Jiřinu, Mílu nebo pro Radku.

RADANĚ

Ve staré knihovně jsem našel vzpomínky,
schované tam rukou mé maminky,
mezi stránkami zastrčené knihy básní,
pak na pohovce s přehozem a vyrudlou třásní.

Vypadl mi čtyřlístek z knížky,
než dopadl na podlahu z té výšky,
rozlétl se na zažloutlý smutný prach,
co odjakživa pokrývá jen regály, vzpomínky a strach.

Už tři dny se na mne dívají
tři karafiáty od tebe do červena –
dal jsem jeden jejich lístek do knížky potají.

A prosil jsem pak za spásu našeho mládí
a myslil jsem na dynamiku tvého jména
a na skutečnost tvé hlavy.

Zdá se, že karafiáty byly tehdy oblíbenou kytkou.

Radka studovala na karlínském gymnáziu a o to byla exotičtější. Bydlela v domě na rohu Křížkové a Vítkovy ulice a Jaroslav za ní přijížděl z Palmovky tramvají. Když vystoupil, zapálil si cigaretu, aby ji mohl vzápětí před přicházející Radkou s divadelním gestem odhodit a zašlápnout.

Radka měla prsa velká a kulatá a Jaroslav je zkoumal na nábřeží Vltavy a byl udiven jejich velikostí. Dál vpuštěn nebyl. Radku to – zdálo se – příliš nevrušovalo.

Když byla pozvána na Jaroslavův maturitní večírek, na útržek papíru ve vinárně Barberína napsala básničku pro Jaroslavovu spolužačku a taky milenku Mílu. Teprve po letech, když Radka emigrovala do Švýcarska a našla si tam svoji lesbickou lásku, Jaroslav pochopil příčinu své mizivé milostné úspěšnosti.

Radku vystřídala básnířka Helena, černovlasé židovské děvče se záduchavým pohledem v krásných tmavých a hlubokých očích. Studovala uměleckoprůmyslovou školu na Žižkově.

Vzájemně se malovali, psali si básničky a říkali si je i při milování. Jeden verš Helena, jeden Jaroslav. Když neměli kam se svou láskou jít, půjčili si v turistickém oddílu Pionýrského domu v Karlíně malý stan, postavili jej na stráni chudých lásek na hoře Vítkově a milovali se pod jeho plátěnou stříškou.

Za milování a se stanem spolu jezdili i do údolí potoka Kačáku. Vystoupili z vlaku v Unhošti a nesouce stan a spací pytle, vydali se po ními cestami do Podkozí, pak ze stráně dolů na romantická místa kolem staré trampské osady Údolí oddechu. Je s podivem, že zamilovaný Jaroslav vůbec složil maturitní zkoušky.

1

2

4

3

1 Se spolužačkou Zuzankou Vinklerovou v parku Na Zámečku (rok 1963).

2 Srub v Údolí oddechu u Kačáku (rok 1964).

3 Zřejmě maturitní fotografie. Naposledy bez vousů (rok 1965).

4 Spolužačka z gymnázia Na Zámečku a první láska Jiřina Janovská.

5 Na pravém břehu Lužnice pod Bechyní. Čeká na Jiřinu (prázdniny 1964).

6 Spolužáci z gymnázia na lavičce v parku Na Zámečku. Jiřina stojí vlevo (rok 1964).

7 Gymnázium, autor sedí zcela vlevo.

5

6

7

Méla Machálek popsal svoje vzpomínky v deníku:

Pátek 13. září 1963

Začalo to vše už o prázdninách. Uvažovali jsme s Jaroslavem o partě, kterou bychom mohli dát dohromady. Mohli bychom to zkusit s Jiřinou, Mílou, Máňou, Jardou, Robem, Jitkou a samozřejmě s námi dvěma. Bylo by ideální dát dohromady takovou skupinu lidí, kteří by si rozuměli, měli si stále co povídat a byli by schopni shodnout se a být činní po všech stránkách.

V těchto dnech jsme začali budovat klubovnu v Krejčího ulici. Zanedbaný sklepní prostor bez záchodu se podařilo dostat do podoby, že se tam mohli setkávat lidé, aby zde poslouchali představení našeho „Divadla poezie“, zapojili se do jam sessions nebo text appealů, kde měl každý možnost recitovat své poetické výtvary, nebo jsme vášnivě debatovali o problémech dospívajících dětí. Pracovali jsme velmi zaujatě a tvrdě. Každý podle svého. Největšími pracanty byl samozřejmě Jaroslav a já, s námi držel krok i Jarda. Byli tam i tací, např. Michal, kteří přišli, pronesli několik rad, jak se má řešit ten nebo onen problém a s výmluvou na něco velmi důležitého bez přiložení ruky odešli. Robert, ten vždy věděl jak rychle zmizet, oškrabal půl zdi a po hodině se po anglicku vytratil. Velice nám pomohl i Pavel Kačírek, který se ukázal jako pilný a čas nehlídající pracant.

19. října 1963 jsem začal chodit s Alenou Háčovou.

Ve stejný čas vstupuje do děje Alena Hejnová, kterou okamžitě uchvátil Jaroslav.

13. listopadu 1963

Začaly problémy s naším klubem. Mluvili jsme o něm s naším třídním Janem Petrem. Dověděli jsme se, že o klubu mluví celá škola a že jeho pověst není právě nejlepší. Pověsti říkají, že je to sídlo neřesti, že se tam pije a kouří. Když jsme se mu snažili vysvětlit, že tam čteme poezii, nevěřil nám. Také nám vytkl, že děláme

problémy dalším lidem, které strháváme na šikmou plochu. Pohrozil nám, že nás zničí a bude o všem informovat rodiče na třídní schůzce. Nakonec tak neudělal.

29. listopadu 1963

V partě lidí, která chodí do klubu, nastaly velké problémy, spočívající ve vzájemném párování a rychlých změnách ve složení jednotlivých párů. Řeší se neustále nejrůznější vztahové záležitosti a v té době se začalo používat sloganu „významnosti ve vedlejší místnosti“, který diskutující pár řešící banální věci vyzýval, aby si své bolístky řešili v soukromí.

Vánoční prázdniny 1963

Společný zájezd party do Německa. Z tohoto zájezdu, který byl plný alkoholu a byl hezký i ubytováním ve společné noclehárně, mám schované fotky – krásné mladičké holky v nočních košilkách a pyžamkách. Při cestě autobusem, kde mimo nás byli i „slušní“ lidé, vznikl pokřik „ČSM jde čůrat, ČSM jde blejt“.

1. ledna 1964

Byl to krásný Silvestr. Celá parta jsme byli u Jaroslava a strašně rychle to uteklo. Už to skončilo, je to zvláštní, když si vzpomenu, jak moc jsme se na ten poslední den roku všichni těšili a najednou jeden krásný večer, jako kdyby odvál vítr. Silvestr 1963 už nikdy nebude. Na Silvestra 1964 už mi bude 18 let, a kdo ví, co dál.

4. března 1964

Děláme nyní poezii s největším vypětím sil. V našem divadle poezie uvádíme několik pořadů najednou a moc si od toho slibujeme.

Nedávno se Jaroslav sešel se svojí spolužačkou Zuzanou Vinklerovou – Tomanovou, s níž chodil nejen na základní školu, ale i na gymnázium. Malinká Zuzanka se ani příliš nezměnila. Pravda je, že starý muž ji už neposuzoval jako potenciální milenku.

Zuzanka bydlí celý život ve stejném domě v ulici Novákových. Vzpomínali spolu na gympl a na základní školu. A z celého gymnázia nejvíc na lesní brigádu v Kladské u Mariánských Lázní.

„Hajný nás ráno naložil do nějaké káry a odvezl s miliónem stromků do lesa, ať je zasázíme do dř 30 x 30 centimetrů. A odjel. Bylo nás pět holek, určitě tam byla tvoje Jiřina a Slávka taky. Svlékly jsme se nejdřív do kalhotek a do podprsenek, pak nahoře nic, pak už ani dole nic, a opalovaly jsme se. Hajného jsme v poledne vyděsily, ale právě na to jsme asi hrály. Stromky jsme sice zasázely do dř, ale po několika,“ vzpomíná nadšeně Zuzanka.

Došlo i na Jaroslavovy předky a padlo jméno Duras či Důras.

„Mary Durasová byla moje teta!“ zaradovala se Zuzanka, vzpomínajíc na uznávanou českou sochařku, žákyni Jana Štursy, jež zemřela v roce 1982 v požehnaném věku 84 let. Za svoji ženskou postavu V dřepu získala na Světové výstavě v Paříži v roce 1937 zlatou medaili.

„Jsme tedy příbuzní, Zuzanko. Že jsme si to neřekli už dávno!“ radoval se i Jaroslav.

Posílám pár informací, moc toho není, ale už to tak vypadá, že špetičku krve máme společnou.

Můj dědeček z máminy strany – tedy otec mojí máti – měl sestru Johanu, rozenou Mysykovou, a ta se provdala za rakouského generála Adolfa Durase. S ním měla tři dcery – Mary, Grete a Hani – a jednoho syna – jméno neznám. Teta Mary se narodila 10. 5. 1898 ve Vídni. Její první muž byl Max Kopf, akademický malíř, s kterým žila dlouho v Americe. Kopf byl blízkým přítelem Gregory Pecka a kamarádila s ním tedy i Mary. Žila deset let v Anglii, kde sošila mimo jiné Winstona Churchila a často se s ním vídala. Pa, brácho!

Zuzana

Pokrevní příbuzní určitě nejsme, milá Zuzanko, zalitoval Jaroslav. Zato mě a tvoji tetu Mary Durasovou nějaká ta kapička krve skutečně pojí.

ŽENY SI JAROSLAVA VYMĚŇUJÍ V RYCHLÉM SLEDU

Po gymnaziální a básnické lásce Heleně přišla na řadu vysokoškolská láska Naďa, stejně židovská a stejně zádumčivá jako Helena. Snad jen trochu víc než její předchůdkyně Helena vousatého a vlasatého Jaroslava milovala, a tak si ji rok po maturitě vzal za ženu. Nebylo mu ani celých dvacet. Psal se rok 1966, byl studený prosinec. Svatba se odehrála na radnici ve Vršovcích, ale pak se svatebčané přesunuli do hospody v Podkozí. Jaroslava prostě kraj podél Kačáku přitahoval.

S Naďou si pořídili pejska – boxerku Creyu. Přesně řečeno – Jaroslav koupil štěňátko boxera a přivezl je vlakem v nákupní tašce. Když tašku v bytě ve Vozové ulici otevřel, Naďa byla štěstím u vytržení. Jak málo jim tenkrát stačilo.

Velmi nedávno, v březnu 2010, dostal Jaroslav email od chovatelky boxerky, dnes paní staré 63 let.

Jmenuji se Miluška Kubaňová a teď žiju na Šumavě na samotě Červené dřevo. Jste ten pán, který bydlel v roce 1967 v Praze 2, Vozová 4 a pracoval jako redaktor literárního časopisu Divoké víno? Prosím Vás o pár informací o fence boxera jménem Creya ze Studeného vrchu, kterou jste ode mne koupil dne 4. 3. 1967. Prosím pár slov o průběhu jejího života – jaká byla, nemoci, kolika let se dožila a na co zemřela a jestli měla štěňata. Creya se narodila v Chřibské I v okrese Děčín. Vzpomínám, jak jsme se s mamkou tenkrát večer vyděsily, když se za oknem objevila Vaše vousatá hlava.

Stále chovám psy, kozy a jiná zvířata. Pokud by Vás někdy cesta vedla přes Nýrsko a měl jste čas a zájem, jste vítán.

Děkuju, milá Miluško. Creya byla nejmilejší a nejmilovanější pes mého života.

Ke Creye přibyl bernardýn Mojše a afgánský chrt Corvus. Jaroslav od kamaráda fotografa Pavla Jasanského koupil první auto – dvouválec Aero 18 z roku 1932. Do dvousedadlového kabrioletu naložili své tři psy a jeli na výlet. Třeba na Berounku. Nebo do Kladna navštívit Honzu a Jirku Rothovy. Ubytovali se v hotýlku na Kožové Hoře, kam Jaroslav jezdil jako kluk se svým dědečkem Jaroslavem Matyášem na kolech.

Afgánský chrt byl neposlušný, utekl jim do lesa a myslivec jej zastřelil. Jaroslav a Naďa prožívali velký smutek.

Naďa vyměnila Jaroslava za drobného kunsthistorika Mojmíra Horynu a do Jaroslava se zamilovala básnířka a výtvarnice Zuzana. Porodila mu dvě holčičky – Dorotku a Markétku.

Jezdili spolu na chaloupku v Deštném v Orlických horách. Nejprve staříčkou Aerovkou, pak stejnému značce Škoda. Jaroslav vydával Divoké víno a jeho tiskárna prosperovala. Pořídil si francouzský vůz Simca, pak druhý, třetí. Se Zuzanou si vyjeli na prázdniny do Itálie. První rok stopem, druhý rok luxusním autem.

1 Babička Marie Matyášová s pravnučkami Petrou, Dorotkou, Markétou, s pražským krysaříkem Lucinkou a s Aleninou dcerou Andreou v Osnici (rok 1974).

2 Maminka Jaruška s vnučkami Markétou a Dorotkou, s boxerkou Creyou a s bernardýnem Mojše v Kamenici (rok 1975).

3 Dorotka a Markéta, autorovy nejstarší dcery (rok 1971).

4 Autor podkovává klisnu Ujmu – Hvězdu v Kamenici, u hlavy ji drží maminka Jaruška (rok 1975).

Když Zuzana zjistila, že Jaroslava zajímá jeho dávná kamarádka Petra, sbalila mu svršky a jeho dva psy přivázala k zábradlí za dveřmi svého bytu. Jaroslav si je naskládal do žlutého sportovního coupé Fiat 124 a přestěhoval se na svůj hausbot v libeňské zátocce na Vltavě. Netrvalo dlouho a Petra si jej přivedla do bytu na Žižkově. Porodila mu holčičku Petru a odešla navždy.

Jaroslav už tenkrát choval čtyři koně, a tak není divu, že si jej přivlastnila koňařka Alena. Psal se rok 1972 a vydávání časopisu a soukromé tiskárně režim už nepřál. Jaroslava pochytili, tiskárnu zapečetili. Alena na něj krušně dva měsíce počkala.

Aby Jaroslav dokázal, že se z něj stává slušný občan, našli si práci v zemědělství. Jaroslav krávy krmil a Alena je dojila. Ke svým čtyřem koním to měli jen pár metrů, a tak nebyl problém hodit si pytel se šrotem na záda a odnést jej z kravína do pronajaté stáje.

Jaroslav se brzy oklepal, a domnívaje se, že se státním orgánům prací v zemědělství již dost zavděčil, ukryl se pod ochranná křídla svého mecenáše Františka Choutky, šéfa správy pražských parkovišť. Pro svoji Alenu našel místo v servisu stejné firmy. Koně chovali v pronajatém Fantově mlýně – samotě na potoce Botiči. Jaroslav připustil svoji klisnu Ujmu hřebcem Alarmem Ratajským a 19. září roku 1975 se mu narodilo první hříbě – klisnička Alma. Téhož roku, ale 20. srpna se narodila Jaroslavova pozdější manželka Klára.

Konečně jsme se v ději dostali ke koním, čtenář už ví, proč se knížka jmenuje Romance o klisničkách...

Alena předala Jaroslava další holce od koní Vendule. Na koni jezdila, jako když voda plyne, sama Alena to uznávala. Vendula porodila Jaroslavovi syna Jakuba a krátce nato jej opustila. O syna se přetahovali, až nakonec zůstal u Jaroslava.

Na místo paní Fantova mlýna nastoupila krásná a bláznivá Světlana, devatenáctiletá černovlasá dívka, jež byla právě na útěku z vojenské školy. Jaroslavovi porodila dcerku Barboru a brzy se s ní vrátila k rodičům do rodného Jablonce.

Kamila nebo Klára? Otázka nikdy nezodpovězená. Dívčiny se na samotě Fantův mlýn střídaly i soužily. Rozuměj – společně žily s Jaroslavem. Nebo rozuměj, jak uznáš za vhodné. Někdy se soužily, jindy zase milovaly.

Při psaní těchto řádek si autor poprvé povšiml značné podobnosti slov soužit, soužit, souložit. Bývá tomu tak i s jejich podstatou.

Kamila si chovatele koní za muže nikdy nevezala. Klára byla jednou z žen, jež si jej k oltáři odvedly. Skutečně tomu tak bylo – všechny manželky si Jaroslava na národní výbor a do svatebních síní přivedly za ruku samy. Nikdy to nebylo proti jeho vůli, ale taky to nikdy nebyl jeho nápad. Tak rychle, jako si jej braly, Jaroslava zase opouštěly. Opustila jej rychleji Klára nebo Michaela, jež zůstala opravdu jen kratinkou epizodou?

Po dlouhých osmnácti letech se roku 2003 Jaroslavovi narodil další potomek – druhý syn. Maminka Lucie jej pojmenovala Matyáš a jako druhé jméno přidala Jaroslav. Chovateli přišlo, že tím ctí památku kladenského dědečka Jaroslava Matyáše.

V prosinci roku 2009 se Jaroslav stal otcem třetího syna. Jeho maminka Jana mu dala jméno Ludvík.

Svatba s Naďou na radnici ve Vršovicích. Blahopřejí Měla Machálek a jeho přítelkyně Alena Háchová (prosinec 1966).

O KLISNIČKÁCH A HŘEBCÍCH

Jaroslav byl posedlý chovem koní. V roce 1976 se v jeho chovu na Fantově mlýně narodilo další hříbě – hřebeček Adam, v dalších letech porodila matka Ujma klisničky Aidu a Floru.

V roce 1980 se stala poprvé matkou i prvorozená Alma, pokračovatelka Jaroslavovy nejstarší polokrevné rodiny. Její první hříbě byla klisnička po hřebci Norbertovi, a tak dostala jméno Nora. Druhé hříbě po hřebci Court Gift Jaroslav pojmenoval Courbetta. Stala se hlavní představitelkou třetí generace téhle rodiny.

Jaroslav zatoužil po koních plnokrevných. Podařilo se mu koupit od Drůbežnictví Xaverov, jednoho z nejvýznamnějších chovatelů, klisnu Margaretu. Psal se rok 1980 a soukromé vlastnictví klisny anglického plnokrevníka se v zemi české považovalo za zázrak. Černá klisnička o rok později porodila první hříbě, hřebečka Manora. Otcem byl významný plemeník Norbert.

S Margaretou se Jaroslav vydal na námluvy do Pecínova k mohutnému ryzákovi Cobalt. Jejich manželství bylo požehnáno a v roce 1981 se Margaretě narodil hřebeček Marco Polo, druhé Jaroslavovo plnokrevné hříbě. O rok později se ze stejného spojení narodil hřebeček Marcant.

Jaroslav stočil kola svého nákladního automobilu Robur zase na Xaverov a Margareta uzavřela svoje třetí manželství s plemeníkem Kento. Za rok se narodil hřebeček Maroken. Psal se rok 1984 a tříletý Jaroslavův hřebeček Manor zvítězil v Ceně tříletých hřebců, významném dostihu I. kategorie. O rok později, v sobotu 11. května 1985 dovedl druhý Jaroslavův odchovanec, hřebeček Marco Polo, vítězně do cíle Velké jarní ceny nejlepší anglické plnokrevníky tříletého ročníku. Byl to zázrak – Jaroslav se stal chovatelem klasického vítěze.

V letech 1975 až 2009 se v Jaroslavově chovu narodilo 126 hříbat. Nejprve s klisničkami za hřebci jezdil. Pak získal licenci pro svého Manora a připouštěl doma. Po smrti Manora nastoupil na Hájku jako plemeník Assisi del Santo, pak Horesti, High Extreme, Access to Java.

Jaroslavův život je balada o koních a taky romance o ženách a o holkách.

Tříletý hřebeček Marco Polo po vítězství ve Velké jarní ceně ve Velké Chuchli v sedle s žokejem Josefem Klučkou (rok 1985).

MILENA

„Jaroslave, napsala jsem nějaké nové básničky. Chceš, abych ti je přinesla?“ zeptala se v pátek ráno po telefonu mladá básnířka Divokého vína. Až dosud své texty posílala emailem a nabídnutý telefon nikdy nepoužila. Jaroslav znal jenom její básničky. Barvu vlasů, tvář, oči a linii její postavy si mohl jenom domýšlet. Jeho fantazie byla nekonečná, ale mladých básnířek mu psalo hodně.

„Proboha! Zaskočila jsi mě, Mileno, něco takového se nestává. Aby mladá básnířka chtěla osobně poznat svého vydavatele?! Básníci s básnířkami se scházeli, pravda, ale to patří do šedesátých let minulého století. Samozřejmě, nemohu tě odmítnout, Mileno. Jaké máš pro mne pokyny?“ položil svoji oblíbenou otázku Jaroslav.

„Přijel bys pro mě? Ráda bych se taky podívala na tvoje koně, jestli ovšem můžu?“ opáčila neznámá Milena otázkou.

„Kam a kdy?“ odpověděl Jaroslav otázkou.

„Budu volná dnes o půl druhé. Počkám na tebe před zdrávkou na Alšově nábřeží,“ sdělila Milena Jaroslavovi dvěma krátkými větami, jaký s ním má plán na páteční odpoledne.

„Budu na tebe čekat před školou!“ ujistil starý vydavatel mladou básnířku. V duchu se ovšem velmi divil. Rozhodl se, že se aspoň poněkud vylepší. Holicím strojkem si jezdil před zrcadlem po lysé hlavě a zbývající vlasy zkrátil na dva tři milimetry. Totéž s šedivými vousy, jenom jejich délku nechal o pár milimetrů delší. Před odjezdem na Alšovo nábřeží se osprchoval a natáhl na sebe čistou džínovou košili a čisté lacláky.

„Vypravil jsem se jako bitevní loď do boje. Ale oholit si přerostlé chlupy už bylo stejně na čase,“ uklidnil sám sebe, že to neudělal kvůli dojmu na mladou básnířku.

Před školou na Alšově nábřeží už nejednou čekával. Znal tradiční zvyk studentek zdravotní školy sáhnout si pro štěstí na mosaznou pannu na domovních dveřích. S uspokojením konstatoval, že je stále nablýskaná. Byl slunečný jarní den, a tak Jaroslav zaparkoval před školou, vystoupil z auta, opřel se o zábradlí na nábřeží Vltavy a hleděl střídavě na řeku a na Hradčany, chvílemi letmým pohledem kontroloval, zda se k němu některá z mladých holek vybíhajících ze školy neblíží. Milenu neznal a živě si představoval to nejhorší – tlustou, malou, prdelatou s krátkýma nohama do X. S cigaretou v ruce, dodával v duchu.

„Tady jsem,“ ozval se za jeho zády zvonivý hlásek. Trochu se lekl, překvapení neočekával. Otočil se a spatřil usměvavý zázrak s rozzářenýma dychtivýma očima.

„To jsi ty, Maruško?“ pokusil se o žert. „Já jsem Pepík Novák,“ pokračoval a představil se nejběžnějším jménem, které jej napadlo.

„Ahoj Pepíku!“ odpověděl zvonivý hlásek.

„Ahoj Maruško,“ pokračoval Jaroslav ve hře. Dívčina tentokrát neodpověděla, usmívajíc se čekala, co s ním překvapení udělá. Jaroslav si okamžitě uvědomil, že tentokrát se sešel s holčinou velmi mladou. Tě snad není ani patnáct, došlo mu s hrůzou.

„Ty hezké básničky píšeš sama nebo ti pomáhá dědeček, Maruško, co povídám – Mileno?“ snažil se ji poněkud disbalancovat.

„Dědečka nemám,“ řekla smutně, „ani babičku. Jenom maminku. A ta o tom, že píše básničky, vůbec neví. Vlastně to neví nikdo, jenom ty, Jaroslave!“ bez bázně mu tykala, jak si zvykla v emailové korespondenci a stejně odvážně jej oslovila jeho křestním jménem. Uvědomil si, že ani to není standardní. Běžně se setkával s ženami, které jeho křestní jméno vůbec nikdy nevyslovily. Jako kdyby měly s oslovením jménem nějaký problém. On sám naopak důsledně své partnerky či partnery při komunikaci pojmenovával. Cítil, že užití jména při rozhovoru sblíží.

„Promiň, Milenko, nevěděl jsem. To je mi líto, že nemáš babičku a dědečka,“ omlouval se.

„To nic, vůbec jsem je nepoznala. Zemřeli dřív, než jsem se narodila,“ vysvětlila mu Milena racionálně.

Mluví jako dospělá, ale je to mladá holka, pomyslel si Jaroslav. Ty básničky asi skutečně napsala ona sama, ujišťoval se v duchu. Ale budu muset zjistit, kolik jí skutečně je, jinak setkání s ní je hra s ohněm. Věděl dobře, že se dokáže zamilovat i do velmi mladé dívky a ze zkušenosti odvozoval, že mladá holka dokáže opětovat lásku starého muže spíš než dospělá žena. Ony totiž ještě nepočítají, vysvětloval sám sobě a někdy i přátelům. Je jim jedno, že jsem o několik desítek let starší než ony samy. Nechápu mě jako potenciálního životního partnera, ale jako exota. A proč ho nepokoušet a nevyzkoušet?

„Jaké máš pro mě pokyny, Mileno?“ zeptal se po chvíli, kdy krátce v hlavě rozebíral vzniklou situaci.

„Myslela jsem, že mi ukážeš svoje koně, ale jestli sis to rozmyslel nebo jestli nechceš, předám ti svoje rukopisy a pár obrázků, které jsem k nim nakreslila. A můžu běžet.“ Poklesla v hlase, jakoby smutně. Usmívala se ale stále.

„Jasně, Mileno, rád ti svoje koně představím. Bude to pro mne i pro ně velká čest, že se o ně zajímá tak hezká mladá dáma!“ ujistil děvče Jaroslav horlivě a už jí otvíral dveře svého automobilu. Nezaváhala ani okamžik a nasedla, jako by v životě nedělala nic jiného, než jezdila s mužem, jehož vidí poprvé v životě, dívat se na jeho chov koní. Jaroslav za ní zlehka zavřel dveře a úmyslně obešel auto zezadu, aby si jej nemohla detailně prohlídnout. Vědom si svého stáří a fyzické nevhlednosti, zkušeně se rozhodl, že bude raději perlit slovy. Což je ostatně to poslední, co mi jde, přiznával si sebekriticky.

„Ráda jezdím v autě a v takovém, jako máš ty, to bude nejlepší!“ labužnický se protáhla na pravém předním sedadle.

„Auto je jenom vnější známka, Mileno, té by sis neměla vůbec všímat,“ poučoval ji Jaroslav.

„A proč tedy nejedíš škodovkou?“ zeptala se jej chytře.

„Aha! Jsi chytrá a máš samozřejmě pravdu. Celý život mám rád auta nová a rychlá. Nikdy jsem se řízení vozu dost nenabažil. Baví mě to a ráno se těším, když do auta nasedám, jak si jízdu vychutnám,“ přiznal se jí Jaroslav. „Někdy mě baví jet pomalu, jindy zase rychle. A jak chceš ty – pomalu nebo rychle?“

„Pojeďme dnes pomalu, Jaroslave, než si na tebe a na auto zvyknu. Pak budeme jezdit i rychle, třeba i hodně rychle!“ rozvrhla Milena plán.

„My spolu budeme jezdit, Milenko?“ zeptal se Jaroslav naoko žertem, ale ve skutečnosti už dychtivý představou kilometrů strávených po boku mladé dívky.

„Když budeš chtít a budeš mít na mě čas, budeme spolu jezdit! Když tedy budeš chtít,“ prohlásila Milena, přičemž v první větě s větším nadšením než ve větě druhé. „Nevím, jestli tě budu vůbec bavit. Jsem mladá a hloupá.“

„Líbíš se mi už teď, Mileno. Hloupá nejsi. Jsem si skoro jistý, že jsi chytrá. Tedy inteligentní, abych to správně pojmenoval,“ snažil se starý muž zavděčit mladé dívce. „Nechceš zkusit, jak se takové auto řídí?“ zeptal se zčásti proto, aby jí udělal nabídkou radost, zčásti proto, aby si ověřil, jak je asi stará.

„Nemám ještě řidičák. A ještě dlouho jej mít nebudu, jestli chceš vědět, kolik mi je. Ale patnáct mi bude už brzy...“ ujistila jej, i když jí poněkud poklesl hlas.

„Vůbec jsem nechtěl vědět, kolik ti je, to není důležité,“ lhal Jaroslav, jako když tiskne, obávaje se, že se dívka v příští větě zeptá, kolik let je jemu. A na to by při prvním setkání nerad odpovídal. I když jeho stáří není žádným tajemstvím a může si jej na internetu najít v mnoha článcích. „Ale když chodíš na zdrávku, čekal bych, že jsi přece jen poněkud starší.“

„Neřekla jsem, že chodím na zdrávku, jenom že na tebe před školou počkám,“ vysvětlila mu. „Nelhála jsem, ale máš pravdu – chtěla jsem, aby

sis myslel, že jsem dospělejší než ve skutečnosti. Proto jsem čekala před střední školou,“ přiznala Milena.

„Jsi upřímnější víc, než je potřeba, Mileno, to mi imponuje. A máš pravdu – kdybych věděl, že ti není ještě patnáct, velmi bych si setkání s tebou rozmyslil. Ale teď už s tím nemám problém, teď jsem rád, že jsem tě poznal, že jsme se poznali. Neřekneš-li ovšem mamince, až přijdeš domů, že jsem ti cestou v autě dělal nemravné návrhy.“

„Ale ty mi přece žádné návrhy neděláš, Jaroslave, proč bych něco takového měla říkat?“ opáčila s dávkou bezelstnosti, ale možná i trochou ženského pokoušení.

„Ano, nedělám, ale už teď vím, že se mi líbíš. Můj oblíbený básník Robinson Jeffers napsal:

...člověku po padesáti připadají plamenooké
dívky stále krásné, on sám však jim nikoli.

„Ty se mi ale taky líbíš, Jaroslave, jsem ráda, že jsme spolu!“ skoro vykřikla Milena.

„Proboha! Co se ti na mě líbí, holčičko?“ opáčil okamžitě starý muž jakoby s údivem, leč ve skutečnosti chtěl slyšet, že ano, že se jí líbí.

„Ty chceš slyšet, co se mi na tobě líbí? Tedy tvoje moudrost a chlapkost. Líbí se mi právě to, že jsi dospělý, ale ne starý. Vždyť se chováš jako kluk. Který jiný muž by si posadil do auta nedospělou holku a vezl by jí ukazovat svoje koně?“ byla se vším hned hotová Milena a z jejího vyjádření bylo taky cítit moudrost.

„Dostáváš mě s každou novou větou doslova na lopatky, holčičko. Ačkoli jsi několikrát mladší a několikrát tenčí než já,“ prohlásil Jaroslav po pravdě a tvářil se náhle, že veškerou svoji pozornost věnuje řízení vozu a řešení komplikované dopravy při přeježdění světelné křižovatky na nábreží za Ministerstvem zemědělství.

„Nic takového přece nechci, Jaroslave. Přála bych si, abychom byli rovnocennými partnery, jako muž a žena. I když jsem zatím žena velmi mladá. A proto bys měl mít přece jen převahu. Ne velkou, ne takovou, abys ji dával najevo, ale takovou, abych ji já sama cítila. Rozumíš mi?“ zeptala se.

„Rozumím ti a nikdy ti nebudu dávat žádnou převahu najevo, slibuju. Leda bys chtěla, abych tě nosil v náruči. Nebo na zádech,“ dodal s úlevou, představuje si v duchu, že už dávno není tak silný, aby dívky nosil v náruči. Jejich rozhovor se dostal do podoby uzavírání předsvatební smlouvy. Jako by si byli vědomi vážnosti svého setkání, jež zrežírovala náhoda nebo historie sama.

„Kdo je ten Robinson Jeffers, tvůj oblíbený básník?“ odlehčila Milena rozhovor takřka profesionálně.

„Americký básník minulého století. Byl naším idolem v době, kdy jsme chodili na gymnázium. Postavil si kamenný dům poblíž obce Carmel na pobřeží Pacifiku a žil v něm se svojí Unou a se dvěma syny. Připadal nám silný a mužný, a tak jsme jej obdivovali pro sílu člověčenství i pro zemitost jeho básní. Opěvoval v nich oceán, zemi, prostotu,“ shrnul Jaroslav několika větami vzpomínky na básníka svého mládí. „Poznáš sama, až si přečteš jeho básně. Nebo raději – rád ti přečtu sám některé z nich, dovolíš-li,“ nabídl se starý muž mladé dívence.

„Ty bys mi četl básničky?! To bude skvělé! Těším se už teď,“ radovala se mladá básnířka.

„Zrovna projíždíme čtvrtí mého dětství, Libní. Chodil jsem tady do mateřské školky, na základní školu i na gymnázium,“ pochlubil se Jaroslav. „Teď přejedeme říčku Rokytku, kousek odsud se vlévá do Vltavy. Dětství jsem prožil na dolním toku Rokytky a na stará kolena žiju u jejího horního toku, říkám často. Obávám se, že jsem to dokonce několikrát napsal, ale co nového vymyslíš?“ přiznával. „Jeden starý novinář a spisovatel mi kdysi řekl – opisuju sám sebe. A teď je to ještě mnohem snazší – ctrl c – ctrl v. Jenže takhle to nedělám, já jenom nenacházím nová slova, do prstů se mi derou pořád ta stará, prapůvodní. Zrovna tak, když mluvím. Mám nacvičené věty a opakuju je bůhví po kolikáté. Prostě – starého psa novým kouskům nenaučíš!“ zopakoval Jaroslav mnohokrát řečené.

„Ještě jsem tě neslyšela opakovat nic jiného, nežli že jsi starý. To už přede mnou neopakuj. Jaképak přede mnou – neříkej to vůbec. Mně připadáš jako kluk, i když jsi trochu šedivý. Prostě – neříkej to!“ dožadovala se důsledně Milena.

„Jsi hodná, děkuju ti za ten příkaz a vynasnažím se jej plnit,“ slíbil Jaroslav a cítil, jak s Mileninými slovy mládne.

JAK KOUŠE MILENA

„Nechceš si to ještě rozmyslet, Mileno?“ zeptal se Jaroslav, když stočil volant doleva na polní cestu vedoucí k domu a stájím.

„Jsem zvědavá jak malá holka na dárky pod stromečkem. Jediné, co si mohu rozmyslet, je, který dřív rozbálím!“ najárela se Milena, zatímco velké auto nadskakovalo po polní cestě z mírného kopce. Po levé ruce se míhala zeď obory zámku Koloděje, po pravé ruce pastviny.

„To jsou tví koně?“ vykřikla Milena nadšenou a zbytečnou otázkou, když míjeli stádo ve výběhu po pravé ruce.

„Chvilku vydrž, zajedu do dvora, tam jsou hřebci,“ uklidňoval Jaroslav dychtivé děvče. „Napřed si budeme číst básničky a pak půjdeme ke koním!“

„Ne, ne, obráceně! Básničky píšu a čtu skoro každý den, koně zblízka uvidím poprvé v životě,“ vyznávala se Milena. Vůbec si nevzpomínám, že bych si někdy mohla pohladit koně,“ žalovala.

„Jenže tady se koně nehladí, holčičko, tady se krmí, čistí, uklízejí se stáje, zase krmí, je to nekonečný koloběh,“ popisoval Jaroslav svoji práci. Pravdou je, že ji dělá celý život, ale v poslední době spoléhá na svého dělníka a sám pracuje úplně na jiných projektech.

„Dobře, napřed si je všechny pohladím, pak jim budu uklízet a pak je budu čistit!“ slibovala Milena.

„Kdy budeš chodit do školy a kdy psát svoje krásné básničky, Mileno?“

„Stihnu všechno. Nebudu tak dlouho spát a po škole se nebudu poflakovat po ulicích. Nebudu vysedávat u počítače. Celý život toužím po koních!“ vyznávala Milena svoji touhu.

„Tohle znám, říkám tomu princeznovský komplex. Postihne to hodně holek, ale skoro všechny to zase přejde, jakmile potkají kluka,“ vysvětloval jí Jaroslav, když vystupovali před domem z auta. Milena se rozběhla k nejbližšímu koni v kovové ohradě ve dvoře.

„Proč je tu sám?“ ptala se nechápavě.

„Je to hřebec, plemeník. Myslí jenom na to... S jinými koňmi by se nesnesl. S hřebcem by se pokopali a pokousali k smrti. Kdyby byl mezi kobyly, chtěl by na ně skákat a ony by jej ukopaly taky. Je to osud všech plemeníků. Na jaře si užívají milostný život s několika klisnami a pak zbytek roku si sexuálně odříkají,“ vysvětloval Jaroslav.

„To je nespravedlivé!“ odsoudila plemenářský řád Milena.

„Víš, klisny taky hřebce nechtějí pořad. Jenom v říji, jednou za tři týdny. A když zabřeznou, tak už vůbec ne. To není jako u holek, že chtějí pořad!“

„Ty!“ pohrozila mu Milena, jako by byla ona sama tou holkou.

„Vím, že tebe se to netýká, ty jsi holčička, kterou takové věci ještě nezažívají,“ ujišťoval ji chovatel.

„Aby ses nepletl, nejsem zase taková holčička, jak si myslíš,“ naznačovala holčina s mnohoslibným smíchem. Chovateli bylo v tu chvíli jasné, že jeho srdce podléhá.

„A proč jsou ti dva spolu?“ zeptala se ukazujíc na vzdálenější ohradu za stájemi.

„Jsou to mladí hřebci, ale nejsou plemeníci. Žijí spolu od hříběcího věku, zvykli si na sebe. Ale jejich hry nebývají taky příliš bezpečné. Mladší,

Milena se štěňaty, jejich otcem Gramem a matkou Kačenou.

jmenuje se Matyass, poslouchá staršího Manorka. Respektuje ho, starší jej snadno zažene. Třeba od krmení. Plemeník se jmenuje Access to Java, vyhrál nejvýznamnější český dostih Cenu českého turfu. Je charakterní a k lidem se chová přátelsky, ale jiného hřebce bych k němu nepustil v žádném případě.“

Jaroslav otevřel psinec a na Milenu se vyřítily dva psi. „Je to manželský pár, border colie Graham a Kačena, a mají tři děti.“ Štěňata se probrala ze spánku a vyrazila vzápětí za svými chlupatými rodiči. Milena byla zjevně šťastná.

„Pětičlennou smečku border colí pohromadě jsem taky ještě neviděla,“ přiznávala hladíc chlupaté psí hřbety a hlavy snažící se vetřít do její přízně. Mezi psy se bez bázně vetřely i kočky.

„Jsou na sebe taky zvyklí. Často vidím, že se kočky otírají o psy a snaží se s nimi mazlit. Psům to vůbec nevádí. Trochu na sebe žárlí. Když vyskočí na zídku kolem hnojiště pes, abych jej mohl hladit a nemusel se sehnout, vzápětí vyskočí i některý z kocourů, abych ho hladil taky. Většina zvířat se má ráda. Jenom koně se mezi sebou často nesnášejí. Mám tu klisnu Frimanu, která kouká, kde by mohla jakého koně kousnout. Ani její maminka Friza nikdy nebyla hodná. Nejhorší jsou březí klisny, ty jsou doslova nenávistné. Stojí samozřejmě samy v boxu, ale kopou do hrazení vedlejšího stání nebo třeba jen do zdi. Manila by dokázala prokopat třiceticentimetrovou zeď v celé tloušťce. Zraňuje si přitom i vlastní nohy,“ vysvětloval Jaroslav své mladičké návštěvnici taje mezizvířecích vztahů, které nejsou všeobecně známé.

„Ale přece nejsou všichni koně zlí?“ vyděšeně se zeptala Milena.

„Zdaleka ne, jsou i koně, kteří se mají vzájemně rádi. Lásku si projevují třeba tak, že si stoupnou hlavami proti sobě, zaujmou jakousi polohu 69, jestli si to dovedeš představit?“ zeptal se dívenky úmyslně tak, aby viděl její reakci.

„Slyšela jsem o takové poloze. Ale jenom slyšela nebo viděla na obrázku. Mně se taková poloha příliš nezdá. I když nejsem nevíňátko!“ ujistila Jaroslava svými znalostmi.

„Tak dva koně se postaví do polohy šedesát devět a vzájemně se koušou do krku. Dělá jim to oběma dobře. Není to ani nic neběžného a určitě

to nepovažují za nemravné,“ ujišťoval chovatel svoji posluchačku. „Když chci, aby hříbě klidně stálo při nějakém veterinárním zákroku nebo třeba jen při strouhání kopyt, řeknu svému pomocníkovi – kousej je do krku. A on prsty napodobí kousání do krku. Hříběti se to líbí a stojí klidně, je to běžná praktika.“

„Tak pojď do výběhu, vyzkouším si to, a až budeš potřebovat pomoc s hříbětem, budu je kousat prsty do krku taky,“ nabízela se Milena.

„Ve výběhu musíš být opatrná, koně se domnívají, že jim něco neseš a začnou se vzájemně odstrkovat a odhánět. Silnější odstrkují slabší, ve stádě je zřetelná hierarchie. Nejsilnější nebo nejaktivnější klisna si vynutí mezi ostatními vedoucí postavení. Když přijdeš k ohradě a přineseš něco ke krmení, odežene ty ostatní. Docela to funguje, někdo je šéf, jiný podřízený. Když stojíš mezi koňmi, musíš počítat minimálně s tím, že ti některý šlápne na palec. V horším případě tě porazí, jak se vzájemně odstrkují, v nejhorším tě kopnou nebo kousnou. Oni totiž koně nevědí, koho vlastně koušou. Stane se, že chce jeden kůň kousnout druhého a přitom se splete a kousne svého ošetřovatele nebo dárce laskomin. Všeobecně nedoporučuju mezi koně ve výběhu vstupovat třeba s pytlíkem. Očekávají pochoutky a jsou agresivní. Půjdu do výběhu s tebou a dám na tebe pozor,“ nabídl hezounké dychtivé dívence starý chovatel koní.

„Já se nebojím, ale budu ráda, když budeš vedle mě,“ prohlásila Milena a hrnula se do výběhu.

„Pozor, v pásce ohradníku je elektrický proud, dává nepříjemné rány!“ varoval ji a sám si ohradník rozepnul v místě, kde je rukojeť, aby nemusel pásku podlézat. Věděl dobře, že při podlézání ztrácí jakýkoli glanc. Leze totiž doslova po kolenou, zatímco svižná holčička ji podlezla jako zajíc. Koně se k ní okamžitě seběhli. Bylo vidět, že se přece jen obrovských zvířat lekla.

„Neboj, jsem tu s tebou, holčičko,“ uklidňoval ji chovatel.

„Dokážeš je rozeznat jednoho od druhého, Jaroslave?“ ptala se rozechvěle.

„Poznám je podle pravého zadního kopyta, Mileno,“ přeháněl. „Jsou to moje děti, narodily se u mě nejen jejich matky, ale i jejich babičky a prababičky,“ chlubil se vědom si, že zase zdůrazní svoje stáří. Ale Milena neprotestovala, asi si ničeho nevšimla.

„Máš krásné povolání – chovatel koní. Vidíš tak jasně výsledky své práce,“ pronesla moudře, na svůj věk až dospěle.

„Kdysi jsem je měl raději než teď, holčičko. Protože jsem tím povoláním vydělával taky peníze. Živil jsem se chovem koní. Dnes jsou koně s daleko lepšími původy skoro neprodejní, a když tak opravdu za málo. Teď je moje povolání spíš údělem než radostí, utrácím za chov koní peníze, které se nikdy nevrátí. Je to doslova, jako bych si zapaloval oheň v kamnech tisíčovkami. Každý den si tak zapaluju...“ popisoval po pravdě chovatel svoji situaci.

„Nevěděla jsem, že koně jsou neprodejní. Všude je vidět někoho na koni, samí kovbojové,“ argumentovala.

„Chovám anglické plnokrevníky, tedy dostihové koně. Pro módní westernové ježdění se nehodí. Jsou na to příliš nervózní. Kovbojové potřebují koně, kteří se neleknu, když v jejich sedlech střílejí z pistolek. Pak si ještě pořizují koně dcerky bohatých podnikatelů, ty zase chtějí, aby kůň byl klidný a skočil nějakou tu překážku. Plnokrevníci sice skáčou, ale narodili se pro dostihy. A ty, kromě Pardubické, v Čechách nikoho nezajímají. Je to na delší povídání, a budeš-li chtít, rád ti smutnou situaci kolem turfu vysvětlím,“ poklesl v hlase, protože se mu o tom příliš vyprávět nechtělo. Kdysi býval ve Velké Chuchli každou neděli, jeho koně vyhrávali i velké dostihy, ale brzy se z opojení probral.

„O to je tvoje práce hodnotnější, když nechováš koně pro zisk,“ ocenila moudrá holčička obdivně chovatelovu umanutost, s níž se nechtěl chovu plnokrevníků vzdát.

„Tvoje chvála mě těší, ale nezasloužím si ji, věř mi. Koně chovám, jako se mnozí rodiče starají o své zlobivé děti, i když je stojí jenom peníze a starosti,“ použil svoje oblíbené přirovnání s vědomím, že Milena je od něho jistě nikdy neslyšela. Často si všiml, že používá nacvičené věty, že se opakuje. A to by rozhodně před hezounkou a chytrou holčičkou nechtěl.

„Už jsem je přestala zajímat?“ divila se Milena, že se koně rozcházejí a jdou si po svých.

„Pochopili, že nedostanou nic k snědku, tak jdou uždibovat raději trávu. Koně nejsou takoví kamarádi s lidmi, jako třeba psi,“ pohladil Jaroslav nejstaršího psa ze smečky, který se mu držel u nohou a každou chvíli se

na něj podíval. „Přijdou za krmením, ale to je všechno. Hrát si s lidmi, až na malé výjimky, nedovedou. Ale viděl jsem koníka, který si se svou majitelkou hrál, ale to je něco mimořádného a předpokládám, že jej to naučila při krmení. Nevím, nepovídal jsem jí,“ vzpomněl si na jednu ze svých dávných žen, která si uměla se starým valachem ve výběhu doslova hrát. Milena se zatím pokoušela kousat prsty hříbě do krku, jak jí to chovatel před chvílí vyprávěl. Jenže hříbě odběhlo, asi se mu to ani nelíbilo.

„Hříbě se nechce ode mne nechat kousat,“ žalovala Milena.

„Asi kousat neumíš, holčičko,“ odpověděl jí chovatel rozmarně. Milena po něm skočila a kousla ho do krku. Citelně, ale něžně. Jaroslava zamrazilo v zádech rozkoší. Na chvíli Milenu lehce objal. Uvědomil si, že by se snadno stala předmětem jeho milostného zájmu. „Koušeš dobře, až moc dobře, na malou holku dokonce výborně,“ řekl s povzdechem.

„Chtěla jsem, aby se ti to líbilo!“ poučila jej Milena.

MILENA VE VEČERNÍCH ÚVAHÁCH A V RANNÍM SVĚTLE

Jaroslav odvezl Milenu do pražských Strašnic, kde žila v malém domku s maminkou a mladším bratrem. Oběma jim bylo jasné, že se chtějí setkat znovu.

Cestou domů byly jeho myšlenky u malé holky. Nevím ani, jak je stará, uvědomil si. Proboha, kdyby jí napadlo, mohla by mě dostat do průšvihů. Ani by nemusela chtít, jenom se pochlubí před kamarádkou, že kousla starého muže do krku. Bylo mu jasné, že zveřejnění jakékoli informace, že se kamarádí s holkou, které není ani patnáct let, by se hodilo řadě jeho odpůrců. Poslední roky života se věnoval zřizování babyboxů a samozřejmě odpůrce měl. Ne mnoho, ale nějaké si s chutí programově dokonce držel a příležitostně je při svých rozhovorech v rozhlase či v televizi popichoval.

Jaro na Hájku, pohled od říčky Rokytky.

Medializace projektu, který má odpůrce, je pro novináře daleko zajímavější, než když plyne hladce a bez překážek. Ale kamarádství s malou holkou, to by byla pro média bomba. A pro odpůrce babyboxů mocná zbraň.

Uvědomoval si všechna rizika, která může kamarádství s ní přinést, ale přesto na ni nepřestával myslet. Vždyť ona malá není, říkal si. Chová se jako dospělá žena. Navíc jako chytrá dospělá žena. A přitom je hravá a milá, něžná a usměvavá. Milena disponovala štíhloučkou, ale ženskou postavičkou. Byla spíš vyšší než střední a její výšku zdůrazňovaly dlouhé nohy i dlouhé vlasy. Všechno bylo na té holce dlouhé. I ruce měla dlouhé. Jaroslav o sobě dobře věděl, jak snadno podléhá vnějšímu vzhledu, a tak se snažil mírnit sám sebe. Myšlenky na holku se jej držely doslova jako něco košile, odsuzoval se sám, pokoušeje se je zahnat.

V kapse mu zavrňela esemeska. Vrhel se po telefonu s nezvyklou rychlostí. Bylo mu jasné, na co čeká. Nemýlil se. „Okouzlili me tvi kone, tvuj dum a jeste neco ani se neodvazuju to napsat. Milena“

Jaroslav vzlétl do oblak, chvíli mával křídly, ale vzápětí jej jeho značná hmotnost unavila a rozum mu kázal přistát. Co jí na to mám odpovědět, děsil se předem psaní písmenek. Jasně je, že nic moc vlídného. Za půl hodiny napsal: „A zapomnela jsi mi dat svoje rukopisy a obrazky. Ja“ Přišlo mu, že je to vlídné a zároveň nezavádějící. Takovou odpověď nemůže nikdo použít jako argument proti němu a Milena pochopí, že se chce sejít znovu.

„Zitra je sobota mam cely den volno. Jestli muzu, prijedu i s rukopisy. Mi“ přišla vzápětí odpověď. Napsal „Jiste.“ Dával si pozor na každé písmenko. Raději tedy méně. Usínaje po dvou diazepamích, marně se snažil vyvolat v hlavě jiný obrázek než právě Milenu. Buď vedle něj seděla v autě nebo mu četla svoje básničky. Pak jí zase četl on. V noci přišel sen, který zákonitě očekával. Milostná Milena.

Probudil se a holka s milostným jménem byla stále s ním. Ani se nesnažil sen zahnat. Ze zkušenosti věděl, že jeho sny jsou umanuté a vracejí se neodbytně, jakmile znovu usne. Další prášek si už nechal, protože nechtěl být ráno přihlouplý. Převraceje se v posteli ze strany na stranu, dočkal se šesté ranní. Oblékl se a šel do stáje krmít koně. Proč tak dupou, říkal si. U prvního boxu vpravo za vstupními dveřmi stála dlouhá tmavovlasá holka v pracovních laclácích. Milena.

„Neseš mi svoje básničky?“ nedal najevo svoje překvapení.

„Chci ti pomáhat ve stáji u koní. Je sobota a mám celý den volno,“ prolesla Milena nepříliš hlasitě.

„Dám každému koni oves, jdi za mnou a pod žlábek dej vždycky tři kila sena,“ rozdělil úkoly chovatel a byl nakonec rád, že nemusí dělat všechno sám. Dělník, který mu pomáhal u koní, měl dnes volno. Ocenil, že se holka neptá, jak pozná tři kila. Se zájmem ji pozoroval a byl spokojen. Porce, které rozdělovala, odpovídaly předepsaným třem kilogramům. „Hříbatům jenom dvě kila, tři by nesežrala,“ doplnil svůj pokyn. Milena za ním běhala jako fretka a rozdělovala náručí sena. „Když jdeš ke koni, tak na něj promluv, aby o tobě věděl a nelekl se,“ přidal další pokyn. „Řekni cokoli, já říkám – pusť. Ale ve stájích se většinou říká – ustup.“

„Dávám jim správné dávky?“ šeptla Milena, když nakrmili v sedmi boxech v první stáji.

„Dobře to rozdělujete. Teď vezmi jenom kilo a pojď se mnou k Lupince. Ona moc sena nesežere, přes den chodí volně a pase se,“ vysvětlil šikovně holčičce a nasypal oves staré bílé poničce.

„Pojeď za mnou s vozíkem sena k zadní stáji. Jeden vozík by měl vystačit na pět boxů po levé straně,“ uchopil dvě vědra s ovsem a šel krmít další koně, Milena tlačila vozík za ním.

„Manorkovi v druhém boxu dej trochu víc, žere jako mlátíčka.“ Vozík sena jí vystačil podle jeho představ přesně na pět boxů. „Teď přivez druhý vozík pro koně z pravé strany a dozadu do vagónu,“ upřesnil stručně další úkol a v duchu se radoval, jak to holčičce jde. Jako by nedělala v životě nic jiného, než krmila koně.

„Nakonec nakrmíme malá zvířata – králíky, kočky a psy,“ vydal příkaz, když podělili všechny koně ovsem a senem. „Každý králík dostane půl mrkve, kousek tvrdého chleba a hrstičku sena. A je potřeba zkontrolovat, jestli mají v napáječkách vodu,“ poučil Milenu. „Nakrmím zatím kočky a psy,“ ponechal taky nějakou práci pro sebe. Milena běžela ke králíkům.

Koně spokojeně žrali, kocouři a psi taky. „Vezmi si tašku a pojď na snídani, holčičko,“ vyzval chovatel Milenu. „Dáš si kafe nebo čaj?“

„Dám si to, co si dáváš ty, Jaroslave,“ špitla oddaně Milena.

„Dávám si čaj i kafe, k snídani oboje, přes den pak už jenom jedno nebo druhé,“ poučil ji starý muž.

„Uvařím tedy dvě kávy a dva čaje,“ ohlásila Milena, zatímco chovatel krmil želvy.

„Želvy krmím jako poslední, ony tolik nespěchají,“ seznámil ji s posledním svým ranním úkolem. „Ukážu ti, kolik si dávám kafe a kolik mlíka,“ pro jistotu šel k hrnkům. Jenže jeho hrnek na kávu už byl přichystaný a kávy v něm přesně, jako by si nasypal sám. Ta holka je zázrak, pomyslel si. A byl na ni svým způsobem pyšný, jako kdyby ji všechno naučil sám.

„Kde máš básničky, holčičko?“ zeptal se, když usedli ke stolu. Milena sáhla do svého batůžku a vylovila desky s rukopisy.

„Přečtu si je, děkuju. Nebo mi je chceš přečíst sama?“ zeptal se Mileny.

„Jestli chceš, ráda ti některé přečtu. Jenom nevím, jestli ti to nebude vadit. Já sama si někdy raději básničky čtu, než abych je poslouchala. Ale tobě je, Jaroslave, ráda přečtu, opravdu,“ podívala se na chovatele koní oddaně.

„Čti, holčičko,“ vybídl ji starý muž.

ŘEKA

Řeka ohledává ve svých zákoutích -
písek, pár oblázků – se lesknou
jak cetky o poutích.
Zelené řasy – vlajou
jak vlasy vodníka – Bratříček
táhne rybu,
šťěstím se zajíká.

Milena poklesla hlasem a tázavě se dívala na svého jediného posluchače.

„Píšeš jako dospělá ženská,“ pronesl po chvíli muž. „Jako skutečná básnířka, řekl bych dokonce s velkým B, kdybych takové písmenko uměl vyslovit.“

„Kde se to v tobě bere?“ položil spíš sám sobě než Mileně otázku. A co když mu čte cizí básničky, které opsala někde na internetu, napadlo jej. „Máš tam ještě nějakou?“

POHÁDKA

Dnes zdálo se mi,
že bělounká holubička letěla –
a měla tuze dlouhá křídla...
A změnila se v anděla. — — —
Sedl si v parku na lavičku.
A po chvíli
se rozplakal... (Co je ti —
andělíčku?) — — —
A on se změnil v keř
s bílými květy —
Ale to mi věř:
Přilétla spousta holubic
a jediný holub — jako ty —
vzobával svátost z křtitelnic. —

„Tuhle jsem napsala včera večer a věnovala jsem ji tobě, Jaroslave. Jestli ji tedy přijmeš?“ zeptala se mladá dívka takřka nevinně.

„To je pro mne velká čest, že mi hezká dívka a dobrá básnířka věnuje svoje verše. Děkuju, Mileno. Ani si to nezasloužím,“ řekl nahlas a pro sebe si pomyslel – musela by být profesionální lhářka, aby opsala básničku a pak mi ji věnovala. V tu chvíli si uvědomil, že se mu to už jednou stalo. Kdysi v mládí mu napsala mladá básnířka a recitátorka Eva Wágnerová na zadní stranu své fotografie francouzské verše:

*Je ne suis homme sans desfault
Je ne suis, bien le considere,
Fitz d'ange portant dyadem
Je suis pecheur, je le sçay bien
De tous suis le plus imparfait*

Dlouho věřil, že vzdělaná Eva píše francouzsky. Pak verše našel v úvodní kapitole ke knize Já, Francois Villon, kterou vydal v roce 1964 Klub přátel poezie. Navíc se nejednalo o básničku, ale o ukázky veršů, dokazujících, že

básník si sám sebe příliš neváží. Jestli Mileně sedl na lep a nechává si číst verše nějaké uznávané básničky, kterou nejen že nepoznal, ale navíc za ně děkuje...

„Prosím, přečti mi teď nějakou svoji básničku, Jaroslave,“ pronesla dívka svým nejsladším hlasem.

„Už dávno jsem žádnou básničku nenapsal, holčičko, píšu jenom v próze. Jak říkal můj přítel Pavel Verner – verše jsou pro mladíky, muži píšou prózu. Na druhou stranu Robinson Jeffers napsal – lhát mohu v próze!“ Zatímco mluvil, hledal Jeffersovu knížku.

„Próza může pojednávat o věcech okamžiku, poezie se musí zabývat věcmi, kterým by mohl porozumět s dojetím i čtenář po dvou tisících let.“

Jaroslav ta slova četl z přebalu knížky Básně z Jestřábí věže, která kdysi vyšla v populární edici Klubu přátel poezie. „Byla to moje oblíbená knížka v dobách, kdy jsme s Mélou začínali vydávat Divoké víno. Pak jsem ji asi někomu půjčil nebo se prostě ztratila při mých mnoha stěhováních. Tenhle exemplář jsem nedávno získal z antikvariátu. Pořídil jsem si podobně i druhou zamilovanou knížku té doby – Svlékání hadů moravského básníka Oldřicha Mikuláška. Když jsem Mikuláškovu knížku po několika desítkách let otevřel, poněkud mě autor zklamal svým dobovým nadšením. Stejně jako v mládí se mi ale líbí akty Arnošta Paderlíka, kterými publikaci ilustroval.“

„Naopak Robinson Jeffers je mi jistě bližší teď...“ Chtěl říct – když jsem starý, ale uvědomil si, že Milena o jeho stáří nechce nic slyšet. Bože, jak jsem jí už teď poplatný, vykřikl v duchu.

„Přečti mi tedy něco z téhle knížky, když je tvoje oblíbená,“ poprosila Milena. Za podobných okolností by vybral básničku Narozeniny, jenže ta byla zase o stáří. A žádnou dlouhou číst nechtěl, obává se, aby Milena nemusela předstírat pozornost. Ze zkušenosti věděl, jak je někdy obtížné sledovat přednášení veršů. Chvilku listoval knížkou, zvažuje, kterou básničku má přečíst.

„Je to trochu drzost, co ti teď přečtu, holčičko. Báseň se jmenuje...

MYŠLENKA PANNY

Zbytečno naslouchat, i voda vzlyká touhou.

Západní vítr je mrtvý, vlny

zapomínají na svou zášť k útesu a vysoko v kaňonech

všechny svahy žhavě vybuchují

zlatým janovcem. Ach, jaké to byly deště v posledním měsíci,

kdy každá kaluž byla ovroubena

sírovým pelem, vyprášeným probuzenými sosnami!

Zčistajasna vysoké a útlé

květy purpurových kosatců plápolají u potoků

a květy těch žíhaných se tyčí na kopci;

štírovník se chvěje zlatem, bílé mariposy

nadouvají své hedvábné balónky,

ale již v další roklině se kývají bronzové zvonky, a laně

jako popálené vroucí touhou

sotva došlapují špičatými kopytky v očekávání

lásky, zatímco drtí květiny;

mlži se párují na skále, ptáci se sdružují do dvojic,

motýli létají ve dvou.

Ó, to je čas pro nás,

kdy ústa zapálí ústa a z našich

tajemně probuzených panenských těl

vyšlehne plamenný květ!

Milena visela přednášejícímu na rtech. Jaroslav se snažil číst bez jakéhokoli patosu a co možná nejcivilněji. Vzpomněl si na rok 1964, kdy tuhle a další Jeffersovy básně recitovali s Mélou sami sobě a holkám poslouchajícím je pod skalou u Kladského rybníka, pak ve sklepě v Krejčího ulici v Libni.

„Hezky jsi to četl, Jaroslave, děkuju. A proč si myslíš, že je drzost mi ty verše číst?“ zeptala se upřímně a bez jakékoli hrané naivity. „Chceš vědět, jak to se mnou je?“

„Ani nápad, holčičko, nic takového. Jednak je to tvoje tajemství, a ani mi do toho nic není,“ vysvětloval rychle. V tuhle chvíli měl zkušený muž

obavy, aby se nedostal do průšvihů, jinak se to říct nedá. Milena jeho touhu rozněcovala každým dalším slovem, každým gestem. Jsem blázen, křičel na sebe v duchu.

„Nevnučuju ti žádné důvěrné informace, jenom cítím, že jsme takoví přátelé, že bychom o sobě mohli vědět všechno,“ pronesla malá holka a starému muži se zatajil dech.

„A ty pak budeš chtít vědět, kolik jsem měl holek, vid’?“ opáčil otázkou.

„Četla jsem tvoje knížky. Všechny, abys věděl. Takže si to dovedu představit. Muži už jsou takoví, že se nespokojí s jednou ženou. V přírodě se taky vedoucí samec páří s mnoha samicemi,“ Milena pronášela jedno moudro za druhým.

„V tom máš pravdu, skutečně jeden hřebec – plemeník, připouští několik klisen i u mě doma na Hájku. Což ovšem ještě neznamená, že žena je smířena s tím, když muž má víc žen,“ pokoušel ji Jaroslav.

„Některé ženy jsou výjimkou. Například já ti odpouštím všechny ženy, které jsi měl přede...“ zarazila se uprostřed věty.

„Nemáš mi co odpouštět, všechny jsem si vymyslel,“ pronesl co nejdůležitěji.

„A tvoje děti a vnuci povstali ze svatého počítí, vid’?“ položila řečnickou otázku Milena, rychle vstala od stolu a procházejíc za chovatelem, kousla ho do krku. Stejně drze a něžně, jako to už jednou udělala.

„Proboha! Netrap mě, holčičko!“ bylo jedině, na co se zmohl, zatímco mu na zádech bzíkaló blahem.

MILENA POPRVÉ NA KONI, UKLÍZÍ STÁJE A VAŘÍ OBĚD

„Ukaž mi, jak se čistí koně,“ požádala zvědavá holka.

„Nejprve hřebíčkem rozčešeš splepenou srst. Krouživými pohyby, prosím,“ předváděl starý chovatel, co už roky žádnou holkou nezajímalo. Doba, kdy každý den přicházelo hejno dětí ke koním, byla v nenávratnu. „Pak vezmeš kartáč do té ruky, která je blíž k hlavě koně, a projedeš s ním proti srsti a po srsti. Kartáč vytřeš do hřebíčka,“ ukazoval názorně. „Hřívu a ocas rozčešeš měkkým kartáčem, abys koním nevytrhala žíně. A nakonec celého koně utřeš hadrem jako knihovnu prachovkou. Aby byl opravdu čistý, máš hodinku co dělat,“ strašil Milenu předem. Ale v chovu zase není tak důležité, aby byli koně čistí, nejdůležitější je, aby dostali dobré krmení a měli celý den co pít. Snažím se, aby měli vystrouhaná kopyta. Pak je taky

co možná pravidelně odčervuju. Souboj s parazity je sice dost beznadějný koloběh, ale snažím se udržovat remízu.“

Milena už stála vedle Manorky a čistila ji jako zkušená letitá ošetřovatelka. Klisna dokonce klidně stála, ačkoli nebyla přivázaná. „Dělám to dobře?“ starala se.

„Kobyly stojí, není jí to nepříjemné. Hlavně jí nevytrhej žíně. Jinak nic nezkažíš. Výsledek uvidíš za chvíli sama,“ chovatel pochvalu jen naznačil, ale ve skutečnosti si pomyslel – ta holka si snad ze mě dělá legraci, protože s koněm zachází skoro profesionálně.

„Líbí se mi, jak koně voní,“ ozvalo se zpod břicha kobyly. A chovatel si vzpomněl na své počátky u koní, jak si úmyslně nemyl ruce a chvílemi k nim přičichl, i když ze stáje dávno odešel. Prvního koně si pořídil v sedmdesátém prvním roce minulého století, před čtyřiceti lety. Byl to dvouletý hřebeček Mohan. Jaroslav s ním neuměl vůbec zacházet. Jeho první učitelkou se stala Květa Novotná, někdejší jezdka z jízdárny TJ Zahradnictví v pražské Liboci. Nejznámějším koněm, na němž Květa jezdila, byl bělouš Omen, který si v roce 1964 zahrál koně Květy Fialové představující Tornado Lou ve filmu Oldřicha Lipského Limonádový Joe. Květa Novotná, shodou okolností nositelka stejného křestního jména, ji při natáčení dublovala. Starého šimla spolu s Květou navštívili na Nový rok 1972 a pomáhali jeho majiteli, staříčkému Petru Vaněčkovi, do sedla. Chtěl naplnit novoroční jezdeckou tradici a sednout si na koně.

Jak daleko je chvíle, kdy se i já bez pomoci nedostanu do sedla, pomyslel si starý chovatel. Už teď nasedal z betonové zídky kolem hnojiště a přihlížejícím říkal, že nechce svou vahou otočit sedlo. Zdál se mu nedávno sen – seskočil za jízdy z koně, z rozvernosti před holkami udělal kotrmelec a až pak mu došlo, že nasednout nebude tak snadné.

Přivedl z vagónu, provizorní stáje, v níž byli koně stále ustájeni, klisnu Mancu a přivázel ji před stájí ke zkušební stěně. „Vyčisti ještě tuhle ryzku, holčičko, pod sedlem je nejhodnější, nasedláš si ji,“ chtěl udělat Mileně radost a sám posoudit, jestli jezdit na koni umí a dělá si z něj legraci.

„Já pojedu na koni?!“ nadšeně vykřikla. „Ale nikdy jsem na něm nasedla,“ zaznělo z jejích úst velmi věrohodně.

„Vyjedeme si spolu na chvíli jenom krokem, Manca je starší společenská dáma a bude se pod tebou chovat slušně,“ sliboval. Milena byla na první pohled šťastím bez sebe a začala přivázanou ryzku čistit. Jaroslav byl nakonec rád, že si po čase vyjede na koni a nemusí ani pucovat, což jej už dávno netěšilo. Proč koně vůbec chovám, pokládal si často nezodpověditelnou otázku.

Chovatel vypustil všechny koně do výběhů, ve stáji zůstaly jen Manorka a Manca. Mileně půjčil rajtky a boty své vnučky. Podrobně jí vysvětloval a předváděl, jak se kůň uzdí a sedlá. Pomohl jí do sedla a oběma rukama srovnával její sed. Měl teď důvod se Mileny dotýkat, aniž by vzbudil podezření, že ji chlípně osahává. Vyzkoušel si to už s mnoha holkami, byl to dobrý začátek sbližování. Milena k jeho rukám doslova přilnula a její ramena i pánev reagovaly na sebemenší dotek.

„Důležité je, abys byla uvolněná v kříži. Na každý krok koně reaguje kříž pohybem zezadu dopředu,“ odříkával stokrát pronesená slova, jenom nedopověděl, čemu se takový pohyb podobá, jak často holkám přirovnával. Na to mu přišla tahle holčička přece jen malá. Levou rukou ji držel za levé rameno, pravou ji vzal v pase a naznačoval pohyby, kterými je třeba uvolnit kříž jezdce a zároveň souznít s pohybem koně.

„Já ti rozumím, Jaroslave, dovedu si i představit, jaký pohyb mi chceš naznačit,“ vyrazila mu dech i další slova.

„Pak jsi ovšem geniální,“ pochválil ji po vteřině, aniž by dal najevo, že dvojsmyslu porozuměl. Vysvětlil Mileně, že koně povede otěžemi podobně jako bicykl a poslal ji kroužit na zahradu po oválné cestičce vyšlapané koňmi pod starými jabloněmi. Hodná ryzka Manca ji poslouchala.

Když k němu byla Milena otočená zády, přistavil si Manorku k betonové zídce kolem hnojiště a rychle na ni nasedl. Nechtěl, aby malá holka viděla, že nenasedá ze země. Připojil se na zahradě k Mance.

„Koně musíš pobízet stiskem holení při každém kroku, aby cítil tvoji aktivitu. Jinak se na tebe vykašle a začne se pást,“ pokračoval ve výkladu. „Ten vstřícný pohyb, vycházející z kříže, koně taky pobízí, musí souznít s jeho krokem. Otěžemi koně zlehka zadržuješ a současně jej aktivně pobízíš. Kůň se musí dostat do stavu, jemuž se odborně říká sebrání. Podsuně při něm záď, přiblíží pánevní končetiny ke končetinám hrudním, vyklene krk

do jakéhosi límce a nosní linii hlavy nese skoro kolmo k zemi. Ruce musí mít s hubou koně jemné přilnutí zprostředkované otěžemi, aby se cítil spokojený. Nikdy se nesmíš rukama chytat otěží, tahala bys jej za hubu,“ snažil se chovatel vysvětlit mladičké žákyni základní principy jízdy na koni. Úmyslně při tom používal odborná slova, ale byl si jist, že jim Milena rozumí. Svým způsobem se zčásti předváděl, zčásti se snažil, aby skutečně pochopila, co má na mysli.

Vyjeli z vrat a odbočili vlevo k říčce Rokytce. Jaroslav přešel přes dřevěný můstek jako první, Manca s dívčinou v sedle jej ochotně následovala.

„Snaž se dál jet jako první, holčičko, kobyla tu šla tisíckrát a cestu dobře zná. Pojedu za tebou a budu ji hlasem trochu pobízet,“ vydal pokyn a pomyslel si – abych z vyjíždky taky něco měl a mohl jsem se koukat na její kulatý zadek a ostře se rýsující ramena, dlouhý krk občas probleskující mezi tmavými vlasy. Proboha, co se to se mnou děje, říkal si s hrůzou. Věděl jistě, že Milena právě vstupuje do jeho života jako velká voda. Jako když se říčka Rokytka při velkém jarním tání rozlije po údolí.

„Něco tak krásného jsem ještě nezažila,“ otočila Milena v sedle koně po chvíli hlavu a vyznávala svoje pocity starému chovateli.

„Mám radost, že se ti v sedle líbí. Jenomže si nedovedeš představit, jak příjemné pocity budeš z jízdy mít, až se jezdit opravdu naučíš,“ uvěřil, že Milena na koni nikdy nejezdila. Je tak šikovná, že jí všechno jde samo od sebe. Pochopil, že s někým tak mimořádným se sejde jenom jednou za život. Najednou věděl, co cítí trenér, když se mu dostane do ruky talentovaný sportovec, o němž prohlásí – za několik let bude mistrem.

„Opravdu mě to naučíš, Jaroslave, budeš mít na mě čas?“ ptala se dívčina s neskrývanými obavami, protože tušila, jak Jaroslava vytěžuje práce.

„Třeba tě koně i já přestaneme brzy bavit, holčičko, zatím bych podobnou otázku cítil jako předčasnou,“ zchlazoval ji chovatel se skepsí, získanou celoživotní zkušeností. „Z holek, které u mě kdy začínaly jezdit, chová dnes koně jenom jedna. Jmenuje se Kamila, léta jsem s ní chodil. Má ve své stáji čtyři koně, tři z nich se narodili u mě, jeden její kůň je hříbě klisny, která se u mě taky narodila. V tom smyslu je to až dojemné. Nemyslím si, že by moji koně byli tak výjimeční, ale pomohla tomu nejspíš náhoda.“

Nová myslivna v Boudách, kde se narodil pradědeček Jan Jablonský.

Milena se na něj otočila a Jaroslav viděl, že má v očích slzy. „Proč si to o mně myslíš, nejsem přelétavá. Básničky taky posílám jen tobě a publiku jen v tvém Divokém víně,“ vypovídala zalykajíc se slzami.

„Nemyslím si o tobě nic špatného a ani bych v tom nic zlého neviděl, kdyby tě koně přestali zajímat. Je to běžné, setkal jsem se s tím tisíckrát v životě,“ použil vysoké číslo úmyslně, ale nebyl daleko od pravdy. V sedmdesátých a osmdesátých letech minulého století chodily ke koním denně spousty holek a všechny to přestalo bavit. Dnes nepřijde vůbec nikdo, jak je rok dlouhý, aby se zeptal, jestli by nemohl chodit pomáhat do stáje. „Až dosud jsme si psali prostřednictvím internetu, což je daleko snazší než se potkávat v reálu. Navíc když jsou setkání spojena s tvrdou prací u koní ve stáji. Jednou je horko a jindy zima. Každý den nesvítí sluníčko,“ snažil se jí vysvětlit svoje zkušenosti. „Ostatně, holčičko, vidíme se dnes podruhé v životě,“ zakončil svůj negativistický projev.

„A proč jsme si tedy tak blízci?“ uzemnila jej mladičká dívčina jedinou svojí otázkou.

„Cítím to taky,“ odpověděl po pravdě. Ale už nedořekl, že podobné slavnostní pocity měl ze setkání už mnohokrát v životě a pokaždé se sympatie postupně vytrácely. Nechtěl ji od sebe vzdalovat, přestože si plně uvědomoval absurditu svého a jejího vztahu. „Nejraději bych byl, kdybys měla pravdu, holčičko!“

Starý chovatel koní a mladá básnířka projeli obvyklou trasu hájeckých vyjížděk. Podél údolí Rokytky se dostali až ke kostelu svaté Markéty a ke středověkému sídlišti ohraničenému vysokými valy, místními nazývanému Šance. Pokud si někdy Jaroslav nasedlal koně, vždycky zamířil právě sem. Má k tomu místu hluboký vztah, ale nechtěl zatížit básnířčinu duši svou zpovědí. Ostatně není vyloučeno, že o něm ví sama víc, než říká. Milena byla najednou tichá jako pěna. Snad se soustředila na vedení koně.

„Pojedeme zpátky, napoprvé toho je až dost,“ navrhl raději chovatel. „Zítra tě bude bolet zadek, holčičko.“ Klisny šly domů ochotně jako vždy, když se kůň vrací do stáje. „Počítej s tím, že kůň na cestě domů se spíš rozběhne, spěchá do stáje, těší se na krmení,“ upozornil Jaroslav mladou básnířku.

„Cítím docela zřetelně, že jde rychleji,“ informovala jej Milena.

„Tak ji drž na otěži, aby tě respektovala a nerozeběhla se sama, to je její přirozená tendence,“ poučoval svoji žákyni.

Sesedli před stájí, Milena seskočila, jako kdyby seskakovala celý život. Jaroslav ji poučoval: „Když sesedneš, povol nejprve sedlo. Kůň to chápe jako odměnu. Teď odudíš a dáš jí stájovou ohlávku, abys mohla koně podle potřeby převádět. Dnes je teplo, takže se mohou celé osprchovat hadicí. A pak je třeba vyčistit kopyta háčkem, jestli se do nich nezarázil kámen nebo jiný cizí předmět. Ale to udělám sám, ty se jen koukej,“ komentoval chovatel svoji práci. Mileně dovolil, aby klisny osprchovala a prováděla, dokud neoschly.

„Už jsou suché, co teď?“ volala po chvíli holčina chovatele.

„Odvedeme je spolu do výběhu. Dávej pozor, ať tě neporazí, do výběhu se těší ze všeho nejvíc. Pustíme je obě současně!“ vysvětlil.

Klisny vyrazily cvalem za ostatními koňmi ve výběhu.

„Vyjíždka byla jeden z mých nejkrásnějších životních zážitků. Budu mít o čem psát!“ slibovala básnířka. „Ale teď uklidím stáje,“ rozhodla se sama a chovatel byl rád, že jí nemusí vysvětlovat, co následuje po vyjíždce.

„Ukážu ti na jednom boxu, jak se uklízí. Vybírají se jen kobylince a mokrá podestýlka, suché se pak rozhrne a navrch pocukruje čistými pilinami,“ předváděl jí svoji celoživotní práci. „Není-li u koní dělník, dělám to sám. Dnes má volno. Pravda je, že za poslední rok mě při úklidu moc vidět nebylo,“ přiznával.

Milena proběhla stájemi s lopatou a koštětem jako jarní bouřka. „A teď něco uvařím k obědu, jestli dovolíš,“ vběhla opocená a s červenými tvářemi do domu.

„Dovolím ti cokoli, hlavně když nemusím vařit sám,“ oddechl si a s hrůzou očekával, co mu holčina předloží k obědu.

„Necháš se tedy překvapit?“ zeptala se s tajemným výrazem v líbezných tvářích.

„Překvapení od mladé dámy je vždycky nejkrásnější,“ pronesl jednu ze svých častých vět a šel psát. Za půl hodinky se ozvalo dupání po sedmnácti dřevěných schodech vedoucích k jeho pracovně a ložnici v prvním patře domu.

„Oběd je na stole, Jaroslave. Umyj si ruce!“ přikázala přísně. Jaroslav se běhl do jídelny a zíral na prostřený stůl s rozloženými miskami, sklenicemi

a příbory. Milena nic nepokazila. Polévka z pytlíku chovateli chutnala, jako kdyby ji servírovali v nejdražší pražské restauraci. Třeba U Malířů. Následovala vepřová kotleta, již dívka pečlivě vykostila, a orestované brambory. Uprostřed stolu trůnil šopský salát ochucený přesně podle jeho představ.

„Jsi hvězda, holčičko,“ pochválil ji Jaroslav, přitáhl si její pravou ruku k ústům a lehce ji políbil. „Půjč mi ještě levou, prosím,“ požádal Milenu a dotkl se dvorně rty i její druhé ruky. Podařilo se mu, co zamýšlel.

„Ještě nikdo mi ruce nelíbal, Jaroslave. Jsi první!“ pronesla zjihlým hlasem.

„Je hezké být první!“ radoval se starý muž.

„Budeš první!“ důrazně odpověděla Milena.

Krajina autorových předků. Pohled z Hazmburku na Říp.

ČTENÍ BÁSNÍ A PROHLÍŽENÍ OBRÁZKŮ

„Vyvrcholením dne bude, že mi přečteš svoje básničky. A ukážeš mi taky obrázky, které jsi přinesla?“ Jaroslav se usadil v křesle a užíval si vzrušení, které dívka vnesla do jeho domu.

„Myslela jsem, že si je přečteš sám, Jaroslave. A prohlídneš, až tady nebudu...“ pronesla nejistě.

„Ne, ne, daleko hezčí bude, když mi je budeš předčítat. Můžu o to poprosit?“ žadonil vydavatel.

„A nebudeš se mi smát, až budu recitovat?“ ujišťovala se mladá básnířka a malířka.

„Něco takového bych nikdy neudělal, Mileno, i kdyby ty verše nebyly dobré. Jenže o tobě z předchozích textů vím, že píšeš dobře. Obrázky jsem

sice ještě neviděl, ale dobrá básnička nemůže malovat špatně,“ přesvědčoval nejen Milenu, ale i sám sebe.

Milena se usadila v křesle proti Jaroslavovi a otevřela svoje desky.

(DOMA)

Zas ptáčekové mi přišli zobat z dlaně.

Malincí a tiší —

Prosme za ně (tichounce tak, že nás nikdo neuslyší.)

až nenávratně zmizí

jejich křídla v letu,

ať vrátí se včas; brzy.

(Zas nějak smutno je tu.) —

A potom sami od snídaně

sbíráme drobečky —

ty pro ptáčky.

„Vždy mě překvapí, že píšeš jako dospělá ženská. Kde se to v tobě bere? Jako kdybys měla za sebou léta života,“ divil se. „Čti ještě!“

„Ráda, když se ti básničky líbí. Přála bych si psát co nejlépe, už jenom proto, že tvoje chvála je pro mne nejcennější.“

„Nepíšeš přece jenom pro mě, tvoje básničky si přečtou stovky čtenářů Divokého vína,“ ubezpečoval ji, i když počtem skutečných čtenářů si nebyl jistý. Třeba na ty stránky chodí jen sami autoři kontrolovat, jestli jsou jejich básničky na místě. Zvyšovat si svoje autorské sebevědomí, myslel si sám často, když se radoval nad počtem návštěvníků stránek.

Milena se na něj oddaně podívala, otočila listem a znovu začala číst.

BOUŘKA

Těžká voda prší

dolů na zem z mraků.

(A zatímco já tady píši,

vítr tříská do bodláků.)

Chvěji se strachem.—

(plachetnice v moři
a jak je tobě při bouři ?) — — —

Zlo vládne světem. — — —

(Jedno je kde, kotvit chce se. —

Bohové smilujte se !)

A svět se točí; točí se pořád dokola.

(Zdál se mi sen,

že loď, která se zpozdila,

nenášla místo u mola.) —

„S každou tvou další básničkou jsem na tebe pyšnější, holčičko. Že tě mohu publikovat právě ve svém časopise,“ prohlásil a Milena s jistotou pocítila, že si z ní nedělá legraci. Přistoupila ke křeslu, v němž seděl, a položila mu na klín desky se svými obrázky. Klekla si za opěradlo jeho křesla a svoji hlavu si opřela bradou těsně vedle jeho. Teď mě zase kousne, napadlo Jaroslava.

„Básničky jsem ti přečetla, ale na obrázky se musíš podívat svými modrýma očima sám,“ pronesla s pokorou, jakou má starý muž u žen rád. Rozevřel desky a v duši mu zatrnulo. Podobně jako u básniček se nedíval na dětské obrázky, ale na kresby vytvořené rukou dospělé ženy. Básniřčinu dospělost by snad bylo možné ve verších pominout, ale nebylo ji možné přehlédnout v její výtvarné práci. V Mileniných obrázcích se prolínala lyrika se světem plným děsu obcházejícím kolem nás všech. Jenom mnozí jsme si jej dosud nevšimli, uvědomil si Jaroslav.

„Jestli se ti obrázky nelíbí, stačí zaklapnout desky a máš je z očí,“ potichu pronesla Milena povšimnuvši si náhlého zváznění svého diváka.

„A ty mě kousneš do krku, vid’?“ zasmál se vzpomínaje na dvě její důvěrnosti a po zádech mu proběhlo zamrazení.

„Tobě se kousnutí nelíbilo?“ nevinně se zeptala dívenka.

NINA

V pondělí odpoledne se Jaroslav vydal do nemocnice za svojí Ninou. Ležela ochrnutá na lůžku, ale starý muž měl přesto pocit, že slabounkým úsměvem dává najevo, jak ji těší jeho návštěva. Sklonil se k její bledé a pohublé tváři a políbil ji. Jako by se Nina svými rty pokusila jeho políbení opřevovat, měl z toho radost, i když mu lékaři dávno rozmluvili jakoukoli naději.

„Trpí tak zvaným locked-in syndromem. Pacientka je kvadruplegická v rámci léze ventrálního pontu. Není schopna mluvit, mluvidla jsou ochrnutá. Okohybné funkce mesencephala jsou zachovány,“ vysvětloval odborně lékař. „Pravděpodobně došlo k poškození mozku v místě, kde je centrum řeči.“

Pak přidal tři jasně srozumitelné věty: „Bude ležet bez hnutí. Bude vás slyšet a vidět, ale neodpoví vám. Jsme si skoro jisti, že vnímá všechno,“ opakoval si Jaroslav slova docenta Vyhánka a podle toho se před Ninou

choval a tak s ní i jednal. Není snadné mluvit s lidskou bytostí, o níž víte, že vás miluje, a kterou jste milovali a snad i dosud milujete, když vám neodpovídá. Nedává najevo, že rozumí. Snad přivřením očních víček? Lékař mu vysvětlil, že by mohl s Ninou komunikovat tak, že by přivírala víčka. Jedno přivření by mohlo znamenat ANO, dvě přivření NE. Jaroslav se dosud neodvážil takový způsob domluvy Nině nabídnout.

Jako vždy přinesl Nině květiny. Rozbalil papír a ukázal jí je. Pak šel napustit vodu do vázy a květiny postavil na stůl v nohách postele, aby na ně viděla.

„Štěňata za mnou už běhají po zahradě a přiběhnou i na zavolání,“ začal svoje vyprávění. „Chtěla by si hrát s Gramem, ale ten má před nimi pořád ostych. Když je vidí, raději odejde a zaleze do boudy. Nechová se k nim nepřátelsky, ale o nějakém kladném vztahu se taky mluvit nedá. Asi se stane dokladem toho, že otcové o své děti nemají vždy zájem. On se jich zpočátku doslova bál, Nino, utíkal před nimi. Teď už jenom odchází. S čubou si rád hraje, i když jejímu tempu už asi nestačí. Bylo mu přece už deset let, to je starý skoro jako já... Třeba jej nakonec přesvědčím, aby se štěňaty vytvořil smečku. Vyfotím je a přinesu ti je ukázat,“ Jaroslav cítil, že vyprávění o štěňatech je u konce. Teď by měl Nině povědět o dětech – o Péťovi a o Kačence.

Péťa a Kačenka jsou děti jejich společných přítelkyň Petry a Katky. Obě zemřely při autohavárii. Děti přežily bez škrábnutí. Nina s nimi jela v autě a byla v době nehody těhotná. Dítě lékaři předčasně vyjmuli ve snaze zachránit je oba. Děťátko nepřežilo, Nina žije na lůžku. O Péťu a Kačenku se starají rodiče zemřelé Petry.

„Byl jsem za dětmi v Liberci, Nino. Péťa je chlapák, roste jako z vody. Je ho plný dům. Babička přestala chodit do práce a stará se o děti. Kačenka je jemná holčička. Na to, že je jí teprve rok, docela pěkně chodí. Máme z ní radost. Samozřejmě jsem je mnohokrát vyfotil. Fotografie mám v kapse, chceš je vidět, miláčku?“ zeptal se Niny opatrně, obávaje se, aby ji nerozlítostnil. Pozorně se díval na její víčka, a když nabyl dojmu, že Nina souhlasí, vyjmul z kapsy obálku s fotografiemi. Jednu po druhé pak Nině podržel před očima. Ke každé měl krátký komentář.

„Péťa s babičkou pěkně cvičí. Někdy má co dělat, aby ho udržela na ruce,“ ukazoval Nině fotografii klučíka v babiččině náruči. „Dědeček

našel zalíbení v malé Kačence. Mám dojem, že ji má rád, jako by to byla malá Petra,“ pokračoval a držel ležící a mlčící Nině před očima fotografii roční holčičky Kačenky v objetí libereckého lékaře.

Po smrti obou přítelkyň se Jaroslav rozhodoval, co bude dál s dětmi. Novorozená Kačenka byla jeho vlastní a Péťu za svého vydával a choval se k němu jako k vlastnímu. Věděl, že jeho otec se o něj nikdy nepřihlásí, že o něm ani neví. Na společném pohřbu obou žen a maminek dětí – Katky a Petry, se sešli s Petřinými rodiči. Dohodli se, že Péťovi prarodiče se budou starat společně o obě děti. Oba jsou lékaři, gynekologové, a Jaroslavovi bylo jasné, že by se o novorozenou holčičku sám dobře starat nedokázal. Snažil se Petřiným rodičům finančně přispívat, i když o tom nechtěli ani slyšet.

Jezdil do Liberce za dětmi a za „dědečkem a babičkou“, jak jim říkal, i když oba byli mladší než on sám. Žili na předměstí v rodinné vile. Věděl, že v tom domě skrývala své těhotenství Petra, někdejší studentka libeňského gymnázia Na Zámečku, a bývalá milenka své profesorky češtiny – jeho Niny. Petřiným rodičům nikdy nevyprávěl o milostném čtyřúhelníku, který se vytvořil mezi ním, Ninou, Katkou a jejich zemřelou dcerou Petrou. Prožíval s nimi jejich neštěstí, jež se snažili překrýt láskou k oběma malým dětem – vlastnímu vnukovi Péťovi a nevlastní malé Kačence, osiřelé holčičce zdravotní sestry Katky, přítelkyně jejich dcery. Jaroslavovi někdy připadalo, jako by oba lékaři převzali na svá bedra lásku své dcery a Katky. Jako kdyby se stali dědici jejich milostného čtyřúhelníku.

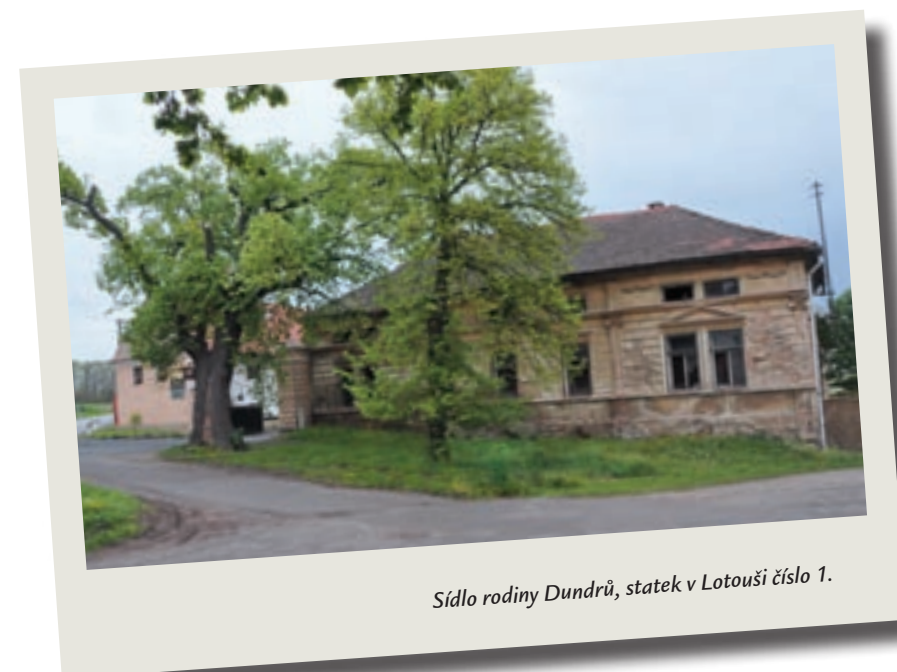
„Vyšli jsme si společně s dědečkem a babičkou do liberecké zoologické zahrady,“ vyprávěl Nině. „Kačenku zvířata spíš děsí, ale Péťa by klidně vlezl i do výběhu za žirafami. Prošli jsme celou zoologickou a skončili jsme v restauraci u jezírka, myslím, že se jmenuje Rybářská bašta. Seděli jsme na terase, u nohou hladinu rybníka, kterou občas zčeří mrsknutí ryb. Dědeček mi se slzami v očích vyprávěl, že se v téhle restauraci a u stejného stolu loučili s Petrou, než odjeli na lékařskou stáž na Nový Zéland. Dávají si za vinu, že Petru nechali samotnou v Čechách,“ vyprávěl Jaroslav Nině a měl pláč na krajíčku. Sám se obviňoval taky. Automobil s třemi dívkami a oběma dětmi, který Petra řídila, havaroval při výjezdu z polní cesty vedoucí od jeho domu na silnici. Říkal si, že je neměl nechat odjet. Že stačilo

ještě jedno pohlazení, jedna věta, která by odjezd zdržela o dvě vteřiny, a jejich vůz by se nestřetl s nákladním autem projíždějícím po silnici kolem obory ve chvíli, kdy vyjžděly z polní cesty. A konečně – kdyby se neseznámil se třemi ženami, nepřivedl by je do svého domu a hřebčína v Hájku. Žily by dodnes.

Projíždí tím místem denně a má před očima tragický obraz automobilu stojícího po havárii v poli na střeše a představujícího absurdní převrácení celého jeho žití. Vidí mrtvou Petru a Katku ležící v troskách vozu a vrtulník odlétající s těžce zraněnou Ninou do vinohradské nemocnice. Ve vzpomínkách a opuštěný se obklopuje láskou tří žen, jež tvořily jeho zborcený čtyřúhelník. A utěšuje se dvěma dětmi – Péťou a Kačenkou – jediným důkazem společné lásky čtyř lidí.

„Tohle je fotka ze zoologické, Péťa vyjeveně kouká na bílé tygry v kleci. Kačenka zrovna v kočárku usínala,“ pokračoval ve vyprávění a s hrůzou si uvědomoval, že každým svým slovem může zranit duši Niny ještě víc, než kdyby prostě mlčel.

A tak držel Ninu za ruku, nakláněl se nad její tvář, aby jej dobře viděla, a snažil se vložit do svých očí co největší lásku. S děsem si uvědomoval, že mu přitom v hlavě běží film, jehož hlavní hrdinkou je mladá básnička Milena.

Sídlo rodiny Dundrů, statek v Lotouši číslo 1.

MILENA NECHCE BÝT OŘÍŠKEM NOŠENÝM V KAPSE

Sotva vyšel z nemocničního pokoje, kde přežívala jeho Nina nehybná a bezmocná na lůžku, zacvakal mu v kapse telefon hlásící sms. Nenapadl jej nikdo jiný než Milena. Skutečně mu psala mladá básnířka: „Muzu dnes přijet za konMi?“

Vytočil její číslo. „Jestli chceš, rád pro tebe přijedu, jsem na cestě na Hájek, holčičko. Kde tě najdu?“

„Jsem doma. Opravdu bys pro mne přijel?“ zajásal Milenin zvonivý hlásek.

Za čtvrt hodinky přisedla k němu do auta – veselá, smějící se, rozzářená. Byla jeho pravým opakem, na druhé straně zeměkoule než Jaroslav se svým nekonečným steskem. Všimla si smutku v jeho duši. „Co je s tebou, chlapče?“ oslovila jej nezvykle, že se okamžitě rozesmál.

„To je hezké, že mi říkáš chlapče, holčičko! Moc se mi to oslovení líbí!“ ujišťoval ji.

„Ty mě oslovuješ holčičko, tak já tebe – chlapče!“ vysvětlila mu nevyvratitelně, pomíjejíc desítky let dělících rok jejich narození.

„Měla bys navštívit očního lékaře, Mileno, aby ti vyléčil růžový zákal!“ použil zbrusu novou verzi růžových brýlí.

„Přestaň zase vyvolávat svůj ctihodný věk, nemohu to poslouchat. Pro mě jsi kluk jako každý jiný, jenom mnohem moudřejší. A to se mi na tobě právě líbí!“ vysvětlovala mu mladá básnířka.

„Budu se snažit, seč mi síly stačí, ale znáš okřídlené přísloví o starém psovi. Nepřijdeš-li s návrhem, abychom šli na diskotéku, jsem připraven se smířit se svým klukovstvím. Přiznávám, holčičko, že se někdy opravdu jako kluk cítím. Měl jsem jednou v životě příležitost mluvit s básníkem Františkem Hrubínem. Vyprávěl mi, že se jako kluk cítil do padesáti let. Pak na něj teprve přišlo stáří. Náhle. Nerad ti říkám, že mi bylo už padesát, dokonce dost dávno, ale i pro mě se stal ten věk předělem. Nejen mezi mládím a stářím, ale taky mezi štěstím a neštěstím.“ Jaroslav se každým svým slovem propadal do smutku.

„Nevyprávěj mi to, Jaroslave, něco tuším a něco vím. Poslal mě za tebou osud, abych tě rozveselila. Tak mi to nekaž. Je to můj úkol. Ty jdeš taky za svými povinnostmi, sám si úkoly vytváříš a taky je plníš. Zdoláváš přitom překážky, skoro bych řekla, že s velkou urputností,“ odhalila mnohé o chovateli ve dvou větách.

„Zdá se, že jsi mě prokoukla, holčičko. Určitě víc než já tebe,“ přiznával Jaroslav.

„Vidíš, máš tedy další úkol – prokouknout mě!“ rozmarně a zvonivě se rozesmála.

„Nechci tě prokouknout, holčičko, ponechám si tě jako záhadu, kterou mi osud poslal po internetu. Nebo jako oříšek, který přede mnou spadl ze stromu, já ho sebral a chci jej nosit pro štěstí, aniž bych se někdy pokusil ho rozbít.“ Jaroslav se snažil být moudrý i pravdivý zároveň.

„Nenechám se jen tak nosit v kapse, chlapče. Nejsm oříšek s tvrdou slupkou, s tím nepočítej!“ prohlásila Milena rezolutně. „Budeš se mnou zacházet jako s živým tvorem!“ přikázala mu holčička seslaná osudem.

Zřícenina Zlenického hradu – Hláska.

„Povídali jsme si nedávno se Šimonem Blablou, grafikem, který upravuje moje knížky a je i tvůrcem loga babyboxu, o zřícenině Hláska ve Zlenicích,“ přenesl téma. „Taky se jí říká Zlenický hrad. Máme to místo oba rádi. Pod Hláskou je Baštírna, kam Šimon chodil na pivo a na párek, když sjížděli na lodích Sázavu. Na zlenickém břehu je zase Kormorán, kam chodívám na oběd s přítelem doktorem Rendou Vlasákem a jeho Soničkou. Výletníky přemísťuje pramicí z jednoho břehu na druhý převozník Mates. Je to idylka, návrat do starých časů. Rád bych ti to místo ukázal, Mileno. Chceš?“ uvedl Jaroslav dost dlouhým projevem námět na výlet.

„Zříceniny mám ze všeho nejraději!“ jásala mladá básnířka.

V tu chvíli si starý muž uvědomil, že při výletu na Hlásku je třeba zdolat dost velké stoupání. Proboha, to budu před Milenou funět jak lokomotiva, došlo mu.

Milena byla milosrdná a do kopce nespěchala. Jaroslav výstup zpomaloval fotografováním na každých deseti metrech. Podařilo se mu kopec zdolat, aniž by se o něj pokoušel infarkt.

„Nádhera!“ vykřikla na vrcholu Milena. Poslední metry zdolala v klusu. Pak se vrátila pro Jaroslava, který odpočíval fotografováním dvacet metrů před koncem výstupu. Jak běžela ze svahu, zastavila se o muže a na okamžik jej objala.

Starý muž si přiznával, že vlastně nikdy žádné ženě neporozuměl. Přitom se navenek tváří, bůhví jaký je znalec. Možná někdy útržky ženského chování dokáže vysvětlit. Celek mu ale zůstává neprobádaným územím. Proběhl mu před očima film o šťastném čtyřúhelníku, za jehož nejslabší úhel se vždy považoval. Pravidelný geometrický obrazec se před rokem zborčil v jediném tragickém okamžiku. Katka a Petra se proměnily v popel, Nina se stala duchovní schránkou uchovávanou na kovové posteli v nemocničním pokoji. Její bezvládné tělo v sobě přechovává duši, o niž se chabě snaží starat. Dva ztracené úhly čtyřúhelníku hledá ve dvou osiřelých dětech – Péťovi a Kačence. A teď se pokouší vynahradit si ztracené štěstí s Milenou.

TŘICÁTÝ TŘETÍ BABYBOX A TŘICÁTÉ DÍTĚ

S výčitkami vstoupil druhý den Jaroslav do pokoje, v němž nemocniční personál uchovával v tichu a ve sterilní čistotě duši jeho Niny ukrytou ve vyhublé tělesné schránce. Nina spala a Jaroslav byl rád, že nemusí v první chvíli nic říkat. Postavil do vázy přinesenou kytici, dolil ji vodou a umístil na stolek hned vedle včerejších květin, aby ji Nina uviděla, až se probudí. Sedl si na židli vedle postele a potlačil potřebu vzít spící Ninu za ruku. Nechtěl ji probudit. V tu chvíli mu v kapse zacvakal telefon ohlašující zprávu. Nina otevřela oči. Jaroslav vstal ze židle, sklonil se nad nehybnou ženou a políbil ji na rty, doufaje, že ucítí jejich sebemenší odezvu. Konečně ji mohl vzít za ruku a pohládit.

„Odpustě, probudil jsem tě. Vytrhl jsem tě ze snu. Jistě se ti zdálo něco krásného,“ pokračoval v jakési samomluvě. Dával si pozor, aby Nině ne-

pokládal otázky. Nechtěl ji přivádět do rozpaků, že nemůže odpovědět. Nedokázal si představit, jaké sny se mohou bezvládné Nině zdát. V jeho hlavě probíhaly každou noc sny děsivé. Chtěl něco udělat a nedokázal to, ať se snažil sebevíc. Pak se probral a uvědomil si, že se mu zdál jen úzkostný sen. Když se mu podařilo usnout, sen pokračoval, nedal se zahnat. Raději vstal z postele a sednul k počítači. Chtěl se snu zbavit.

„Musím žalovat na Grama. Zase se nechoval jako otec. Dnes k němu přišlo jedno štěně a on po něm vyjel, dokonce je chvíli držel pod krkem. Vynadal jsem mu, a tak se před štěňaty raději odklidí. Budu jim asi muset postavit ještě jednu boudu. Nedovedu si představit, že by spali pohromadě,“ vyprávěl Nině, co mu slina na jazyk přinesla. Snad jej slyší. „Tak nechávám štěňata přes noc v domě, i když tam udělají spoustu loužiček a roztrhají, na co přijdou,“ pokračoval v žalování.

„Dnes je 8. března – Mezinárodní den žen. Dokonce jeho sté výročí, dali se vůbec určit, který byl první. Otvíral jsem babybox na radnici Prahy 2. Vzbudil mnohem větší zájem novinářů než ty předchozí. Ovšem s výjimkou toho prvního pradědečka v GynCentru v Hloubětíně. Za hlavní hrdinku babyboxu na radnici jsem vyhlásil starostku Prahy 2 Janu Černochovou. Doporučila mi i hlavního dárce babyboxu – akciovou společnost CENTRA. Pracovnice té firmy před časem našla odloženou holčičku v křoví na Karlově náměstí. Přivedla tím Janičku Černochovou na myšlenku zřídit babybox na radnici, když to nejde ve Všeobecné fakultní nemocnici. Dva šéfové společnosti CENTRA – Regina Keřková a Bohumil Mach – s námi babybox slavnostně otvírali,“ vyprávěl Nině.

„S Janičkou Černochovou jsme se spřátelili. Je jiná než ostatní politici. Navíc političky bývají staré, a ona je mladá. Ale nespřátelili jsme se důvěrně, proboha, aby sis nemyslela. Považuji její rozhodnutí zřídit babybox na radnici za zásadní. Je to první bedýnka umístěná jinde než na zdravotním zařízení. Pro mne je to zadosťuchinění po šestiletém neúspěšném jednání ve Všeobecné fakultní nemocnici. Radnice je od Gynekologicko-porodnické kliniky v Apolinářské ulici vzdušnou čarou asi čtyři sta metrů. Děti odložené na radnici odveze dětská záchranka, která má stanoviště v ulici Ke Karlovu 2, zase jenom na neonatologii v Apolinářské k profesoru Plavkovi. Budou tam daleko rychleji než z hloubětínského GynCentra. Kdyby jela sanitka

podle předpisů, ujela by vzdálenost 1 400 metrů a trvalo by jí to necelé dvě minuty. Pojede-li s houkačkou, ujede jenom 700 metrů a bude jí to trvat necelou minutu. Z Hloubětína je to asi dvanáct kilometrů a jedna cesta trvá přibližně sedmnáct minut. Suma sumárum – dítěti odloženému do babyboxu na radnici se dostane neonatologické péče daleko rychleji,“ Jaroslav sčítal Nině minuty, aby měl nějaké indiferentní téma, které by ji nerozlítostnilo. „Koukal jsem jak blázen, když jsem u babyboxu uviděl i svého odvěkého oponenta – ředitele Všeobecné fakultní nemocnice doktora Břízu.“

„Představ si, že na otevření babyboxu přišel i starosta Prahy 6 Tomáš Chalupa. Hned na místě mě požádal, abych babybox zřídil i u něj na radnici. A už odpoledne mi volala jeho sekretářka a domlouvala se mnou schůzku. Dojednali jsme setkání na pozítří a pak se zeptala, jak se jmenuju. To mě trochu překvapilo, ale taky pobavilo,“ snažil se Nině říct něco směšného.

„Radniční babybox má číslo 33, 19. března otvírá 34. v Třebíči a 35. v Děčíně 12. dubna. Ale to jsem ti už určitě vyprávěl. Jenom to rekapituluju. Takže jsem právě v polovině svého předsevzetí – sedmdesáti babyboxů po České republice. Pak mě čeká 36. babybox v Jablonci nad Nisou, otevřu jej na páté výročí zřízení první bedýnky v GynCentru. To jsem zvědav, kolik ještě přibude dětí k těm stávajícím dvaceti devíti,“ zakončil přednášku o babyboxech řečnickou otázkou. Pak už jenom držel svoji Ninu za ruku a nakláněl se nad ni, aby si viděli do očí. Vidí mě Nina, ptal se sám sebe.

Třicáté dítě v babyboxu se objevilo ještě ten den – 8. března v 16 hodin a 43 minut v Masarykově nemocnici v Ústí nad Labem. Jaroslav pojmenoval asi dvouměsíčního klučíka Jaroslav na počest Jaroslava Říšského, předsedy správní rady Nadace Komerční banky Jistota, která je hlavním dárce ústeckého babyboxu.

Jaroslav vyšel z nemocnice, sedl do auta a nedočkavě doslova vytrhl mobil z kapsy. Ano, byla v něm sms od Mileny! „Nevim, co to je, ale asi se mi stejska. Po koních? Mi“ Proklínáje sám sebe, Jaroslav vytočil Milenino číslo.

„Už máš napsané domácí úkoly, holčičko?“ zeptal se přísně. „Školní povinnosti mají vždycky přednost!“ mentoroval Milenu, ač věděl, že je nejpečlivější žákyně.

„Ano, už mám hotový i domácí úkol z kreslení. Měli jsme namalovat nějaké zvíře a hádej, jaké jsem nakreslila já?“ zeptala se nevinně.

„Snadná otázka, holčičko, nakreslila jsi koně. Tuším, že to je Access to Java. Nebo Manca, na které jezdíš!“ odpověděl bez váhání.

„Pleteš se, chlapče! Ani jednoho ani druhého. Nepovím, ale můžeš se na ně podívat. Jsou to dokonce dva obrázky,“ zněla Milenina odpověď a byla to jasná výzva. „Jenomže zítra musím výkresy odevzdat při výtvarce.“

„Rozumím-li ti dobře, mám všeho nechat a přijet se podívat na tvoje výkresy!“ Jaroslav se v duchu radoval.

„No, jestli je chceš vidět, asi by to bylo nejlepší,“ odpověděl mu nevinný holčičí hlásek. „Nebo ti je přivezu ukázat na Hájek, chceš?“ položila jednoznačnou otázku.

„Dojedu pro tebe, holčičko,“ odpověděl jí Jaroslav a za chvíli stál před Mileniným domem. Neváhajíc ani chvíli, nasedla k němu do auta, v ruce desky s obrázky. Na první pohled bylo zřejmé, že se nemíní vrátit a že je vybavená ke koním.

„Mohu ti obrázky ukázat až doma?“ zeptala se rozmarně.

„Ty můžeš všechno, holčičko, to přece už víš,“ odpověděl rezignovaně, ale byl rád, že jede s ním. Při nejmenším Milena svede práci za dva chlapce, říkal si v duchu starý chovatel, a pomůže mi ve stáji. A nebude mi tak smutno. Zvědavý ale byl.

„Zavři oči, ať je to překvapení,“ přikázala básnířka a malířka. Jaroslav poslechl a slyšel, jak po stole rozkládá papíry. „Už!“ vykřikla.

Starý muž otevře oči. Na stole leží dva obrázky. Na jednom Satyr objímá mladou nymfu. Na druhém Kentaur unáší na hřbetě dívku. Satyr i Kentaur mají jeho podobu. Nymfa i dívka na Kentaurově hřbetě je jednoznačně Milena.

„Obrázky jsem namalovala pro tebe. Ve škole už dva roky kreslení nemáme!“ ujistila jej holčička.

NÁVŠTĚVA U DĚTÍ A ROZHOVOR S BABIČKOU

Jaroslav si v úterý udělal celý den volno. Zavolal do Liberce. „Mohl bych dnes přijet za dětmi, babičko?“ položil mnohokrát opakovanou otázku.

„Už jste tu měl dávno být, Jaroslave,“ odpověděla babička o dvě desítky let mladší než on sám.

Jaroslav se stavil na náměstí v Uhříněvsi v květinářství u Radky Zdobinské. „Zabal mi, prosím, tu žlutou orchideu, Radko!“ požádal svoji kamarádku a letitou dodavatelku květin. Zaběhl vedle do železářství Standy Kubiczka a pro dědečka vybral parádní sekeru Fiskar. Co má koupit pro děti, probíral v myšlenkách obtížný úkol. Vyřešil jej nákupem plyšového pejska a kočky u benzinky. Za necelou hodinku stál v Liberci před domem. Babička s Kačenkou v náruči a s Pětou pod nohama jej vítala ve dveřích.

„Nemáte nic kupovat, Jaroslave, zbytečně utrácíte!“ kárala jej, ale na kytku se obdivně podívala. „Děda bude mít radost, jenom aby si neuseknul palec,“ pochválila oranžovou a černou sekeru. Pěťa se radoval z pejska, Kačenka hladila kočku.

Jaroslav si vzal Kačenkou do náruče a šeptal jí něžná slova. Malá holčička byla v objetí starého muže spokojená. Pěťa se přibatolil Jaroslavovi ke kolenům. Muž jej jednou rukou zvedl. Držel v náruči obě děti, Kačenka seděla na jeho pravém koleni, Pěťa na levém.

„Už dlouho se vás chci zeptat, Jaroslave. Nepochybuju o tom, že jste pravým otcem Kačenky. Nejsem si ale jistá, zda jste otcem Pěti,“ odvážila se babička položit muži zásadní otázku.

„Řekl bych vám to už dávno, ale nechtěl jsem jítřit vaše srdce. Nejsem vlastním Pětovým tátou a ani jeho otce neznám. Když Petra zemřela, Pěťa vůbec neměl rodný list. Nechal jsem mu jej vystavit já a uvedl jsem jako otce sám sebe. Narodil se nechtěně po náhodném setkání s cizím mužem při stopu. Vaše dcera těhotenství utajila nejen před vámi, ale i před celým okolním světem. Nechtěla, abyste přerušili svoji stáž na klinice v Aucklandu. Porodila sama v tomhle domě a Pěťu hned po narození odvezla do babyboxu v hloubětínském GynCentru. Zůstala ale stát u otevřených dvířek bedýnky na děti a tam ji našel váš kolega primář Petr Pícha a sestřička Kateřina, kteří měli tu noc službu a přiběhli pro děťátko. Zavedli ji na kliniku a hospitalizovali je tam oba zcela inkognito. Během tří dnů vaši dceru přesvědčili, aby si Pěťu nechala. Petra se spřátelila se sestrou Katkou, která ji ošetřovala, a nakonec zůstaly s Pětou bydlet v jejím malém domku nedaleko hloubětínského zámečku. Vytvořil se mezi nimi velmi přátelský vztah, měly k sobě hodně blízko. Nakonec vaše dcera o dost starší Katku přesvědčila, aby si pořídila taky děťátko. Sestřička ale nechtěla žádného muže ani vidět, a tak holky nakonec vybraly mě. Doslova a do písmene mě tím pověřily. Měli jsme se všichni hodně rádi, holky i moje Nina, ta s tím bez zábran souhlasila,“ ukončil Jaroslav svoje vyprávění.

Babička Pěti a maminka mrtvé Petry se na něj dlouze dívala a věřila mu. Pochopila, že dál mluvit nechce. „Jste šlechetný muž, Jaroslave! Nikomu to vyprávět nebudu, zůstane to mezi námi. Jenom manželovi bych to chtěla jednou říct, souhlasíte-li,“ požádala a utírala si slzy, které jí tekly po tvářích.

„Chvála by mě měla těšit, milá babičko, ale nezasloužím si ji ani trochu. Nejsem šlechetný, možná zodpovědný. A měli jsme se všichni čtyři tak rádi, že jinak to ani nebylo možné. Otcovství bych Petře nabídl, i kdyby žila, jinak by to nedopadlo. Věřím, že by můj návrh neodmítla. Nějaký čas jsem byl nejšťastnější muž. Moje Nina byla taky těhotná, dítě jí vzali po havárii. Lékaři doufali, že je tím zachrání oba,“ teď už tekly starému muži slzy proudem. Byl ale rád, že mohl hodné lékařce – babičce říct, co v sobě nosil. I když věděl, že to nebylo zdaleka všechno. Jejich vztah se tím rozhovorem určitě upevnil.

„Přijďte brzy, Jaroslave, ať si vás děti užijí!“ zvala jej babička při loučení.

„Rád, těším se už teď, zavolám a přijedu,“ slíbil. Ano, ať si mě děti ještě užijí. Ostatně – není to na dlouho. Starý muž si uvědomoval, že mu nezbývá dost času, aby děti vychoval. A to mu bylo líto nejvíc.

Sídlo rodiny Dürasů, statek v Želenicích číslo 1.

NARODILY SE DVĚ KLISNIČKY DĚTÁTKO NA SNĚHU

Chovatel stanovil termín porodu své oblíbené klisničky Bonnie's Froňky na 2. března, tedy za jedenáct měsíců od posledního skoku. Otcem je tentokrát Acces to Java, dvanáctiletý hnědák, jenž v roce 2001 jako tříletý zvítězil ve Velké ceně českého turfu. Startoval za svůj život v šestnácti dostizích a na dotacích vyběhal skoro jeden a půl miliónu korun. Jaroslav má plemeníka půjčeného od Milana Picka a Kateřiny Brettové z Pavlina Dvora u Mimoně.

Jako každé jaro trávil Jaroslav noci na lavici, nad níž je okénko vedoucí do porodního boxu ve stáji. Klisna sice mívala v noci bolesti, ale chovatel soudil, že se hříbě převrací. Bonnie's Froňka hrabala přední nohou, občas si lehla a otáčela hlavu na břicho. Jaroslav byl po týdnu hlídání nevyspalý

a unavený. Nařizoval si v mobilu buzení po hodině nebo po dvou, podle toho, jak se mu zdálo, že se rozhodující hodina blíží. V noci z 9. na 10. března si stanovil jako limit jednu hodinu. A tak kontroloval v jednu, ve dvě, ve tři, ve čtyři. Po každé kontrole na chvíli usínal. Probudil se sám před půl pátou. Klisna ležela a za ní právě narozené hříbě. Na první pohled viděl, že je všechno v pořádku. Otevřel box a tradičně sáhl hříběti pod ocásek. Je to klisnička, zaradoval se. Po hřebci Acces to Java se rodily samé klisničky, hřebečka dal zatím jen jednoho. Potvrdil tedy znovu svoji pověst otce klisniček a chovatel byl rád, protože hřebečky musel prodávat. Na Hájku kromě plemeníka žijí ještě mladší hřebci z Jaroslavova vlastního chovu – Manor a Matyass a je s nimi samozřejmě potíž.

Vytvořit jméno pro novorozenou klisničku bylo snadné. Jaroslav dodržel svůj zvyk, který spojil se zásadou plemenářského zákona, aby jméno hříběte začínalo stejným písmenem jako jméno matky. Pojmenoval hříbě Bon Acce – první písmeno a první slabika po matce, druhá slabika po otci. A dodržel i jména na sedm písmen, jež prý přinášejí koni štěstí.

Bon Acce je hnědka, na hlavě má úzký bílý nosní proužek a pravou zadní i přední bílou, přesně řečeno na zadní je bílé jenom kopýtko a spěnka do poloviny. Narodila se drobnější, Jaroslav si ji zkusmo pochoval a odhadl, že váží necelých padesát kilogramů. O to byla klisnička šikovnější. Za chvíli po porodu sama vstala, brzy našla vemínko a začala sát. Jaroslav jí přesto dal pro jistotu dvě velké injekční stříkačky parafinového oleje, aby se uvolnila smolka a klisnička se neucpala. Pak ji naočkoval sérem proti ochromě hříbat a ošetřil betadinou pupečník.

Těšil se, až hříbě představí své kamarádce – básnířce Mileně.

Jako druhá měla v roce 2010 rodit Margaretka, vnučka chovatelovy slavné klisny Margarety, matky klasického vítěze Marco Polo a mnoha vynikajících dostihových koní – Manora, Marcanta, Marokéna, Maragada a dalších. Termín jejího porodu byl 22. dubna. Jenže ráno jí chovatel sáhl na vemínko a cítil, že má prsty mokré od mleziva. Klisna měla ochablé široké pánevní vazy a tvar břicha se změnil. Původně kulaté břicho bylo nyní hranaté a oteklé. Bylo jasné, že porodí dřív.

Druhý den večer, 11. března kolem osmé hodiny, šel chovatel Margaretku zkontrolovat do stáje. Klisna ležela, občas si přitom kousla do kupy

sena, občas otočila hlavu a podívala se na své velké břicho, které ji určitě bolelo. Za pár minut uviděl, že se dere ven bílý a růžový plodový obal amnion a v něm se rýsuje přední nožička hříběte. Nedočkavě zkontroloval, zda první nožičku následuje i druhá a za ní hlavička. Všechno našel pravidelně a na svém místě, jak má být, a tak si oddechl. Necítil se zrovna na rovnání podložené nožičky nebo nedejbůh dozadu otočené hlavičky hříběte.

Natáhl na obě přední nožičky hříběte porodní provázky a jejich oka utáhl nad spěnkovými klouby. Margaretka chvílemi zatlačila a stačilo jí pomáhat tahem za provázky. Jakmile prošla hlavička a lopatky hříběte, vyklouzla zbývající část jeho těla jako po vodní skluzavce.

Chovatel zopakoval svůj tradiční pohyb – sáhl hříběti pod ocásek a zaradoval se po druhé – narodila se další letošní klisnička. Hned věděl, že dostane jméno obdobně jako její o den a půl starší vrstevnice. Pojmenoval ji Mar Acce.

Klisnička je hnědá, ale na hlavičce má širokou bílou lysinu, a zatím co Bon Acce má bílé obě pravé nohy, Mar Acce má bílou přední i zadní levou. Chovatel se ještě nikdy nesetkal s tak zvláštním odstínem hnědé. Barva srsti byla jakoby šedá až stříbřitě modrá. V plné kráse se klisnička představila druhý den za světla na zahradě, kam ji chovatel na chvíli s matkou Margaretkou vyvedl.

Obě klisničky vyhazovaly a dělaly kozelce, zvláště menší a o pár hodin starší Bon Acce se předváděla a skákala jako gumová. Kopala po své matce a po všem, co se jí připletlo do cesty. Jaroslav nakonec raději psy zavřel do psince, aby štěnata nedošla k úhoně.

Mladá básnířka Milena byla s maminkou a bratrem o víkendu u příbuzných na Moravě, a tak byli s Jaroslavem domluveni až na pondělí. Chtěl ji překvapit, a když mu volala, neřekl o narození hříbat ani slovo.

V pátek 12. března vyrazil zakladatel babyboxů do nemocnice v Jablonci nad Nisou a sešel se s ředitelem doktorem Vítem Němečkem. Rychle se domluvili o zřízení babyboxu v nemocnici. Stanovili i termín – 1. červen 2010, den pátého výročí otevření prvního babyboxu v pražském GynCentru.

Klisnička Bon Acce, Milena pase Bonnie's Froňku.

Jaroslav pak s pracovníkem technické správy nemocnice Petrem Liškou vyhlédli vhodné místo pro instalaci babyboxu.

Finanční podporu jabloneckému babyboxu přislíbila Nadace Komerční banky Jistota.

Pátek 12. března 2010, 13:38 – Příbram

Středočestí záchranáři byli v pátek odpoledne přivoláni na pomoc k pohozenému novorozenci u garáží v Příbrami. Dítě leželo ve sněhu, objevili jej kolemjdoucí, kteří přivolali policii. Po matce kriminalisté pátrají.

„Miminko jsme převezli sanitním vozem do příbramské nemocnice na novorozenecké oddělení. Holčička ve sněhu a chumelenici ležela nahá,“ řekla mluvčí středočeské záchranky Tereza Janečková. Dítě je silně podchlazené, ale bylo při vědomí.

Mluvčí příbramské policie Lenka Pavlová řekla, že novorozence objevil kolemjdoucí muž a přivolal pomoc. Policie bude vyšetřovat, zda matka dítě neporodila někde v okolí, na místo povolala i psovoda. Matce hrozí stíhání za opuštění dítěte.

„V tuto chvíli je dítě ve stabilizovaném stavu a je postupně zahříváno tak, aby získalo správnou tělesnou teplotu a následně aby si ji dokázalo udržet. Nejeví známky patologie, což znamená, že je jedná o jinak zdravého novorozence,“ řekla mluvčí Oblastní nemocnice Příbram Monika Boušková.

Holčička, které dal personál jméno Anděla, váží 2,8 kilogramu a měří 47 centimetrů.

NÁVŠTĚVA U HŘÍBAT

Domluvili se s Milenou, že na ni počká v pondělí před školou a vezme ji na Hájek.

„Mám pro tebe nové básničky!“ byla její první slova.

„Přečetla bys mi je sama cestou v autě, holčičko? Hodně se na ně těším.“

„Nerada recituju ve škole, ale tobě je přečtu, protože jsou pro tebe,“ vypovídala líbezným dívčím hláskem a v Jaroslavovi se duše zatetelila.

STRACH

Pomalů rozpustil se den.— A noc
tíše městem kráčí... (Bál
by ses vyjít ven?) ———
Někdy mě dojmají k pláči

oči chudáků, pro které smrt
si sama chodí...(má vyděšenou tvář
jak žena, co syna — ďábla rodí.) ———
Zavři už svůj snář. —
Z podsvětí dlouhá ruka čouhá.—
(Jak pošetilá je má touha
mít krásu, klid a štěstí ...) —
Noc je celá černá. A smrt
si vykračuje z temna.—
Něco škaredého věští.

Milena dočetla a v autě se rozprostřelo dramatické napětí. Jaroslava se její verše hluboce dotkly. Uvědomoval si, že má tu čest s talentovanou básnířkou, a zároveň jej pronesená slova rozechvěla.

„Hezky jsi to napsala, holčičko. Začínám věřit, že díky tobě se zapíšu do dějin literatury,“ snažil se, aby jeho slova zněla co nejvěrohodněji.

„Ty si vymýšlíš, jsou to jen takové bláboly,“ pokoušela se zase Milena o přehnanou skromnost.

„Jsou to dobré verše nadané básnířky a pro mne je velká čest, že jsi je věnovala mně. Do literatury vstoupím jako ten, kdo tě inspiroval, a jako tvůj první vydavatel, Mileno. Jsem na tebe pyšný!“ odpověděl s takovou jistotou, že teď se pro změnu zachvěla básnířčina duše.

„Mám tu ještě jednu, jenom nevím, jestli ji mohu číst, trochu se stydím,“ tvářila se holčička rozpačitě.

„Čti, prosím!“ nasadil starý muž co nejvládnější tón promlouvaje na ni co nejmužnějším hlasem.

Ruka po srdci ti sahá,
až nabere
plnou náruč blaha;
hladí, spěchá; až je chvíle
krátká...
Bez šatů i bez rozumu,
milénka i matka...

Jaroslav zastavil auto a vypnul motor. „Teď se na tebe musím podívat zblízka, holčičko,“ otočil se na Milenu a svojí levou rukou pootočil její tvář tak, aby na sebe dobře viděli. Oba cítili, jaké souznění se mezi nimi vytvořilo.

„Taky se na tebe ráda dívám zblízka,“ pronesla Milena svým nejmilejším hlasem.

„Jenomže já, abych tě zblízka viděl, holčičko, si musím vzít brejle,“ přiznával starý muž. A nasadil si je na oči. Prohlížel si její tvář, ústa a oči a všímal si jejich něhy a jemnosti. „Pohled na mne zblízka ti opravdu nezávidím,“ pronesl po chvíli, vědom si svých vrásek a šedin.

„Vůbec mi nepřijde, že bys byl starý, vidím tě jako kluka. Už jsem ti jednou říkala, že se mi líbí tvoje moudrost,“ lichotila mladá básnířka starému muži a on jí uvěřil.

Dojeli před dům na Hájku. Chovatel se sám nemohl dočkat, až Mileně ukáže svoje překvapení. Vzal ji za loket a vedl do stáje.

„Jejda!“ bylo jediné slovo, které z Mileny vypadlo, když v prvním boxu vpravo za dveřmi uviděla Bonnie's Froňku s hříbětem. Bez hlesu se dívala, jak hříbě saje z vemene. „Můžu k němu?“ zeptala se, když hříbě přestalo sát.

„Jistě, kobyla je hodná, pustí tě k němu. Ale jdi pomalu, jinak bude hříbě před tebou utíkat,“ radil jí. Jenže se stal zázrak. Plaché hříbě klidně k Mileně přišlo a vůbec se nebránilo jejímu hlazení. Sedla si k němu na bobek a pětidenní zvíře jí důvěřivě žduchalo hlavou do tváře. Netrpělivý Jaroslav vzal holčinu za rameno: „Ukážu ti ještě něco,“ a vedl Milenu k prostřednímu boxu vpravo.

„Druhé hříbě?!“ vyjekla holčina nevěříc svým očím.

„Narodilo se o den později, ve čtvrtek večer. Je to taky kobylka. Ta první se jmenuje Bon Acce a tahle je Mar Acce,“ vysvětloval vyjevené dívčině.

„Proč jsi mi to neřekl, Jaroslave?“ vyčetla mu.

„Chtěl jsem ti je ukázat jako překvapení. A lepší je, abys hříbata sama viděla, než abych ti o nich vyprávěl!“ vysvětloval chovatel. „Teď je pustíme na zahradu, aby kobylky trochu trénovaly běhání,“ otevřel box, nasadil klisně – matce ohlávku a opatrně ji vedl ze stáje. „Hříbě je ještě hloupé, kobyla se musí vyvádět pomalu, aby ji stačilo sledovat. Snadno svoji matku

ztratí z dohledu a začne zmatkovat.“ Pustil klisnu a vrátil se pro druhou. Milena fascinovaně hleděla na hříbata cválající suverénně po zahradě, zatímco se matky marně snažily je dohnat. „Hříbata běhají rychleji než dospělí koně?“ divila se holčina.

„Ve velkém výběhu na rovině by hříbata klisnám nestačila, ale na malém prostoru jsou možná šikovnější. V každém případě hříbě po porodu dokáže následovat matku. Tak to bylo zvykem na prériích. Porovnáš-li hříbata s jinými mláďaty, jsou pohybově daleko schopnější,“ vysvětloval chovatel mladé básnířce. Ona je taky schopné mládě, srovnáš-li ji se starým valachem, uvědomil si nepříliš vesele.

Klisnička Mar Acce s matkou Margaretkou.

GÁBINA V PÍSECKÉM BABYBOXU

Jaroslav odvezl Milenu domů a s pocitem viny se vypravil do nemocnice za svou Ninou. Ležela napojena na přístrojích s rukama na příkrývce a jako vždy hleděla do stropu. Na její bílé tváři se marně snažil rozeznat stopu radosti či poznání. Docent Vyhnánek mi přece říkal, že všechno vnímá, ujišťoval se znovu a znovu.

„Ahoj, miláčku Nino, už jsem tady!“ volal už ve dveřích snaže se o veselý hlas. Odpovědí mu bylo jen ticho. Naklonil se nad Ninu a políbil její rty, jako vždy doufaje, že ucítí nějakou odezvu.

„Co ti mám vyprávět dřív, miláčku? Obě hříbata byla včera i dnes s klisnami dopoledne i odpoledne na vycházce po zahradě. Zatím si spolu nehrají, jen občas si popletou matky. Ale teta od sebe popletené hříbě rychle odežene a vlastní matka je přivolá řehtáním. Hříbata klisnám utíkají a ty je pak zoufale honí po zahradě. Nelíbí se jim, když se hříbě přiblíží

k výběhu plemeníka Access to Java. Rychle zapoměly, že je jejich otcem. Když pouštím hříbata, zavírám štěňata. Mám strach, aby je koně nezašlápli,“ zahájil své beznadějně vyprávění Jaroslav.

„Představ si, že o toho třicátého klučíka odloženého do babyboxu v Ústí nad Labem se přihlásila jeho maminka. Odnosl jej tam její partner, když nebyla dvě hodiny doma. Maminka je dvaceti pětiletá nevyučená kuchařka bez práce, jejímu partnerovi je padesát pět. Nejprve mi volal dědeček dítěte a stěžoval si, že mamince nechtějí sociální pracovníci dítě vydat. Druhý den jsem zavolal sám a dědeček mi dal k telefonu maminku děťátka. Je to prostá žena, ale nemyslím si, že by se nemohla o dítě starat. Soudě podle rozhovoru, který jsem s ní vedl po telefonu, je určitě lepší než matka Richarda Lví srdce, které shodou okolností 8. března opatrovnický soud asi po pěti stáních dítě vrátil. Jenže ústečtí a teplotičtí sociální pracovníci žádají, aby se nejdřív provedly testy DNA. Přijde mi to zbytečné, protože maminka by jistě mohla jmenovat řadu svědků, kteří ji s dítětem viděli, včetně dětské lékařky. Zdánlivě absurdní odložení dítěte podle mne smysl přece jen má. Aspoň upozornilo sociální pracovníky, že v rodině není všechno v pořádku,“ vysvětloval starý muž bezvládné pacientce svůj názor.

„Ještě ti musím vyprávět, jak jsem byl na jednání u starosty na Praze 6. Přišel jsem jako vždy pozdě, ale tentokrát jen o chvíli. Čekala na mne celá úřednická suita. Šli jsme se starostou Tomášem Chalupou kolem radnice a hledali vhodné místo pro umístění bedýnky. Úředníci za námi. Ale všichni byli milí, a tak si myslím, že Praha bude mít ještě letos třetí babybox. Hned jsem dostal email od Lenky Kratochvílové, jedné z vedoucích pracovníků na radnici. Napsala mi, že celou sobotu četla Divoké víno. Přesvědčila mě o tom hned v pondělí. Šli jsme spolu na oběd a citovala ze Čtyřúhelníku. Stačila si přečíst ukázky na internetu. Lenka je šmrncovní ženská v sexy sukni. Kdybych nebyl tak starý, hned bych si s ní dal rande,“ vychloubal se Jaroslav.

„Ale tím zájem národních výborů o babyboxy nekončí. Odpoledne jsem v počítači našel email z úřadu v Praze 5. Taky by chtěli bedýnku! Prostě – kdo nemá babybox, neexistuje!“ pronesl závěrečnou větu, ale pak se rozhodl v tématu pokračovat.

„Na radnici Prahy 5 jsem zřízení babyboxu projednával už vloni s místostarostkou. Tentokrát si mě předvolala předsedkyně sociálního výboru.

Každá jsou ovšem jiného politického vyznání. Místostarostka by chtěla mít bedýnku na poliklinice v Kartouzské, předsedkyně zase na domě sociálních služeb v ulici Zubatého. Ach jo.“

Nina měla zavřené oči. Seděl na židli u postele, a co nejjemněji jí položil svoji ruku na dlaň. Zůstal tak čtvrt hodiny, ale Nina oči už neotevřela.

Večer toho dne zacvakal Jaroslavovi v kapse mobil. Přišlo hlášení, že v 19 hodin 52 minut a 37 sekund byl otevřen babybox v Písku. Stává se často, že zvědavý kolemjdoucí zmáčkne červené tlačítko a vezme za kliku. Signalizace okamžitě podává zprávu do místnosti stálé služby a posílá zprávy do mobilů. Vzápětí přístroj ještě zazvoní. Po krátké chvíli přijde druhá sms, která Jaroslava uklidní – dveře uzavřeny, kontrola proběhla. Druhé hlášení přišlo, na displeji byl čas 20 hodin 58 vteřin. Zakladatel babyboxů si samozřejmě všiml, že tentokrát uvedení do provozu trvalo neobvykle dlouho. Navíc od odpoledne měl tušení, které na něj čas od času přicházelo – dnes bude odložené děťátko. Neváhal ani chvíli a zavolal doktoru Jiřímu Holanovi, řediteli Nemocnice Písek.

„Máme holčičku!“ uslyšel rozechvělý hlas. „Jedu do nemocnice a za chvíli vám zavolám víc,“ slíbil doktor Holan.

Babybox v Písku Jaroslav otvíral 11. ledna 2010 na počest narozenin Jaroslava Říšského, předsedy správní rady Nadace Komerční banky Jistota, která byla taky hlavním dárce. Písecká bedýnka má pořadové číslo 31 a odložená holčička je třicátým prvním děťátkem nalezeným v babyboxu.

Nebýt Nadace Komerční banky Jistota a protagonistů babyboxů v bance – Jaroslava Říšského, Sylvy Floríkové, Petera Palečky, Barbory Rappaport a dalších, nebylo by ani babyboxů. A když tak jen hodně málo.

Za deset minut zavolal doktor Holan: „Je zcela zdravá, stará asi dva měsíce, čistě oblečená. Váží 3 900 gramů. A byla u ní položená lahvička s mlékem.“ Po jedenatřicáté je Jaroslav dojatý. „Pojmenujeme ji po vaší manželce, pane doktore, co říkáte?“

„Manželka se jmenuje Gábina,“ odpovídá nejspíše doktor Holan. „Budeme tedy holčičce říkat Gabriela Písecká!“ rozhodl zakladatel. „Je to první děťátko odložené do babyboxu v jižních Čechách.“ Bylo 15. března 2010.

BABYBOX V TŘEBÍČI A STÁTNÍ CENA NA HRADĚ

V pátek 19. března se Jaroslav vypravil do Třebíče, aby tam v poledne otevřel 34. český babybox. Jeho zřízení domluvili před několika měsíci s primářkou dětského oddělení doktorkou Alenou Holubovou. Do mobilu mu přišla zpráva od maminky děťátka odloženého 8. března v Ústí nad Labem. Dvuměsíčního chlapečka odnesl do babyboxu partner maminky. Muži je padesát pět, žena – nevyučená kuchařka – má dvacet pět let. V rodném listu dítěte je zapsaná jen matka. Prý odešla z bytu shánět si zaměstnání.

„Dobry den, ja uz jsi nevyum rady co mam delat abych syna dostala co nejdriv a necekala 3 mesice nes soud se rozhoupe a uдела testy DNA. K synovy me nechtej pustit ani poskytnout zadne informace.“ Zpráva byla podepsaná.

Jaroslav ženě nemůže pomoci. Zapochybuje v tu chvíli o všem. Má-li věřit matce, bylo její dítě vlastně uneseno. Došlo k tomu pravděpodobně po nějaké domácí roztržce. Babybox sice upozornil sociální pracovníky na špatné poměry v rodině, ale zároveň muži umožnil určitým způsobem ženu vydírat. Nebyl jsem u toho, nevím vlastně nic, říká si.

Přesně ve dvanáct hodin v poledne uvítal zakladatel babyboxů třebečské sponzory, z jejichž darů byl babybox zřízen. Na prvním místě mnohonásobného dárce – firmu LINET Želečice a jejího obchodního ředitele Radka Chvostu. Poděkoval třebečským společnostem MICO, myslibořické D. P. V., Kavylu z Mohelna, firmám Hořáky Třebíč a dalším.

Primářce Aleně Holubové a přítomným ženám rozdál kytky. Poděkoval Michalu Čumpelíkovi, šéfinženýrovi babyboxů a majiteli „továrny na babyboxy“ Teletech plus servis, muži, jenž všechny babyboxy vlastníma rukama vyrobil a namontoval.

Když se unavený zakladatel babyboxů vrátil večer do svého domu v Hájků, otevřel počítač a četl emaily. Na prvním místě dopis od místopředsedy Poslanecké sněmovny Jana Kasala:

*Vážený pane předsedo,
srdečně blahopřeji k 34. českému babyboxu, přeji hodně zdaru
a věřím, že se bude dařit i nadále.
Včera na našem podvýboru jednomyslně prošel návrh na Vaše
vyznamenání prezidentem republiky.
Zdraví Jan Kasal*

Pátek 19. března 2010 – Praha

**KAPLICKÉHO ANI MAŠÍNY POSLANCI KLAUSOVI
NEDOPORUČILI**

Přednosta Kardiocentra IKEM Jan Pirk, motocyklový závodník František Šťastný či zakladatel babyboxů Ludvík Hess jsou na seznamu lidí, které by letos rádi navrhli poslanci Václavu Klausovi k ocenění státním vyznamenáním 28. října.

ŽENA NAŠLA NA KONTEJNERU MRTVÉ NOVOROZENĚ

Sobota 20. března 2010 – Litoměřice

Mrtvé novorozeně našla v sobotu odpoledne žena v Litoměřicích. Tělíčko leželo v kontejneru na odpadky ve Stránského ulici na okraji města. Loni vyšetřovali policisté na Litoměřicku vraždu novorozence. Tělíčko holčičky se našlo v lednu v pytli na odpadky poblíž prodejny Lidl v Lovosicích. Na Ústecku se staly v minulosti oběti trestných činů i další děti. Roku 2004 objevil bezdomovec v kontejneru na odpadky v Krupce na Teplicku v igelitové tašce mrtvolu novorozence. Několikadenního chlapce našli železničáři živého v roce 2007 poblíž nádraží v Lounech.

CO JE V BALÍČKU SE ZLATÝMI SRDÍČKY?

„Budes mit na me cas? Mi“

Tuhle textovku dostal Jaroslav v sobotu ráno a srdce mu poskočilo. Použitý obraz je otřelý, jenže vhodnější pro stav jeho srdečního svalu v tu chvíli bychom těžko hledali. Starý muž vytočil Mileninino číslo: „Tobě se po mně už zase stejská, holčičko?“

„Ano, přesně tak, stejská se mi po tobě a ráda bych byla u koní. Abych byla přesná – u tvých koní. Nejsem si totiž jistá, jak bych se chovala v jiné stáji,“ upřesnila Milena.

Za dvacet minut přistoupila Milena do chovatelova auta. V ruce držela plochý balíček velikosti čtvrtky zabalený do červeného papíru se zlatými srdíčky a převázaný zlatou stužkou.

„Máma s bráchou odjeli na Moravu ke strejdovi, řekla jsem, že se musím s Alenou učit matematiku na pondělní písemku. Tak jsem do zítřka volná. Jsi rád, chlapče?“ položila holčička zásadní otázku.

„Jasně, rád jsem a koně ještě raději. Potřebují tvoje něžné ruce,“ trochu jí Jaroslav nahrál a byl zvědavý, jak na přihrávku odpoví.

„A ty ne?“ opáčila Milena nejsladším hláskem, který dokázala vykouzlit.

„Zatím jsem tě učil zacházet s koňmi a to ti jde dobře, na zacházení s chlapem máš ještě dost času, miláčku,“ poučil ji a zvědavě čekal.

„Ty vůbec netušíš, jaké už mají holky ze třídy zkušenosti. Něco jsme si řekly, něco jsem četla. A pak – každá žena v sobě nosí zkušenosti nasbírané její maminkou, babičkou, prababičkou a všemi prabábami, kolik jich lidstvo ve své historii má. Nevěříš? Hříbě přece taky od narození běhá, umí sát mléko a ví jak se pást. Nikdo je to nemusel učit,“ argumentovala dokonale a starý muž věděl, že má pravdu.

„Jako kluk jsem neznal nic. Ptal jsem se spolužáků a ti taky nic nevěděli. Táпали jsme, bloumali po ulicích, prohlíželi si ošoupané fotografie nahých žen, schovávali jsme se v chodbách domů a ve sklepích a neznámé téma nám nikdo nevysvětlil. Navzájem jsme si kladli otázky netušíce odpověď. Je to hodně dávno, a přesto si to dodnes pamatuju. Vzpomínám na slova, jejichž význam jsme neznali a nakonec si je vysvětlovali úplně mylně,“ popisoval starý muž svoje klukovské neznalosti.

„Proboha! Jaká slova jsi ty neznal?“ tázala se holčička na oko zděšeně.

„Určitě ti je nebude opakovat, styděl bych se. Nikoli za to, že jsem je neznal, ale netroufal bych si je před tebou vyslovit,“ přiznával cudně, ale na jeho přiznání bylo tentokrát hodně pravdy.

„Znám všechna slova a vůbec se za ně nestydím. Nejsou sprostá, jenom je někteří lidé sprostě vyslovují!“ argumentovala Milena a Jaroslav si vzpomněl, že podobnou sentenci četl u svého oblíbeného básníka Karla Sýse.

„Ale říkat mi je nemusíš, věřím ti, holčičko,“ zarazil ji Jaroslav a vzpomněl si, jak slyšel třináctiletou Lenku, dceru faráře, komentovat zájem dvouletého hřebečka o roční klisničku: „Ty bys chtěl mrdat ségru?“ Ten výrok si pamatuje, přestože jej slyšel před desítkami let.

„Řeknu je, když bude třeba! Ty taky neříkáš – mám žízeň – ve chvíli, kdy nechceš pít,“ měla Milena logické vysvětlení ihned po ruce.

„Ale běda, kdybych měl žízeň, holčičko, to bys viděla, jak se hlásím. Jenže žízeň jsem míval jako dítě a pak jako kluk, dnes už ani tu žízeň nemám. Prosil jsem maminku, aby mi dala napít, ale ta mě trápila žízní,“ stěžoval si Jaroslav dodnes vzpomínaje na své žíznivé dětství.

„To není možné! Ty lžeš!“ rozčílila se Milena.

„V době, kdy jsem byl malé dítě, zřejmě nějak věhlasný a osvícený dětský lékař poučil maminku, že dětem nemají dávat pít před jídlem. Jinak si to taky nedovedu vysvětlit, proč mě máma trápila žízní. Stál jsem u vodovodu a prosil o vodu. Říkala mi – voda neteče. Měli jsme v kuchyni na zdi vysoko kohoutek a pod ním byla stará litinová výlevka. Na kohoutek jsem nedosáhl, tak jsem si přistavil židli. Maminka ale z kohoutku sundala klíčku, takže se nedal otevřít. Teče voda, ptal jsem se donekonečna. Voda neteče, odpovídala mi.“ Jaroslav trpce vzpomínal a Milena mu nevěřila.

„Lékaři přece doporučují, že lidé mají vypít hodně vody, mluví o pitném režimu!“ zlobila se Milena.

„Je jiná doba, jiné způsoby. A lékaři mohou své názory měnit. Nestor české pediatrie profesor Josef Švejcar kdysi trval na tom, aby matky své děti nekojily, krmit se měly sunarem. Celý národ mu tehdy uvěřil a děti se přestaly kojit. Jenže pan profesor se k stáru probral, národu se za svůj omyl omluvil a kázal děti kojit. Za Švejcarova dětství se jistě sunar nepoužíval, narodil se totiž v roce 1897. Dnes je módní kojit kdekoli a za jakýchkoli okolností. Jedna moje známá velmi korpulentní redaktorka si brala s sebou do redakce nejprve své první mimino a pak i druhé. Když se mnou mluvila, bez zábran kojila. Má obrovská prsa a já se takových bojím. Nevěděl jsem, kam s očima,“ popisoval starý muž své zkušenosti a jeho oči zálibně sklouzly na Mileniny líbezné malé kozičky.

„Nezjistil jsem ale dosud, jak se jmenoval pediatr, který matkám zakázal, aby dávaly dětem pít před jídlem i během jídla. Jisté je, že to v mém dětství platilo.“

„Zjistím to tedy, a jestli ten moudrý muž dosud žije, pomstíme se mu!“ rozhodla Milena.

„Pochybuju, že by byl živ, to jen profesor Švejcar se dožil sta let. Navíc nejsem mstivý. Pravda je, že jsou lidi, u kterých jsem si napsal do paměti mobilu poznámku NE, s těmi už mluvit nechci, ale nevzpomínám si, že

bych se kdy někomu pomstil,“ probíral se starý muž svojí chatrnou pamětí, z níž občas probleskla zřetelně jasná vzpomínka stará desítky let.

„Pověz mi, holčičko, co jsi tak pečlivě zabalila do toho papíru se zlatými srdíčky?“ neudržel Jaroslav svoji zvědavost na uzdě.

„Dárek pro tebe, chlapče, ale je to překvapení, které ti dám až ve vhodné chvíli!“ nekompromisně prohlásila Milena.

„To je jistě nějaký krásný obrázek, vidíš?“ loudil starý muž odpověď.

„Obrázek to není a nebuď zvědavý. Dočkej času jako husa klasu!“ použila holčička přirovnání, jež už léta od nikoho neslyšel.

Bon Acce se svojí matkou Bonnie's Froňkou.

PŘIPOUŠTĚNÍ KLISEN

„Pokusím se připustit Bonnie's Froňku,“ ohlásil chovatel Mileně, když přijeli do jeho hřebčína na Hájku. Dnes je desátý den od narození hříběte, ale kobyla dělá drahoty. Po hřebci kope, jako kdyby nechtěla, přitom jsem si jist, že má říji. Včera ráno, to byl devátý den po porodu, se mi ji nepodařilo připustit. Kopala oběma zadníma a u zkušební stěny hřebce kousala jako pes. Nakonec jsem ji přispal Domosedanem, ale hřebec se zase tak bál, že se mu vůbec nepostavilo péro. To je odborný termín, aby sis nemyslela, že používám sprostá slova. Chuť se mu trochu spravila, až když jsem vyvedl Margaretku, která stála jako vyřezaná. Tak na ni skočil, zaplatpánbůh, už jsem si myslel, že se mu nikdy nepostaví,“ chovatel sice mluvil s holčičkou opravdu slušně, ale není vyloučeno, že jeho myšlenky byly neslušné. Či spíš představy. Připravoval přitom klisnu na připouštění. Zavázal jí kořen ocasu a pečlivě ji umyl. Zvažoval, že by svoji činnost komentoval hlasitě,

ale raději ji ponechal bez dalšího vysvětlování. Vyvedl klisnu z boxu a před hříbětem zavřel dveře. „Hříbátko zůstane doma.“ Klisna řehtala bojíc se o hříbě a malá klisnička zrovna tak.

Chovatel přivázal Bonnie's Froňku z jedné strany zkušební stěny a z druhé strany přivedl plemeníka. Klisna se od první chvíle tvářila neochotně. Access to Java se nechtěl ke stěně ani přiblížit, skutečně se klisny po včerejší zkušenosti bál. Chovatel jej pobízel a snažil se jej uklidnit, ale hřebci se péro ani nepostavilo. Jaroslav to chápal jako ukázkou mužské či samčí cti. Nezbylo mu nic jiného než odvést klisnu zpátky do boxu. Tak jako včera se rozhodl situaci napravit připouštěním Margaretky. Stejně byl dnes její devátý den, odedávna považovaný – možná mylně – za nejlepší termín k připouštění.

„Pokusím se, aby si napravil sebevědomí,“ komentoval chovatel svůj druhý pokus, když omýval Margaretku a vázal jí ocas. Vyvedl klisnu a hříbě zase zavřel v boxu. Od první chvíle bylo jasné, že Margaretka o hřebce zájem má. Ocas nesla na straně a u zkušební stěny se rozkročila zadníma nohama a učurávala. „Takhle to má vypadat, když je klisna v říji, rozuměj v období shodujícím se s ovulací,“ vysvětlil Mileně. „Doufám, že si Access napraví pokaženou reputaci,“ řekl, jako kdyby mluvil i sám za sebe, a vyvedl hřebce z boxu. Plemeník v první chvíli zaváhal, ale když pochopil, že se nejedná o protivnou klisnu, přistoupil k Margaretce z levého boku, láskyplně ji očichal, zlehka kousl do kůže v místě, kde je lopatka, a pak na ni suverénně skočil. Jaroslav podržel ocas klisny stranou, aby mu ulehčil zasunutí. Hřebec zůstal v klisně jen velmi krátce, sotva deset dvacet vteřin. Zamával několikrát ocasem, když semenil, a znaveně se z ní sesunul na zem. Jaroslav sáhl po připraveném malém kyblíčku s teplou vodou a hypermanganem a pokusil se umýt mu péro.

„Holčičko, vezmi klisnu na vodítko a obejdi s ní třikrát stáj, pustím za vámi hříbě,“ požádal ji chovatel, aby Milena měla pocit, že pomáhá. Hříbě se ke klisně okamžitě připojilo, šťastné, že je opět u zdroje mléka. Milena s klisnou na vodítku obíhala stáj. „Aby netlačila sperma ven, klisny to často po připouštění dělají,“ vysvětlil jí.

„Bylo to dost krátké, vůbec si to neužila,“ komentovala Milena připouštění. „Žádná milostná predehra, žádná dohra...“ snažila se promluvit co

nejzkušeněji. Starému muži její slova imponovala a jeho představitost se rozjela na plné obrátky.

„Hned se pozná, holčičko, že máš podrobně prostudovanou knížku Dospíváte v ženu,“ komentoval její kritická slova. „Hřebci domluvím a dostane dnes večer ještě jednu příležitost, aby si s Bonnie's Froňkou napravil pošramocenou pověst. Třeba bude klisna večer povolnější,“ přesvědčoval sám sebe i všechny aktéry milostné hry.

Starému muži bylo jasné, že jej čeká nezbytná vyjížďka na koních s Milenou. Nebýt té holky nehrnul by se do sedla a trávil by den psaním. Obluzen jarním dnem a jejím vstřícným mládím, sám to Mileně nabídl. Ani jinou možnost nemám, bylo mu jasné. „Vezmeš si dnes Behmanu, je absolutně hodná, na Mance pojedou já,“ vydal pokyn, jímž rozhodl, že si vyjížďku usnadní.

Milena popadla tašku s kartáči a hřebílkem a za hodinku obě ryzky v raním březnovém sluníčku zářily jako dva medové kameny. „Nasedlej si a já ti ze země trochu upravím sed,“ rozhodl chovatel. Představoval si zcela jasně, jak Milenu uchopí levou rukou za rameno a bude ji tlačit dozadu, zatímco jeho pravá ruka opřená v jejím kříži se ji pokusí rozhoupat do odvěkého rytmu.

„Když se mě dotýkáš oběma rukama, zmocňuje se mě mrazení v zádech. Možná mi naskočí nějaké pupínky či senzory, které vnímají tvoje doteky,“ přiznávala Milena.

„Proboha! To jsem přece nechtěl, abys měla mrazení!“ oponoval starý muž.

„Je to příjemné mrazení, možná jsem použila špatná slova. Však ty mi rozumíš a jen tak děláš, že nevíš, o čem mluvím. Jako ta klisna, když k ní před chvílí přistoupil hřebec – úplně ztuhla. Kdyby uměla mluvit, třeba by taky vyprávěla o mrazení v zádech,“ holčička byla ve svých přirovnáních velmi výmluvná.

„Nech toho, miláčku, jsem starý chlap a ty jsi malá holka. Nesluší se, aby tě mrazilo v zádech, když ti upravuju sed na koni. Kdybych byl o dvacet let mladší a ty o dvacet starší, to by byla jiná,“ Jaroslav narychlo přičítal a odečítal, aby čísla měla smysl. Skutečně nás dělí dvě generace, pomyslel si s úzkostí.

„Vy chlapi jen počítáte, my ženy čísla v duši a v srdci nenosíme!“ snažila se Milena svého trenéra trumfnout.

„Jejda! Vidíš, a já si myslel, že je to právě naopak! Ženy rády počítají, Mileno, ale asi ještě nejsi žena, ale holka, taková ještě počty nepoužívá,“ vedl řeči rádoby moudré. Asi ve snaze slyšet od ní další a ještě větší vyznání.

„Ty chceš ode mě slyšet, že tě mám v srdci bez čísel a bez všech jiných racionálních argumentů, vidíš? Ty mě jen tak pokoušíš, chlapče?“ dostala se mu na kobytku svojí upřímnou otázkou.

„Přiznávám se, miláčku, a uznávám, že mě máš prokouknutého,“ odpověděl starý muž, tváře se pokorně a bezelstně. Ve skutečnosti byl však Mileninými slovy naplněn samčí pýchou jako bažant nadtěžený nádivkou.

Chovatel poslal Milenu na zahradu, aby s klisnou kroužila po vyježděném oválu a neviděla na něj, až bude nasedat. Poslední roky se totiž do sedla dostával z betonové zídky kolem hnojiště. Samozřejmě bych do sedla nasedl standardně ze země, říkal si chovatel, ale při tomhle způsobu se nepootočí sedlo a nevytahá třmenový řemen, zdůvodnil sám sobě. Když se uvelebil ve svém komfortním italském sedle značky Prestige, přidal se na zahradě k Mileně.

„Jeď přede mnou z brány a za ní zahni doleva, pojedeme zase přes Rokytku. Drž se na prostředku můstku, holčičko, ať vás obě nemusím lovit z vody,“ zopakoval mnohokrát řečené. Jaroslav si často připomínal, že se děj jeho dramatického života opakuje, jako by všechno už několikrát proběhlo. S kolika ženami už nasedlali dva koně a vyjeli na romantickou vyjížďku?

„Dneska se mi jede mnohem líp než minule, Behmana je skvělý kůň!“ otočila se v sedle Milena a Jaroslavovi umožnila pohled do svých rozzářených očí.

„Až pojeděš po sté, bude ti všechno připadat ještě lepší. Souzníš s koněm, bude se ti zdát, že je součástí tvého těla,“ sliboval Mileně chovatel. Sedám na koně celý život a lepší mi to už nepřipadá, přiznával si. Pravda, vynahradí mi to pohled na Mileninu siluetu. Najednou viděl jako ve filmu Vrchní prchni Milenu bez trička a bez kalhot. To děvče má všechny součástky přesně tak, jak se mi na ženách líbí, radoval se z dívčího těla neseného koněm jen několik metrů před ním.

„Pojeď vedle mě, chlapče, ať se na tebe nemusím otáčet,“ vyžádala si holčička, když vyjeli na širší polní cestu. Jaroslav se rád připojil a měl ji teď těsně po své pravé ruce. Jeho pravé koleno se občas dotknulo jejího levého kolene.

„Uvolni se v kříži a pohybuj s ním zezadu dopředu, holčičko,“ vydal pokyn, a aby jej zdůraznil, položil svoji pravou dlaň do Milenina kříže a naznačoval jí mírným tlakem žádané pohyby. Potěš pánbůh, jestli cítí jen desetinu toho, co cítím já, snažil se vžít do jejích pocitů.

„Líbí se mi, když jedeš vedle mě a držíš mě,“ doslova mu vyrazila Milena dech. Legalizovala tak, oč se on jen pokoutně snažil.

Večer se chovatel rozhodl, že Bonnie's Froňku se pokusí ještě jednou připustit. Pečlivě ji na připouštění připravil, umyl ji a zavázal ocas. Když ji přivázal ke stěně, klisna stála jako přikovaná. Přesto jí dal Jaroslav na levou přední nohu lonž a jeho pomocník ji z druhé strany zvedl, aby nemohla kopat zadníma. Klisna rozkročila zadní nohy a zvedla ocas. Access to Java se tentokrát projevil jako hřebec. Po krátkém váhání na klisnu skočil a předpisově odsemenil.

„Chvilku ji prováděj po zahradě, Mileno,“ požádal muž holčinu a zahlédl v jejích očích záblesk obdivu. „Zase to bylo bez milostné přede hry,“ káral hřebce hlasitě, aby jej Milena slyšela.

DÁREK OD MILENY

„Na chvílku si lehnu, holčičko, čeká mě v noci hlídání, Frimana se chystá rodit, už má termín a je to prvorodička. Takže na ni musím dohlédnout zvláště pečlivě,“ s těmito slovy se rozhodl řešit neočekávané Milenino pře-spání v jeho domě. Nechám na ní, co si s tím počne, rozhodl se a tradičně skočil do postele. „Nařídím si telefon a za hodinku a půl budu vzhůru,“ ozývalo se už zpod příkrývky. Bylo mu jasné, že usnout za Mileniny přítomnosti nebude snadné. Byl zvědavý, jak si s přenocováním poradí holčička sama.

Neuplynula ani minutka a ozvalo se slabounké klepání na dveře. „Neklepej a pojď, je přece otevřeno,“ pozval svoji návštěvnici naplněn vzrušeným očekáváním.

Ve dveřích stála mladá básnířka Milena a v pravé ruce držela před sebou balíček v červeném papíru se zlatými srdíčky, který dnes už jednou viděl.

„Nesu ti něco,“ špitla holčička a ukazovala mu balíček.

„Tak mi ten dáreček podej, prosím, nemohu před tebou přece vylézt polonahý z postele,“ pokynul jí Jaroslav prsty pravé ruky směrem k sobě a dívčina přistoupila k jeho široké dubové posteli a podala mu balíček. Jaroslav zatáhl za mašli a pomalu jej rozbaloval. V jednoduchém dřevěném rámečku v malé paspartě četl na známém tiskopisu rodného listu Milenino jméno a datum narození – 20. března 1995.

„To je dárek ode mě, chlapče. Abys měl jistotu, že jsem ode dneška dospělá se vším všudy...“ špitla. Když nadzvedneš obrázek, najdeš pod ním ještě básničky. Jenom si je dnes musíš přečíst sám, tedy jestli budeš chtít, protože bych se styděla.

Jaroslav nahmátl pod obrázkem několik listů papíru. „Mám si básničky přečíst potichu nebo můžu nahlas? Víš přece, že si básničky rád recituju!“

„Jsou to tvoje básničky, obrázek je taky tvůj. Je to originál, ale přiznávám, že jsem si nechala ověřit kopii. Nevadí to?“ zeptala se nevinným hlasem. Jaroslav polohlasem četl a s každým dalším veršem se víc a víc nadýmal pýchou:

Potkat tě v ráji —
byli bychom nazí.
Andělé mají
slitování. Ale ďábel všechno zkaží...
Mám velikou žízeň. —
Nikdy tě nebudu mít dost.
Extázi z těla vyžeň. ———
(Je láska jenom pro radost?)
Jsou ještě i jiné světy...
Potkat tě v nebi —
stařec Měsíc se šklebí.
(Jsi to ty?) —
Hlídáš své stáje. —
Ale počkej na prahu ráje ———
Milovat tě budu
bez bázně a studu.

„Mám radost z každého dárku a největší, když je od tebe, holčičko, jenže tentokrát by se slušelo, abys dostala dárek k narozeninám ty ode mě, a nikoli opačně, nemyslíš? Nic pro tebe k narozeninám nemám a jedinou slabou omluvou mi je, že jsem o nich nevěděl.

„Svezl jsi mě na koni! A třeba mě ještě někdy svezíš..?“ položila mu bezelstnou otázku a na jejím konci byla známá kudrlinka, kterou slýchal od Niny. Dokud ještě mluvila.

„Budeme-li na to mít ještě čas, naučím tě jezdit na koni,“ nikoli bezelstně odpověděl Jaroslav a natáhl k Mileně ruku, jak jej odvěká mužská touha nabádala. A Milena jeho gesto pochopila a vklouzla k němu do postele, jak jí kázala ženskost zděděná po matce, bábě a všech prabábách.

(VLKU)

Z věčnosti upíjím svůj čas,
 Chutná mi po medu a šťávě —
 (Celou mě máš ———
 a zvládl jsi to hravě)
 Ani ta sladkost nikdy není jistá.—
 Časem jak střela zmizí dozajista
 (tak jako každý blesk.) ———
 Upíjím žal a smutek, stesk.
 A tys můj noční běs;
 tolik stýská se,
 když běhám po lese. —
 Sklání se celý les —
 do ticha, noci, temnoty...
 (V tom tichu vyješ jenom ty.)—

JE RÁNO MOUDŘEJŠÍ VEČERA?

„Co jsem teď tvoje?“ zeptala se Milena svého chovatele, když s prvním slunečním paprskem procitla v jeho náruči.

„Jsi můj miláček, to je přece jasné, holčičko,“ odpověděl starý muž těšící se hladkostí a jemností její kůže na krku a na ramenou. Snažil se teplem jejího těla rozdmýchat ohníček ve svém vyhasínajícím krbu. Věděl samozřejmě dobře, že chytrá Milena od něj očekává odpověď daleko konkrétnější.

„Jsem tvůj miláček milenka nebo miláček žena?“ nenechala se mladá básnířka odbýt.

„Jsi můj Miláček Milena! Kdybych ti to napsal, viděla bys, že ve slově Miláček je velké M!“ snažil se Jaroslav vyklouznout z jednoduché otázky pokusem o vtipnou odpověď. Věděl, co by Milena ráda slyšela. Porozuměl, že nechce být pouhou milenkou, ale říct, že ji považuje za svoji ženu, přece jenom nešlo. Nebo jednu ze svých žen.

Milena mu odpověděla co nejchytřeji: „Pokusím se tedy uvěřit, že hodnota Miláček Milena stojí na nejvyšším stupínku tvého žebříčku hodnot.“

„Mohu se tě zeptat, aniž bych tě uvedl do rozpaků, co jsem tvého já?“

„Jsi muž, který mě seznámil s láskou a něhou. Víím, že nechceš slyšet, že jsi můj muž, ale vstoupil jsi do mě a to navěky. Nežlob se, že o tobě nechci mluvit jako o svém milenci,“ zněla Milenina moudrá odpověď.

„A budeš mi celý život chodit na hrob zapalovat svíčky...“ nedokázal v sobě starý muž zadržet skeptickou odpověď.

„Prosila jsem tě, abys nepřipomínal svůj věk,“ vytkla mu dívčina s lítostí.

„Odpusť. Vypadlo mi to samo z pusy.“ Proč jsem tu větu pronesl? Chci znovu slyšet, že jsem pro ni kluk? Ostatně tentokrát mi to ani neřekla.

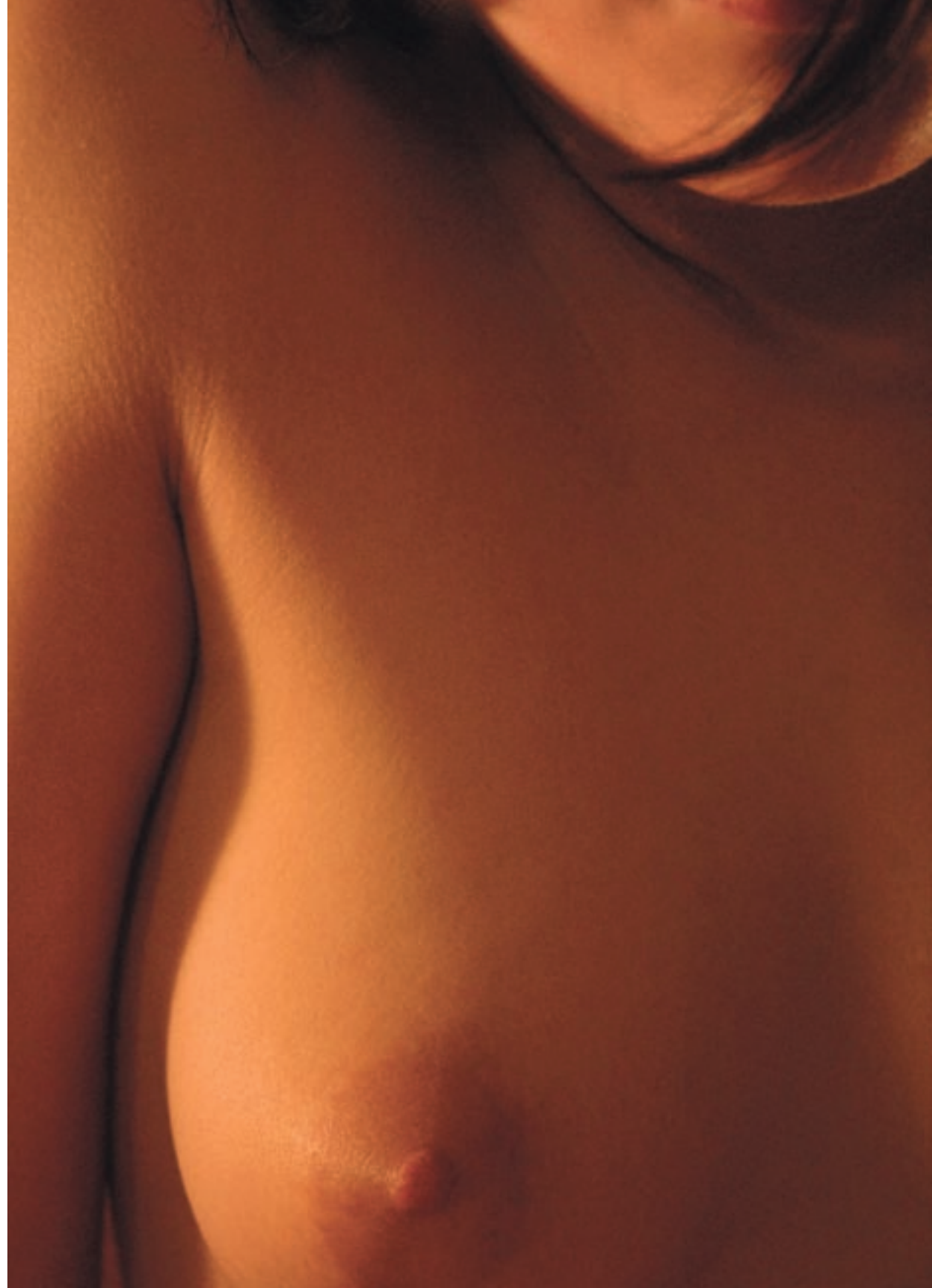
„Tak si na pusu dávej pozor, dokážeš s ní daleko příjemnější věci,“ holčička jej pro změnu pochválila a v tu chvíli si pomyslel, že už je dospělá. Měla za sebou pokus o sblížení se spolužákem, jenž vůbec netušil, jak s dívčinou zacházet. Jaroslav se snažil, aby jí vstup do milostného života zrežíroval jako nejromantičtější představení, jako nejsladší první jednání. A nemusel se ani nutit, jeho touha po voňavé mladé básnířce měla vesmírnou velikost.

„Kdo bude vařit kávu a kdo připraví snídani, Miláčku Mileno?“ pokusil se přimět dívčinu, aby vstala první a on před ní nemusel odhalit svoji nahotu, za kterou se za světla styděl. V noci sice několikrát za tmy vstal a běžel kontrolovat Frimanu, jestli se nerozhodla rodit, ale klisna stála v boxu zcela klidně. Vstát z postele za světla by pro něj mohlo znamenat ztrátu bodů.

„To je přece moje práce!“ vykřikla Milena a vyskočila z postele. Byla ráda, že se může projevit jako hospodyně. Jaroslav okouzlen zíral na nádherný pohled, který mu poskytlo její nahé tělo.

„Prosím ještě chvíli,“ natáhl k ní ruku a pocítil najednou obavu ze ztráty její blízkosti i strach z toho, že mu zmizí. Milena jej ráda poslechla a usedla k němu na postel. Muž zmámený její dívčí líbezností ji objal a přitáhl k sobě. A zopakoval všechny milostné grify, které se naučil za celý svůj hříšný život. Milena se rozezněla souzněním, její přilnutí bylo jemné a pevné, stisk kolen a stehen pobízející.

Ať na mě opravdu nezapomene, opakoval si starý snaživý muž v duchu.

VYJÍŽDKA DO PODLESKU NÁVRAT DO HISTORIE

Ještě před snídaní spolu připustili Margaretku. Hodná klisna sice hřebci držela, ale chovatel tušil, že její říje končí. Přece jen se trochu na hřebce zašklebila.

Milena zdatně asistovala. Po noci ze soboty na neděli, kterou strávila po mužově boku, se cítila jako dospělá žena. Jaroslav si všiml, že se i jinak chová. Její pohyby byly jisté a razantnější než dříve, na koně mluvila hlasitěji a důrazněji.

„Je ráno moudřejší večera?“ položil starý muž básnířce otázku, těše se předem na kladnou odpověď a obávaje se pravého opaku.

„Proč mi kladeš takovou otázku, chlapče? Vypadám snad moudřejší než včera večer?“ odpověděla a muž si nemohl přát chytřejší odpověď.

„Moudro se nedostavilo ani ráno, nic se nezměnilo, pořád se mi líbíš. Jsem šťastná, že jsem na svoje narozeniny byla s tebou. Tak, jak jsme spolu byli. Ani to neumím dobře pojmenovat. Tak ti to předvedu!“ skočila mu na klín, vylila polovinu čaje z hrnku, který držel v ruce, rukama jej objímala kolem krku a zpívala. Písnička neměla slova ani melodii, ale byla jásavá. Jaroslav mohl být šťastný. Dvanáct nebo patnáct kilometrů od jejich objímajících se těl ležela už rok bez pohybu na nemocničním lůžku jeho milá Nina. Před rokem byl šťastný s ní. A s Katkou a Petrou... Proč jsem přežil zrovna já? Proč přežívám vždycky já, který jsem nejhorší ze všech?

Otázku mohl klást už jen sám sobě, nebylo nikoho jiného, komu by ji mohl položit.

„Co by říkala tvoje maminka, kdyby teď vstoupila do dveří, holčičko?“ po svém zvyku skepticky položil básnířce další otázku.

„Maminka by tě ráda poznala. Říkala, abych ji vzala s sebou, až pojedu ke koním. Přivedu ji třeba příští víkend!“ slíbila Milena a Jaroslav si nebyl jist, zda to myslí vážně nebo si z něj tropí legraci.

„Určitě ji vezmi, jestli je tak krásná jako ty, rád ji poznám. Je maminka volná? Nebo má nějakého chlapa? Třeba bych se jí líbil, když se líbím dceři,“ snažil se odpovídat ve stejném duchu.

„Maminka je krásná, líbila by se ti, ale pro tebe je už stará. Letos jí bude třicet pět let. Navíc jsi můj, nesnesu žádnou konkurenci, ani svoji maminku!“ skoro vykřikla Milena.

Milena vyčistila Mancu a Behmanu a pod chovatelovým dohledem je obě nasedlala. Poslal ji zase na ovál podél zahrady, aby mohl nasednout ze zídky kolem hnojiště. Pak se k dívčině přidal a vyjeli koleno na koleno z brány hřebčína.

„Proč nasedáš na koně ze zídky?“ zeptala se její dívčina nevinně.

„Abych neotáčel svou vahou sedlo a nevytahal třmenový řemen,“ odpověděl chovatel a poslal ji před sebe, aby neviděla, jak se samou lží červená. „Pojedeme dneska na druhou stranu, ukážu ti rybník Podlesk a Podleský mlýn,“ pokračoval, aby zastřel vysvětlení, proč nasedá na koně ze zídky.

Vzápětí si uvědomil, že pojedou na koni přes místo, kde zemřely Katka a Petra. Jezdil kolem toho místa autem, ale přejet je na koni s mladou milenkou v sedle mu přišlo jako obzvláště znesvěcující. Rozhodoval se,

nemá-li pod nějakou záminkou otočit koně a jet raději přes říčku Rokytku směrem k Markétě, k místu, jež pro něj je smutné, ale jehož smutek je starší. Nakonec vedl koně až k Hájku a teprve tam přešli přes silnici. Naklusali po kraji uvláčeného pole směrem k Podlesku.

„Kopeček s remízem po naší pravé ruce se jmenuje Jankov. Těch zbývajících pár stromů na vršku toho jména mi občas přijde jako romantika,“ vyprávěl za klusu své mladé společnici po pravé ruce. „Máme před sebou několik set metrů dlouhou rovinku. Chceš nacválat, holčičko?“

„Určitě chci, ale netuším, co mám dělat?“ odpovídala udýchaná Milena.

„Nedělej nic, nech se houpat koněm. Nacválám první a ty povolíš otěže, ale jen trochu. Klisna zaskočí sama. Už cváláme, holčičko!“ Za Milenou vlály její dlouhé vlasy.

„Zadržíme koně otěžemi a přejdeme do klusu,“ vysvětloval jí chovatel po několika stech metrech ve cvalu. „Přechod ze cvalu do klusu není tak příjemný jako obráceně. Cho chó,“ uklidňoval klisny a ty jej poslechly a přešly plynule do klusu. „Jsou na ta slova naučené,“ vysvětlil udivené Mileně, proč ji klisna poslechla. Myslela si, že cválajícího koně nikdy nedokáže sama zastavit.

„Sjíždíme k rybníku Podlesk a k Podleskému mlejnu, kde byli v sedmdesátých letech ustájeni koně Výzkumného ústavu živočišné výroby v Uhřetěvsi. Staral se o ně ošetřovatel Beran a chov to byl velmi extenzivní, rozuměj, že se koně starali o sebe sami. Beran zajel jednou denně do výběhu traktorem a z valníku vysypal mezi koně hromadu krmení. Na mlejně byl ustájený i hřebec Alarm Ratajský, vůbec první plemeník, kterým jsem připouštěl. V létě roku 1974 jsem koupil od cikánů žijících v maringotkách u viaduktu v Kyjích klisnu, které říkali Vlasta,“ vyprávěl chovatel stokrát vyprávěně. „Jestli se nemýlím, dal jsem za ni osm tisíc korun a dokonce jsem sepsal smlouvu. Pod několika řádky textu byl na jedné straně můj podpis a na druhé tři křížky,“ přidal něco nového. „Cestou domů jsem Vlastu alias Ujmu alias Hvězdu připustil v Podlesku a z toho připouštění se 19. září roku 1975 narodila moje první klisnička Alma.“

„Cikáni měli koně?“ divila se básnířka.

„V té době ještě docela běžně. Na okraji Prahy bylo několik míst, kde žili cikáni v maringotkách a koně měli ustájené v přístřešcích z plechu, bedýnek

a plachet. V Kyjích třeba bylo současně kolem deseti až dvaceti koní. Podobně v Libuši. Dědeček Moniky Absolonové, dnešní populární zpěvačky, měl koní spoustu. Říkalo se, že s nimi handlují. Výraz koňský handlíř přece znáš? Tak ještě v sedmdesátých letech se handlířství běžně provozovalo. Obchodníkovi s koňmi mnohdy stačilo, když vydělal jen pár stovek, handlování byla vášeň. Myslím, že mnozí chovatelé koní to provozují dodnes. Sám jsem v sedmdesátých letech koupil od cikánů víc koní a taky jsem je zase prodal. Jenže to už bylo nedovolené podnikání nebo spekulace. V roce 1972 mě zavřeli, ale bylo to za něco úplně jiného. Neboj se, nebylo to za znásilňování ani za loupeže, jednalo se o vydávání mého časopisu Divoké víno a provozování sklepní tiskárny. Do mojí cely v Ruzyni přivedli bachaři jednoho z cikánů, od nichž jsem koupil v Kyjích koně. Byl jsem přesvědčený, že nás odposlouchávají, aby se dozvěděli něco o koních. Jenže tenkrát jednak odposlech asi nebyl ani běžný, navíc jej zavřeli za něco úplně jiného. Byli jsme spolu v cele několik dní a dozvěděl jsem se leccos o cikánech. I o jejich intimním životě, věříš? A taky jsem se naučil pár cikánských slov. Hřebec se řekne grast a klisna grasni. Muž je rom a žena romni. Odtud asi taky dnešní pojmenování cikánů Romové.“ Vzpomínky na mládí a pobyt ve věznici připadly Jaroslavovi docela příjemné. Je lepší být mladý ve věznici nebo starý na svobodě? V sedle s mladou básnířkou bylo rozhodování těžké.

Po hrázi rybníka s prastarými duby dojeli na prostranství před starým zdevastovaným mlýnem. „Rezavá kovová konstrukce jsou zbytky zkušební stěny. Tady jsem před třiceti šesti lety připouštěl praprababičku té klisny – ryzky Manca, na které právě sedím. A klisnička Hajmana, dcera Manily, je dokonce už šestou generací té rodiny, která na Hájku žije. Spočítal jsem, že Hajmana je sto dvacáté šesté hříbě u mě narozené. Ale určitě jsem se spletl. Přesto každé další hříbě dostane pořadové číslo z toho počtu odvozené.“

„Je to jistě báječný pocit odchovat tolik generací koní, skoro ti to závidím,“ pronesla Milena obdivně.

„Ano, jsem na to pyšný, i když vím, že není na co... Chov koní je pro mne dnes zcela neperspektivní záležitost. Obávám se, že nemám v chovu pokračovatele,“ odpověděl chovatel nevesele.

NARODIL SE FRIM ACC

Ten den, v neděli večer, chovatel spolu s mladou básnířkou připustili ještě druhou klisnu po porodu – Bonnie's Froňku. Neděle se stala trojčetným milostným dnem. Milena i Jaroslav na to oba mysleli.

„Dnes jsem zažila tři milování – jedno vlastní a dvě klisen. Je to pro mne památný den, chlapče,“ prohlásila jako dospělá žena.

V pondělí ráno chovatel už bez líbezné dívčiny připustil naposledy Margaretku a večer Bonnie's Froňku. Napsal jí aspoň hlášení jako sms: „Dnes jen dvoji milovani.“

Ve středu 24. března kolem osmé večer pozoroval okénkem z domu do stáje, že klisna Frimana, čekající svoje první hříbě, brzy po návratu z ohrady v boxu ulehla. Několikrát otočila hlavu na břicho. Zkušenému chovateli bylo jasné – Frimana bude rodit. Prošel z domu do stáje, aby lépe viděl, až

se pod ocasem klisny objeví plodový obal – bílá bublina amnionu s nožičkami hříběte. Věděl, že v tuhle chvíli už klisna porod nemůže zastavit. Jinak byl opatrný, protože se mu v jeho porodní praxi mnohokrát stalo, že klisna s porodem čekala tak dlouho, dokud si na minutku neodskočil. Frimana rodila přesně v termínu – za jedenáct měsíců po připuštění.

Frimana je prvoroďička, navíc nervózní kůň, někdy bývá až zlá. Ostatně není divu, její maminka Friza za mlada nebyla příliš přívětivá a loňská nebožka Fragrance, její dcera, se na lidi taky vlídně netvářila. Jenže jejím otcem byl Agadir, plemeník, jehož potomstvo nebylo nikdy příliš přátelské. Ale otcem Frimany je charakterní Manor, taky už dávno nebožtík.

Klisna se přes všechno očekávání chovala při porodu slušně. Hříbě vycházelo v pravidelné přední poloze, hlavička klínovitě položená na hrudních končetinách, jak se sluší a patří. Chovatel si oddechl. Největší obavu při každém porodu má z nepravidelné polohy, z podložené jedné nebo obou nožek nebo z otočené hlavičky.

Přivázal si na porodní provázek nejprve jednu nožičku a hříbě povytáhl. Když se vysunula druhá hrudní končetina tak daleko, že ji bylo možné přivázat, navlékl smyčku porodního provázku a utáhl ji nad spěnkou. Ještě jednou se přesvědčil, v jaké poloze je hlavička a trochu ji srovnal. Pak už stačilo zatáhnout vždy ve chvíli, kdy klisna tlačila.

Hříbě vyplavalo jako po vodním tobogánu. Zvědavý chovatel sáhl pod ocásek. Dírka tam nebyla. Narodil se hřebeček.

Radost z narozeného hříběte má chovatel vždycky, mimo jiné i proto, že je unavený nočním hlídáním a těší se na spaní. Z kobyly je ale radost přece jen větší.

Hluboko ve své paměti má chovatel uložená léta, kdy prabáby Margareta a Bonnie rodily jenom hřebečky. Vranka Margareta dokázala porodit v souvislé řadě devět hřebců a teprve desátá byla dcera, již chovatel pojmenoval po sportovním televizním moderátorovi Miodragu Merthovi – Merthea. Ryzka Bonnie dala nejprve šest hřebečků a teprve sedmá byla klisnička Behista. Shodou okolností obě porodily potomky po francouzském plemeníkovi Behistoun, vítězi Washington D. C. International, a obě v roce 1991.

Margareta jako by se rozhodla, že svůj úkol splnila a už nikdy nezabřezla. Porodila devět hřebců a desátou klisničku.

Frimana s hřebečkem Frim Acc.

Bonnie si dala čtyřletou pauzu a porodila v roce 1995 ještě jednu dceru – Bonnie's Froňku, pojmenovanou po letitém chovatelově příteli a partnerovi v oblasti reprodukce Josefu Froňkovi. Jako tečku za svým mateřstvím přidala v roce 1996 hřebečka Brahmana, svoje deváté hříbě.

Novorozeného hřebečka pojmenoval Frim Acc. Potvrdil známou praxi, že hřebečci jsou pomalejší než klisničky a déle jim trvá, než naleznou vemeno. Možná i proto inklinují k zácpě mekoniem. V posledních letech chovatel nemilosrdně všem hříbatům hned po narození podává parafinový olej. Ví, že jako první potrava to není nejchutnější, ale požití oleje většinou zabrání zácpě.

Frim Acc sice vstal dost brzy, určitě už za hodinu po narození stál na nohou, ale poprvé se napil až po několika hodinách. Pokoušel se klisně cucat zadní i přední nohy a ať se chovatel snažil, jak chtěl, hřebečka přistrčil až k vemínku, stříknul mu sladké mléko do huby, nic platné. Sám se napil až někdy ve čtyři hodiny k ránu. Chovatel si konečně mohl jít lehnout do postele.

Až ráno poslal Mileně sms: Frimana ma hribe. Básnířka už byla ve škole, a tak jí nechtěl volat. Navíc se mu po holčině stejskalo a rád by se s ní sešel a hříbě jí ukázal. Za chvíli dostal předpokládanou odpověď: „Muzes pro me prijet v jednu?“ Odpověděl úmyslně až za hodinu: „Co mi zbyva.“

Milena k němu skočila do auta, objala jej a bez zábran mu dala velkou pusou. „A teď honem jeď, už jsem nedočkavá! Je to zase klisnička?“ položila správnou otázku.

„Narodil se hřebeček, je to dobře, aspoň si jej nemusím nechat,“ hledal chovatel něco příznivého na narození hřebce.

Když přijeli na Hájek, Frimana se s hřebečkem procházela po zahradě. Milena k němu šla opatrně, skoro v kleku. Hříbě k ní udělalo posledních pár kroků a důvěřivě se s ní seznamovalo. Ta holka má smysl pro koně, radoval se chovatel v duchu.

„Co to má na čele za znamení?“ zeptala se holčička nevinně, zírající udiveně na pravidelný bílý kosočtverec.

„Taky mi to něco připomíná, miláčku,“ vzal holčinu za ruku a vedl ji po sedmnácti schodech ke své dubové posteli.

Z Mileny spadly čtyři kousky jejího oblečení za deset vteřin.

ODPUSTKY

Večer mu dívčina pomohla s přípuštěním klisny Manca. Hřebeček na tuhle ryzku skákal nerad. Než skočil, stál vedle ní pět minut bez zájmu jako sula mula.

„Jsi daleko lepší milenec než tvůj hřebeček,“ pochválila jej holčina, když ji vezl večer domů. Seděla k němu otočená bokem a celou cestu jej objímala.

„Chvála mě těší, i když si ji nezasloužím, miláčku,“ odpověděl úmyslně, očekávaje chválu další. A dočkal se.

„Jsi nejněžnější a nejhodnější ze všech!“ stupňovala básnířka chválu.

„Které jsi až dosud poznala...“ nahrál jí Jaroslav podruhé.

„Víš dobře, že jsem jiného neměla a ani mít nechci!“ odpověděla a Jaroslav nebyl dalek toho, aby Mileně uvěřil.

Byl pozdní večer, ale Jaroslav se přesto rozhodl, že navštíví Ninu. Pociťoval veliké výčitky. Sestry i lékaři byli k jeho večerním návštěvám shovívaví.

Nina ležela jako vždy nehnutě na posteli a s očima obrácenými ke stropu. Nemocniční pokoj osvětlovalo noční světlo.

„Nebudím tě, miláčku?“ sklonil se k její bílé tváři a políbil ji na rty, jež byly bledé zrovna tak, snad jen se slabým náznakem červené. Ukázal jí kytici tulipánů, které přinesl, napustil do vázy vodu a postavil ji tak, aby na ni viděla. Snad ji nenapadne to samé jako mě – že kytky jsou odpustky.

„Musím ti povědět, že máme třetí hříbě,“ úmyslně mluvil v množném čísle. „Frimana porodila hřebečka, hnědáčka s oběma zadními bílými. Na čele má malinkou bílou lysinku...“ chtěl říct – bílou kundičku, ale včas se zarazil. Nina už na takové věci asi nemyslí. Myslí-li vůbec. Vyprávěl Nině, jaký byl hřebeček po narození nešika a že neuměl najít vemínko. Uvědomoval si zároveň, že Nině mohou jeho vyprávění o narozených štěňatech a hříbátech působit bolest, jestli si uvědomuje, že sama o děťátko přišla.

„Sestry mi říkaly, že ti dnes cvičení šlo obzvláště dobře,“ chválil svoji Ninu, ačkoli se vůbec žádné zlepšení nedostavovalo. Rehabilitační sestry sice s Ninou cvičily, ale jednalo se jen o zvedání rukou, nohou, hlavy a převrácení těla z boku na bok. Nina veškerou jejich aktivitu přijímala zcela pasivně a bez sebemenší odezvy.

„Co kdybych se domluvil s docentem Vyhnánkem a vzal tě na výlet na Hájek? Chtěla bys?“ odvážil se Jaroslav navrhnout plán, o němž už dlouho uvažoval. Bylo by to technicky složité, ale s pomocí zdravotního personálu jistě proveditelné. Ninu nebylo možné převážet vsedě, musela by ji přivést sanitka na lehátku. Stejným způsobem by probíhala její procházka po zahradě a po domě. Starý muž si sliboval, že by ji návštěva mohla psychicky vzpružit. Stejně pravděpodobné ovšem bylo, že by nastal pravý opak. Jaroslav bedlivě pozoroval, zda v jejích očích rozezná nějaký výraz. Nic, otevřené oči.

Mnohokrát chtěl Nině nabídnout, aby na jeho otázky odpovídala přivřením očí. Zavírání očí bylo jediné, co mohl neinformovaný pozorovatel na ochrnuté ženě zpozorovat. Měl ovšem takovou obavu, že Nina nebude reagovat ani přivíráním očí, že jí raději nic takového nenavrhnul. Držel ji tedy za ruku a vnímal její teplotu, druhou známku života. Po chvíli Nina zavřela oči a zdálo se, že usnula.

PÉŤA A KAČENKA U NINY

„Četla jsem, že vás poslanci navrhli prezidentovi na státní cenu,“ začala svůj telefonát babička z Liberce, „gratuluju, děda taky!“

„Kde jste to četla?“ divil se snaživě Jaroslav, i když již před týdnem dostal od místopředsedy sněmovny Jana Kasala oficiální informaci s gratulací.

„Taky jsem na vašich stránkách viděla fotky novorozených hříbat a řekli jsme si s dědou, že bychom se od vás nechali pozvat, co říkáte?“ předstírala babička, že žadoní. Ještě nikdy na Hájku nebyli. Jaroslav je ani nezval, protože je nechtěl zavést na místo, kde zemřely Petra a Katka.

„Vaše návštěva bude pro nás velkou ctí!“ odpovídal Jaroslav v množném čísle. „Tedy pro mě i pro zvířata,“ doplnil pro jistotu, aby se babička nedomýšlela, že pro ně chystá seznámení s nějakou novou ženou.

„Příští víkend jsou Velikonoce, co kdybychom spojili příjemné s užitečným?“ nadhodila sympatická liberecká lékařka. Děda výjimečně nemá

službu, a tak by se to šiklo,“ mluvila o svém manželovi zásadně jako o dědovi, ačkoli mu ještě zdaleka nebylo ani padesát. „Jestli máte čas, přijeli bychom v pondělí ráno a uspořádali dětem pokus o pomlázku?“

„Hurá! Budu vás čekat s obědem. Uvařím osobně. Na co budete mít chuť, babičko? A co má rád dědeček?“ použil raději její způsob pojmenování, než aby řekl pan primář. Na vzájemné tykání zatím nepadl návrh. Možná to babička s dědečkem očekávali od něj, přece jen byl skoro o dvacet let starší než oni. Jaroslav zase ctil jejich babičkovství a dědečkovství a cítil se svým způsobem jako jejich zeť.

V pondělí velikonoční časně dopoledne vjelo do dvora domu na Hájku velké tmavé Volvo 90 XC s libereckou poznávací značkou. Jaroslav vyšel své návštěvě vstříc. Jeho první pohled padl na Kačenku, vlastní dceru. Malá holčička seděla v sedačce vedle Péti. Pozdravil se rychle s oběma lékaři a naklonil se do auta, aby odpoutal holčičku a přitiskl ji k sobě. Byl rád, že se na něj obě děti smály. Často se obával, že při sporadických návštěvách jednou za týden snadno zapomenou. Kačenka se ráda nechala vzít do náruče. Péťa už dávno chodil, ale choval se taky rád. Jaroslav jej tedy vzal na druhou ruku a nesl je chvíli oba, i když měl co dělat. Došel ke schodům a Péťu postavil na terasu před domem. Před očima mu vytanula jeho fotografie s Katkou, jež na něj působila jakýmsi snovým dojmem. Katka jako by se na ní už chystala do nebe...

„Pustím z psince štěňata, chcete-li, ale budou na vás skákat a zašpiní vás,“ upozorňoval babičku a dědečka předem.

„Počítáme s tím,“ odpověděl dědeček, ale raději Péťu vzal zase do náruče. Jaroslav otevřel psinec a smečka tří štěňat s rodiči se nadšeně vyřítila na návštěvu.

„Neznám hodnější psy, než jsou border colie, ale těm třem jsou asi tři měsíce, a tak jejich láska k lidem je nezadržitelná,“ pokoušel se je Jaroslav omlouvat, avšak oběma lékařům jejich skákání vůbec nevadilo. Graham i fena Kačena si lehli na záda a předvedli svoji absolutní oddanost. Péťa i malá Kačenka jednoznačně toužili hrát si se štěňaty. „Můžu postavit Kačenku na zem?“ obrátil se Jaroslav na babičku, než ji postavil vedle psů. Primář jej následoval, ale oba drželi děti, aby je uchránili od obzvláště dotěrných psích čumáků.

„Zavřu psy a ukážu vám hříbata. Jsou ve výběhu s ostatními koňmi. Nebojíte se jít mezi ně?“ ptal se chovatel opatrně.

„Jsme na koně zvyklí,“ odpověděla babička a v očích se jí zaleskly slzy. Jaroslav si uvědomil, že svoji dceru Petru jistě mnohokrát doprovázeli na jízdárnu v Liberci.

Starý muž nesl v náruči Kačenku, dědeček malého Péťu, a babička byla připravena bránit děti proti nájezdům koní.

„Když nebudeme nic krmit, brzy o nás přestanou mít zájem,“ ujišťoval je chovatel. „Vejdete-li mezi ně s pytlíkem nebo igelitkou, jsou schopni vás porazit a ušlapat, jak se vzájemně odhánějí od krmení. Ale mě respektují, když na ně křiknu, netroufnou si.“

Jaroslav předvedl postupně všechny koně. Podvědomě, jako by tušil otázku – na kterém jezdila naše Petra? Podobně nevysloveně zněla ve vzduchu další otázka – kde Petra zemřela?

Starý muž byl na obě otázky připraven, ale doufal, že místo smrti jejich Petry nebudou chtít rodiče ukázat.

„Nezlobte se, Jaroslave, ale chtěli bychom dát kytičky na místo, kde Petra a Katka zemřely,“ uslyšel vzápětí, jak říká babička sevřeným hlasem.

„Chápu, dovedu vás tam, je to v místě, kde ústí příjezdová cesta na silnici,“ odpověděl starý muž a cítil, jak se mu hrnou slzy do očí a svírá dech.

Babička se vrátila k autu a přinesla dva malé květináče s bílými konvalinkami. „Jsou od nás ze zahrady,“ vysvětlila.

Kráčeli mlčky podél zdi obory k silnici, každý ponořen do svých vzpomínek. Jen děti se v náručích obou mužů smály. Místo v poli bylo dávno rozorané, takže stopy po havárii zmizely, ale Jaroslav je dokázal přesně určit.

„Tady,“ zastavil se na místě, kde před rokem našel obě dívky v převráceném autě mrtvé.

Babička se sehnula a zasadila oba květináče mělko do země těsně vedle sebe. Oběma rukama se dotkla země a nechala chvíli prsty zabořené. Primář se sklonil k zemi a učinil stejné gesto – dotyk s půdou. Jaroslav to dobře znal a mnohokrát je opakoval.

Vraceli se společně k domu po polní cestou podél zdi obory, po níž před rokem Jaroslav šílený hrůzou projížděl, když spatřil nad svým domem prolétat helikoptéru záchranné služby. Po chvíli našel primář hlas: „Odpusťte

naš pláč, Jaroslave.“ Podíval se přitom na svého průvodce a viděl, jak svoje slzy skrývá za malou Kačenkou v náruči. Všichni tři věděli, že jejich smutek je nekonečný a že jej pomáhají zahladit jen obě malé děti.

„Rádi bychom navštívili taky Ninu, Jaroslave,“ řekla tiše babička, jež možná jediná kromě Jaroslava tušila, jaký byl vztah jejich dcery k profesorce češtiny Nině Urbanové.

„Dovedu vás k ní, ale připravte se na to, že je zcela nepohyblivá a vůbec nereaguje,“ upozorňoval je starý muž.

„Víme to, jsem ve spojení s docentem Vyhnánkem. Tvrdí ovšem, že Nina všechno vnímá,“ přiznal liberecký lékař.

„Ano, je to jeho názor, říkal mi to taky. Jenže jsem za rok ještě nikdy nepozoroval ani nejmenší reakci na cokoli, co jí řeknu,“ vysvětloval Jaroslav. O tom, že žije, svědčí jen otevřené oči, jimiž hledí do stropu.“

Před vchodem do pavilónu H nemocnice na Královských Vinohradech přece jen chvíli zaváhali, mají-li vzít k Nině s sebou děti. Nikdo ze tří návštěvníků si nebyl jistý, zda Ninu dětmi potěší, nebo rozesmutní.

„Pojďme s dětmi,“ rozhodla babička a oba muži ji rádi poslechli. Nesla květiny a oni měli v náruči děti.

„Nino, miláčku, přišli se mnou rodiče Petry a vzali jsme s sebou Péťu a malou Kačenku,“ rozechvěle pronesl starý muž, když se nad Ninou sehnul, aby ji políbil. V tu chvíli spatřil doklad tvrzení docenta Vyhnánka. Nina přivřela obě oči a vzápětí je zase otevřela. Jaroslav s Kačenkou na rukou se postavil tak, aby na ně Nina viděla. Její tmavé oči se znovu přivřely a vzápětí otevřely. Po třetí oči přivřela, když uviděla Péťu v náruči jeho dědečka, Petřina otce. Babička vzala ruku Niny do obou svých a pevně ji držela.

KDO MÁ JÍT PRVNÍ DO POSTELE?

V pondělí velikonoční večer vyšetřil letitý chovatelův přítel Josef Froněk ultrazvukem Frimanu a Mertheu. „Obě žluťák!“ Mínil žluté tělísko na vaječníku, neklamnou známku toho, že obě klisny jsou po ovulaci a nemá cenu pokoušet se dál připouštět.

„Merthea stojí a hřebci drží, ale u Frimany jsem si nebyl jistý ani devátý a desátý den po porodu. Má strach o hříbě a při připouštění se chová jako šílená,“ kritizoval ji chovatel Josefu Froňkovi, muži, který zasvětil život reprodukci skotu i koní. A byl rád, že nemusí riskovat zdraví své i hřebce připouštěním bláznivé klisny. „Připouštěl jsem tři klisny po porodu a dvě staré báby, které stejně nezabřeznou. Zbývá Shapely Love, ta letos ještě říjji neměla. Na porod se chystají ještě Manorka a Manila. Žádnou z mladých klisen asi připouštět nebudu. Jockey Club účtuje pět tisícovek za zařazení klisny do chovu, což je nekřesťanský poplatek. Kobylu nikdo ani nevidí,

jedná se jenom o administrativní úkon. Stejně jsou hříbata zcela neprodejná a všechna si je nechat nemohu,“ stěžoval se chovatel svému příteli při tradiční společné kávě.

Pozdě večer přišla sms od Mileny: „Stejska se Mi.“ Jaroslav jí takticky odpověděl až za čtvrt hodiny: „Mas novou basnicku?“ Okamžitá odpověď zněla: „Chces ji poslat emailem?“ Je to potvora, pomyslel si Jaroslav. „Ty mi ji snad chces precist?“ bylo nejchytřejší, na co přišel.

V úterý v půl druhé na ni čekal před školou. Takhle jsem čekával před základní školou na patnáctiletou Helenu, pak před gymplem na stejně starou Kláru. Historie se opakuje, jenom já jsem čím dál starší, vzpomínal.

Holčina naskočila do auta a neváhající ani chvíli, políbila jej hned před školou. „Pr, chochó, jsme před základní školou, holčičko!“

„A co má být, dědečku?“ tázala se bezelstně.

„Řekla jsi spolužákům, že pro tebe přijede dědeček?“

„Jasně, přece jim neřeknu, že pro mne jezdí můj muž?!“

„Zapomněla jsi, že mám auto polepené kolem dokola logem BabyBox?“

„Nezapomněla, řekla jsem, že můj děda je zakladatel babyboxů,“ odpověděla bezelstně. „A teď ti přečtu svoji básničku, chceš?“

ZPOVĚĎ

Zdál se mi sen. Takové šepotání...

Na konci milovali jsme se
v úplné tmě někde v lese.—

Vůně sasanečků a hub...[nebyly tenkrát k mání]

(Proč, lásko, někdy to srdce neunes?) ———

Prosím tě, co ti brání

žít na výsluní mládí,

marností život utrácet, nic nemít,

čekat, co ti druzí dají? ———

Čas pádí, čas pádí... Najednou

Nesmíš se už vracet.— (a dítě,

které porodili;

vytáhli ho z těla matky, neroste, nejí,

protože chce zpátky.)

Jaroslav znepokojený Mileninými verši zaparkoval před domem na Hájkou, otevřel dveře a šel vypustit štěňata z psince. Pak vešel do domu a hledal Milenu. V přízemí nebyla, vyšel tedy do patra. Holčička seděla nahá v posteli, kolena si rukama přidržovala k tělu.

„Pojď ke mně, chlapče! Už jsem to nemohla vydržet!“ lehla si a přetáhla přes sebe příkrývku.

„Otoč se, holčičko,“ požádal ji starý muž. „A neptej se proč.“

„Proč?“ zeptala se nevinně.

„Protože se před tebou stydím, miláčku,“ přiznal se Jaroslav a holčina jej poslechla. Přilehl k ní. „Příště si lehneš ty ke mně. Tak se mi to líbí víc.“

„Když vlezeš do postele dost rychle, lehnu si k tobě já. Slibuju.“ Objala jej pevně oběma rukama, přitiskla se k němu teplým vlhkým tělem a přísála se svojí hebkou pusou k jeho vousaté.

TŘICÁTÝ PÁTÝ BABYBOX V DĚČÍNĚ ACCESS PŘIPOUŠTÍ SHAPELY

Devatenáctiletá Shapely Love při každodenním prubování hřebcem vytrvale kopala dva metry vysoko a připustit se nedala. Access to Java prožil týden bez milostných avantýr. Jako velkému flegmatikovi mu to – zdá se – ani příliš nevadilo.

V úterý hned po Velikonocích namontoval šéfinženýr babyboxů Michal Čumpelík třicátý pátý babybox v děčínské nemocnici. Slavnostní otevření domluvil Jaroslav s primátorem Děčína Vladislavem Raškou na pondělí 12. dubna. Ten den má narozeniny primátorova asistentka a mluvčí Markéta. Tedy jí na počest. Jaroslavovi se nedařilo v Děčíně sehnat dost dárců, a tak primátor a Markéta pomohli přesvědčit děčínské podnikatele a přispěli i svými soukromými dary. Přidali se i ostatní pracovníci Magistrátu Děčína.

V neděli 11. dubna vyšetřil Josef Froněk Margaretku a Jaroslav měl důvod k chovatelské radosti – klisna byla březí. Do své jmenovkyně Bonnie's Froňky odmítal sáhnout. Klisnička na něj byla z nepochopitelných důvodů alergická a nechtěla mu držet. Vyšetřili spolu ještě Shapely Love, která se podle množství malých folikulů na obou vaječnicích chystala říjet.

„Raději bych viděl jeden velký folikul než spoustu malých,“ komentoval její vaječníky zkušený Froněk.

Pondělí 12. dubna považuje Jaroslav za svůj významný den. Otevřením 35. babyboxu v Děčíně se zarovnal polovina jeho plánu na zřízení sedmdesáti babyboxů. Oznámil to ve své tiskové zprávě a současně se tázal, kdo po něm práci převezme. Na řečnický postavenou otázku dostal řadu vlídných odpovědí, že nikoho hledat nemusí a že svůj projekt hravě zvládne sám.

Do Děčína jel se svojí milou pomocnicí Kateřinou Stárkovou, ženou, jež mu nedávno nezištně nabídla svoji pomoc. Stačila mu při slavnostním otvírání nejen podávat narcisky, které předával spolu s děkováním dárcům, ale navíc celou událost vyfotografovala.

Děkovné projevy přednesli primátor Vladislav Raška, ředitel nemocnice Václav Čechák a jeho náměstkyně doktorka Anna Bristanská. Mirek Paleček zazpíval poslední aktualizovanou verzi Babybox songu.

**Ted' vám tady zazpívám něco jako kuplet
pokud budou chybět rýmy tak jsem něco poplet'
nic vám napovídat nebudu
právě jsem se vrátil z dlouhých cest
co maj' asi společného tyhle názvy měst**

**Praha – Brno – Olomouc
Kadaň – Zlín – Pelhřimov
Ústí nad Orlicí – Mladá Boleslav**

**Sokolov – Liberec
Pardubice – Kladno
Příbram – Frýdek-Místek – Ostrava – Opava**

Chomutov i Kolín
i Jindřichův Hradec
Šumperk – Náchod – Strakonice – Klatovy a Teplice

Nymburk – Kroměříž – Benešov
u Prahy a Jihlava
Ústí nad Labem i Mělník
Písek a pak Přerov
Praha dvě radnice a naposled Třebíč

Dnes slavíme v Děčíně napadlo by nás sotva
že tu bude babybox a ne Děčínská kotva
tak jsme se tu sešli ve zdraví
babyboxu velká rodina
každý nějak něčím přispěl nic nepadá zdarma do klína

A teď bych měl zazvonit jak v pohádkách to bývá
v nich se také oslavuje v nich se také zpívá
nadací je jistě u nás víc
ale tahle naše není z Nemanic
ať je to ta nebo ta – nejlepší je KB JISTOTA

To nevymyslí líná kůže co za pecí chce chrápat
a kdo za to vlastně může a čím to byl nápad
víc vám napovídat nemusím
ví to přece dávno i můj pes
že babyboxy vymyslel jejich táta Ludvík Hess
oh yes!

Jaroslavovi udělaly největší radost studentky Zdravotní školy Děčín, které mezi sebou vybraly peníze a darem pomohly ke zřízení babyboxu. Nejvíce se mu ovšem líbila studentka zcela černá a využil fotografování, aby ji objal. S černoškou jsem nikdy nic neměl, litoval, a asi už ani mít nebudu...

Ve středu 14. dubna konečně Shapely Love podlehla svodům plemeníka Access to Java a nechala jej na sebe skočit. A když už v tom jednou byla, nechala na sebe hřebce skákat i v následujících dnech.

K milostnému spojení mezi Access to Java a Shapely Love došlo ještě 15., 16. a 17. dubna. Přítrž jejich hrám učinil svým vyšetřením v neděli 18. dubna Josef Froněk: „Je po ovulaci. Vidíte ten žluťák?“ nastavil chovateli obrazovku skeneru.

Plemeník Access to Java na Hájku.

HŘEBEC BRANKO SLAVÍ 25. NAROZENINY

Kapitolu o svém odchovanci hřebci Branko v knize Balady o koních a romance o holkách Jaroslav pojmenoval Branko – šťastný kůň.

Hnědáček přišel na svět jako druhé hříbě chovatelovy klisny ryzky Bonnie a xaverovského plemníka Kento dne 20. dubna 1985 ve stáji na Fantově mlýně u Botiče v pražských Křeslicích. Za dva dny po narození dostal třesavku provázenou škrubáním celého těla. Jaroslav s veterinářem mu podávali roztok Rehyvetu a hřebeček zřejmě utrpěl šok z předávkování kalciumem. V jednu chvíli se s ním chovatel v duchu loučil.

Druhý den si všiml, že hříbě močí pupkem. Hřebečkům se to občas stává. Tentokrát byly všechny chirurgické zákroky veterináře doktora Krupila marné. Zoufalý chovatel povolal na pomoc uznávaného humánního lékaře

a urologa docenta Miloslava Hahna. Při operaci mu asistovala jeho mladá přítelkyně a sálková sestra Karolina Veverková. Zašití pupečníku podpořil docent Hahn zavedením cévky do močového měchýře, kterou moč plynule odtékala a nevytvářela tlak na urachus. S cévkou běhal Branko po výběhu devět dní. Pupečník se zahojil. V dějinách veterinárního lékařství se stal jistě prvním hřebečkem se zavedenou cévkou.

Když byl koníkovi rok a půl, prodal jej chovatel prostřednictvím Františka Vítka, v té době nejuznávanějšího trenéra dostihových koní, Jednotnému zemědělskému družstvu Všelibice za tehdy vesmírnou částku 250 000 Kčs.

Chovatel se s hřebcem sešel po dvou desítkách let. Jeho současní majitelé, manželé Jana a Jaroslav Kafkovi, jej pozvali na oslavu Brankových dvacátých narozenin. Bylo to v dubnu 2005. Hřelec byl ve skvělé kondici. O čtyři roky později jej navštívil ve stáji u Kafků znovu. Čtyřicetiletý stařík vypadal dobře, ale věk jej poznamenal. Měl problémy se zuby, a tak dost pohubl.

O to větší bylo chovatelovo překvapení, když hřebce po roce zase uviděl. Kafkovi jej pozvali na oslavu Brankových dvacátých pátých narozenin. Slavnost se konala v neděli 18. dubna 2010. Hřelec byl vypasený, a když cválal v jarním sluníčku po výběhu, leskl se jako měděná koule.

„Co mu říkáte?“ tázal se chovatele pyšný Jarda Kafka.

„Je jako dělová střela, gratuluju!“ upřímně jej chválil.

„Krmím mu řepné řízky,“ prozradil tajemství úspěchu majitel stáje. A Jaroslava hned napadlo, že musí nějaké koupit své pětadvacetileté klisně Frize taky.

Marie, kamarádka Kafkových, připravila Brankovi opravdický dort – jablečný s číslem 25 vyřezaným z mrkve. Čuchl k němu z dálky a ani se jej nedotkl. Chovatel se přesto podařilo Branka a Marii s dortem vyfotografovat.

Za tři týdny se od Jaroslava Kafky dozvěděl, že Marie s Nelsonem upadli ve cvalu a jezdce zůstala na místě mrtvá.

Při přípitku se všichni se svižným staříkem vyfotografovali. Na jedné fotografii se tak ocitla Květa Novotná, jež před čtyřmi desítkami let učila Jaroslava jezdit na koni, její přítelkyně grafička Alenka Kučerová, chovatel, bývalý předseda JZD Všelibice Hvízdal i nynější majitel Jaroslav Kafka.

Ve skupince stojí i jeho manželka Jana a dcera Barbora, Brankova celoživotní jezdkyně. Branko absolvoval totiž jediný dostih a pak se už věnoval výhradně skákání. Vyhrál s Barborou Kafkovou řadu parkúrů stupně S, ale soutěžil i v náročném ST.

„Dostal jsem za Branka čtvrt miliónu,“ vyprávěl shromážděné společnosti chovatel, „a už si ani nepamatuju, kolik z toho jsem dal provizi Františku Vítkovi. Jisté je, že Kafkovi jej koupili za jedenáct tisíc. Kdo na něm vydělal ještě?“

„Už je to promlčené, tak můžu říct, že mi Franta Vítek z toho taky něco dal,“ přiznával bývalý předseda JZD Všelibice, kdysi známého a prosperujícího družstva! Měli jsme tenkrát v dostihové stáji v tréninku až čtyřicet koní,“ vyprávěl, „teď má pozůstalý zemědělský podnik jednoho traktoristu, jednoho údržbáře a jedna cikánská rodina krmí v chlévě pár krav. Všechno je rozkradené!“ povzdechl si bývalý předseda.

Hřebec Branko v den svých dvacátých pátých narozenin.

NARODIL SE MANOR AC

Jaroslavova jezdecká klisna Manorka měla termín porodu stanoven na 22. duben, tedy za jedenáct měsíců po posledním připouštění. Na porod příliš nevypadala, ale přesto ji chovatel bedlivě hlídal. Váží si každého narozeného hříběte, ale od Manorky zvláště touží po klisničce. Má už sedmnáct let a zatím dala jenom dva hřebečky. Manorka je dcerou Courbety, v jejímž sedle Jaroslav strávil kus jezdeckého života. Narodila se v Hájku 20. března 1993.

Courbetta, dnes už dávno nebožka, se narodila klisně Almě po hřebci Court Gift 12. července 1981. Alma je první hříbě u chovatele narozené a na datum prvního dne jejího života se Jaroslav nemusí nikdy dívat do papírů. Pamatuje si je přesně. Bylo to 19. září 1975 ve statku v Petrovicích v Praze 10. Alma dala svému chovateli sedm hříbat, jedno z nich uhynulo.

Courbettě se narodilo deset hříbat. Jejím prvním nápadníkem byl pe-
cínovský plnokrevný ryzák Cobalt. Jaroslav s Courbettou za ním jezdili
v červnu a v červenci roku 1985. Každé připouštění bedlivě kontroloval
veterinář doktor Ivan Stehlík specializující se na reprodukci.

Že je Courbetta březí, zjistil při vyšetření 22. srpna 1985: „Pravý roh
velikosti boxerské rukavice!“ To bylo jedno z jeho obvyklých přirovnání
velikosti březí dělohy.

První hříbě pojmenoval Jaroslav podobně jako jeho matku po jedné z fi-
gur španělské vysoké školy – Capriola. Hříbě si získalo srdce jedné z holčin
docházejících tou dobou na Fantův mlýn z Jižního Města. Tahle zvláště
štíhlá a tmavooká se jmenovala Klára. Ještě se k ní vrátíme. Po letech na-
šel chovatel mezi čištěním kartáč popsaný její rukou: „Capriola má lásku.“
Nápis je ozdobený srdíčky.

Jedna z Courbettiných dcer, Levada, dala chovateli třináct hříbat a stala
se tak jeho nejplodnější klisnou. Z nich si ponechal v chovu Manilu, dceru
Manora, vrstevnici Manorky. Obě klisny se narodily v roce 1993, Manila
1. dubna, o deset dní později než Manorka.

Manila je taky březí a stanovený termín porodu je 29. dubna. Obě polo-
krevné či teplokrevné klisny jsou vysoko v krvi, jak chovatelé říkají, rozumí
se, že mezi jejich předky převládají plnokrevníci. Jaroslav má v oblibě koně
s menší hlavou a menšími kopyty, a tak raději teplokrevné klisny připouští
plnokrevnými hřebci. Termín „koně s velkou hlavou“ se naučil u svého uči-
tele podkovářství Jiřího Boháče, známého v Chuchli pod přezdívkou Ilja.
Vynikající podkovář jej ovšem používá s jistou dávkou despektu.

Jaroslav začal hlídat Manorku jako vždy několik dní před porodem.
V praxi to znamená, že se na noc přemístil na lavici pod okénkem ústícím
z domu do stáje. Klisnu ustájil v boxu přímo pod okénkem. Porody tří le-
tošních hříbat měl za sebou, dvě hříbata měla světlo světa teprve spatřit.

Manorce opadly široké vazy pánevní a tvar břicha se změnil, to byly ne-
klamné známky, že se na porod připravuje. Vemínko naběhlo a na strucích se
ráno objevily zaschlé kapičky mleziva, jimž chovatel říká pryskyřice. Kapičky
se skutečně podobají suché smůle ze stromů. Někdy se ovšem pryskyřice
objeví den před ohřebením, jindy třeba už několik dní předem. Nebo se ne-
objeví vůbec a klisna spustí mléko až současně s porodem.

S přibližujícím se termínem mívala v noci klisna často bolesti břicha,
rovněž známky, že spěje k porodu. Otáčela se hlavou dozadu, hrabala
přední nohou nebo přitahovala zadní směrem k břichu. Chovatel věděl, že
ani to ještě nemusí znamenat, že za hodinu porodí.

Manorka přenášela celý týden. K smrti unavený Jaroslav hlídal vlastně
už i Manilu, protože její termín byl 29. dubna, tedy jen o týden později.
A Manorka se nakonec rozhodla, že ten den konečně porodí. Před půl-
nocí 28. dubna ulehla a Jaroslav uviděl, jak se pod jejím ocasem objevil
bílý a růžový plodový obal – amnion, česky ovčí blána, a v něm se rýsují
nožičky. Opustil své hlídací stanoviště na lavici u okénka do stáje a rychle
se přesvědčil, že hříbě vychází v pravidelné přední poloze a že hlavička
leží na nožičkách. Jen uviděl kopýtko předních nožiček, bylo mu jasné, že
hříbě nebude žádné tintítko.

Probudil Lucii a byl rád, že má u porodu pomocníka. Po mnoha dnech
nevyspání se zrovna necítil na velké přetahování o více jak padesátikilové
hříbě s mohutnou šesti set kilovou klisnou. Přivázali nožičky nad spěnko-
vými klouby na porodní provázky a ve chvíli, kdy klisna zatlačila, zatahli
vší silou. Chovatel levou rukou rovnal hlavičku, která byla poněkud pře-
křížená s levou přední nohou hříběte.

Když vytáhli hlavičku a hrudník, sáhl si Jaroslav do klisny pro pupečník.
Chtěl jej rukou ochránit od předčasného přetržení, aby hříbě neztratilo
více krve, než je nutné. V tu chvíli se ale pupečník přetrhl a hříbě ze stojící
klisny vypadlo vlastní vahou. Chovatel s Lucí se pokoušeli zmírnit jeho
dopad na podlahu.

Někdy se porod odehraje vleže, jindy klisna stojí. Pro porodníka je po-
hodnější porod na stojící klisně, ale pak se pupečník obvykle přetrhne
předčasně. Porodí-li klisna hříbě na pupečníku, chovatel jej protáhne
mezi ukazováčkem a palcem ruky a jeho obsah vytlačí do hříběte, dá mu
jakousi transfuzi. Teprve potom pupečník u břicha hříběte stiskne peá-
nem a přestřihne jej.

Tentokrát došlo jenom na peán a vzápětí na dezinfekci pahýlu pupeč-
níku betadinou. Předtím postříkal hlavičku hříběte studenou vodou, aby
se trochu probralo. Pokřtil je. Ještě je nutné popsat tradiční sexování –
kontrolu pohlaví narozeného hříběte. Jaroslav sáhl hříběti pod ocásek

a s daleko menším nadšením než v opačném případě, komentoval: „Je to hřebeček!“ A začal se starat o klisnu. Zavázal jí kořen ocasu do obinadla a s největší obezřetností uvolňoval z klisny plodové obaly. Ví, že nesmí v děloze nic zůstat, protože zbytky by zcela jistě způsobily zánět. Ví však taky, že nesmí s plodovými obaly vytáhnout dělohu. Je pravděpodobné, že plodové obaly hříbčete přenášeného jdou vybavit snáze než placenta hříbčete nedonošeného.

Lucie připravila injekční dávku séra proti ochromě hříbat a spolu ji pak podkožně hříbčeti aplikovali do kožní řasy u lopatky. Zbývalo počkat, až hříbče vstane.

Vyskočilo samo v 00.13 hodin 29. dubna, asi půl hodinky po porodu. „Na hřebečka je docela šikovný!“ zaradoval se chovatel a drže jej za ocásek, pomáhal mu s rovnováhou. Hříbče se motalo po boxu na vlastních čtyřech, sice nejistě, ale chodilo.

„Jsem zvědav, za jak dlouho se napije,“ nedůvěřivě komentoval jeho snažení Jaroslav. Pořídil několik desítek fotografií novorozence a šel je vkládat do počítače a aktualitou dát angažované veřejnosti zprávu o narození dalšího nešťastníka. Při psaní své knížky *Balady o koních a romance o holkách* se dopočítal, že v jeho chovu se narodilo 126 hříbat. Historie chovu popsaná v knížce končí rokem 2009.

Hřebeček je čtvrté hříbče narozené v roce 2010, nese tedy pořadové číslo 130. Oznámil to svým příznivcům prostřednictvím internetu. „Ti se budou divit!“ pochválil sám sebe tuše zcela správně, že narození hříbčete dávno nikoho nezajímá.

„Už pijte!“ hlásila Lucie, když se vrátil do stáje. To byla nejlepší zpráva dnešní noci. Znamenala, že si může jít lehnout. Pro jistotu a tradičně nalil ještě do hříbčete dvě stříkačky parafinového oleje, aby pojistil uvolnění mekonie – smolky.

Měl před sebou čtyři hodiny souvislého spaní. Jenomže samou únavou usnout vůbec nemohl.

Aha! Ptáte se, jaké jméno bude hřebeček mít? Sté třicáté hříbče narozené v Jaroslavově chovu se jmenuje Manor Ac.

Milena v sedle Manorky následované hřebečkem Manor Ac.

OBJEVÍ SE KLÁRA

Ano, ta Klára, která měla tolik ráda Capriolu, první hříbě Courbetty. Capriola se narodila v roce 1986 a dnes se píše 1. květen 2010. Kde se vzala po dvaceti čtyřech letech?

Objevovala se jako ponorná říčka tu a tam, někdy po pěti letech, jindy po roce. Dávno už to není hubená jedenáctiletá holka v teplácích. Přijela v elegantním červeném autíčku. Hubená je pořád, ale chovateli se přece takové holky líbí.

Předem napsala několik textových zpráv, jenže chovatel je nepřečetl, a tedy na ně ani neodpověděl. A tak Klára nakonec telefonovala.

„Přečetla jsem si na tvých stránkách, že Manorka má hříbě a Manila přenáší. Můžu přijet? Pomohla bych s hlídáním Manily,“ nabídla vlídně.

„Přijed, Klárko, pomoc potřebuju. Jsem k smrti unavený z nevyspaní a sám bych hříbě z kobyly snad ani nevytáhl,“ přiznával muž, který byl té

noci v domě sám. Ženská se vždycky hodí, co kdyby měla citovou absenci, představoval si. S touhle Klárou jsem nikdy nic neměl a je tedy nejvyšší čas.

Klára byla v projevech důvěrnosti vždy poněkud odtažitá. Kromě letmých doteků a polibku na přivítanou se nekonalo vůbec nic. Pravda, Jaroslav ji několikrát fotografoval. Poprvé před více jak deseti roky. Přišla s tím nápadem tenkrát sama a přivedla s sebou dokonce kamarádku Jarušku, jež kdysi ke koním na Fantův mlýn taky přicházela. Na rozdíl od Kláry, výrazně tmavého typu, Jaruška řečená Jahůdka je blondýna. Obě mají dlouhé vlasy, jsou vysoké a hubené, Jaruška trochu míň.

Jaroslav, kterému se tradičně líbí dvě holky pohromadě, je tedy fotografoval společně. Fotografie si tenkrát holky rozebraly, a tak na setkání blondýnky a tmavovlásky může jenom vzpomínat. Fotografoval jsem je se zbraněmi a s náboji, vzpomíná si. Byly to jeho první fotografie na tohle téma, pak je ještě několikrát zopakoval. S winchestrovkou v ruce jsem před více jak rokem fotografoval i Petru, uvědomil si. Oblékla si tenkrát moje modré džínové lacláky, pod nimi nic neměla. Klárka a Jaruška byly nahé úplně, jestli se nepletu, vzpomínal.

„Rád bych s tebou nafotil nějaké akty, Klárko. Máš senzační postavu a bylo by škoda, kdybys ji nezachovala budoucím generacím. Fotky můžeš ukazovat svým vnukům, aby viděli, jaká kočka byla jejich babička,“ vedl Jaroslav rádoby vtípné řeči, ale Klárce zřetelně nevadily.

Děvče měří jistě přes 180 centimetrů a váží maximálně šedesát, odhadoval v duchu. Má fantasticky dlouhé nohy i ruce, tmavé vlasy taky dlouhé, hnědé tmavé oči. A Klára se skutečně svlékla. Asi s něčím počítala, odhadoval Jaroslav, protože její prádlo bylo dokonalé. Nebo nejsem na takovou parádu zvyklý. Uvědomil si, že se kamarádí s holkami, které se vnějším efektům příliš nevěnují.

Její svlékání bylo praktické, rychlé, vedla je úspornými pohyby navyklé denní rutiny.

„Nesahat!“ řekla, když k ní natáhl ruku a objal její hladké stehno zevnitř. Ale to byl celý protest. Něco přece říct musí, to je jasné, vysvětlil si to starý muž. Klára si lehla na jeho širokou a dlouhou dubovou postel. Nechal si ji udělat poněkud vyšší, než postele obvykle bývají. Možná, aby se mi líp před holkami vstávalo, přiznával si.

„Raději ať není vidět obličej, Jaroslave, kdyby se fotky dostaly do rukou mého přítele, tak mě přetrhne!“ pro označení svého partnera použila slovo, které Jaroslav z duše nesnášel. Ženy často mluví o svém příteli v každé druhé větě. Není jisté, zda tím chtějí dát najevo, že nejsou k mání, nebo chtějí zdůraznit, že muži o ně mají zájem.

„Nepochybuju ani chvíli, že chlapa máš, Klárko, ale nevyprávěj mi, prosím, jaký je,“ s nadsázkou žadonil, ale myslel to vážně. Věděl, že samotné použití slova přítel mu pokazí dobrou náladu. A to v žádném případě nechtěl. I kdyby k ničemu nedošlo, samo fotografování je příjemným zážitkem. Proč si jej tedy kazit.

„Je to dobrý milenec, ale někdy si trochu nerozumíme. Mluvit o něm nebudu, buď v klidu,“ slíbila tmavovláska a převalila se z jednoho boku na druhý. Jaroslav už měl nikon v ruce. Nařídil si 3 200 ASA, aby mohl fotit bez svícení. Spoušť fotoaparátu spustila jako kulomet. Krásná tmavovláska ochotně pózovala.

„Lehnu si pod tebe, Klárko, chtěl bych tě fotit, jak jsi nade mnou,“ starý muž konečně vymyslel, jak se dostat ke Kláře do postele. Pustila jej vedle sebe.

„A teď mě obsedni jako koně a házej hlavou, aby ti létaly vlasy, prosím,“ pokračoval Jaroslav ve svých prosbách a Klárka jej ochotně obsedla. Přes košili cítil její horká stehna. Udělal několik snímků, odložil nikon a vzal ji oběma rukama za zadek. Posunul si ji nad pusou. Žena na chvilinku zaváhala, ale pak se svěřila jeho jazyku. Dneska budu nejlepší, rozhodl se starý muž. Ať si třeba nic neužiju, jenom aby odcházela s vědomím, že neudělala chybu, když podlehla.

S uspokojením cítil, jak je Klára přilnavá, povolná, prostupná. Poslušná rytmu jeho jazyku. Jako dobře přiježděná klisna.

MANILE SE NARODILO POSLEDNÍ LETOŠNÍ HŘÍBĚ

Když se Jaroslav probudil, místo vedle něj bylo prázdné, ale ještě teplé.

„Klárko!“ zavolal pro jistotu, ale prázdný dům mu neodpověděl. Vyhlédl z okna. Červené autíčko bylo pryč. Co jiného jsem mohl čekat. Zavolám Kláře ráno. Mohl bych jí poslat sms, psaní mi jde nejlépe. Jsi splněný sen, Klárko, napsal jí a šel hlídat Manilu, která už několik dní přenášela.

Jaroslav ležel na lavici ve své porodní pozorovatelně. Ublížil jsem své malé Mileně? Neví nic a nikdy vědět nebude. Ublížuju své Nině? Leží na bílé posteli ve svém nepřístupném uzavřeném životě. Nikdy se to nedoví, ale možná se jí o něčem takovém zdá, zdá-li se jí něco. Dobře mě zná a určitě nepochybuje o mých nevěrách. Ublížil jsem jedné nebo druhé mamince svých synků? Nemají o mně žádné iluze...

V neděli večer vyšetřil chovatelův dlouholetý partner Josef Froněk ultrazvukem přípuštěné klisny. Manca, Shapely Love a Frimana nezabřezly. Margaretka a její matka Merthea jsou březí!

„Jenom aby to donosila,“ s obavami pronesl Josef Froněk a Jaroslav to cítil podobně. Merthea je devatenáctiletá stará dáma, v loňském roce potratila, je to vlastně její poslední příležitost.

V pondělí se Jaroslav s Lucií a synkem Matyášem vypravili do Slaného. Telefonoval mu primář dětského oddělení nemocnice ve Slaném doktor Oldřich Doubravský. Mají zájem o zřízení babyboxu. Jaroslav jede rád, protože Slánsko je kraj jeho předků.

V jeho rodném Kladně už babybox je a poskytl azyl prvnímu děťátku – Anežce České. Adoptivní rodiče Anežky se Jaroslavovi ozvali s poděkováním a pozvali jej na návštěvu.

V Písku, jenž je taky jedním z měst, kde žili Jaroslavovi předci, mají babybox od letošního 11. ledna. Za dva měsíce po svém zřízení pomohl holčičce Gabriele Písecké. Slanému babybox dlužím, rozhodl se Jaroslav a s primářem se rychle domluvili na místě, kde bude v nejbližší době instalován.

Jaroslav dovezl Lucii a Matýska na hřbitov do blízkých Tuřan. Nikdy tu nebyl, ale věděl, že na hřbitově je hrobka jeho předků – rodiny Dundrových. Nechal ji postavit v roce 1887 Václav Dundr a pohřbil v ní manželku Annu a přemístil do ní všechny členy rodiny.

Na čelní zdi hrobky je rodinný erb. Jaroslav jej vidí poprvé. V jeho pravé polovině je šesticípá hvězda mezi dvěma vodorovnými pruhy, v levé půlce stojí černý dravý pták s hrotem na temeni hlavy a se dvěma hroty na krku. Levou nohou stojí na tmavé kamenné kouli, v pravém trojprstém pařátu drží kouli světlou.

Znalec heraldiky doktor Tomáš Votruba mu vysvětlil, že to symbolizuje bdělost. Pták drží kamennou kouli a dává pozor, aby neusnul a koule neupadla.

Nade dveřmi je nápis Rod Dundrů z Lotouše a pod ním ještě jeden – Zde vládne klid a mír. Na pravé a levé straně hrobky jsou v pískovci vytesána jména členů rodiny. Zcela nahoře vlevo je podobizna Václava Dundra a jeho manželky Anny, data jejich narození a smrti. Anna se narodila v roce 1840 a zemřela roku 1887, její manžel Václav žil v letech 1837 až 1894.

Za zasklenými a zamřížovanými dveřmi vidí Jaroslav neklamné známky častých návštěv. Dojatý muž jede do statku v Lotouši, jenž je od roku 1770 uváděn jako číslo popisné 1. Do té doby nebyla totiž čísla zavedena. Jako majitel statku je v tom roce uváděn Jan Dunder. První zmínka o rodině Dunderově na Slánsku pochází z roku 1597.

Usedlost číslo 1 stojí na návsi v Lotouši za dvěma mohutnými lipami. Pravá část je ve zbládnutém stavu, ale dává dosud najevo, jak zámožný rod tu žil. Levá část je nově opravená. Sídli v ní firma Autodíly Špička. Její majitel koupil statek od posledního Dundra, jemuž byl vrácen v restituci.

Jaroslava vstřícně přijal. „Vždyť já vás znám z televize. Vy jste ten, co pomáhá maminkám a dětem,“ vysvětlil.

Vyhledali statek v nedalekých Želenicích. I ten nese popisné číslo 1. Podobně jako v Lotouši i před statkem Durasových, rodiny dalších Jaroslavových předků, stojí mohutná lípa. Je ještě daleko starší než stromy v Lotouši. Statek je jistě taky starší. Navzdory času je v dobrém stavu. Pečuje o něj Milada Chromčáková, pokrevní potomek rodiny Durasovy.

Autor do rodiny patří díky své prababičce Boženě Dúrasové, narozené 5. března 1866 a zemřelé 27. září roku 1923, jež se provdala za Vojtěcha Vlka, statkáře v Pcherech-Humnech. Jejich dcera Libuše si vzala Alfréda Hesse, ředitele kladenských dolů Ronna a Barré, a dala mu syna Ludvíka, autorova otce.

Usedlost v Želenicích koupil Jan Duras v roce 1455. Rodina v tom domě letos sídlí právě 555 let.

Druhý statek Durasových našel Jaroslav v Pcherech číslo 3, leč bohužel už není v majetku rodiny. Na pravé straně od brány jsou zazděny čtyři velké na sobě položené pískovcové kameny připomínající vytesanými reliéfy původní majitele. Nejvýše je dvouocasý lev s korunou a nápis „Spojenými silami. Duras.“ Pod ním dvojice ptáků drží po stranách velký trojúhelník, v jehož střední části je ovál postavený na výšku, ostatní už čas setřel. Ještě níže je vytesaná osmicípá hvězda překrývající zčásti šikmo položený kříž. Z řady písmen si čtenář domyslí snad jen slovo Pchery-Humny.

Ve vsi Jaroslav vyhledal i Hanu Mertlovou, rozenou Dúrasovou, žijící se svým otcem Josefem Dúrasem.

„Já vás znám z televize,“ byla její první slova, když otevřela branku na dvůr. Vlídne Jaroslava přivítala a nechala jej nahlédnout do rodokmenu Durasových. Rád si jej ofotografoval.

Dům číslo 20 v obci Třtěno. Jaroslav tu nikdy nebyl, přestože je to rodiště jeho dědečka Jaroslava Matyáše. Projíždí obcí a hledá číslo 20 v místech, které si našel na internetu. Dům ale není označený, a tak se ptá starých sousedů.

„Ano, ten statek naproti má číslo dvacet,“ potvrzují mu oba staříci oknem. Jaroslav se pokouší doklepat, ale v domě nikdo není. Fotografuje s hlubokou nostalgií omšelý statek, v němž se před sto dvaceti třemi roky narodil jeho dědeček Jaroslav Matyáš.

Jen několik kilometrů od Třtěna se na vrcholu čedičového masivu tyčí dvě věže hradu Hazmburk. Jaroslav se rozhodl vyjet až ke hradu a skutečně se mu podařilo autem zdolat vrchol 418 metrů vysokého kopce. Z Bílé věže fotografuje panorama krajiny, na jejímž horizontu dominuje Říp. Vzpomíná, jak rád jeho dědeček na Říp vystupoval.

Ve středu 5. května v 11 hodin dopoledne se Jaroslav v Litoměřicích sešel s ředitelem nemocnice doktorem Leošem Vysoudilem. Sám zavolał, že má zájem zřídit ve své nemocnici babybox. Okamžitě si domluvili schůzku.

V Litoměřicích bylo 20. března nalezeno v kontejneru mrtvé děťátko. V loňském roce se našlo tělíčko mrtvé holčičky u prodejny Lidl v blízkých Lovosicích. V roce 2007 našli náhodou železničáři živé dítě poblíž nádraží v Lounech.

Před dvěma dny položila novinářka z místního deníku řediteli otázku: „Proč nemáte babybox?“ Vzápětí volala i Jaroslavovi: „Kdy bude babybox v Litoměřicích?“ Typická ukázka, jak mohou média příznivě ovlivnit dění.

„Před dvěma roky jste mi babybox nabízel a já jej tenkrát odmítl,“ přiznal ředitel nemocnice při rozhovoru.

„Podepíšeme smlouvu?“ zeptal se doktor Vysoudil. Vytiskl dvě kopie návrhu smlouvy, který mu Jaroslav poslal ráno, než odjížděl do Litoměřic. A na místě smlouvu podepsali. Bylo to podruhé, co Jaroslav podepsal smlouvu o zřízení babyboxu při prvním setkání.

Klisna Manila s hřebečkem Manil Ac.

Vyšli spolu před nemocnici a vybrali okno, které se hodí pro instalování babyboxu. Jaroslav cestou do Litoměřic projížděl malou vesničkou Dolánky, kde byl jeho pradědeček Josef Matyáš řídícím učitelem. Byl rád, že další babybox bude v kraji posvěceném životem jeho předků.

Manila nechala svého chovatele čekat do večera 5. května. Revoluční den oslavili starý muž a jeho klisna po svém. Jaroslav seděl u svého počítače, psal a skenoval archivní rodinné snímky do této knížky. Chvillemi odbíhal zkontrolovat Manilu. Už zvečera se zadkem tlačila na stěnu. To je neklamná známka blížícího se porodu. Lucie připravovala v kuchyni umělecký dort pro tatínka své kamarádky a chvillemi okénkem na klisnu taky nakoukla.

Přesto v prvním okamžiku vybavení hříbete u klisny nebyli. Kolem desáté Manila lehla a vytlačila přední nožičky a hlavičku hříbete. Když chovatel přiběhl, zbyla na něj už jen zadní část novorozence. Povytáhl je a navyklým pohybem sáhl hříběti pod ocásek. Je to hřebeček! Ostatně nic jiného nečekal. Jakmile klisna přenáší, je to víc než pravděpodobné.

Chovatel a Lucie hříbě tradičně ošetřili – pupečník betadinou, aplikovali podkožně injekci séra proti ochromě, perorálně a pro jistotu dvě velké stříkačky parafinového oleje. Z klisny Jaroslav mírným tahem vybavil placentu.

Hříbě se s pomocí postavilo necelou půlhodinku po porodu. Přesně – stálo ve 22.13. Teď ještě aby se rychle napilo, prosil je v duchu chovatel, myslící výhradně na postel a spánek. Po letošních pěti očekávaných porodech byl k smrti vysílený. Rozhodl se, že další ponechá přírodě. Nařídil si buzení za dvě hodiny.

Manila je zkušená matka, a tak se k hříběti sama postavila, vtáhla břicho, aby mělo k vemínku dobrý přístup. Za dvě hodiny mohl chovatel s uspokojením konstatovat, že hříbě urputně saje.

Jeho jméno mu bylo jasné od první chvíle. Jmenuje se Manil Ac. Co si počne s dvěma polokrevnými a jedním plnokrevným hřebečkem ovšem netuší.

Ze všeho nejvíc právě od této rodiny potřebuje do chovu další klisničku.

Do chovu? Kdo bude po mně koně chovat, pokládá si tisíckrát položenou a nikdy nezodpovězenou otázku.

UČITEL NEBO ŽÁK?

Zanedbávám Milenu, nevěnuju jí dost času, vytýkal si starý muž. Vykašle se na mě. Milena jako by tušila jeho myšlenky, poslala mu ve čtvrtek ráno zprávu: „Chces me videt? V pul druhe pred skolou? ZavolejMi.“

Jaroslav nejenže v půl druhé zavolal, ale stál v tu chvíli už za rohem kousek od školy. „Už jsi vyšla ze školy, miláčku?“

„Ano, právě stojím před budovou. Jak to víš?“ odpověděla dívka.

„Otoč se tedy, prosím, o devadesát stupňů vlevo a jdi sto metrů po chodníku až k prvnímu rohu,“ navrhl jí.

„Budu tam za dvanáct vteřin,“ slyšel udýchaný hlas. V tu chvíli uviděl i její rozesmátou tvář. Skočila k němu do auta a bez zábran jej dlouze líbala.

„Dobrý den, paní učitelko!“ pronesl Jaroslav, když se mu podařilo políbek na chvíli přerušit. Chtěl Milenu vyděsit, že zdraví pomyslnou učitelku stojící vedle auta.

„Já nejsem tvoje učitelka, můj učitel jsi ty!“ nenechala se dívka vyrušit v líbání. „A teď pojď honem za hříbátkem, četla jsem o něm na internetu. Všichni to vědí, a mně jsi nic neřekl,“ vyčítala.

Jaroslav nastartoval auto, ale Milena se jej držela kolem krku jako klíště. „Budu tě objímat celou cestu, strašně se mi po tobě stejskalo. Musím si to vynahradiť,“ rozhodla. „Jestli chceš, povím ti svoji poslední básničku. Chceš?“

Celá bílá
tančí malá víla
(A tobě se zalíbila?)
A víla to není.
Je to labuť. —
A v princeznu se nepromění.
Smutný nebuď.
(Až někdo blízký
opustí tě, —
vzpomeneš si na labutě?)
Jak se krásně šerí!
Někteří ptáci poztráceli peří. —
To bílé, to je labutí. — — —
(Co horší je než stárnutí?) —

Vyskočila z auta, které ještě nezastavilo, a utíkala do stáje. Když chovatel přišel za ní, klečela u hříběte v pilinách a objímala je kolem krku a líbala na nos. „Krásně voní. Mlíkem a senem,“ vysvětlila Jaroslavovi důvod svých důvěrností. „Otevři mi, prosím!“ běžela ke dveřím domu.

Když Jaroslav došel do svého pokoje, ležela už nahá v posteli.

„Víš, že se mi víc líbí, když uléháš ty ke mně než já k tobě?“ položil jí řečnickou otázku. „Otoč se!“ požádal ji. Poslušně se otočila a starý muž k ní přilehl. Dívčina se jako vždy přilepila svojí pusou k jeho. Převrátila jej na záda a lehla si na něj. Pod jejím tělem by se neprotáhl ani vlas. Dívka byla mistrem ve sbližování. Svým vlahým tělem se na Jaroslava doslova přísála. Každý okamžik byl poznamenán jejím sotva znatelným

pohybem – splynutím a lehkým oddálením. Starý muž je přesvědčený, že je odborníkem něhy a laskání. Snaží se, aby každé jeho gesto ženu co nejvíc vzrušovalo, aby byl co nejněžnější. Zatímco já používám tradici a rutinu, výsledky svých milostných výzkumů podpořených četbou odborné literatury, Milena je něha sama, přiznával si.

„Kdo tě naučil takové něze? Kdo tě učil milovat?“ ptá se mezi jedním a druhým přílivem její lásky.

„Přece ty, Jaroslave, nikoho jiného jsem nepoznala! Ty jsi můj učitel! Už jsem ti to dneska jednou řekla,“ vdechovala svá milostná písmenka muži do úst. Milena byla příliv i odliv, slunce i stín, noc i den. Její milostná řeč byla veselou písničkou i operní árií. Byla studánkou i mořskou hlubinou. Svými rukama na Jaroslava hrála jako na piáno, možná spíš na tahací harmoniku. Poslouchal svoji virtuózní mladou hráčku jako dobře naladěný nástroj starého mistra a ona jej odvedla do pohádky.

MRÁKAVY, HŘBITOVY, MŤEC

Jaroslav vylákal svého přítele sochaře Milana Váchu na výlet do Kamenných Žehrovic a do Mrákav. Nedalo to ani příliš práce. Sochař se už jednou pokoušel najít v Kamenných Žehrovicích lom, kde se těžil tvrdý pískovec žehrovák.

„Byl jsem i u starosty na úřadě, ale on nevěděl, že tu nějaký lom vůbec byl,“ stěžoval si Milan.

„Nebýt tebe, nevěděl bych, co všechno se postavilo z žehrovického pískovce,“ děkoval mu Jaroslav, „ale tahle rokle je pro mne památným místem tak jako tak. Lesovnu Mrákavy ctili moji prarodiče i moje matka. Vzpomínali na dětství, mládí a lásku, která je v Mrákavech potkala. V minulosti to muselo být zcela idylické místo, teď je trochu pokažené novými stavbami.“

„Na skále je ještě vidět, jak z ní kámen odsekávali,“ ukazoval Milan šikmé stopy po kamenických dlátech.

Rokle v Mrákavech dnes a před osmdesáti lety.

Naložili spolu do auta pět velkých kamenů žehrováku.

„Byl bych rád, kdybys mi do jednoho z těch kamenů něco vytesal,“ poprosil Jaroslav sochaře.

„Co bys chtěl?“ opáčil mu sochař otázkou.

„Dědečka a babičku,“ smál se Jaroslav. „Ale nechám to na tobě, ty jsi Mistr! A šli spolu na oběd do restaurace Staré Kladno, kam Jaroslav při svých návštěvách rodného města z nostalgických důvodů chodívá. Restaurace je na kladenské hlavní třídě kdysi přezdívané Korso přímo naproti kapli svatého Floriána a škole U Floriána, kde byl autorův dědeček Jaroslav Matyáš naposledy ředitelem školy.“

„Mohl bych cestou zpátky navštívit dva hřbitovy, Milane?“ prosil o souhlas svého přítele. „Jak bych odstranil z náhrobních kamenů lišejníky?“ zeptal se na kladenském hřbitově.

„Zkus polít kámen kyslíčnickem, ten zahubí kořínky mechů a lišejníků,“ poradil mu sochař.

Na hřbitově v Pcherech jsou hrobky rodiny Durasových a Vlkových. Žádná jména nebožtíků nejsou na hrobkách vytesána.

U hrobky rodiny Vlkovy stála stařenka. „Já vás dobře znám!“ byla první věta, kterou řekla. Nebyla první, která jej takhle oslovila. „Váš otec mi o vás vyprávěl a vídám vás v televizi,“ pokračovala. „Já jsem se do vaší rodiny přivdala z Ostravy, jsem vlastně cizí.“

Jaroslav pochopil, že mluví s manželkou svého jediného bratrance Miloše Kozmy, s nímž se nikdy v životě nesešel. Drahomíru, vdovu po něm, taky vidí poprvé v životě.

„Vaše babička Libuše Hessová byla báječná ženská,“ zdůraznila Drahomíra. Jaroslav ovšem svoji babičku viděl snad jen jednou v životě.

Mšec. Městys severně od Nového Strašecí a západně od Slaného se v rodných listech Jaroslavových předků často vyskytuje pod názvem Kornhaus. Dnes tu žije necelá tisícovka obyvatel, ale žádný z nich už asi není potomkem rodiny Neumannovy nebo Keschovy, zcela jistě nikdo z nich není nositelem toho jména. Ani na náhrobních hřbitova ve Mšeci Jaroslav ta jména nenachází. Objeví tu ale hrobku další větve rodiny Durasovy.

Hroby autorových předků – rodiny Neumannovy a Keschovy na starém hřbitově v Mšeci.

V domě číslo 50 ve Mšeci se 12. srpna roku 1869 narodila Jaroslavova prababička Marie Klára Neumannová. Dům sice není označen číslem, ale přívětivý starosta Jiří Loskot Jaroslavovi dodatečně potvrdí, že jeho domněnka byla správná, jedná se o dům s obchůdkem, kde nikdo nebydlí.

Josef Neumann, tatínek Marie Kláry, měl otce též Josefa pocházejícího z domu číslo 112 a matku Marii Salačovou ze Mšeci číslo 63. Obě budovy jsou ve středu městečka kousek od kostela. Na statku označeném číslem 63 je na mramorové desce nápis:

**Za věrnost půdě.
Na této usedlosti hospodaří
rod Kleinů – Salačů
od roku 1689.
Zemědělská rada
v Praze
1939.**

V kachlovém rámu o kousek vlevo je podobizna muže s důstojnou tváří a pod ní několik pietních slov. Narodila se tu autorova prapraprababička Marie Salačová. Její manžel byl synem Václava Neumanna, mlynáře ve Mšeci číslo 83. Starý mlýn Jaroslav objeví mezi rybníky na jih od Mšece.

Touží ale především najít hájovnu ve Mšeci 81, kde žil jeho praprapraděd František Kesch, knížecí schwarzenberský nadlesní, jehož hrací obraz uchovává jako nejstarší rodinnou památku. Dům číslo 81 stojí na samotě jihovýchodně od Mšece a patří Jiřímu Loskotovi, dobrosrdečnému starostovi městyse Mšec. Jaroslav je přesvědčen, že jméno Loskot se mezi jeho vzdálenými příbuznými vyskytuje. Hájovna už v usedlosti číslo 81 dávno není a starosta si nevzpomíná na žádné příbuzenství s rodinou Neumannovou či Keschovou. Při následné emailové korespondenci se ale oba muži oslovují jako „bratřenci“.

Doklady o tom, že Neumannovi a Keschovi ve Mšeci žili, Jaroslav nachází na starém hřbitově vedle požární zbrojnice. Hřbitov je zavřený zevnitř na petlici a Jaroslav tedy přelézá pobořenou zeď. Najde hrob, v němž jsou

uloženi František a Alžběta Keschovi, v dalším jejich dcera a Jaroslavova praprababička Anna Kateřina Neumannová, jež zemřela 30. března 1877 v 35. roce věku svého. Vedle ní je uložena Marie Keschová, zemřelá 25. července 1871 ve dvaceti pěti letech.

Leží tu František Neumann, posluchač vyšší hospodářské školy v Děčíně Libverdě, jenž zemřel 16. března 1886 v devatenácti letech, Josef Neumann narozený zřejmě 1806 a zemřelý 20. listopadu 1890 i jeho žena Marie, jež se narodila v roce 1808 a zemřela 2. července 1875. Náhrobek věnoval syn Jan. Vedle je uložen kupec Josef Neumann, narozený 10. února 1841, zemřelý 7. října 1873. Je tu i náhrobek Josefa Salače, zemřelého 29. června 1886 ve věku 41 let.

Svědectví o tom, že Keschovi a Neumannovi ve Mšeci žili.

*Znak rodu Důrasů na statku v Pcherech číslo 3.
Na kameni je vytesáno Spojenými silami.*

ZNÁSILNĚNÍ

Osmý, devátý a desátý den po porodu nenaznačila Manorka ani trochu pohlavní povolnosti. Při zkoušení u stěny po hřebci nejen kopala, ale stavěla se na zadní a snažila se jej kousnout. Starý chovatel věděl, že připustit ji nebude snadné, ale tak negativní reakci přece jen nečekal.

„Pane Froňku, mohl byste vyšetřit Manorku? Dnes je desátý den po porodu a nemám šanci ji připustit,“ prosil chovatel svého letitého přítele a odborníka v oblasti reprodukce.

„Podívejte se na něj, má skoro šest centimetrů v průměru,“ ukazoval za půl hodinky Josef Froněk na obrazovce svého ultrazvuku obrovský folikul. „Ale můžete s připouštěním počkat do rána, myslím, že má ještě čas,“ odhadoval.

Chovatel klisně aplikoval dvojnásobnou dávku Domosedanu a za minutku ji vyváděl z boxu. Klisna se sotva držela na nohou. „To jsem přehnal,“

přiznával si polohlasem. Přivázal potácející se klisnu k připouštěcí stěně a přivedl k ní hřebce. V tu chvíli vylétla pravá zadní obluzené klisny jako dělová střela.

„Proboha! Kdyby mě trefila, tak jsem po smrti!“ komentoval situaci. Přinesl fajfku a nasadil ji Manorce na levé ucho. Skřípec utáhl doslova vši silou. Pak nasadil smyčku lonže na její levou přední nohu a zvedl ji.

„Nepusť to, Lucie!“ požádal snaže se o klid a podal jí konec lonže, kterou přehodil klisně přes kohoutek. Pak přivedl znovu hřebce. I on šel k Manorce s respektem. Chovatel jej vedl ke klisně z levé strany, protože věděl, že hřebec se nejvíc vzruší, když jí čichne k hlavě. Skočil na ni nepřilíš šikovně ze strany a rychle zase seskočil. Po chvíli se vzrušil znovu a tentokrát skočil zezadu. Chovatel přidržel ocas klisny stranou, aby hřebci nepřekážel.

„Je v ní, Lucie, nepusť lonž!“ vykřikl. Sledoval, zda hřebec odsemení. Pak jej rychle odvedl do boxu a šel osvobodit Manorku ze smyčky, kterou měla na levé přední, a z fajfky natočené na levém uchu. Lucie obcházela s obluzenou klisnou stáj.

„Odpusť, kobylo, jinak to nešlo,“ omlouval se chovatel Manorce. „Takové drama při připouštění jsem snad ještě nezažil,“ řekl Lucii. Ve skutečnosti by stačilo víc vzpomínat. Manorka nebyla první klisna, která v říji nechtěla hřebce nechat na sebe skočit.

V devět hodin večer začal Jaroslav obtelefonovávat kamarády gynekology. „Nemáš Pregnyl?“ pokládal jim stejnou otázku. Chtěl klisně aplikovat choriový gonadotropin, který by urychlil ovulaci.

Před půlnocí se sešel se svým celoživotním přítelem, lékařem, u benzínové pumpy v Průhonicích. Seděl v autě a četl příbalový leták přípravku.

„Zítra kobyly zkontroluj ultrazvukem, jestli skutečně ovulovala. Jsem na to sám zvědavý,“ radil Jaroslavovi, podáváje mu bůhvíjak získaný Pregnyl.

NEPRŮSTŘELNÁ PLZEŇ

Na úterý 11. května měl Jaroslav domluvenou schůzku s náměstkem primátora Plzně Petrem Náhlíkem. Pokolikáté se už snažím proniknout do Plzně, pokoušel se spočítat počet spanilých jízd plzeňských.

Kromě schůzky v jedenáct na magistrátu měl na dvanáctou smluvené setkání s odvěkou odpůrkyní a novodobou protagonistkou babyboxů hejtmankou Miladou Emmerovou. Paní docentka se rozhodla, že hejtmanství vydá knížku o babyboxech, a požádala Jaroslava, aby taky přispěl svým textem. Zakladatel babyboxů opakovaně odmítal, ale jeho touha po zřízení babyboxu v Plzni nakonec zvítězila.

„Chcete-li, napíšu doslov, když vy jste napsala předmluvu. Pošlete mi text knížky, prosím!“ požádal hejtmanku. Vzápětí volala sekretářka a Jaroslav z jejích slov pochopil, že se nedá vyloučit společný oběd s paní hejtmankou.

Napsal tedy doslov, jak nejlépe uměl, snaže se přitom, aby si příliš nezadal:

Doslov

Změnit názor a přiznat to mi přijde velmi důstojné. V českém dětském lékařství zásadní změnou postoje proslul významný pediatr prof. MUDr. Josef Švejcar, DrSc. Nabádal nejprve k umělé výživě kojenců, ale později jednoznačně preferoval kojení. Patří mu za to čest a sláva.

A tak i já hodnotím změnu stanoviska paní docentky Emmerové k babyboxům, jak popisuje ve svém úvodním slovu. Je to moudré a velkorysé.

Když jsem 1. června 2005 otvíral v pražském GynCentru první babybox, netušil jsem, jaký mediální zájem mu přinesou především negativní postoje odpůrců. A tak i za ně děkuju, protože prospěly babyboxům a ty za pět let pomohly zachránit více než tři desítky dětí.

Věřím, že zrovna tak bude pomáhat i plzeňský babybox. Jsem si jist, že jej společně otevřeme.

Jaké bylo jeho zklamání, když jej na cestě do Plzně, kam si vyrazil na lačno, zastihl telefonát hejtmanciny sekretářky. „Paní hejtmanka by na vás neměla dost času, je teď před volbami, v jednu už musí být...“

„Nevadí, koupím si v řeznictví dvacet deka sekané,“ zněla jeho odpověď.

O to větší naděje vkládal do jednání na plzeňském magistrátu.

Další babybox na radnici, říkal si, je v tuhle chvíli jistě přitažlivá zpráva, zvláště když jej plzeňské nemocnice instalovat nechtějí.

Náměstek plzeňského primátora je zelený Petr Náhlík. Řešení měl přichystané. „Domluvil jsem se starostou obvodu Plzeň 1, že bychom mohli babybox instalovat v lékárně s nepřetržitou noční službou, která je přímo v budově radnice!“

„Hurá! Lékárna je určitě nejlepší řešení,“ radoval se zakladatel babyboxů.

„Z toho místa je do plzeňské nemocnice, co by kamenem dohodil. Navíc hned vedle lékárny je stanoviště záchranné služby,“ gradoval Petr Náhlík. Vydali se spolu za starostou Plzně 1 Jiřím Uhlíkem v doprovodu redaktorky plzeňského vysílání Českého rozhlasu. Na místě si ukázali přízemní okno, kde by se mohl první plzeňský babybox instalovat.

Na zpáteční cestu se vydal Jaroslav hladový, na radnici se podával jen džus. A tak si u první větší benzinky koupil klobásu. Nic moc...

Zažívací problémy nastaly ještě dřív, než dojel k oblíbené toaletě ve svém domě. Ach, ta Plzeň!

Od plzeňských novinářů se Jaroslav dozvěděl, že starosta Uhlík si nechal zřízení babyboxu posoudit od doktora Dorta z FN a od doktora Lišky z Mulačovy nemocnice, dvou známých odpůrců bedýnek na děti.

Zakladatel se pokusil spočítat, s kolika Plzeňáky už o babyboxu jednal. Raz, dva, tři, čtyři, pět, počítal. Pak přišly na řadu prsty druhé ruky a ani ty nestačily. Odmítli jej lékaři ve FN, s primářem neonatologie Dortem se utkal ve dvou živých duelech – v České televizi a v Radiožurnálu. Uznávaný lékař se nepochopitelně v rozhovoru soustředil na argumenty z právní oblasti.

Za lékaři z Mulačovy nemocnice přijel do Plzně osobně. Schůzku sjednal významný plzeňský právník, příznivce babyboxů. Osobně se jednání po Jaroslavově boku zúčastnil, a tak lékaři argumentovali medicínsky. Nemáme k dispozici karanténu. Nemáme jednotku intenzivní péče pro novorozence. Odložené dítě by se muselo převézt do Fakultní nemocnice...

Slušně se zakladatelem babyboxů jednali lékaři v Nemocnici sv. Jiří. Jednání probíhala telefonicky a neviděl tedy, jak velký smetáček v ruce drží.

Nabídl zřízení babyboxu nemocnici Privamed. Ředitel nemocnice doktor Petr Zimmermann mu osobně zavolal a velmi zdvořile vysvětlil, že on sám je pro babybox, ale primáři nemocnice jsou proti.

Prostřednictvím náměstka hejtmana Ivo Grünera a hezounké mluvčí Petry Jarošové navrhl Krajskému úřadu zřízení babyboxu přímo na hejtmanství.

Pak požádal o spolupráci Městskou charitu Plzeň. Odpověď zněla:

*Vážený pane Hessi, velice oceňujeme Vaši aktivitu v této oblasti. Babyboxy jsou jistě potřebnou a záslužnou záležitostí, nicméně posláním našeho Domova je zamezit odloučení matky od dětí, a z tohoto hlediska by zde umístění boxu nebylo vhodné. Přejeme hodně úspěchů ve Vaší práci. S pozdravem
Mgr. Markéta Štychová, vedoucí azylového domu.*

ODPOVÍDÁ NINA OČIMA?

Jaroslav chodil do nemocnice za svojí Ninou už déle než rok. Zpočátku denně, později skoro každý den, dnes za ochrnutou ženou jde dvakrát do týdne. Vyčítá si to, přinese jí vždy květiny, ptá se docenta Vyhnánka po jejím zdravotním stavu, ale to je všechno. Je to alibismus? Sám sobě přiznává, že do nemocnice nechodí rád. Koho by těšilo jít do špitálu, vysvětluje si, ale vinu cítí stejně. Mojí vinou je, že Katka a Petra zemřely a Nina beznadějně leží v nemocniční posteli. Kdyby nejely za mnou, k nehodě by nedošlo. Tolik neštěstí, přesto on žije, jí, směje se, namlouvá si mladou holku. A s druhou si užívá.

Zajel do květinářství Radky Zdobinské v Uhříněvsi na Novém náměstí a s kytkou žlutých tulipánů se vypravil do Vinohradské nemocnice. Personál ve druhém patře pavilónu H jej dobře znal, a tak po několika vzájemných pozdravech došel k pokoji 221. Otevřel dveře a díval se na stokrát

viděné – průsvitnou tvář Niny v gloriole tmavých vlasů na bílém polštáři. Stojan s výživou, hadičku vedoucí ke kanyle.

„Ahoj, miláčku, už jsem tu,“ sklonil se k její puse a políbil ji. Jako skoro vždy dával pozor, jestli mu její rty odpověděly. Nic.

„Jsem dneska trochu oklepaný, tak mi odpusť, kdybych mluvil z cesty, Nino. Zkoušel jsem ráno Shapely Love u zkušební stěny. Kobyla jde, poznali jsme to oba, Access i já. Jak jsem ho odváděl, otočil jsem se k němu na vteřinku zády. Skočil na mě jako na kobylu. Najednou jsem měl jeho přední nohy na svých ramenou a cítil jsem jeho frikční pohyby. Normálně se mě pokusil ošukat. Upadnul jsem na zem, naštěstí na hnůj, protože ho nevyvezli, hřebec si mě držel předníma nohama a pořád přirážel. Zůstala mi v ruce lonž, tu jsem držel, a řval jsem na něj. Křičel jsem co nejhlasitěji a co nejsprostší nadávky. Ležel jsem na břiše, a tak jsem si dal ruce na hlavu a on ze mě po chvíli slezl,“ vyprávěl Jaroslav své Nině a snažil se, aby popsal drama co nejkomičtější způsobem. A v tu chvíli se to stalo. Nina přivřela oči a vzápětí je zase otevřela.

„Nic se mi nestalo, trochu mi tekla červená z nosu. Možná jsem jenom trochu zblblý. Ale uznej, žiju s koňmi celý život, ale nikdy jsem s žádným nic neměl. Dnes poprvé,“ držel Ninu za ruce, rychle se předklonil a položil svoji bolavou hlavu Nině na přikrývku.

„Když jsem se vzpamatoval, dovedl jsem hřebce za Shapely a on si skočil opravdu.“ Díval se na Ninu, zda ještě jednou přivře víčka. Nic.

Šílený starý muž vyšel z nemocnice. Sedl si do auta a jediné, co jej napadlo, bylo zavolat do Liberce.

„Udělal byste si na mě hodinku. Teď mi vypadly nějaké schůzky, mohl bych přijet hned,“ snažil se s babičkou mluvit co nejklidnějším hlasem. Jaroslav hledal azyl u dětí v Liberci.

„Pojďte, když tu budete do dvanácti, počkáme na vás s obědem,“ nabídla mu vlídně babička.

„Za hodinku jsem u vás!“ vykřikl do telefonu a šlápl na pedál. Hnal auto po dálnici na plný plyn. Ochotně jej poslouchalo, dálnice byla volná, na tachometru skoro pořád kolem dvou set. Zastavil na okamžik u pumpy, aby dětem koupil plyšáky a babičce kytku.

Babička s Kačenkou a Pětou jej čekali ve dveřích. Podal milé lékařce kytku, políbil jí po svém zvyku ruku a vzal obě děti do náruče.

„Jejda, ty jsou těžké!“ vzdychal pod jejich vahou.

„Já už je raději nenosím, bolí mě z nich záda,“ přiznávala babička. „Pojďte dál, čekáme na vás s obědem.“ Na stole bylo skutečně prostřeno pro čtyři. Dva talíře velké a dvě malé misky pro děti. Jaroslav je usadil do židliček a babička servírovala polévku.

„Bramborová! Báječně voní po houbách,“ chválil Jaroslav babiččinu polévku.

„Vím, že ji máte rád, ale dneska už byla uvařená, je to náhoda. Nebo telepatie. Často na vás vzpomenu,“ přiznávala babička o generaci mladší než otec Kačenky. Oba se snažili hovořit nezávazně, přestože jejich myšlenky byly u mrtvých maminek obou dětí. Přesně řečeno – o mrtvých nemluvili. Na mrtvé jenom vzpomínali.

Pohled z kopce Syslík na Třtěno, v pozadí Hazmburk a Říp.

JAN NEPOMUCKÝ UHŘÍNĚVESKÝ

Před starou uhříněveskou radnicí stojí Jan Nepomucký, dílo Matěje Václava Jäckela, významného sochaře působícího v Praze koncem 17. a počátkem 18. století. Za padesát let vzniklo v jeho dílně velké množství soch a plastik vytvořených většinou pro církevní zakazníky.

Tři Jäckelovy sochy stojí i na Karlově mostě. Nejstarší je Svatá Anna Samotřetí z roku 1707. O rok později ji následovalo sousoší Madona se svatým Dominikem a svatým Tomášem Akvinským. V roce 1709 vytvořil Jäckel Madonu se svatým Bernardem. Na mostě ovšem stojí kopie soch, originály jsou uloženy v Gorlici ve vyšehradských kasematech a v lapidáriu Národního muzea.

Matěj Václav Jäckel je považován za představitele českého vrcholného baroka. Jeho práce byla ovlivněna italským barokním sochařstvím Gian Lorenza Berniniho a Carla Rainaldiho.

Proč to laskavému čtenáři píšu? Aby bylo zřejmé, jak velkou památku v Uhříněvsi mají. Jenže Nepomuckému někdo ukradl tři emblémy znázorňující výjevy z jeho života. Škoda obrovská. Slovo dalo slovo a starosta Milan Coller se domluvil s autorem knížky a požádali Jaroslavova přítele akademického sochaře Milana Vácha, zda by emblémy nevytvořil nové.

„Jste oba Milanové,“ seznamoval je Jaroslav, „navíc Milan Vácha byl taky starostou – v pražských Lysolajích.

„Hned mi přišlo, že se už známe,“ reagoval Milan Coller.

„Sedávali jsme na Magistrátu kousek od sebe,“ přitakal Milan Vácha.

„Udělal jsem zatím na ukázkou papírové makety. Podle nich vymodeluju emblémy z hlíny. Nainstalujeme je zkusmo na sochu, abyste viděl vy sám i památkáři, jak bude opravená socha vypadat. Až mi schválíte modely, odliju je do sádry a zase je zkusíme, jak budou Nepomuckému slušet. No a ve finále je vysekám do pískovce,“ vysvětloval Milan Vácha Milanu Collovi.

„Předložím to radě a sejdeme se za čtrnáct dní zase v pátek,“ rozhodl starosta. Rada projekt schválila.

Opravu sousoší Jana Nepomuckého podpořili všichni uhříněveští, kteří se s projektem seznámili. V muzeu zasedla kulturní komise a její předsedkyně akademická malířka Karolína Pirklová, milá paní učitelka Libuše Votavová i všichni ostatní si vyslechli sochaře a restaurátora Milana Vácha a s jeho představou souhlasili.

Jaroslavova nejmilejší tajemnice Městského úřadu Prahy 22 Olinka Janďová na všechna jednání dohlédla svým vlídným zrakem.

NIC SE, BLÁZNE, NEZMĚNÍ

Když se Jaroslav nedočkal od Mileny sms do pátečního večera, rozhodl se, že poruší svoje zásady, a zavolač dívence sám. Starý muž nikdy nemá holce volat sám, jenže já si musím uzdravit svoji bolavou duši a Milena je můj lék, zdůvodnil si porušení zásady.

Nechal telefon zazvonit pětkrát, a když jej Milena nezvedla, zavěsil. Můžu zkusit volat nejdřív za hodinu, stanovil si limit. Nervózně se koukal na zprávy – nejprve Čt a pak si pustil ještě Novu. Bylo osm hodin a Milena se neozvala, jak ostatně čekal. Třeba nemá kredit, uklidňoval se. A zavolač znovu.

„Co se děje, chovateli?“ ozvalo se po pátém zvonění, když už si začínal zoufat. Proboha, oslovila mě stejně, jako mi říkala Nina.

„Zastesklo se mi tak prudce, že jsem ti musel zavolat, holčičko,“ vysvětloval jí i sobě. „Mám uzávěrku Divokého vína čísla 47 a taky jsem si vzpomněl, že v něm není žádná tvoje básnička,“ vymýšlel si, aby Mileně zalichotil.

„Mám tady jednu kratinkou, kterou jsem ti zapoměla poslat, ale už není moc aktuální,“ najařila se mladá básnířka.

„Přečteš mi ji?“ ptal se Jaroslav a měl na mysli osobně.

„Tak poslouvej,“ odpověděla Milena a četla po telefonu.

VELIKONOCE

Srdce bije

touhou jako na poplach.

Pilát ruce myje, ach –

Je svatý půst;

jaro vře,

květinám voní z úst.

„Moc hezká, děkuju,“ pochválil básnířku Jaroslav a horečně přemýšlel nad nějakým lákadlem.

„Vzpomínáš si, jak jsem ti ukazoval v Uhříněvsi Jana Nepomuckého, kterému ukradli tři emblémy,“ odložil hlavní téma.

„Jistě, chtěl jsi jeho sochu opravit,“ věděla holčina hned, oč se jedná.

„Tak dneska se mi podařilo uspořádat setkání starosty Milana Collera se sochařem Milanem Váchou. Jestli to dobře dopadne, do konce roku by mohly být výjevy ze života Nepomuckého zase na soše,“ vyprávěl o dnešní schůzce, aby odložil pozvání.

„Jeníčkovi Nepomuckému jsem napsala vloni v létě na Moravě básničku,“ nabídla téma chytrá holčina.

„Přečteš mi ji?“ zkusil se Jaroslav ještě jednou vyhnout přímému pozvání.

„Jistě, zrovna jsem ji našla,“ zahájila Milena další recitaci po telefonu.

JIŽNÍ MORAVA

Tak blízko u vinice

poletují ptáci...

Svatý Johánek se stydí ve vitrínce

za bolest. Na polích lidé mají práci...

Snad čert, snad anděl
jde po mém boku ———
(Kdo by se nestyděl
za umučení svatého Jana z Nepomuku?)
Babička se u Johánka modlí:
Ochraňuj nás, svatý Jene,
když lidi jsou tak podlí...
Vysoko nebe se nad námi klene.—
(A kluk prstem na mapě
hledá Nepomuk.) ———

„Povedla se, jenom bych takovou od tebe nečekal, ostatně jako mnohé jiné nečekané,“ glosoval Jaroslav. „Raději se na tebe při čtení básniček dívám, po telefonu je známka za umělecký dojem přece jen nižší,“ šel k věci už dost přímo.

„Jenže já mám nějakou práci doma,“ vysvětlovala Milena.

V Jaroslavovi hrklo jak ve starých hodinách. Takhle nemluví Milena, kterou před krátkým časem poznal – spontánní a akční.

Mlčel a ladil hlas na odpověď. Nejlépe takovou, že vlastně volá, aby jí řekl, že v sobotu a v neděli má nějaké povinnosti... Jenže mlčel dál, protože jeho touha byla velká. Víkend měl volný a jeho srdce i duše potřebovaly lék – Milenu.

„Pokusím se skončit co nejdřív,“ pokračovala Milena po krátké odmlce.

„Jasně,“ bylo jediné slovo, které Jaroslav řekl. Používal to slovo často ke skončení vlekoucí se komunikace. „Hurá,“ nahradil je jindy. Tentokrát řekl s malou odmlkou slova obě. Kdyby je napsal emailem, neslyšela by jejich tón. Jenže takhle bylo jasné, že závěrečné zvolání nemá s jásavým výkřikem nic společného.

Druhý den – v sobotu odpoledne – přišla Milena na Hájek sama. Obvykle pro ni jezdil domů, a tak ho její postavička pod okny domu překvapila.

„Koho hledáš, holčičko?“ oslovil Milenu z balkónu, tváře se, že ji nepoznává. „Jejda, to je můj miláček!“ vykřikl s hraným nadšením. Jenže bylo pravé, starý muž sotva štěstím popadal dech.

„Přišla jsem ti recitovat,“ vysvětlila svoji nečekanou návštěvu, když jí otevřel domovní dveře.

„Pěšky?!“ divil se Jaroslav.

„No, přivezl mě jeden známý. Byl u nás na návštěvě,“ snažila se Milena vysvětlit svůj neohlášený příjezd. Nezní to zrovna věrohodně, pomyslel si zkušený starý muž, ale hlavně, že je tu.

„Co kdybych tu měl nějakou ženskou, holčičko, milenku?“ snažil se být vtipný.

„Tvoje Milenka jsem přece já!“ ujistila jej a chovatel cítil, jak se hojivý lék rozlévá po duši i po srdci.

„Přivezla jsem s sebou básničky. Chceš si je přečíst?“ vyhrkla toužíc zřejmě po pochvalě.

„Raději mi je přečti sama, bude to trojí zážitek – básnička, tvůj milý hlas a tvoje sličná tvář!“ gradoval už předem svoji chválu Milenin vydavatel.

„Je výhradně pro tebe. A trochu i pro tvé synky.“

(ČÍM JE TO?)

Bože čím je to,
že u nás máme klisny a hříbata;
bažiny, pole, bláto
a samá zvířata.
Noční chlad dotýká se hor.—
Tu a tam opilý chodec
se zapotácí. Zasluchnu cizí rozhovor.
(Bože, kde je ti konec?) — — —
Ale hvězdy bdí
a s východem slunce
zas většina lidí
půjde do práce. ———
Táta se synem jedou s traktorem
na pole. Řvou stroje —
ale kdosi bdí nad světem. —
I nad hromadou hnoje.

„Dojala jsi mě tou básničkou, Mileno, děkuju. Ani si nedoveďeš představit. To nejdůležitější je, že mě nevidíš samotného, že vedle mně stojí i Matýsek a Ludva,“ vyznal se jí Jaroslav po pravdě.

„Traktor sice nemáš, ale když jedeš se sekačkou a s hrabačkou, je to skoro jako s traktorem,“ vysvětlovala Milena svoje verše.

„Ale hromadu hnoje mám. Dávno předtím, než jsme se poznali, měl jsem dokonce horu hnoje. Vyvážel jsem jej na pole vlevo za branou asi deset let. Pak si na mě někdo stěžoval České inspekci pro životní prostředí, a tak jsem tu horu musel odvézt. Naštěstí mě napadlo, že by se hnojem mohla rekultivovat zavezená uhříněveská cihelna. Zachránil mě tenkrát Roman Vesecký, majitel dopravní firmy D. U. R., který mi hnůj bezplatně vyváží dodnes. Je to můj největší osobní sponzor. Hora hnoje se vyvážela týden, jezdila tatra za tatrou a nakladač se nezastavil. Na největší tatra se vejde šestnáct kubíků a odjelo jich odsud asi čtyři stovky. Tak si spočítej, jak velká hora to byla. Všechna čest Romanovi Veseckému. Už jsem si opravdu myslel, že ta hora tu zůstane i po mé smrti,“ popisoval chovatel svoje trable s hnojem.

„Kuriózní je, že za minulého režimu jsem hnůj prodával. Zahradníci si pro něj nejen sami jezdili, dokonce mi za něj platili. A když jsem byl v době svého mládí úplně bez peněz, naložil jsem na svůj nákladák koňský hnůj a vyjel jsem v sobotu nebo v neděli do zahrádkářské kolonie. Projel jsem cestou mezi zahrádkami a na konci jsem měl v kapse tisícovku nebo dvě. Dnes hnůj nikdo nechce ani zadarmo. Když jsem jej nabídl okolním zemědělským podnikům, neměli zájem. Jednak už ani nemají rozmetací stroje na hnůj, jednak je jim líto projeté nafty. A tak raději práškují,“ stěžoval si chovatel na poměry zčásti nevážně, ale spíše vážně.

Večer se Milena neměla k odjezdu. Chovatel ji pozval do kolodějské pizzerie na večeři. Čekal, jestli jej nepožádá, aby ji odvezl domů. Nic. Vrátili se tedy na Hájek a Jaroslav tentokrát naplnil svoji představu, že má vlézt do postele jako první a milenka přilehnout.

„Kdybys mě hledala, holčičko, víš, kde mě najdeš?“ volal z postele.

Vrzly dveře a líbezná Milena v kratinké bílé košilce se k němu přisála všemi svými chapadly. Starý muž byl štěstím a něhou zaplaven jako

velkou vodou říčky Rokytky. Obklopen Mileninou láskyplnou pusou, rukama, nohama, zahalen v jejích tmavých vlasech, zapomněl na varování, jež mu hlásily jeho senzory včera při telefonování a dnes při dívčině příjezdu. A protože nechtěl líbezně holčině zůstat nic dlužen, snažil se, aby i ona byla zaplavena rozkoší. Využil všechny své životem nastřádané milostné grify a hrál na Milenu jako na struny harfy, přednášející píseň lásky. Nebo rozkoše. A dívinka rezonovala s jeho rukama, pusou a jazykem, jak jí to kázala ženskost posbíraná tisíciletou zkušeností jejich pramáti.

Když na chvilku složila svá křídla a přistála na prostěradle jeho dubové postele, napadlo ji, že muži zarecituje.

„Můžu?“ zeptala se.

„Musíš!“ odpověděl.

(KŘEHKÉ VĚCI)

Každý má kousek štěstí svého.

Jen ho chyt'

koníčka překrásného...

(Co je křehké, zkus nerozbít.) —

Je tolik křehkých věcí
a některé rozbijí se samy.

Neplač přeci. ———

(Alespoň malý dárek pro duši;

ať slzy brzy osuší.) ———

Smutek ti nesluší. —

Je láska a není jediná
křehká a tak šílená. —

(Smrtná je i květina.)

Zas všechno tady

vidím jako poprvé.

Nebo jak naposledy? ———

Odpusť, domove,

že jsme se tolik hnali...

Nakonec nám stejně všechno vzali. ———

Odpusť mi kdejakou mou vinu. —
Koníčku počkej; aspoň na vteřinu...
koníčku s andělskými křídly
(Kde jsme to jenom spolu byli?)

Hladil ji po vlasech a čekal, až si odpočine. Pak dívčinu znovu pozvedl nad sebe a nechal ji roztáhnout andělská křídla. Milena se chvěla v jeho rukou štěstím a láskou. Nebo rozkoší.

Když se Jaroslav probudil, do pokoje už okny proniklo ranní šero. Dost světla na to, aby na první pohled rozeznal, že místo vedle něj je prázdné. Kdyby na posteli neležel bílý papír s několika verši, snad by zavolal do prázdného domu: „Mileno!“ Ale takhle jen rozsvítil mosaznou secesní lampu vedle postele a četl:

(RÁNO)

Ráno byla ještě bílá obloha;
a mračna zůstala v ostychu —
Jaké je to tam blízko u boha?
— anděla ptám se potichu.
Ráno byla ještě v trávě rosa —
a anděl; když stoupal na nebesa,
mávnutím křídel vyplašil ptáky. —
A už ani jeden nevrátil se zpátky...
— — —
Zas sedím u řeky — — —
voda, proud, kamení...
Takhle to půjde na věky,
dále i beze mě; — a nic se, blázne,
nezmění, až v pokoji tě jednou
zahrabou do země.

S MÉLOU V ÚDOLÍ ODDECHU U KAČÁKU

Jaroslav chtěl najít chatu, kam jezdili s Mélou a s holkami z gymplu, svými milenkami, někdy v roce 1963 a 1964. O rok později si zamilovali tehle kout přírody kousek od Prahy s básnířkou Helenou.

Jaroslav si jasně pamatuje na detaily jejich víkendů strávených u Kačáku, ale místo nenachází. Úspěšnější je při hledání malé chaty. Našel trampskou osadu, ale podobný srub tu není. Jenže uplynulo čtyřicet sedm let, za tu dobu mohli srub zbourat a postavit nový.

Domluvili si s Mélou, že podniknou výpravu do Údolí oddechu spolu. Výprava je hledáním mládí, pokusem o návrat nevratného, jinak ji nelze pojmenovat. Nejedou do Horního Podkozí autobusem, ale Jaroslav řídí terénní automobil. Paďoursky s ním dojedou až do údolí Kačáku.

Méla se v jednu chvíli podobá dobře vycvičenému služebnímu psovi. Nasává, rozhlíží se a vyráží. Kráčí rychle napřed, Jaroslav jde pomaleji za ním. Fotografuje. Méla se vrací, tváří se zklamaně. Rozhlíží se a vyráží jiným směrem. Po chvíli přichází. „Zase nic!“ Krok za krokem procházejí celé údolí. Mají s sebou čtyřicet sedm let starou fotografii srubu.

„Mélo, tyhle stromy tu v té době ještě určitě nerostly,“ připomíná Jaroslav. Oba cítí ducha toho místa, ale srub nenacházejí. Vyprávějí si tedy aspoň, co tu zažili.

„Na Silvestra jsme sem vezli čtyři lahve Gruzínského bílého. Litrovka stála jedenáct korun...“

Chovatel zkoušel pohlavní povolnost Manily devátý, desátý a jedenáctý den po porodu. Klisna se u hřebce chovala jako nepřítel. Neprojevila ani nejmenší ochotu k páření. Zřejmě se rozhodla, že zopakuje chování své vrstevnice a celoživotní družky Manorky, která porodila týden před ní a kterou museli chovatel s hřebcem doslova znásilnit.

V neděli večer 16. května – jedenáctý den po porodu – poprosil chovatel o pomoc svého rádce Josefa Froňka. „Je tam, šišour! Možná by do rána vydržel, je ještě tuhý,“ ukazoval chovateli na obrazovce skeneru obrovský folikul, čítající v průměru kolem pěti centimetrů.

Chovatel má s Manilou a její ovulací letité zkušenosti, dokonce se mu podařilo ji několikrát prošvihnout, a tak neváhal ani okamžik: „Musím ji připustit ještě večer, do rána by mi mohl folikul utéct!“

Vyvedl Manilu a přivedl hřebce. Chvilku se nastavovala, oddaně se před hřebcem vymočila, a pak její zadní noha vylétla bleskurychle k obloze.

Chovatel sedoval klisnu Domosedanem a její přední nohu držel pomocník na lonži zvednutou. Pobídl hřebce: „Neboj se, já mám taky strach. Skákej!“

Hřebec skočil, ale klisna jej setřásla. Navíc pomocník upustil lonž, kterou zvedal její přední nohu. „Dám jí fajfku!“ rozhodl se chovatel. Pokusil se ji nasadit na ucho a pak na nos. Klisna setřásla chovatele i fajfku. Seděl v blátě a snažil se vzpamatovat.

Umanutě vyvedl hřebce znovu. Touha po klisně zvítězila nad strachem. Skočil a podařilo se mu péro zasunout. Jejich milostný vztah trval deset či dvacet vteřin.

Autor s přítelem Mélou Machálkem hledají srub v Údolí oddechu.

DĚTÁTKO NA BŘEHU LUŽNICE

Jihočeský Tábor má v Jaroslavově duši významné místo. Při každé své návštěvě památného města zajede Na Parkány, dívá se na řeku a na malou vesničku na jejím břehu. Do malebné osady Čelkovice ležící pod Tábořem jezdíval počátkem šedesátých let za svojí spolužačku a první láskou Jiřinou Janovskou, která tu trávila prázdniny u babičky. Pozorný čtenář si jistě vzpomene, že ve vrbičkách na břehu Lužnice poprvé odhalil a hladil její malá prsa.

Ještě dva roky předtím při sjíždění jezu Soukeník na Lužnici si mezi pramicí a kamennou retarderou rozmačkal prsteník na pravé ruce. Operoval mu jej v táborské nemocnici doktor Krch. Dodneška sice prsteník nenarovná, ale je rád, že mu jej doktor tenkrát neamputoval.

Nostalgické důvody hrají v jeho životě významnou roli. Proto je babybox v Kladně, kde se narodil, a konečně i v Písku, odkud pochází jedna větev

jeho předků – Jablonských. Rád by zřídil babybox ve Slaném. V obci Lotouš, Želenice a dalších žila v minulosti velká část jeho rodiny. Podobné důvody jej vedou do Litoměřic a do Mostu.

V Táboře se postupně skamarádil se dvěma zvláštními dívenkami – Míšou a Gábinou. A teď domlouvá zřízení babyboxu s ředitelem táborské nemocnice. První jednání se uskutečnila ještě dávno před nálezem novorozence na břehu Lužnice.

Úterý 18. května 2010, 18:28 – Tábor

Živého novorozence v igelitové tašce našel v úterý ráno v Táboře náhodný kolemjdoucí. Krátce po půl sedmé hodiny ranní oznámil, že našel malého chlapečka v tašce, která byla odložená v křoví na břehu řeky Lužnice blízko Krakovské ulice na táborském sídlišti.

„Chlapce záchranáři odvezli do nemocnice, kde podstoupí veškerá vyšetření. Jeho matku objevili policisté o dvě hodiny později,“ uvedl policejní mluvčí Doubek.

„Dítě musela jeho matka přivést na svět krátce před tím, než ho našli. Novorozenec byl v pořádku, jen mírně podchlazený,“ řekl lékař táborské záchranky Milan Kratochvíl.

Chlapečka objevil muž, který šel okolo řeky na okraji sídlišť venčit psa. Podle jeho slov jej vyčenichal jeho pes, který ho štěkotem upozornil. Když pejskař zahlédl v křoví tašku a ze zvědavosti nakoukl dovnitř, spatřil dítě celé od krve. Dítě mělo ještě pupeční šňůru.

K případu zatím kriminalisté nechtějí uvádět podrobnosti, vyšetřování stále pokračuje. Podle dostupných informací má jít o ženu ve středním věku, která je zřejmě tajně porodila a doma již děti má. Pochází údajně z nedalekého domu, kam prý policisty dovedly stopy od místa nálezu v křoví. Na několika místech mezi domem a cestičkou k řece byly znatelné krvavé stopy.

Policisté zatím ženu nevyslechli, byla hospitalizována v nemocnici na gynekologickém oddělení. Hrozí jí ale trestní

stíhání. Důvod, proč se takto zachovala, není zatím jasný. Není vyloučeno, že může trpět psychickou poporodní poruchou, zvanou laktační psychóza. Na tyto otázky nyní odpoví až vyšetření v oboru psychologie a psychiatrie.

Jak se agentuře Mediafax podařilo zjistit, chlapeček, který váží okolo čtyř kilogramů, je nyní v péči novorozeneckého oddělení nemocnice v Táboře a je na vyhřívaném lůžku, neboť byl podchlazen. Zdravotní sestry mu daly prozatímní jméno Igor.

„Igor se jmenoval pes toho pána, který s ním šel na procházku okolo řeky a tašku objevil a začal prý štěkat. Chlapeček je v pořádku, je krásný a má se k světu,“ řekla jedna z lékařek, která si nepřála být jmenována.

Naposledy byl na jihu Čech zaznamenán odložený kojeneček letos 15. března. Neznámá matka odložila v Písku do babyboxu asi dvouměsíční holčičku, která byla zcela v pořádku, byla čistá, oblečená a u sebe měla láhev mléka.

PĚT LET BABYBOXŮ

1. ČERVNA 2010

Právem se ptáte, co vedlo Jaroslava, aby zřídil babybox v Jablonci nad Nisou, když jej mají v sousedním Liberci? Z Jablonce pochází jeho dávno minulá, krásná a bláznivá manželka Světlana, s níž má dceru Barboru. Jenže tuhle svoji ženu léta nevidá, před deseti roky na svého otce zanevřela a přestala se s ním vídat i maminkou poučená dcera. Spokojuje se s výživným, které po otci ve svých více jak dvaceti pěti letech vyžaduje. Jistěže právem.

Cestou do Jablonce starý muž vzpomíná, jak silnici před dvaceti pěti roky brázdil svým sportovním autíčkem Škoda 110 R coupé, když za dramatických okolností jezdil za svou ženou Světlanou k jejím jabloneckým rodičům. Láska střídala nelásku, dokud druhá z nich nezvítězila.

Smlouvu o babyboxu v Jablonci podepsal s ředitelem nemocnice doktorem Vítem Němečkem. Realizaci dostal na starost vlídný a milý vedoucí odboru provozu a správy majetku nemocnice Petr Liška, muž, jenž se rád vyjadřuje ve verších, což Jaroslavovi jako vydavateli literárního časopisu pochopitelně imponuje. Podepisuje se: Petr Liška – Fox for Babybox.

*Vážený pane Hessi,
za sedmero lesy,
v Jablonci nad Nisou,
máme díru velikou,
připravenou pro babybox.
Zdraví Vás Liška (Fox)*

*Přivedli jsme kabely,
datový i silový,
zazdíme je dnes,
zaplatí kdo?
(Ptá se náměstek HTS)*

Když přišly emailem tyhle verše Petra Lišky, vyrazil Michal Čumpelík se svým asistentem Petrem Plíhalem do Jablonce nad Nisou a 10. května 2010 instaloval 36. babybox. Projekt zakladatele babyboxů zřídit v Čechách sedmdesát bedýnek na nechtěné děti se přehoupl do druhé poloviny.

Velkou zásluhu na tom má Nadace Komerční banky Jistota, hlavní dárcce babyboxů, financující už devatenáctou bedýnku. Nebýt jí, byla by jich slabá polovina. Na zřízení jabloneckého babyboxu se podílí velkým darem místní společnost Technology v majetku Petra Grünfelda, který už přispěl i na babyboxy v Písku a v Přerově.

V předvečer otevření jabloneckého babyboxu, v pondělí 31. května, vyšetřili chovatel a jeho věrný Josef Froněk klisny ultrazvukem.

Manila? Chovatel se raduje nad malinkou škvírkou v děloze, mohl by tam být zárodek. Velké žluté tělísko na vaječníku tomu taky napovídá. Je ale teprve dva týdny po připuštění. Musí se vyšetřit ještě jednou.

Manorka? Pamatujete si na její znásilnění a následnou medikaci Pregnylem? Je to jasné, plodový míšek má v průměru několik centimetrů. Manorka je březí! Aby to tentokrát byla klisnička, přeje si chovatel.

Frimana? Je březí!

Shapely Love nezabřezla a začíná jí říje, folikul má v průměru kolem pěti centimetrů. Access to Java si po dvou týdnech zase skočil.

Za Nadaci KB Jistota se slavnostního otevření 1. června 2010 účastní předseda správní rady Jaroslav Říšíský a její členka Sylva Floríková, jakož i vedení místní pobočky. Fotografuje Jaroslav Nedbal. Neschází ani Mirek Paleček, zpívající a na kytaru hrající aktualizovanou verzi Babybox songu.

Je Mezinárodní den dětí a páté výročí otevření prvního babyboxu v Praze 9 v GynCentru. Praotec hloubětínský babybox pomohl zachránit patnáct dětí! Jaroslav v rozhovorech pro sdělovací prostředky připomíná, že nebýt primáře a spolumajitele GynCentra doktora Petra Píchy a jeho kolegy doktora Zdeňka Mayera, nebylo by ani babyboxů. Sotva by se někdo jiný postavil proti tehdejšímu negativnímu stanovisku Ministerstva zdravotnictví.

„Neznám lepší součást předehty než šťavnatý biftek v Rottiserii,“ osloví před jabloneckou nemocnicí elegantní dáma zakladatele babyboxů. „Jmenuju se Lenka,“ připomíná se.

„A nosila jsi placatou kšiltovku a bydlela v Polské ulici,“ doplňuje Jaroslav. Zaplaví jej řeka nostalgie. Do elegantní pražské restaurace v Mikulandské ulici, kde sedávali Jiří Trnka, Adolf Hoffmeister i Jan Tříska se dávno nastěhovali Čiňani, kteří ze šťavnatých bifteků krájí tenké nudličky. Z krásných holek, které do Rottiserie vodil na oběd či ještě raději na večeři, vyrostly elegantní šéfredaktorky regionálních českých deníků patřících německému vydavateli...

MILENA ROZPÍNÁ KŘÍDLA

Zakladatel babyboxů se vrací z Jablonce do Prahy po liberecké či mlado-boleslavské dálnici. V hlavě se mu jako blesky kříží vzpomínky na Petru, jež po téhle silnici před dvěma roky vezla svého novorozeného Péťu do babyboxu v hloubětínském GynCentru, se vzpomínkami na Katku a myšlenkami na Ninu. Primář Petr Pícha a sestřička Katka tehdy Petru přemluvili, aby si dítě nechala. Počátek Jaroslavova největšího štěstí i neštěstí.

V mozku mu sídlí Milena, mladičká nadšená básnířka, již považuje za lék svého srdce i své duše. Dva týdny od ní nedostal ani sms ani email. Volat jí? Psát jí? Kdyby chtěla, dávno by se mu spontánní dívčina ozvala sama.

Po levé ruce pozoruje chatu Na Krásné vyhlídce a za ní tuší kopec Mužský, Drábské světničky – místa, která má rád, jež ale přinášejí smutek. Na kopci Mužský byl počat malý Péťa, dnes jediná naděje rodičů mrtvé Petry, libereckých lékařů, kteří se starají i o jeho malou Kačenku. Byl Péťa

na úplném počátku všeho? Nebo to bylo přátelství a milostný vztah mezi Ninou a Petrou? Nebo on sám, jenž kolem sebe neštěstí rozsévá?

Jaroslav vjíždí do Prahy a rozhodne se, že o otevření jabloneckého babyboxu musí vyprávět své Nině. V květinářství u Radky pro ni nechá svázat kytku červených růží, květů, jež nosí už třináct let výhradně na hřbitov. Růže je kytka, které dává Jaroslav absolutní přednost před všemi ostatními.

Na chvíli se ještě zastaví doma na Hájku, aby zkontroloval, zda jsou koně a hříbata v pořádku. Po celodenním trmácení se cítí upocený a špinavý. Při otevření babyboxu v Jablonci si podával ruce s desítkami lidí, a tak se rozhodne, že se ještě vykoupe a převlékne, aby Nině do nemocnice nepřinesl nějakého bacila.

Konečně v podvečer sedá do auta a jede do Vinohradské nemocnice. Myšlenky na Milenu se snaží vyhnat z hlavy, ale kola jeho auta se sama stáčí do strašnické ulice, kde bydlí. Uvidí mě projíždět, bude mi mávat, přiběhne k autu a nasedne... Mine světelnou křižovatkou s Úvalskou a zahne doprava do ulice Černické a druhou zase doprava do Tejnické. Co bych Mileně řekl, proč touhle zapadlou ulicí jedu?

Vrátky u Milenina domku se otvírají a z nich vybíhá a mává líbezná dívčina. Jaroslav nevěří svým očím. Brzdí, tetelí se štěstím, ruce se mu rozklepou a srdce buší. Milena přeběhla silnici, rozpíná andělská křídla a vrhá se do náruče mladého muže v červeném tričku a modrých džínách stojícího na protějším chodníku. Visí na něm, její pusa je přisátá na jeho. Šílený Jaroslav řadí zpátečku a couvá do ulice Černické, projíždí ji v protisměru a Černokosteleckou prchá k nemocnici na Královských Vinohradech. Ke své Nině.

FINÁLE

Dědkové v uniformách u vjezdu do nemocnice se na Jaroslava vlídně usmívají. Za ten rok, co sem jezdí, už jim tu nechal nejednu stokorunačku a stvrzenky si nikdy nebere.

Zaparkuje přímo před vchodem do pavilónu H, zabouchne dveře auta, ale pak se ještě vrací ke kufru, kde má pro Ninu kytici růží. Dneska u ní zůstanu dlouho, umiňuje si, vědom si své špatnosti. Vyjíždí do druhého patra a rychlým krokem míří k pokoji číslo 221.

Dveře jsou otevřené, v pokoji je sanitářka. Sněhobílá postel je prázdná, zmizely i stojany s infuzemi.

„Kde je Nina Urbanová?!“ chraptí na sanitářku.

Dívka se skrčí za postelí: „Pan docent vám nevolal? Paní dnes ráno zemřela,“ odpoví šílenému muži strachy sevřeným hlasem.

V popelnici umřu...

Babyboxy pro odložené děti

GynCentrum, Praha 9, Hloubětínská 3
Nemocnice Milosrdných bratří Brno
Fakultní nemocnice Olomouc, Nemocnice Kadaň
Zlín, Pelhřimov, Ústí nad Orlicí, Mladá Boleslav
Sokolov, Liberec, Pardubice, Kladno, Příbram
Městská nemocnice Ostrava, Nemocnice Opava
Frýdek – Místek, Chomutov, Jindřichův Hradec
Kolín, Šumperk, Náchod, Strakonice, Klatovy
Teplice, Nymburk, Kroměříž, Benešov, Jihlava
Ústí nad Labem, Mělník, Písek, Přerov, Třebíč
Radnice Praha 2, Jugoslávská 20,
Nemocnice Děčín, Jablonec nad Nisou
Radnice Praha 6, Jilemnického
Nemocnice Karviná-Ráj, Litoměřice

BabyBo

602 305 139

www.babybox.cz

PAMATUJ: KAŽDÝ ŽIVOT JE NĚCO NEOPAKOVATELNÉHO.

JAN ŠTOLK

GynCentrum a babyboxy

MUDr. Petr Pícha se významně zasloužil o vznik babyboxů. Patnáct dětí, jež babybox v GynCentru pomohl za pět let zachránit, je dokladem potřeby takového zařízení. Ludvík Hess

Od vzniku GynCentra v roce 1992 mají lékaři kliniky na kontě přes třicet tisíc operací, v evidenci je šedesát osm tisíc pacientek, o které pečují lékaři a sestry na třech pracovištích – v Hloubětínském zámečku na Praze 9, na Karlově náměstí v Praze 2 a na poliklinice Šustova na Chodově.

GynCentrum Praha se kromě tradiční gynekologie věnuje především plastické chirurgii a od roku 2004 plastické gynekologii.

Plastická gynekologie – co si pod tím představit?

Plastická gynekologie, intimní chirurgie, estetická gynekologie – to vše je obsahem jednoho z nejmladších medicínských oborů. Je to zvláštní kategorie lékařství, ve které se angažují vlastně obory dva. Tuto problematiku operují jak plastičtí chirurgové, tak gynekologové. Vzhledem k určité specifikaci problematiky mi připadá „správnější“, aby tyto operace prováděli gynekologové s plasticko-chirurgickými znalostmi a dovednostmi, říká MUDr. Petr Pícha.

Plastická, estetická, intimní gynekologie je jistě delikátní záležitost, která by měla pomoci i vyhovět ženám, které nejsou spokojeny buď s tvarem, stavem nebo pocitem v oblasti genitálu. Je to záležitost komerční medicíny, stejně jako plastická chirurgie. Žena se pro konkrétní zákrok rozhodne a zaplatí si jeho provedení.

Osobně se s touto problematikou zabývám celý profesní život a posledních pět let v GynCentru Praha velmi intenzivně, říká primář MUDr. Petr Pícha. To, že většina laické veřejnosti ani netuší, co všechno se dá v těchto partiích vyřešit, je dáno malou informovaností, intimitou části těla, které se to týká, přirozeným studem o tom mluvit – to je pochopitelné. Již méně je pro mne pochopitelné, že určitou nechuť nebo nezájem projevují i gynekologové – jak v ambulancích, tak v nemocnicích, i když jistě vidí spoustu abnormálních nálezů, které právě plastická gynekologie umí řešit. Vůbec nejde o to, aby pacientku přesvědčovali, že si „to“ má nechat operovat. Stačí ji pouze informovat, že možnost existuje a že je jen na ní, jestli ji zvolí nebo ne. Přál bych si, aby gynekologové nedělali výtečně jen gynekologickou rutinu, ale měli pochopení i pro tyto delikátní problémy žen.

Přál bych si ještě více spokojených pacientek po plastických gynekologických zákrocích v pražském GynCentru, dodává primář Pícha na závěr.

gyn CENTRUM spol. s r.o.

GynCentrum, spol. s r. o.
Hloubětínský zámeček
Hloubětínská 3/13, Praha 9
tel.: 225 000 888
www.gyncentrum.cz
www.klinikazdravi.cz
e-mail: gyncentrum@gyncentrum.cz

GynCentrum je držitelem ISO 9001

Život nám
může způsobit
starosti

Nadace
KB Jistota

Můj svět. Moje banka.

První pražský babybox na levém břehu Vltavy

Největší městská část hlavního města Prahy podporuje babyboxy a finančně podpořila i vydání této knížky.

„Radnice Prahy 6 bude mít první schránku na levém břehu Vltavy v hlavním městě. Umístěním babyboxu na radnici chceme pomoci eliminovat otřesné případy, jakými byly nálezy novorozené Terežky v parku na Karlově náměstí nebo chlapečka v Táboře u řeky. Oba případy se naštěstí obešly bez tragických následků, to ale nemusí být pravidlem. Snadná dostupnost babyboxu by mohla podobným situacím zabránit. Velkou výhodou umístění na radnici Prahy 6 je blízkost lékařské pohotovosti na Vítězném náměstí i záchranné služby, která u nás může být během několika minut.“

Tomáš Chalupa
starosta Prahy 6

www.praha6.cz

Praha 6

Městská část Praha 6 pokrývá území více jak 41 km² a se svými více než 100 tisíci obyvateli se řadí k největším městům v České republice. V rámci hlavního města je Praha 6 svou rozlohou i počtem obyvatel rovnou desetinou Prahy. Rozkládá se od hranic historického centra až k okrajovým oblastem a v rámci svého území zahrnuje všechny druhy zástavby, od barokních hradeb, přes sevřené bloky činžovních domů, kultivovaná panelová sídliště až po zajímavé části vesnické zástavby. To vše je doplněno rámcem zeleně, přírodních parků a terénních útvarů, které vytvářejí velmi žádaný prostor pro bydlení, administrativu i diplomatická a obchodní zastupitelstva.

Liberec

Statutární město Liberec podporuje babyboxy a finančně podpořilo i vydání této knížky.

Je známý svým televizním vysílačem a hotelem na vrcholu Ještědu, stavbou architekta Karla Hubáčka, oceněnou prestižní mezinárodní Perretovou cenou. V roce 2005 byla prohlášena za národní kulturní památku. K významným místům Liberce přidejme Zoologickou a Botanickou zahradu, Divadlo F. X. Šaldy, Naivní divadlo, galerii, muzeum, vědeckou knihovnu a taky desátý český babybox otevřený v roce 2008 v liberecké nemocnici. Už o rok později se osvědčil, když pomohl zachránit odloženou holčičku Andreu. Romány Čtyřúhelník a Romance o klisničkách a balady o ženách jsou příběhem jiného v Liberci narozeného dítěte – odloženého chlapečka Pěti.

Statutární město Liberec
náměstí Dr. E. Beneše 1
460 59 Liberec 1

www.liberec.cz

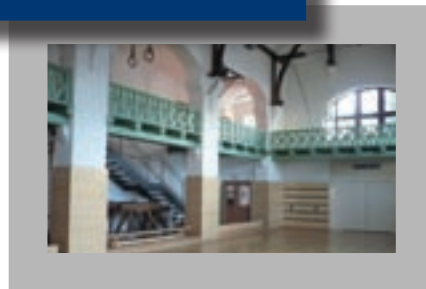
DIVADLO U22 v Uhříněvsi

Městská část Praha 22 má nové multikulturální centrum. Tvoří jej dvě spojené budovy – původní sokolovna a nové divadlo. Celková rekonstrukce probíhala v letech 2006–2009 za významné pomoci hlavního města Prahy. Centrum je moderním článkem společenského dění spojujícím kulturu ducha i těla. Divadelní představení zajišťuje po celou sezónu společnost CapArt, s.r.o. Je zde možné konat i konference, bály a další společenské akce.

Divadlo U22 najdete v Uhříněvsi v ulici K Sokolovně 201.

tel. +420 602 662 503, www.u22.cz

U SPLAVU

ZAHRADNÍ RESTAURACE

Restaurace se rozkládá na velké zahradě přiléhající k rybníkům Vodice a Nadýmač v Praze 10 – Uhříněvsi na konci ulice U Nadýmače. Na splav rybníka je výhled z terasy kryté stínem starých stromů.

Základem jídelníčku jsou výborné steaky připravované z masa jihoamerických býků plemene Angus a čerství pstruzi z vlastní sádky. Každý host může být u toho, když se jeho pstruh chytá do čeřenu. Pro děti restaurace připravuje sladké nebo slané francouzské palačinky.

Restaurace nabízí občerstvení formou piknikových košíků, které si hosté berou s sebou na procházku kolem rybníků.

Restauraci je možno navštívit pěšky, na kole nebo autem. Pokud přicházíte pěšky nebo na kole, je orientačním bodem hráz rybníka Vodice vzdálená 50m. Při příjezdu autem je vhodné využít parkoviště, které je přístupné z ulice U Nadýmače.

V nedaleké Prknovce si člověk připadá skoro jako na Boubíně, chybí už jen přesličky a plavuně. Příroda nabízí krásný pohled na hladiny rybníků, nad kterými se sklánějí olše a vrby. Na své si přijdou i rybáři.

Součástí restaurace je dětské hřiště a oplocené pískoviště s malým potůčkem.

Otevřeno je denně
od pondělí do neděle
od 12 do 22 hodin.
Telefon +420 737 333 166

100Mega Distribution – váš distributor IT
a značkové počítače HAL3000
podporují projekt Babybox

HAL3000
FORCEFUL TECHNOLOGY

www.100mega.cz
www.hal3000.cz

CENTRA®

...chcete-li mít své nemovitosti pod kontrolou

RICHTER GEDEON

Založeno v roce 1901

Zdravý vývoj pro budoucí generace

Více než 100...
... let profesionálních zkušeností
z výroby léčivých přípravků,
výzkumu, vývoje a inovací

Více než 100...
... zemí pokrytých tržním zastoupením
nám umožňuje pečovat o pacienty
téměř na celém světě

Více než 100...
... farmaceutických přípravků
nabízejících moderní a přitom
dostupnou léčbu téměř ve všech
terapeutických oblastech

Richter Gedeon podporuje babyboxy

Na Strži 65, 140 00 Praha 4, tel.: +420 261 141 200, fax: +420 261 141 201
richtergedeon@richtergedeon.cz, www.richtergedeon.cz

TOVÁRNA NA BABYBOXY

SERVIS A PRODEJ

Mobilní telefony

Spotřební elektronika

Telekomunikační technika

tel. +420 233 351 554

+420 602 304 154

mailto:info@teletechservis.cz

www.ttps.cz

www.teletechservis.cz

www.tovarnanababyboxy.cz

Zisk z prodeje knížky ve prospěch
Občanského sdružení Babybox pro odložené děti – Statim
104 00 Praha 15, Hájek 88, tel. 267 710 889, 602 305 139
info@babybox.cz, www.babybox.cz
Babyboxy vyrábí Teletech plus servis s. r. o. Praha 6, Šlikova 37
tel. 602 304 154, info@teletechservis.cz, www.teletechservis.cz

Hlavní dárce babyboxů

ROMANCE O KLISNIČKÁCH *a balady o ženách*

Ludvík Hess

Verše Eva Machalická

Grafická úprava a zlom Šimon Blabla (Atelier Degas)

Reprodukce Ilona Málková (Atelier Degas)

Jazyková spolupráce Iva Staňková

Fotografie Ludvík Hess

Tisk Tiskárna Libertas, Praha 5, Drtinova 10

Vydalo nakladatelství Petrklíč jako svou 351. publikaci v roce 2010

Hlavní distributoři našich knih Pemic Ostrava, Euromedia Praha,
Pavel Dobrovský – BETA Praha, NS Středokluky, KD Bohemia Humpolec,
Omikron České Budějovice, KOSMAS Horoměřice
Tel., fax, zázn. 284 860 710, e-mail: petrklíč@petrklíč.info

ISBN: 978-80-7229-251-6

Všechny naše knihy najdete na www.petrklíč.info

Autor děkuje Tiskárně Libertas a zvláště její marketingové ředitelce Evě Svobodové.

